การศึกษาประโยค “-เทะโมะระอุ” ในภาษาญี่ปุ่นกับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย

นางสาว ศิริลักษณ์ สุจิวโรดม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6011-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF THE "-TEMORAU" SENTENCE IN JAPANESE AND SIMILAR SENTENCES IN THAI

MISS SIRILAK SUJIWARODOM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Japanese Language and Literature

Department of Eastern Languages

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6011-6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาประโยค “-เทะโมะระอุ” ในภาษาญี่ปุ่นกับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย
โดย	นางสาว ศิริลักษณ์ สุจิวโรดม
สาขาวิชา	ภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่น
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนี ปิยะมาวดี

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

…….. คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ติงศภัทิย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

…… ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวุฒิ จิราสมบัติ)

……... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนี ปิยะมาวดี)

……กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบา บรรจงมณี)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิริลักษณ์ สุจิวโรดม : การศึกษาประโยค "-เทะโมะระอุ" ในภาษาญี่ปุ่นกับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย. (A STUDY OF THE "-TEMORAU" SENTENCE IN JAPANESE AND SIMILAR SENTENCES IN THAI). อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. รัชนี ปิยะมาวดี, 141 หน้า. ISBN 974-17-6011-6

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหน้าที่ การใช้ และความหมายของประโยค “-เทะโมะระอุ”ในภาษาญี่ปุ่น และวิเคราะห์ประโยคภาษาไทยที่มีความหมายเทียบเคียงกับประโยค“-เทะโมะระอุ”

ผลการศึกษาหน้าที่ การใช้และความหมายของประโยค “-เทะโมะระอุ” โดยใช้เกณฑ์ 4 ประการเป็นแนวการวิเคราะห์ ได้แก่ (1) ความตั้งใจของประธานที่จะได้รับการกระทำ (2) การได้รับประโยชน์ของประธาน (3) บุรุษของประธานและผู้กระทำกริยา และ (4) อรรถลักษณ์ (semantic features) ของผู้กระทำกริยา พบว่า “-เทะโมะระอุ” มีหน้าที่แสดงว่าประธานได้รับการกระทำที่พึงปรารถนาหรือเป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยา และในบางกรณีจะแสดงทัศนะของผู้พูดว่ารู้สึกยินดีที่ตนเองหรือประธานได้รับการกระทำนั้นๆ ประโยค “-เทะโมะระอุ” แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ประเภทประธานมีความตั้งใจจะได้รับการกระทำ และประเภทประธานไม่มีความตั้งใจจะได้รับการกระทำ ประเภทประธานมีความตั้งใจจะได้รับการกระทำแบ่งย่อยเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทขอให้ทำ（要請型）ประเภทบอกให้ทำ （指示型） และประเภทยินยอมให้ทำ（許容型） ส่วนประเภทประธานไม่มีความตั้งใจจะได้รับการกระทำสามารถแบ่งย่อยได้เป็น 2 ประเภท คือ ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ （受動有益型） และประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์ （受動無益型）ซึ่งประเภทหลังนี้เป็นความหมายขอบนอกของประโยค “-เทะโมะระอุ”

ผลการวิเคราะห์ประโยคภาษาไทยที่มีความหมายเทียบเคียงได้กับประโยค “-เทะโมะระอุ” แต่ละประเภท พบว่าประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้กับ “-เทะโมะระอุ” มีหลากหลายรูปประโยค ประโยคที่มีความหมายใกล้เคียงกับ “-เทะโมะระอุ” มากที่สุด ได้แก่ ประโยค “....ให้...(ช่วย)..ให้ ” และประโยค “.... (ช่วย)....ให้” ซึ่งแสดงการได้รับประโยชน์ ส่วนประโยคอื่นๆ ต้องอาศัยบริบท จึงจะสื่อความหมายดังกล่าวได้

ภาควิชา ภาษาตะวันออก ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา ภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่น ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2547

4480207222: MAJOR JAPANESE LANGUAGE AND LITERATURE
KEY WORD: -TEMORAU/BENEFIT/SEMANTIC FEATURES/SPEAKER'S ATTIUDE /PERIPHERAL MEANING.

SIRILAK SUJIWARODOM: A STUDY OF THE "-TEMORAU" SENTENCE IN JAPANESE AND SIMILAR SENTENCES IN THAI. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. RATCHANEE PIYAMAWADEE, PH.D. , 141 pp. ISBN 974-17-6011-6

This study aims at investigating the function, usages and meanings of "-TEMORAU" sentence in Japanese and analyzing similar sentences in Thai with the "-TEMORAU" sentence.

In the analysis of the function, usages and meanings of "-TEMORAU" uses 4 criteria which are: 1) the intention of the subject to receive the action 2) the subject as beneficiary of the action 3) semantic features of actors 4) persons of subjects and actors. According to above 4 criteria, it was found that the function of "-TEMORAU" is to express that the subject receives desirable and beneficent action and in some cases, it manifests the speaker's attitude that he/she or the subject is pleased to get the action. The "-TEMORAU" sentence can be categorized into two major types, namely: the subject intends to receive the action; and the subject has no intention of receiving the action. The sentences of which the subjects intend to receive the action can be sub-categorized into 3 types as 1) Request to act, 2) Assign to act and 3) Allow to act. Sentences of which the subject has no intention to receive the action can be subdivided into 2 types: the subject getting benefit from the action, and 2) the subject not getting benefit from the action. The latter type is considered as "peripheral meaning" of "-TEMORAU" sentence.

In the analysis of Thai sentences where the meaning is equivalent to the "-TEMORAU" sentence in each functional category, it was found that Thai sentences equivalent meaning to "-TEMORAU" sentence have various forms. The sentences having the nearest equivalent meaning are "…hâi … (chûai) … hâi" and "… (chûai) … hâi" which show the subject getting benefit. Other sentences can also express the same meaning on the basis of context.

Department……Eastern Languages……..Student's signature……...
Field of study……Japanese language and literature……...Advisor's signature……...
Academic year……2004……

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนี ปิยะมาวดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางและให้คำปรึกษาต่างๆ อันมีค่ายิ่งด้วยความเมตตาและเอาใจใส่ ตลอดจนได้สละเวลาตรวจทานแก้ไขวิทยานิพนธ์อย่างละเอียดโดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย อีกทั้งยังเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้วิจัยมุมานะทำงานวิจัยนี้จนเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์อย่างมากจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณคณาจารย์ชาวไทยและชาวญี่ปุ่นทุกท่านในสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ อบรมสั่งสอน คอยเอาใจใส่และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.Atsushi Mori อาจารย์ Michiko Imai ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชมนาด ศีติสาร และคุณ Yoshio Murata ที่ได้กรุณาตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับประโยคภาษาญี่ปุ่น และให้คำแนะนำอันมีค่าด้วยดีตลอดมา และขอขอบพระคุณ น.ท. หญิง สุมาลี วีระวงศ์เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาสละเวลาตอบข้อสงสัยในภาษาไทยอย่างละเอียด จนทำให้ผู้วิจัยสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำวิจัยได้สำเร็จ

ขอขอบคุณ คุณจิตรกร สินธุธาร คุณวรรณสิริ จงกลสิริ คุณอาภาภรณ์ เดชวิจารณ์กิจ คุณปฏิมาพร จันทเจริญพงศ์ คุณจินดาภร แซ่ซื้อ คุณช่อลัดดา วิมลวิทยา คุณปริญญา ศิริมาจันทร์ มิตรผู้คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดียิ่งตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมูลนิธิญี่ปุ่นในการเดินทางไปเก็บข้อมูลในการวิจัยที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาบุคคลสำคัญที่คอยห่วงใย เป็นกำลังใจ และสนับสนุนผู้วิจัยทุกๆย่างก้าวของการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยเกิดแรงใจที่จะฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นขณะทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดีในที่สุด

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....จ

กิตติกรรมประกาศ.....ฉ

สารบัญ.....ช

สารบัญตาราง.....ญ

สารบัญภาพ.....ฏ

1. บทนำ.....1

1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....3

1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....4

1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....4

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....4

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....4

1.7 นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย.....5

1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น.....8

1.9 สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย.....10

2. ปริทัศน์วรรณกรรม.....11

2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับกริยาให้ –รับในภาษาญี่ปุ่นที่ผ่านมา.....11

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่น.....12

2.3 สรุปผลการศึกษาความหมายของ “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่น.....23

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประโยคเทียบเคียงภาษาไทย.....26

2.5 เกณฑ์ที่ใช้เป็นแนววิเคราะห์“～てもらう” 30

3. หน้าที่ การใช้และความหมายของ “～てもらう”.....32

3.1 การวิเคราะห์ความหมายและการใช้ “～てもらう” 32

3.1.1 ประเภทประธานมีความตั้งใจจะได้รับการกระทำ （意図的テモラウ文）..... 32

3.1.1.1 ประเภทขอให้ทำ（要請型） 32

สารบัญ

หน้า

3.1.1.2 ประเภทบอกให้ทำ（指示型）..... 40

3.1.1.3 ประเภทยินยอมให้ทำ（許容型）.....49

3.1.2 ประเภทประธานไม่มีความตั้งใจจะได้รับการกระทำ（無意図的テモラウ文）..... 53

3.1.2.1 ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ （受動有益型）..... 53

3.1.2.2 ประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์（受動無益型）..... 64

3.1.2.2.1 ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน（～てもらっては困る）..... 64

3.1.2.2.2 ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำ（～てもらってはいけない）.....73

3.2 ประโยค “～てもらう” กับประโยคประเภทอื่นๆ 80

3.2.1 “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ（要請型）กับประโยคการีต （使役文）..... 80

3.2.2 “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์（受動有益型）
กับประโยค “～てくれる” 83

3.2.3 “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน（～てもらっては困る）และ 87

4. “～てもらう” กับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย..... 91

4.1 ความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” และประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย..... 91

4.2 “～てもらう” กับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย.....92

4.2.1 “～てもらう” ประเภทขอให้ทำกับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย..... 92

4.2.1.1 ประโยค “(ขอ) ให้... (ช่วย)...ให้” 93

4.2.1.2 ประโยค “ขอ + กริยา”..... 97

4.2.1.3 ประโยค “ขอ + คำนาม”..... 100

4.2.2 “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำกับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย..... 102

4.2.2.1 ประโยค “ให้...(ช่วย)...ให้”.....103

4.2.2.2 ประโยค “กริยา”..... 106

4.2.3 “～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำกับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย..... 109

4.2.3.1 ประโยค “(ปล่อย) ให้+ กริยา”..... 110

4.2.4 “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์กับประโยคเทียบเคียงใน
ภาษาไทย 113

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.2.4.1 ประโยค “ได้รับ+ กริยา/คำนาม/อาการนาม”.....113

4.2.4.2 ประโยค “...(ช่วย)...ให้”.....116

4.2.4.3 ประโยค “กริยา”.....120

4.2.5 “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์กับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย..... 123

4.2.5.1 “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนกับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย.....123

4.2.5.1.1 ประโยค “ ถ้า...ก็เดือดร้อน/ลำบาก/แย่” 123

4.2.5.2 “～てもらう” ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำกับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย..... 126

4.2.5.2.1 ประโยค “อย่า+กริยา” 126

5. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....132

5.1 สรุปผลการวิจัย..... 132

5.1.1 สรุปหน้าที่ การใช้และความหมายของประโยค “～てもらう” แต่ละประเภท..... 132

5.1.2 สรุปการวิเคราะห์ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยกับ“～てもらう” แต่ละประเภท..134

5.2 ข้อเสนอแนะ..... 137

รายการอ้างอิง.....138

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....141

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง หน้า

1 เปรียบเทียบการอธิบายความหมายของ“～てもらう” จากงานวิจัยของ 奥津 仁田 และ 山 田.....18

2 สรุปผลการศึกษา “～てもらう” ในงานวิจัยที่ผ่านมา..... 24

3 สรุปการใช้และความหมายของ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำ..... 40

4 ความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” ประเภทขอให้ทำและประเภทบอกให้ทำ……. 44

5 สรุปการใช้และความหมายของ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ..... 49

6 สรุปการใช้และความหมายของ “～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำ..... 53

7 สรุปการใช้และความหมายของ“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์... 63

8 สรุปการใช้และความหมายของ“～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน..... 73

9 สรุปการใช้และความหมายของ “～てもらう” ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำ..... 76

10 สรุปเงื่อนไขการใช้และความหมายของประโยค “～てもらう” แต่ละประเภท..... 78

11 ความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำและประโยคการีต..... 83

12 ความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์และประโยค“～てくれる”..... 87

13 ความแตกต่างระหว่าง“～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนและประโยคกรรมวาจก.....90

14 สรุปประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยกับ “～てもらう” แต่ละประเภท..... 130

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ หน้า

1 ลำดับความมากน้อยของความตั้งใจของประธานใน “～てもらう” ประเภทต่างๆ.....21

2 ลำดับความมากน้อยของความรู้สึกเป็นบุญคุณใน “～てもらう” ประเภทต่างๆ.....21

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

หากให้ผู้เรียนไทยแปลประโยคภาษาไทย “เพื่อนให้ฉันดูภาพถ่ายวันแต่งงาน” และ “ คุณยะมะดะสอนวิธีทำอาหารญี่ปุ่นให้ฉัน” จะพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่จะแปลเป็นประโยคภาษาญี่ปุ่นดังนี้

(1) 友達が私に結婚式の写真を見せました。
(2) 山田さんが私に日本料理の作り方を教えました。หรือ
(3) 山田さんが(私に) 日本料理の作り方を教えてくれました。

จะเห็นได้ว่าประโยค (1) และ (2) แม้ว่าจะเป็นประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และสามารถสื่อความได้ แต่เป็นประโยคภาษาญี่ปุ่นที่ไม่เป็นธรรมชาติ เนื่องจากในภาษาญี่ปุ่นหากมีผู้หนึ่งผู้ใดทำกริยาบางอย่างซึ่งส่งผลดีหรือเป็นประโยชน์ให้แก่ตนจะใช้ “～てくれる” หรือ “～てもらう” เพื่อแสดงความรู้สึกยินดีต่อการได้รับการกระทำนั้นและขอบคุณต่อผู้กระทำกริยา แต่ประโยค (1) และ(2) เป็นประโยคบอกเล่าแบบภววิสัย （客観的） คือบรรยายเหตุการณ์ตามความเป็นจริงโดยไม่ได้ใส่ทัศนะของผู้พูดเข้าไป จึงเป็นประโยคที่ไม่เป็นธรรมชาติ สาเหตุที่ผู้เรียนใช้ประโยค (1) อาจเกิดจากการแปลตรงจากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่น ทั้งนี้เพราะกริยา 見せる ในภาษาญี่ปุ่นมีความหมายว่า “ให้ดู” ผู้เรียนไทยจึงไม่ใช้ “～てくれる” หรือ “～てもらう” ส่วนประโยค “คุณยะมะดะสอนวิธีทำอาหารญี่ปุ่นให้ฉัน” ผู้เรียนอาจแปลประโยคนี้เป็นภาษาญี่ปุ่นได้ 2 แบบดังในประโยค (2) และ (3) ประโยค (2) เป็นประโยคที่ไม่เป็นธรรมชาติ เนื่องจากเป็นการแปลตรงจากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่นเช่นเดียวกับประโยค (1) และกริยา 教える (สอน/บอก) เป็นกริยาทวิกรรมซึ่งต้องมีกรรมตรงและกรรมรอง ประโยคนี้กรรมรองคือ “ฉัน” ผู้เรียนจึงใช้ 私に แสดงกรรมรอง ส่วนประโยค (3) นั้น การที่ผู้เรียนได้เรียน “～てくれる” มาว่าใช้แสดงถึงการที่ผู้หนึ่งผู้ใดทำกริยาบางอย่างให้ และประโยค “～てくれる” ส่วนใหญ่จะแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “...ให้” ซึ่งตรงกับ “...ให้” ในประโยค “คุณยะมะดะสอนวิธีทำอาหารญี่ปุ่นให้ฉัน” จึงทำให้ผู้เรียนเลือกใช้ “～てくれる” ในการแปลประโยคนี้เป็นภาษาญี่ปุ่น ประโยค (3) แม้จะถูกต้องและเป็นธรรมชาติ แต่ประเด็นที่น่าสนใจคือ ทั้งๆที่ประโยคดังกล่าวสามารถใช้ “～てもらう” ได้เช่นกัน แต่ผู้เรียนไทยส่วนใหญ่ไม่ใช้ “～てもらう” และมีแนวโน้มที่จะใช้ “～てくれる” มากกว่า

ปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนไทยไม่สามารถใช้ “～てもらう”ได้อย่างถูกต้องนั้นมีอยู่หลายประการ ประการหนึ่งเกิดจากความไม่เข้าใจหน้าที่ การใช้และความหมายของ “～てもらう” ทั้งนี้ปัญหาส่วนหนึ่งอาจมาจากหนังสือเรียนซึ่งมักจะอธิบายหน้าที่และความหมายของ “～てくれる” และ “ ～てもらう” แต่เพียงว่า แสดงความหมายของการได้รับการกระทำอะไรบางอย่างและผู้ได้รับการกระทำมีความรู้สึกขอบคุณแฝงอยู่ ส่วนโครงสร้างประโยคของ “～てくれる” และ “ ～てもらう” จะกลับกัน คือ “～てくれる” ประธานเป็นผู้กระทำกริยาชี้ด้วยคำช่วย が และผู้ได้รับการกระทำจะชี้ด้วยคำช่วย に ในขณะที่ “ ～てもらう” ประธานเป็นผู้ได้รับการกระทำชี้ด้วยคำช่วย が และผู้กระทำกริยาชี้ด้วยคำช่วย に นอกจากนี้ในส่วนของแบบฝึกหัด หนังสือเรียนส่วนใหญ่จะเน้นการเติมคำช่วยที่ถูกต้องและการเปลี่ยนรูปประโยคระหว่าง “～てくれる” และ “ ～てもらう” จึงอาจทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่า “～てくれる” และ “～てもらう” สามารถใช้แทนที่กันได้ทุกกรณี และประโยคทั้งสองประเภทนี้แตกต่างกันแต่เพียงตำแหน่งของประธานและผู้กระทำกริยาเท่านั้น กล่าวคือ “～てくれる” ประธานเป็นผู้กระทำกริยา ส่วน “ ～てもらう” ประธานเป็นผู้ได้รับการกระทำ ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนส่วนใหญ่จึงเลือกใช้ “～てくれる” มากกว่า “～てもらう” เนื่องจากลักษณะของประโยค “～てくれる” ใกล้เคียงกับประโยคภาษาไทยที่มีประธานเป็นผู้กระทำกริยา แต่อย่างไรก็ตาม “～てくれる” และ “～てもらう” ก็ไม่สามารถใช้แทนที่กันได้เสมอไป

ปัจจัยประการต่อมาอาจจะกล่าวได้ว่าเกิดจากอิทธิพลของภาษาไทยเอง ผู้เรียนภาษาต่างประเทศโดยมากได้รับอิทธิพลจากภาษาแม่ กล่าวคือผู้เรียนมักจะจดจำรูปประโยคภาษาต่างประเทศที่เรียนด้วยการจับคู่กับประโยคในภาษาแม่ ดังนั้นหากในภาษาแม่ไม่มีรูปประโยคที่สื่อความหมายตรงกันก็จะทำให้ไม่สามารถสื่อความด้วยภาษาต่างประเทศนั้นๆได้อย่างถูกต้อง กรณีของ “～てもらう” ก็เช่นกัน ในภาษาไทยไม่มีรูปประโยคที่แปลตรงกับ “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่น ประโยคภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับประโยค “～てもらう” คือ “ได้รับการ...” แต่อย่างไรก็ตามในการใช้จริงก็ไม่สามารถจะแปลประโยค “～てもらう” ว่า “ได้รับการ...” ได้ทุกกรณี ในบางประโยค“～てもらう” อาจแปลได้ว่า“...ให้...(ช่วย)...ให้” หรือบางครั้งก็แปลออกมาได้เป็นคำกริยาเท่านั้น จึงอาจจะกล่าวได้ว่าการที่ “ ～てもらう” สามารถแปลเป็นรูปประโยคภาษาไทยได้หลากหลายก็เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนสับสนและไม่สามารถใช้ “～てもらう” ได้อย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ การใช้และความหมายของ “～てもらう” ที่ค่อนข้างซับซ้อนยังเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการใช้ผิด ทั้งนี้เพราะ“～てもらう” นอกจากจะแสดงความหมายว่าผู้พูดขอร้องให้อีกฝ่ายหนึ่งทำกริยาบางอย่างให้ เช่นประโยค (4) แล้วยังสามารถแสดงความหมายว่า ผู้พูดหรือคนในกลุ่มเดียวกันกับผู้พูดได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ เช่น ประโยค (5)

(4) 友達に頼んで英語を教えてもらいました。
(ฉัน) ขอร้องเพื่อนให้ช่วยสอนภาษาอังกฤษให้

(5) 先生に作文をほめてもらいました。
อาจารย์ชมเรียงความ (ของฉัน)

ประโยค (4) ประธานคือผู้พูดซึ่งถูกละไว้ขอร้องเพื่อน เพื่อจะให้เพื่อนสอนภาษาอังกฤษให้ ส่วนประโยค (5) ประธานคือผู้พูด ซึ่งในที่นี้ถูกละเอาไว้ในฐานที่เข้าใจเช่นกัน ได้รับ “การชม” จากอาจารย์ซึ่งเป็นผู้ทำกริยา จะเห็นได้ว่า ประโยค (4) และประโยค (5) ประธานได้รับการกระทำจากผู้ทำกริยาเหมือนกัน แต่ต่างกันที่ประโยค (4) ประธาน “ขอร้อง” เพื่อให้เพื่อนทำกริยา “สอน” ให้ ในขณะที่ประโยค (5) ประธานไม่ได้ทำกริยาใดๆเช่น ขอหรือบอกเพื่อจะได้รับ “การชม” จากอาจารย์

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า“～てもらう”เป็นประเด็นทางไวยากรณ์ที่มีความสำคัญมากประเด็นหนึ่งในภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากแสดงถึงแนวคิดของคนญี่ปุ่นในการแสดงความรู้สึกยินดีและขอบคุณที่มีต่อการกระทำที่อีกฝ่ายหนึ่งทำให้แก่ตนหรือคนในกลุ่มเดียวกับตน เพราะฉะนั้นหากผู้พูดไม่ใช้ “～てもらう” ในกรณีที่ควรจะใช้ แม้ว่าจะสื่อสารกันเข้าใจ แต่ก็ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกหรือเจตนาของการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาหน้าที่ การใช้และความหมายของ “～てもらう” และวิเคราะห์ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยในแต่ละประเภทการใช้และความหมายของ “～てもらう” เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถเลือกใช้ประโยค “～てもらう” ในการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาหน้าที่ การใช้และความหมายของประโยค “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่น
1.2.2 เพื่อวิเคราะห์ประโยคภาษาไทยที่มีความหมายเทียบเคียงได้กับประโยค “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่น
1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบประโยค“～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่นกับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย

1.3 สมมุติฐาน

1.3.1 ประโยค “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่นมีหน้าที่แสดงว่า ประธานได้รับการกระทำที่พึงปรารถนาหรือเป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยา และในบางกรณีจะแสดงทัศนะของผู้พูดว่ารู้สึกยินดีที่ตนเองหรือประธานได้รับการกระทำนั้นๆ

1.3.2 ประโยค “.....ให้..... (ช่วย).....ให้” และ “..... (ช่วย) .....ให้” ในภาษาไทยมีความหมายใกล้เคียงกับประโยค “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด

1.3.3 ประโยค “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะใช้ในบริบทที่แสดงความหมายของการได้รับประโยชน์หรือบุญคุณ ในขณะที่ในภาษาไทยนอกจากประโยค“...ให้...(ช่วย)...ให้” และ “... (ช่วย) ...ให้” แล้ว ประโยคอื่นๆต้องอาศัยบริบทจึงจะสื่อความหมายดังกล่าวได้

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาเฉพาะ “～てもらう” ที่เป็นภาคแสดง ไม่พิจารณา“～てもらう” ที่เป็นรูปขยายคำนาม

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

1.5.1 สำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย กำหนดขอบเขตและแนวทางในการวิจัย

1.5.2 เก็บรวบรวมประโยคตัวอย่าง “～てもらう” จากเว็บไซต์ทางอินเตอร์เน็ตและนวนิยายแล้วแปลเป็นภาษาไทย

1.5.3 วิเคราะหน้าที่และความหมายของ “～てもらう”

1.5.4 วิเคราะห์ประโยคเทียบเคียงภาษาไทยกับ “～てもらう” แต่ละประเภท

1.5.5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เข้าใจหน้าที่ การใช้และความหมายของประโยค “～てもらう” ภาษาญี่ปุ่น

1.6.2 สามารถใช้ประโยค “～てもらう” และประโยคเทียบเคียงต่างๆในภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

1.6.3 เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของคนไทย

1.6.4 เป็นแนวทางในการศึกษาภาษาศาสตร์เปรียบต่างในหัวข้ออื่นๆต่อไป

1.7 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1.7.1 ประโยชน์ (利益)

ประโยชน์ (利益) หมายถึง สิ่งที่มีผลใช้ได้ดีสมกับที่คิดมุ่งหมายไว้ สิ่งที่เป็นผลดีหรือเป็นคุณ ผลที่ได้ตามความต้องการ เช่น ประโยชน์ของการศึกษา* สำหรับ “ประโยชน์” ในไวยากรณ์ญี่ปุ่นนั้นในที่นี้จะหมายถึง สิ่งที่ให้คุณหรือให้ผลดี สิ่งที่พึงปรารถนา สิ่งที่น่ายินดี อาจจะเป็นสิ่งของ เงินทอง หรือการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ส่งผลดีให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นผู้ได้รับการกระทำ เช่น “เพื่อนขับรถมาส่งฉันที่บ้าน” ฉันได้รับประโยชน์จากการที่เพื่อนขับรถมาส่งที่บ้าน “แม่อบขนมเค้กให้น้องสาวในวันเกิด” น้องสาวได้รับประโยชน์จากการที่แม่อบขนมเค้กให้ “สุดาซักเสื้อผ้าให้น้องสาว” น้องสาวของสุดาได้รับประโยชน์จากการที่สุดาซักเสื้อผ้าให้ เป็นต้น

การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ถือว่าเป็นประโยชน์สำหรับอีกฝ่ายหนึ่งนั้นอาจจะไม่ใช่ประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมชัดเจนเช่นกรณีดังกล่าวข้างต้นก็ได้ กล่าวคือ ถ้าการกระทำหรือผลของการกระทำนั้นส่งผลให้อีกฝ่ายรู้สึก ยินดี ปลาบปลื้ม ในภาษาญี่ปุ่นก็ถือว่าการกระทำนั้นเป็นประโยชน์ เช่น “มาลีส่งยิ้มให้ฉัน” “เขาจำชื่อฉันได้อย่างแม่นยำ แม้ว่าเราจะพบกันเพียงครั้งเดียว” “พนักงานรักษาความปลอดภัยคนนั้นทักทายฉันทุกเช้า” “เขาเข้าใจความเหนื่อยยากในการทำงานชิ้นนี้ของฉัน” การส่งยิ้มให้ การจำชื่อได้ การทักทาย หรือการเข้าใจความรู้สึกอาจจะไม่ใช่การกระทำที่ก่อให้เกิดประโยชน์ที่เป็นรูปธรรม แต่การกระทำดังกล่าวแสดงถึงไมตรีจิตหรือความเอื้ออาทรของผู้กระทำกริยาที่มีต่อผู้ได้รับการกระทำ จึงถือว่าผู้ได้รับการกระทำได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น

นอกจากนี้การได้รับประโยชน์จากการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งนั้นไม่จำเป็นว่าผู้ได้รับประโยชน์จะต้องได้รับการกระทำโดยตรงเสมอไป เช่น “ลูกสาวได้รับคำชมจากครูประจำชั้นอยู่เสมอ” ลูกสาวเป็นผู้ได้รับการกระทำและได้รับประโยชน์โดยตรง แต่สำหรับผู้พูดซึ่งเป็นแม่จะรู้สึกยินดีร่วมไปกับลูกสาวที่ได้รับการกระทำนั้น จึงกล่าวถึงกระทำหรือเหตุการณ์นั้นในฐานะผู้ได้รับประโยชน์ทางอ้อม**

---

* พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2542.หน้า 665.

** 久野 (Kuno, 1978:160) กล่าวถึงกรณีที่ผู้ได้รับการกระทำไม่ใช่ผู้พูด แต่เป็นคนในกลุ่มเดียวกันผู้พูดว่า ผู้พูดจะมองการกระทำหรือเหตุการณ์ในฐานะของผู้ได้รับการกระทำนั้น และมีความรู้สึกร่วม (共感／empathy) ไปกับผู้ได้รับการกระทำนั้นด้วย

1.7.2 ความรู้สึกเป็นบุญคุณ （恩恵）

วิลเลี่ยม คลอสเนอร์ (2537, อ้างถึงในสุนัดดา วิริยา, 2544: 42) กล่าวว่า บุญคุณ คือ พันธะกรณีทางใจในระยะยาว ซึ่งมีพื้นฐานมาจากอภิสิทธิ์หรือประโยชน์ต่างๆที่หยิบยื่นให้ไม่ว่าจะเป็นในระหว่างผู้มีสถานภาพทัดเทียมกันหรือแตกต่างกัน โดยผู้ที่ได้รับประโยชน์มีภาระผูกพันที่จะต้องทำอะไรตอบแทน

อคิน รพีพัฒน์ (2542: 291) อธิบายคำว่า “บุญคุณ” ในทัศนะของคนในสังคมไทยทั่วไปว่า บุญคุณ หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งช่วยเหลือเกื้อกูลให้บุคคลอีกฝ่ายหนึ่งได้รับประโยชน์ ฝ่ายผู้กระทำการช่วยเหลือนั้นถือว่าเป็นผู้มีบุญคุณต่อฝ่ายผู้ได้รับประโยชน์ และโดยจริยธรรมหรือค่านิยมของสังคมไทยแล้ว เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่ฝ่ายผู้รับประโยชน์จะพึงระลึกถึงการกระทำเพื่อตอบแทนบุญคุณนั้นในโอกาสที่จะกระทำได้

ส่วนบุญคุณในวัฒนธรรมของญี่ปุ่นนั้นโดะอิ (2538 :27) กล่าวว่า บุญคุณหรือ “อน（恩）หมายถึงการได้รับความเมตตาจากผู้อื่น และเมื่อได้รับแล้วจึงเป็นโอกาสให้เกิดกิริ “อน” นั้นเรียกได้ว่าเป็นการสร้างหนี้ทางใจชนิดหนึ่งอันเนื่องมาจากได้รับความช่วยเหลือ และกิริก็หมายถึง การเกิดความสัมพันธ์ในลักษณะของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันจากโอกาสที่มี “อน” เกิดขึ้น

สำหรับคำว่า “บุญคุณ” ในทางไวยากรณ์ญี่ปุ่นมีความหมายที่กว้างกว่าคำว่า “บุญคุณ”ที่กล่าวมาข้างต้น “ความรู้สึกเป็นบุญคุณ” ในที่นี้หมายถึง ความรู้สึกยินดีและขอบคุณต่อผู้กระทำกริยาเมื่อได้รับความช่วยเหลือ ความเมตตา ไมตรีจิต หรือความเอื้ออาทรจากอีกฝ่ายหนึ่ง กล่าวคือเมื่อใดที่คนญี่ปุ่นรู้สึกว่าการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งเอื้อประโยชน์หรือเป็นผลดีแก่ตน แม้ว่าการกระทำนั้นจะเป็นเพียงเรื่องเล็กๆน้อยๆ เช่น การที่อีกฝ่ายมาเยี่ยมที่บ้าน การให้กำลังใจ การพูดชม การที่อีกฝ่ายหนึ่งจดจำเรื่องราวของตนได้ เป็นต้น คนญี่ปุ่นจะกล่าวถึงการกระทำนั้นด้วยสำนวนภาษาที่แสดงความยินดีที่ได้รับการกระทำ และรู้สึกขอบคุณต่อผู้กระทำกริยา “ความรู้สึกเป็นบุญคุณ” ในที่นี้อาจจะเทียบได้กับความรู้สึกยินดีหรือขอบคุณในเวลาที่มีใครช่วยทำอะไรให้

1.7.3 ความตั้งใจ （意図）

ความตั้งใจ （意図）ในที่นี้แบ่งออกเป็น ความตั้งใจของประธาน และความตั้งใจของผู้กระทำกริยา ความตั้งใจของประธาน หมายถึง ความตั้งใจที่จะได้รับการกระทำที่พึงปรารถนาหรือเป็นประโยชน์ หรือความตั้งใจที่จะไม่ขัดขวางหรือยับยั้งการกระทำของผู้กระทำกริยา ส่วนความตั้งใจของผู้กระทำกริยา หมายถึง การที่ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างด้วยความเต็มใจ หรือด้วยความยินยอมของตนเองเพื่อจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

1.7.4 “คนใน - คนนอก” （ウチ・ソト）

ในสังคมญี่ปุ่นมีแนวคิดเรื่อง “คนใน-คนนอก” คำว่า “คนใน”（ウチ）หมายถึงคนที่อยู่ในกลุ่มหรือสังคมเดียวกับตน อันได้แก่ คนในครอบครัว ญาติพี่น้อง นอกจากนั้นยังหมายถึงเพื่อนนักเรียน เพื่อนร่วมงาน สมาชิกในองค์กรหรือสมาคมเดียวกัน ฯลฯ ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นเสมือนหนึ่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน คนในให้ความรู้สึกอบอุ่น เหมือนภายในบ้านที่สะอาดและปลอดภัย ส่วน “คนนอก”（ソト）หมายถึง คนนอกกลุ่มที่เปรียบเสมือนข้างนอกบ้านที่อันตรายและไม่น่าไว้วางใจ สังคมญี่ปุ่นเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญแก่กลุ่มที่ตนสังกัดอยู่ การเน้นกลุ่มทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันกับคนที่เป็นสมาชิกหรือคนที่อยู่ในกลุ่มตน จนเกิดการแบ่งแยกคนที่ไม่ใช่คนในกลุ่มของตนออก ความสำนึกของคนญี่ปุ่นในเรื่อง “คนใน-คนนอก” นี้จะเห็นได้จากการใช้คำว่า “ウチ” เรียกแทนสถานที่ทำงาน องค์กร หรือสถานศึกษาที่ตนสังกัดอยู่ (ยุพา คลังสุวรรณ, 2542 :56-57)

แนวคิดเรื่อง “คนใน-คนนอก” มีบทบาทสำคัญต่อการใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างมาก และสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนในการใช้ภาษาของคนญี่ปุ่น* เป็นต้นว่ามีการแบ่งระดับภาษาที่ใช้กับ“คนใน-คนนอก” มีข้อจำกัดเรื่องบุรุษกับรูปทางไวยากรณ์ เช่น การใช้กริยาให้-รับ（授受表現）**เป็นต้น

เรื่อง “คนใน-คนนอก” จากนิยามข้างต้นเมื่อนำมาอธิบายทางไวยากรณ์จะไม่ใช่แนวคิดที่เป็นกฎตายตัว （絶対的な概念）แต่เป็นแนวคิดเชิงสัมพัทธ์（相対的な概念）ที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ในการพูด（発話状況） กล่าวคือ ในสถานการณ์หนึ่ง ผู้พูดอาจจะมองว่าคนคนหนึ่งเป็น “คนใน” แต่ในอีกสถานการณ์หนึ่งคนคนนั้นอาจจะกลายเป็น “คนนอก” ก็ได้ขึ้นอยู่กับว่าในขณะที่พูดผู้พูดพิจารณาบุคคลเหล่านั้นอย่างไร (廣瀬: Hirose, 2001:64) เช่นเมื่อผู้พูดพูดถึงน้องสาวและเพื่อนร่วมงาน ตามแนวคิดเรื่อง “คนใน-คนนอก” ทั้งน้องสาวและเพื่อนร่วมงานต่างเป็น “คนใน”ในกรณีเช่นนี้จะมีการเปรียบเทียบกันระหว่างน้องสาวและเพื่อนร่วมงาน และจัดลำดับของความเป็น “คนใน” ซึ่งลำดับดังกล่าวสามารถเปลี่ยนแปลงได้ （流動的なヒエラルキー）เช่น ในกรณีของน้องสาวกับเพื่อนร่วมงาน จะถือว่าน้องสาวเป็น“คนใน” และเพื่อนร่วมงานจะกลายเป็น “คนนอก” ในขณะที่เมื่อเปรียบเทียบเพื่อนร่วมงานกับลูกค้า ในกรณีนี้เพื่อนร่วมงานจะกลายเป็น “คนใน”และลูกค้าก็จะเป็น “คนนอก”

---

* อ่านเพิ่มเติมใน 牧野成一 1996『ウチとソトの言語文化学』アルク

** โดยทั่วไป บุรุษที่ 1 หมายถึง ผู้พูด บุรุษที่ 2 หมายถึง ผู้ฟัง และบุรุษที่ 3 หมายถึงบุคคลที่ถูกกล่าวถึง ซึ่งจะอยู่หรือไม่อยู่ในขณะที่พูดก็ได้ แต่ในภาษาญี่ปุ่นจากแนวคิดเรื่องคนในและคนนอก บุรุษที่ 1 หมายถึงผู้พูด บุรุษที่ 2 หมายถึง ผู้ฟัง และบุรุษที่ 3 หมายถึงบุคคลอื่นที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับผู้พูด ซึ่งถือเป็นคนนอก แต่หากว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลที่ผู้พูดตระหนักว่าเป็นคนในกลุ่มเดียวกับตนในขณะที่พูด ก็จะเทียบเท่ากับบุรุษที่ 1

1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.8.1 คำว่าประโยค “～てもらう” ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต่อไปนี้จะใช้ว่า “～てもらう”

1.8.2 การอ้างอิงเอกสารภาษาญี่ปุ่นจะระบุนามผู้แต่งเป็นภาษาญี่ปุ่น แล้วกำกับด้วยตัวอักษรโรมันและปีที่พิมพ์ไว้ในวงเล็บ เมื่อมีการอ้างถึงงานชิ้นนั้นซ้ำอีกจะระบุนามผู้แต่งเป็นภาษาญี่ปุ่นเท่านั้น

1.8.3 แหล่งที่มาของประโยคตัวอย่างจะระบุไว้ท้ายประโยคตัวอย่าง ประโยคตัวอย่างที่ได้จากเว็บไซต์จะระบุที่อยู่ของเว็บไซต์ ประโยคตัวอย่างที่ได้จากนวนิยาย จะระบุชื่อนวนิยายและหมายเลขหน้า ส่วนประโยคตัวอย่างที่ไม่มีการระบุแหล่งที่มาเป็นประโยคที่ผู้วิจัยแต่งขึ้น โดยได้รับการตรวจสอบความถูกต้องจากเจ้าของภาษาแล้ว และคำแปลในประโยคตัวอย่างทุกประโยค ผู้วิจัยเป็นผู้แปลทั้งหมด

1.8.4 เนื่องจากประโยคตัวอย่างในงานวิจัยนี้มีทั้งที่เป็นบทสนทนา（会話例）และข้อความ（文字例） ดังนั้นในกรณีที่ประธานของประโยคตัวอย่างเป็นบุรุษที่ 1 จึงอาจหมายถึงผู้พูดในบทสนทนาหรือผู้เขียนข้อความนั้นๆและบุรุษที่ 2 หมายถึงผู้ฟังหรือผู้อ่าน ฉะนั้นในงานวิจัยนี้จะใช้คำว่า “ผู้พูด” หมายรวมถึง ทั้งผู้พูดและผู้เขียน ส่วน “ผู้ฟัง” จะหมายรวมถึงทั้งผู้ฟังและผู้อ่าน” ยกเว้นในกรณีที่จำเป็นจะต้องระบุชัดเจนว่า เป็นผู้พูดหรือผู้เขียน ผู้ฟังหรือผู้อ่านจะระบุแยกว่าเป็น “ผู้พูด” หรือ “ผู้เขียน” และ “ผู้ฟัง” หรือ“ผู้อ่าน”

1.8.5 คำแปลภาษาไทยชื่อบุคคล สถานที่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะใช้ระบบถอดอักษรจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ซึ่งเป็นผลงานวิจัยของรองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ สุริยะวงศ์ไพศาล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยาณี สีตสุวรรณ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชาดา สัตยพงศ์ (สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดาพร ลักษณียนาวิน (ภาควิชาภาษาศาสตร์) และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎีพร ชำนิโรคศานต์ (ภาควิชาภาษาไทย) คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระบบดังกล่าวนี้กำหนดการถอดอักษรภาษาญี่ปุ่นที่เขียนด้วยอักษรโรมัน (อักษรโรมะจิ) เป็นอักษรไทย ดังนี้

สระ	
อักษรโรมะจิ (สระเสียงสั้น , สระเสียงยาว)	**อักษรไทย**
a , ā	อะ , อา
i , ii	อิ , อี
u , ū	อุ , อู

สระ	
อักษรโรมะจิ (สระเสียงสั้น , สระเสียงยาว)	**อักษรไทย**
e , ē	เอะ , เอ
o , ō	โอะ , โอ
-ya , -yā	เอียะ , เอีย
-yu , -yū	อิว , อีว
-yo , - yō	เอียว , เอียว

พยัญชนะ	
อักษรโรมะจิ	**อักษรไทย**
p เมื่อเกิดที่ต้นคำ	พ
เมื่อเกิดในตำแหน่งอื่นๆ	ป
b	บ
m	ม
f	ฟ
w	ว
t เมื่อเกิดที่ต้นคำ	ท
เมื่อเกิดในตำแหน่งอื่นๆ	ต
ts	ท์ซ
ch	ช
d	ด
n	น
s	ซ
sh	ฌ
z	ส
j	จ
r	ร
y	ย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พยัญชนะ	
อักษรโรมะจิ	**อักษรไทย**
k เมื่อเกิดที่ต้นคำ	ค
เมื่อเกิดในตำแหน่งอื่นๆ	ก
g เมื่อเกิดที่ต้นคำ	ก
เมื่อเกิดในตำแหน่งอื่นๆ	ง
h	ฮ

ตัวสะกด (เสียง n)	
อักษรโรมะจิ	**อักษรไทย**
เมื่อเกิดหน้า p , b , m	ม
เมื่อเกิดหน้า k , g , w	ง
เมื่อเกิดที่อื่นๆ	น
เมื่อทำหน้าที่เป็นตัวสะกดและตามด้วยสระ (n')	น

สำหรับคำบางคำที่ใช้กันอย่างแพร่หลายอยู่แล้ว เช่น ซามูไร คาราโอเกะ ซากุระ โอซาก้า จะใช้ตามความนิยม โดยไม่นำระบบถอดอักษรดังกล่าวมาใช้

ตัวอย่างการถอดอักษรที่มีอยู่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เช่น

Michiko	มิชิโกะ
Kaoru	คะโอะรุ
Eisuke	เอะอิซุเกะ

1.9 สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

1. เครื่องหมาย ＊ ที่ด้านบนซ้ายของประโยคตัวอย่างภาษาญี่ปุ่น หมายถึง ประโยคผิดไวยากรณ์ (ungrammatical) หรือประโยคที่ไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา
2. เครื่องหมาย ? หน้าประโยคตัวอย่าง หมายถึง ประโยคที่อาจเป็นที่ยอมรับในภาษาได้ในบางสถานการณ์ หรือประโยคที่เจ้าของภาษาบางคนยอมรับ
3. เครื่องหมาย ○ หน้าประโยคตัวอย่าง หมายถึง ประโยคถูก
4. เครื่องหมาย「 」เป็นเครื่องหมายคำพูดในภาษาญี่ปุ่น แสดงว่าข้อความที่อยู่ในเครื่องหมายนี้เป็นคำพูด

บทที่ 2

ปริทัศน์วรรณกรรม

ในบทที่ 2 นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกริยาให้-รับในภาษาญี่ปุ่นที่ผ่านมา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของ “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายประโยคเทียบเคียงภาษาไทย รวมถึงเกณฑ์ที่ใช้เป็นแนวการวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้

2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับกริยาให้-รับในภาษาญี่ปุ่นที่ผ่านมา

งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “กริยาให้-รับในภาษาญี่ปุ่น” （あげる・くれる・もらう） นั้นมีการศึกษากันหลายแนวทาง แนวทางแรกเป็นการศึกษาความหมาย โครงสร้างประโยคของ あげる・くれる・もらう และ ～てあげる･～てくれる・～てもらう เช่น 宮地 (Miyaji, 1965) 奥津 (Okutsu, 1986) 伊島 (Ijima, 1997)

แนวทางที่สองเป็นการศึกษาเรื่องมุมมองของผู้พูดเกี่ยวกับเรื่อง “คนใน-คนนอก”（ウチ･ソト）ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุรุษของประธานและบุรุษของผู้กระทำกริยาของ あげる・くれる・もらう เช่น 牧野 (Makino,1996) 沼田 (Numada, 1999) 廣瀬 (Hirose, 2001) เป็นต้น

แนวทางที่สามเป็นการศึกษาเปรียบเทียบด้านโครงสร้างและความหมายของ ～てあげる･～てくれる・～てもらう โดยเปรียบเทียบ ～てあげる･～てくれる・～てもらう เป็นคู่ๆ อาทิการศึกษาทางด้านหน้าที่และความหมายของ ～てくれる และ ～てあげる ของ 山橋 (Yamahashi, 1999) การเปรียบเทียบความหมายทางด้านมาลา （ムード的意味) ระหว่าง ～てくれる และ ～てもらう ของ 掘口 (Horiguchi, 1987) และการศึกษาเงื่อนไขต่างๆของ ～てくれる และ ～てもらう ในการเกิดร่วมกับประโยคบอกเหตุผล ～ので และประโยคเงื่อนไข ～たら ของ 岡田 (Okada, 2001) เป็นต้น

สำหรับแนวทางที่สี่เป็นการศึกษาความหมายพื้นฐานของ～てあげる･～てくれる・～てもらう ที่แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของการกระทำจากผู้ทำกริยาไปสู่ผู้รับการกระทำเพื่อนำมาใช้ในการอธิบายความหมายเรื่อง “บุญคุณ” （恩恵性）ของประโยคทั้งสามประเภท รวมถึงการศึกษาความหมายที่นอกเหนือจากความหมายพื้นฐานของ ～てあげる･～てくれる・～てもらう เช่น 仁田 (Nitta, 1991) 山橋 (Yamahashi, 2000) 李 (Li, 2001) และ 益岡 (Masuoka, 2001) 菅 (Kan, 2001) เป็นต้น

ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะงานวิจัยที่ศึกษาประโยค “～てもらう” ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้เท่านั้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่น

การศึกษาเกี่ยวกับ “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่เป็นการศึกษาความหมายของการบอกให้ทำ（働きかけ）* ความหมายของบุญคุณ（恩恵）หรือการได้รับประโยชน์ （受益）และความหมายของการได้รับการกระทำที่ก่อความเดือดร้อนของ “～てもらう”

2.2.1 奥津 (Okutsu, 1982)

奥津 (Okutsu, 1982: 400-401) กล่าวถึงความหมายพื้นฐานของ “～てもらう” ว่าประธานซึ่งเป็น “คนใน” （ウチ）ได้รับการกระทำบางอย่างที่เป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยาซึ่งเป็น “คนนอก” （ソト）เช่น

(1) 中学校では僕たちは伊藤先生に英語を教えてもらった。
ที่โรงเรียนมัธยมต้น ครูอิโตสอนภาษาอังกฤษให้พวกเรา

(2) うわーはずかしい。先生に踊りをほめていただくなんて。
ว้าว เขินจัง อาจารย์ถึงกับ (พูด)ชมการเต้นรำของฉันด้วยล่ะ

ประโยค (1) แสดงความหมายว่า ประธานคือ พวกเราซึ่งเป็น“คนใน” （ウチ）ได้รับการ “สอน” ซึ่งเป็นประโยชน์จากครูซึ่งเป็น “คนนอก” （ソト）ประโยค (2) ก็สามารถอธิบายได้ในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ ประธานคือ “ฉัน” ซึ่งถูกละไว้ได้รับ “การชม” จากอาจารย์ อย่างไรก็ตาม “～てもらう” ยังสามารถใช้ในความหมายว่าประธานขอร้องให้อีกฝ่ายหนึ่งทำกริยาบางอย่างให้และได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น （要求して利益を受ける）เช่น

(3) わしはザッペルに逢って息子の既得権を認めてもらうつもりだ.

ฉันตั้งใจว่าจะไปพบกับซัปเปะรุและขอให้เขายอมรับสิทธิ์ทางกฎหมายที่ลูกชายควรได้รับ

---

* 働きかけหมายถึง การที่ผู้พูดกระทำกริยาบางอย่าง เช่น ขอร้อง บอก สั่ง แนะนำ ห้าม ฯลฯ เพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งทำหรือไม่ทำกริยาบางอย่างซึ่งผู้พูดปรารถนา

(4) その辺は旅館*がなかったので、私は或る荒物屋の２階に泊めてもらった。
เพราะบริเวณนี้ไม่มีเรียวกัน ฉันจึงขอพักที่ชั้นสองของร้านขายของชำ (เช่น ไม้กวาด ตะกร้า ที่โกยผง ฯลฯ)

奥津กล่าวถึงความหมายของ “～てもらう” ที่แสดงว่าประธานต้องการให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาบางอย่างให้และได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นว่าเป็นความหมายขยาย（派生的な意味）ของ “～てもらう” ซึ่งเกิดจากบริบท และนับเป็นประโยคการีต (使役) **ประเภทหนึ่งได้ด้วย 奥津ได้เปรียบเทียบประโยคการีตและ “～てもらう” ไว้ดังนี้

(5) 私は彼にピアノをひかせた。
ฉันให้เขาดีดเปียโน

(6) 私は彼にピアノをひいてもらった。
ฉันให้เขา(ช่วย)ดีดเปียโนให้

ประโยคการีตใน (5) และ “～てもらう” ใน (6) มีโครงสร้างประโยคเหมือนกันและมีความหมายที่ใกล้เคียงกันคือ “ฉัน” ซึ่งเป็นประธานต้องการให้ “เขา” ทำกริยา “ดีดเปียโน” และผลคือ “เขาดีดเปียโน” สำหรับความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” กับประโยคการีต คือ เมื่อใช้ประโยคการีตจะให้ความรู้สึกว่าประธานอยู่ในฐานะที่สูงกว่า และสามารถสั่งหรือบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งทำกริยานั้นๆได้ ดังนั้นในกรณีที่ประธานเป็นคนในต้องการให้คนนอกทำกริยาบางอย่างจึงมักจะใช้ “～てもらう” ซึ่งเป็นสำนวนถ่อมตนของการบอกให้ทำ ทำให้ความหมายของการบอกให้ทำอ่อนลง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* โรงแรมแบบญี่ปุ่น ไม่มีเตียง ปูฟูกและนอนบนเสื่อทะตะมิ

** ประโยคการีต （使役）ในภาษาญี่ปุ่นแสดงความหมายการบอก บังคับ สั่งหรืออนุญาตให้ใครทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งและมีผลให้ผู้นั้นทำกริยานั้นๆ ประธานซึ่งเป็นผู้สั่งหรือผู้อนุญาตจะต้องอยู่ในฐานะที่จะสั่ง บังคับหรืออนุญาตให้ผู้กระทำกริยาทำกริยานั้นๆได้ เช่น

(1) 前田部長は中村さんを福岡へ出張させました。
หัวหน้าฝ่ายมะเอะดะให้คุณนะกะมูระเดินทางไปทำงานที่ฟุกุโอะกะ (สั่ง)
(2) 先生は試験中、学生に辞書を使わせました。
อาจารย์ให้นักเรียนใช้พจนานุกรมในระหว่างการสอบได้ (อนุญาต)

2.2.2 仁田 (Nitta, 1991)

仁田 (Nitta, 1991: 47-55) พิจารณา “～てもらう” จากประเด็นที่ว่าประธานมีการขอร้องให้ทำและการได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นๆ หรือไม่ และแบ่ง “～てもらう” ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทประธานได้รับประโยชน์จากการขอร้องให้ทำ (依頼受益型のテモラウ態) และประเภทประธานไม่ได้ขอร้องหรือบอกให้ทำและไม่ได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น（非依頼非受益型テモラウ態） นอกจากนั้นยังได้อธิบายเปรียบเทียบ “～てもらう” กับประโยคกรรมวาจกแบบอ้อม (間接受身) *และประโยคการีตไว้ดังนี้

2.2.2.1 ประเภทประธานได้รับประโยชน์จากการขอร้องให้ทำ (依頼受益型のテモラウ態)

“～てもらう” ประเภทนี้แสดงความหมายว่า ประธานในประโยคขอร้องให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้ และประธานเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นๆ เช่น

(7) 「～。東京だったら、いっぱいそんなお医者がいる。友人に頼んで紹介してもらおう。」

“ถ้าที่โตเกียวล่ะก็มีหมอสาขานั้นเยอะแยะ ตั้งใจว่าจะขอร้องเพื่อนให้ช่วยแนะนำให้”

仁田 อธิบายความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” ประเภทประธานได้รับประโยชน์จากการขอร้องให้ทำกับประโยคการีตว่า ประโยคทั้งสองประเภทนี้ต่างกันที่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกริยากับประธานของประโยค กล่าวคือ ประโยคการีต ประธานจะต้องอยู่ในฐานะที่จะสั่งหรือเรียกร้องให้ผู้กระทำกริยาทำกริยานั้นๆได้ การกระทำที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากความต้องการของประธานโดยไม่ได้ขึ้นอยู่กับความยินยอมของผู้กระทำกริยา ในขณะที่ “～てもらう” ประธานเป็น

---

* ประโยคกรรมวาจก （受身文）ในภาษาญี่ปุ่นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ กรรมวาจกแบบตรง （直接受身）และกรรมวาจกแบบอ้อม （間接受身）กรรมวาจกแบบตรง แสดงความหมายว่าประธานของประโยคได้รับผลกระทบจากการกระทำโดยตรง อาจจะมีความหมายว่าผู้ถูกกระทำได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความหมายของคำศัพท์ ส่วนกรรมวาจกแบบอ้อมแสดงความหมายว่าประธานได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการกระทำ กล่าวคือ ไม่ได้ถูกกระทำโดยตรง แต่การกระทำของคนใดคนหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ส่งผลกระทบให้ได้รับความเดือดร้อน เช่น

(3) 今日、私は先生に叱られました。
วันนี้ ฉันถูกครูดุ
(4) 私は犬に噛まれて、病院へ運ばれました。
ฉันถูกสุนัขกัด เลยถูกพาไปส่งโรงพยาบาล
（กรรมวาจกแบบตรง）

(5) 大学の寮では夜遅くまで起きられません。11 時に電気をけされてしまいます。
ที่หอพักของมหาวิทยาลัยจะนอนดึกไม่ได้ ตอน 5 ทุ่มจะถูกปิดไฟหมด
(6) 飼っている猫に死なれて、とてもさびしかった。
แมวที่เลี้ยงไว้ตาย เลยรู้สึกเหงามาก
（กรรมวาจกแบบอ้อม）

ผู้ขอร้องให้อีกฝ่ายทำกริยาบางอย่างให้ และการกระทำที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากความยินยอมที่จะทำตามของอีกฝ่ายหนึ่ง

2.2.2.2 ประเภทประธานไม่ได้ขอร้องหรือบอกให้ทำและไม่ได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นๆ（非依頼非受益型テモラウ態）

“～てもらう” ประเภทนี้แสดงความหมายว่าประธานไม่ได้เรียกร้องหรือต้องการให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาใดๆให้ ผู้กระทำกริยาเป็นฝ่ายทำกริยานั้นเอง ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำหรือความตั้งใจของประธานและการกระทำดังกล่าวไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประธาน แต่กลับสร้างความเดือดร้อนให้ กริยาในประโยคประเภทนี้เป็นกริยาที่ประธานไม่สามารถจะควบคุมได้ เนื่องจากเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจากความตั้งใจของผู้กระทำกริยาแต่ฝ่ายเดียวไม่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจของประธาน จึงคล้ายกับประโยคกรรมวาจกแบบอ้อมในประเด็นที่ประธานได้รับความเดือดร้อนทางอ้อม เช่น

(8) 気にいらなかったら、降りて下さい。こっちは忙しいんだ。いやいや乗って貰うこたあねえ。

ถ้าไม่ชอบใจ ก็กรุณาลงไปเลย นี่ฉันก็ยุ่งมาก ไม่อยากนั่งก็ไม่ต้องมานั่งหรอก

(9) 女房に内緒で金を貸したのだから、女房の居る前で金を返して貰っては困るよ。

เพราะให้(คุณ) ยืมเงินไปโดยไม่ให้ภรรยารู้ ถ้าเอาเงินมาคืนให้ต่อหน้าเธอล่ะก็แย่เลยล่ะ

仁田 มีมุมมองด้านความหมายของ “～てもらう” ที่แตกต่างจากของ 奥津 กล่าวคือ ทั้ง 奥津 และ 仁田 ต่างก็กล่าวถึงความหมายของการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์เช่นเดียวกัน แต่ 仁田 เห็นว่า ความหมายของการที่ประธานขอร้องหรือบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาบางอย่างให้และได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์นั้นเป็นความหมายหนึ่งของ “～てもらう” ส่วน 奥津 มองว่าความหมายดังกล่าวเป็นความหมายขยายที่เกิดจากบริบทไม่ใช่ความหมายพื้นฐาน นอกจากนี้ 仁田 ยังได้พิจารณาถึงกรณีที่ประธานได้รับการกระทำที่สร้างความเดือดร้อนซึ่ง 奥津 ไม่ได้กล่าวถึง

2.2.3 山田 (Yamada, 1999,2001)

山田 (Yamada,1999: 37-57) ศึกษาความหมายของ “การบอกให้ทำ”（働きかけ）ของ “～てもらう” โดยพิจารณาจากความตั้งใจของประธาน（主語の意図）ที่ต้องการจะได้รับการ

กระทำ และการกระทำของประธาน（主語の作用）ที่มีต่อผู้กระทำกริยา (เช่นการขอร้อง บอกให้ทำ) 山田 แบ่ง “～てもらう” ออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

2.2.3.1 ประโยคประธานได้รับประโยชน์จากการขอร้องให้ทำ（依頼的てもらう受益文) หมายถึง การที่ประธานขอร้องให้ผู้กระทำกริยากระทำกริยาบางอย่างให้ ประธานมีความตั้งใจที่จะได้รับการกระทำ การกระทำนั้นเป็นกริยาที่ผู้กระทำกริยาสามารถควบคุมให้เกิดหรือไม่ให้เกิดการกระทำได้（達成の自己制御性を持った動詞）* และประธานได้รับประโยชน์จากการกระทำของผู้กระทำกริยา เช่น

(10) 私の気持ちが分かっているのであれば、私があの人にわざわざ辞めてもらったことをどう思っているか分かろうというものだわ。

ถ้าเข้าใจความรู้สึกของฉันละก็คงจะเข้าใจว่าฉันคิดอย่างไรกับการที่อุตส่าห์ขอให้เขาลาออกไปเอง

2.2.3.2 ประเภทประธานได้รับประโยชน์จากการยินยอมให้กระทำกริยาบางอย่าง (許容的てもらう受益文) หมายถึง ประธานมีความตั้งใจที่จะให้เหตุการณ์นั้นๆเกิดขึ้น โดยไม่ได้กระทำการใดๆเพื่อขัดขวางหรือยับยั้งการกระทำที่กำลังดำเนินอยู่ เช่น

(11) 彼の方から辞めたいと言ったのであって、私はそのまま何も言わず辞めてもらっただけなのよ。

เพราะเขาเป็นฝ่ายพูดเองว่าอยากจะลาออกฉันก็เลยปล่อยให้เขาลาออกโดยไม่ได้พูดอะไรเท่านั้น

2.2.3.3 ประเภทประธานเป็นผู้รับประโยชน์จากการกระทำ (単純受影的てもらう受益文) ประโยคประเภทนี้ประธานไม่มีความตั้งใจและไม่ได้กระทำการใดๆเพื่อที่จะได้รับการกระทำกริยาบางอย่างจากผู้ทำกริยาเลย เช่น

(12) 辞めてほしいと思っていた人に、思いがけなく辞めてもらったことで、直子は少し気も晴れた。

นะโอะโกะรู้สึกสบายใจเล็กน้อย เมื่อคนที่คิดว่าอยากจะให้ลาออกได้ลาออกไปเองอย่างไม่คาดคิด

---

* 達成の自己制御性を持った動詞 คือ กริยาที่สามารถควบคุมให้เกิดหรือไม่ให้เกิดการกระทำได้ด้วยความตั้งใจของตนเอง เช่น ไป มา นั่ง กิน นอน ฯลฯ (Nitta, 1990 : 390)

山田 อธิบายว่าประโยคประเภทประธานเป็นผู้รับประโยชน์จากการกระทำที่ได้รับนั้น หากตัดความหมายในเรื่องของบุญคุณหรือการได้รับประโยชน์ออกไปแล้ว ประโยคประเภทนี้จะคล้ายกับประโยคกรรมวาจกแบบอ้อมที่ประธานได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการกระทำบางอย่าง 山田 ได้สรุปการแบ่งประเภทของ “～てもらう” ไว้ดังนี้

	ความตั้งใจ （意図）	**การกระทำต่อผู้ทำกริยา（作用）**
A 依頼的てもらう受益文	มี	มี
B 許容的てもらう受益文	มี	ไม่มี
C 単純受影的てもらう受益文	ไม่มี	ไม่มี

นอกจากการแบ่งประเภทของ “～てもらう” ข้างต้นแล้ว 山田 (Yamada, 2001: 92-101) ยังได้ศึกษาเงื่อนไขการใช้ “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประธาน （非恩恵型テモラウ文） โดยแบ่งประโยคประเภทนี้ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

2.2.3.4 ประโยคแสดงความรู้สึกเดือดร้อน （～てもらっては困る） ประโยคประเภทนี้ประโยคหน้าจะเป็นรูปเงื่อนไขเช่น ては และท้ายประโยคจะมีคำกริยาหรือคำคุณศัพท์ที่แสดงความรู้สึกเดือดร้อนของผู้พูด เช่น 困る (เดือดร้อนลำบาก) 迷惑 (รบกวน เดือดร้อน) 嫌 (ไม่ชอบ รู้สึกรังเกียจ) 山田 เรียกประโยคประเภทนี้ว่าประโยคประเภทแสดงความรู้สึก (感情表出タイプ) ประโยคแสดงความรู้สึกเดือดร้อนใช้แสดงความรู้สึกเดือดร้อนของผู้พูดที่มีต่อการกระทำหรือเหตุการณ์ในประโยคเงื่อนไขข้างหน้า หากใช้พูดกับผู้ฟังโดยตรงจะแสดงทัศนะของผู้พูดที่มีต่อการกระทำของผู้ฟังว่า เนื่องจากการกระทำของผู้ฟังจะส่งผลกระทบให้ผู้พูดได้รับความเดือดร้อน ผู้พูดจึงต้องการจะยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำกริยานั้นๆขึ้น เช่น

(13) 誤解してもらっちゃ困るけどね、.....
ถ้าเข้าใจผิดล่ะก็ (ผม) แย่เลยนะ

2.2.3.5 ประโยคแสดงการห้ามการกระทำ（～てもらってはいけない） “～てもらう” ประเภทนี้แสดงถึงความตั้งใจของผู้พูดที่ต้องการจะห้ามไม่ให้ผู้ฟังทำกริยาบางอย่าง เนื่องจากการกระทำของผู้ฟังจะทำให้ผู้พูดได้รับความเดือดร้อน 山田เรียกประโยคประเภทนี้ว่าประโยคประเภทบอก/สั่งให้ทำเชิงปฏิเสธ (働きかけタイプ)* เช่น

* 山田 เรียกประโยค～てもらってはいけない ว่า 働きかけタイプ แต่จากหน้าที่ การใช้และความหมายของ ～てもらってはいけない ในที่นี้จึงเรียกว่า ประเภทบอกให้ทำเชิงปฏิเสธ

(14) しかし間違えてもらってはいけない。

แต่อย่าเข้าใจผิดนะ

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า 山田 มีแนวคิดเรื่อง 働きかけ ของ “～てもらう” ที่สอดคล้องกับทั้ง 奥津 และ 仁田 ที่ว่า “～てもらう” แสดงความหมายว่า ประธานต้องการให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่างให้ แต่เนื่องจาก 山田 ได้นำเรื่องความตั้งใจของประธาน และการกระทำของประธานที่มีต่อผู้กระทำกริยามาใช้ในการแบ่งความหมาย จึงทำให้ 山田 สามารถแบ่งประเภทของ “～てもらう” ออกเป็น 3 ประเภทดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ที่แตกต่างจาก 奥津 และ 仁田 คือ ประโยคประเภทที่ประธานได้รับประโยชน์จากการยินยอมให้กระทำกริยาบางอย่าง （許容的てもらう受益文） ซึ่ง 奥津 และ 仁田 ไม่ได้กล่าวถึง ส่วนประเด็นในเรื่องความหมายของการได้รับความเดือดร้อนของ 山田 นั้นเป็นการอธิบายความหมาย และเงื่อนไขทางไวยากรณ์เพิ่มเติมจากงานของ仁田 รวมทั้งกล่าวถึงประโยคประเภท ～てもらってはいけない ซึ่ง 仁田 ยังไม่ได้กล่าวถึง

อาจเปรียบเทียบความหมายของ“～てもらう” จากงานวิจัยของ 奥津, 仁田 และ 山田 ได้ดังตารางต่อไปนี้

<u>ตารางที่ 1</u> เปรียบเทียบความหมายของ“～てもらう” จากงานวิจัยของ 奥津, 仁田 และ 山田

ความหมาย \ งานวิจัยของ	奥津	仁田	山田
ประธานได้รับประโยชน์จากการได้รับการกระทำโดยไม่ได้ขอร้องหรือบอกให้ทำ	○		○
ประธานขอร้องให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้และได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น	○	○	○
ประธานได้รับประโยชน์จากการยินยอมให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาบางอย่าง			○
ประธานได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง		△*	○

จะเห็นได้ว่าทั้ง 奥津, 仁田 และ 山田 ต่างมีความเห็นตรงกันในเรื่องความหมายของ “～てもらう” ว่า “～てもらう” เกี่ยวข้องกับ 働きかけ กล่าวคือ “～てもらう” สามารถแสดงความหมายว่า ประธานต้องการหรือมีความตั้งใจที่จะขอให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้แก่ตนและได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น 奥津 และ 山田 เห็นว่า “～てもらう” นอกจากจะมีความหมายของ 働きかけ แล้ว ยังแสดงความหมายว่าประธานได้รับการกระทำบางอย่างที่เป็น

---

* 仁田กล่าวถึงความหมายของการได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง เฉพาะประโยคประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน （～てもらっては困る）เท่านั้น ไม่ได้กล่าวถึงประโยคประเภท ～てもらってはいけない

ประโยชน์โดยไม่ได้ขอหรือบอกให้ทำได้ด้วย ส่วน 仁田 และ 山田 ต่างก็เห็นว่า “～てもらう” สามารถใช้ในความหมายของการที่ประธานได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง อย่างไรก็ดี ในเรื่องความหมายของการขอร้องให้ทำของ “～てもらう” นั้นต่อมา 李 (Li, 2001) ได้แบ่งย่อยออกเป็นประโยคขอร้องให้ทำ （依頼的てもらう文） และประโยคบอกให้ทำ (使役的てもらう文)

2.2.4 李 (Li, 2001)

李 (Li, 2001: 97-108) ได้ศึกษาความหมายของ “～てもらう” โดยคำนึงถึงเรื่อง “ความตั้งใจของประธานที่จะได้รับการกระทำ” และ “ระดับความมากน้อยของความตั้งใจของประธาน” และสรุปว่าความหมายพื้นฐานของ “～てもらう” คือ การกระทำ（行為）และบุญคุณ（恩恵）กล่าวคือ ประธานได้รับการกระทำกริยาบางอย่างจากผู้กระทำกริยา และในขณะเดียวกันก็ได้รับประโยชน์หรือมีความรู้สึกเป็นบุญคุณต่อการกระทำของผู้กระทำกริยา

李 แบ่งความหมายของ “～てもらう” ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

2.2.4.1 กรณีที่ประธานมีความตั้งใจที่จะได้รับการกระทำ （主語の意志がある場合） แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ ประโยคบอกให้ทำ (使役的てもらう文) ประโยคขอร้องให้ทำ （依頼的てもらう文） และประโยคในลักษณะของการขออนุญาต (形式的許可を表す文)

2.2.4.1.1 ประโยค “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ (使役的てもらう文) “～てもらう” ประเภทนี้แสดงความหมายใกล้เคียงกับประโยคการีต กล่าวคือ ประธานมีความตั้งใจที่จะได้รับการกระทำจากอีกฝ่ายหนึ่ง และมีความหมายของการบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยานั้นๆให้อยู่ด้วย เช่น

(15) （社長は部下に向けて）
「急に人が必要になったんでね。君に札幌支店へ行ってもらう。」
(ประธานบริษัทพูดกับลูกน้อง)
“จู่ๆทางโน้นก็เกิดต้องการคนขึ้นมาเลยจะให้คุณไปประจำที่สาขาในซัปโปโร”

ประโยคที่ (15) ประธานซึ่งเป็นประธานบริษัทให้ลูกน้องไปทำงานที่สาขาในซัปโปโร การไปทำงานที่ซัปโปโรไม่ได้ขึ้นอยู่กับความตั้งใจของลูกน้อง ลูกน้องจะต้องไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

“～てもらう” ประเภทนี้จึงมีความหมายใกล้เคียงกับประโยคการีต คือมีความหมายของการบังคับ（強制性）และการเกิดการกระทำของผู้กระทำกริยา（相手の行為実行）แฝงอยู่ด้วย

2.2.4.1.2 ประโยค“～てもらう” ประเภทขอร้องให้ทำ（依頼的てもらう文） หมายถึงประโยคที่ประธานขอร้องให้ผู้ทำกริยากระทำกริยาบางอย่างให้ ประธานได้รับการกระทำและมีความรู้สึกเป็นบุญคุณอยู่ด้วย ประโยคประเภทขอร้องให้ทำจะเกี่ยวข้องกับความตั้งใจของประธานที่จะได้รับการกระทำและความตั้งใจของผู้ทำกริยาในการทำกริยานั้นๆให้ เช่น

(16) 彼は参考書を買うからと言って母から金を出してもらった。
เขาบอกแม่ว่าจะซื้อหนังสืออ้างอิง จึงขอให้แม่ (ช่วย) จ่ายเงินให้

2.2.4.1.3 ประโยค“～てもらう”ในลักษณะของการขออนุญาต（形式的許可を表す文） “～てもらう” ประเภทนี้ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำหรือความตั้งใจของผู้กระทำกริยาแต่อย่างใด ประธานทำกริยาด้วยความตั้งใจของตนเอง เป็นการขออนุญาตหรือความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อให้ตนได้ทำกริยาบางอย่าง เช่น

(17) .....もっとも、こっちで勝手に計算させてもらった、実費だけどね……かまわないでしょう？
แต่ ทางเราได้ขอคำนวณเอง เฉพาะค่าใช้จ่ายตามจริงเท่านั้น... คงไม่เป็นไรใช่ไหมครับ

2.2.4.2 กรณีที่ประธานไม่มีความตั้งใจ（主語の意志がない場合） แบ่งออกเป็น 2 กรณีคือ กรณีที่มีความรู้สึกเป็นบุญคุณ（恩恵が感じられる場合）และกรณีที่ไม่มีความรู้สึกเป็นบุญคุณ（恩恵が感じられない場合）

2.2.4.2.1 กรณีที่มีความรู้สึกเป็นบุญคุณ（恩恵が感じられる場合） หมายถึงประโยคที่ประธานได้รับการกระทำจากอีกฝ่ายหนึ่ง โดยที่ประธานไม่ได้มีความตั้งใจที่จะได้รับการกระทำนั้นๆ เช่น

(18) 私は先生にほめてもらった。
อาจารย์ชมฉัน

ประโยค (18) ประธานคือ “ฉัน” ได้รับ “การชม” จากอาจารย์โดยไม่ได้เกี่ยวข้องกับความตั้งใจของประธาน

2.2.4.2.2 กรณีที่ไม่มีความรู้สึกเป็นบุญคุณ （恩恵が感じられない場合）หมายถึง “～てもらう” ที่แสดงความหมายของการได้รับความเดือดร้อน ลำบาก เช่น

(19) この狭い部屋にピアノなんか置いてもらっちゃ大変だよ。
ถ้าเอาเปียโนมาวางให้ในห้องแคบๆนี้ก็แย่สิ

โดยทั่วไปความหมายพื้นฐานของ “～てもらう” แสดงถึงการได้รับการกระทำ และการได้รับประโยชน์หรือบุญคุณ แต่เนื่องจากการเติมบริบทที่มีความหมายในแง่ลบที่แสดงถึงการถูกรบกวน การได้รับความเดือดร้อน ทำให้ความหมายพื้นฐานเรื่อง “บุญคุณ” ใน “～てもらう” ประเภทนี้หายไปเหลือเพียงการได้รับการกระทำเท่านั้น

นอกจากนี้ 李 ยังได้กล่าวถึงเรื่องระดับความมากน้อยของความตั้งใจของประธาน （主語の意志の強弱の程度）ว่า ระดับความมากน้อยทางด้านความตั้งใจของประธานมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกเป็นบุญคุณในเชิงสัมพัทธ์ ความรู้สึกเป็นบุญคุณจะแปรผกผันกับความตั้งใจของประธาน กล่าวคือ ยิ่งประธานมีความตั้งใจที่จะได้รับการกระทำมากเท่าใด ความรู้สึกเป็นบุญคุณก็จะน้อยลง ในทางตรงกันข้าม ถ้าการกระทำนั้นเป็นความตั้งใจของผู้กระทำกริยาเอง ไม่ได้เกี่ยวข้องกับความตั้งใจของประธาน ความรู้สึกเป็นบุญคุณก็จะมีมากตามไปด้วย หากเรียงลำดับความตั้งใจของประธานที่จะได้รับการกระทำจากอีกฝ่ายแล้ว จะได้ดังนี้

使役性 ＞ 依頼 ＞ 形式的許可

<u>ภาพที่ 1</u> แสดงการเรียงลำดับความมากน้อยของความตั้งใจของประธาน（〈主語の意志〉の強弱の程度）ใน “～てもらう”ประเภทต่างๆ

（〈主語の意志〉の強弱の程度）

<u>ภาพที่ 2</u> แสดงการเรียงลำดับความมากน้อยของความรู้สึกเป็นบุญคุณ（〈恩恵〉の強弱の程度）ใน “～てもらう”ประเภทต่างๆ

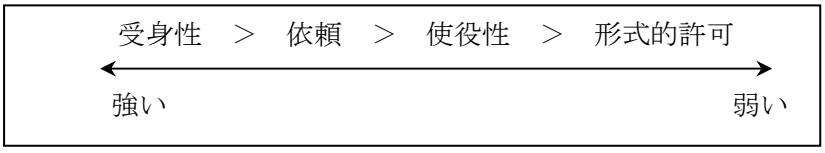

（〈恩恵〉の強弱の程度）

ตัวอย่างเช่น ประธานไม่มีความตั้งใจจะได้รับการกระทำ แต่ผู้ทำกริยามีความตั้งใจที่จะทำกริยานั้นๆให้เอง ความรู้สึกเป็นบุญคุณจะมีมาก ในทางตรงกันข้ามหากประธานมีความตั้งใจที่จะได้รับการกระทำนั้นๆ จากผู้กระทำกริยามาก แต่ผู้ทำกริยาไม่มีความตั้งใจ ความรู้สึกเป็นบุญคุณก็จะน้อยลง เช่น “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ ประธานมีความตั้งใจที่จะได้รับการกระทำมาก แต่การกระทำของผู้ทำกริยา เป็นหน้าที่ งาน หรือสิ่งที่ผู้กระทำกริยาต้องทำอย่างเลี่ยงไม่ได้ ความรู้สึกเป็นบุญคุณของประธานก็จะมีน้อย เช่นประโยค (20) เจ้านายพูดกับลูกน้องว่า

(20) 「急に人が必要になったんでね。君に札幌へ行ってもらう。」(=15)
“จู่ๆทางโน้นก็เกิดต้องการคนขึ้นมา เลยจะให้คุณไปประจำที่สาขาในซัปโปโร”

ประโยค (20) ลูกน้องต้องไปซัปโปโรอย่างเลี่ยงไม่ได้เนื่องจากเป็นหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาจึงต้องปฏิบัติตาม ในกรณีเช่นนี้ความรู้สึกเป็นบุญคุณของผู้บังคับบัญชาจะมีน้อย เพราะตนอยู่ในฐานะที่จะสั่งให้ทำได้และเป็นหน้าที่ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่จะต้องปฏิบัติตาม

จะเห็นได้ว่า 李 สามารถแบ่งความหมายของ “～てもらう” ออกเป็น 5 ประเภทย่อย เนื่องจากนอกจาก “ความตั้งใจของประธานที่จะได้รับการกระทำ” และ “ระดับความมากน้อยของความตั้งใจของประธาน” แล้ว 李 ยังได้นำเรื่อง “ความตั้งใจของผู้ทำกริยาที่จะทำกริยานั้นๆ” มาพิจารณาประกอบด้วย ทำให้ 李 แบ่ง “～てもらう” ประเภทประธานได้รับประโยชน์จากการขอร้องให้ทำ（依頼的てもらう受益文）ของ 山田 ย่อยออกได้เป็นประโยค “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ (使役的てもらう文) และประโยค “～てもらう” ประเภทขอร้องให้ทำ （依頼的てもらう文）แต่สำหรับประโยคประเภทที่แสดงความหมายของการได้รับการกระทำที่ก่อความเดือดร้อนนั้น 李 กล่าวถึงเฉพาะประโยค ～てもらっては困る เท่านั้น ไม่ได้กล่าวถึงประโยค ～てもらってはいけない

อย่างไรก็ดี แนวคิดเรื่องระดับความมากน้อยของความตั้งใจของประธานใน “～てもらう” ที่ 李 อธิบายไว้นั้นผู้วิจัยเห็นว่ายังไม่ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากทั้งประโยคประเภทขอให้ทำและบอกให้ทำนั้น ประธานต่างมีความตั้งใจที่จะได้รับการกระทำจากผู้กระทำกริยาเช่นเดียวกัน จึงไม่อาจสรุปได้ว่าประโยคประเภทบอกให้ทำ ประธานมีความตั้งใจมากกว่าประเภทขอให้ทำ แต่ประโยคประเภทขอให้ทำและประเภทบอกให้ทำต่างกันตรงประเด็นที่ว่าผู้พูดจำเป็นต้องคำนึงถึงความยินยอมในการกระทำกริยาของผู้กระทำกริยาหรือไม่ รวมถึงประธานอยู่ในฐานะที่จะบอกให้ผู้กระทำกริยาทำกริยานั้นๆ หรือไม่ต่างหาก

2.3 สรุปผลการศึกษา “～てもらう” ในงานวิจัยที่ผ่านมา

จากการศึกษาปริทัศน์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา “～てもらう” พบว่างานวิจัยที่ผ่านมาใช้เกณฑ์ในการแบ่งความหมายของ “～てもらう” ที่ใกล้เคียงกัน แต่มีมุมมองที่แตกต่างกันบ้าง เช่น **ประธานมีความต้องการให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างหรือไม่** (奥津: Okutsu, 1982; 仁田: Nitta, 1991) **ประธานมีความตั้งใจที่จะได้รับการกระทำจากผู้กระทำกริยาหรือไม่** (山田: Yamada, 1999 ; 李: Li, 2001) **ประธานได้รับประโยชน์จากการกระทำหรือไม่** (奥津: Okutsu, 1982 ; 仁田: Nitta, 1991; 山田: Yamada, 1999; 李: Li, 2001) งานวิจัยเหล่านี้ส่วนใหญ่แบ่งความหมายของ “～てもらう” ออกเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทประธานขอร้องหรือบอกให้ผู้กระทำกริยาทำกริยา และประเภทประธานได้รับประโยชน์จากการกระทำของผู้กระทำกริยาโดยที่ประธานไม่ได้ขอร้อง หรือบอกให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่างให้ มีเพียงงานของ 山田 (Yamada, 1999) และ 李 (Li, 2001) ที่แบ่งความหมายและการใช้ของ “～てもらう” ได้ละเอียดกว่างานวิจัยอื่นๆ ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว และอาจสรุปผลการศึกษา “～てもらう” จากงานวิจัยที่ผ่านมาได้ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>ตารางที่ 2</u> สรุปผลการศึกษา “～てもらう” ในงานวิจัยที่ผ่านมา

งานวิจัย	ความหมายพื้นฐาน	เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งความหมาย	ประเภทของประโยค てもらう	ประโยคตัวอย่าง
奥津 (1982)	การได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ ส่วนความหมายที่ว่าประธานต้องการให้ทำและได้รับประโยชน์เกิดจากบริบท	ความหมายของประโยค	1. ประธานได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยา 2. ประธานขอร้องให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาบางอย่างให้และได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น	● うわーはずかしい。先生に踊りを<u>ほめていただく</u>なんて。 ● わしはザッペルに逢って息子の既得権を<u>認めてもらう</u>つもりだ
仁田 (1991)	—*	การขอร้องให้ทำและการได้รับประโยชน์	1.ประเภทประธานได้รับประโยชน์จากการขอร้อง ให้ทำ (+ การขอร้อง + ประโยชน์) 2. ประเภทประธานไม่ได้ขอร้องหรือบอกให้ทำและไม่ได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นๆ (-การขอร้อง -ประโยชน์)	● 「～。東京だったら、いっぱいそんなお医者がいる。友人に頼んで<u>紹介してもらおう</u>。」 ● 気にいらなかったら、降りてください。こっちは忙しいんだ。いやいや<u>乗ってもらう</u>こたあねえ。
山田 (1999)	—	ความตั้งใจของประธานและการกระทำของประธานที่มีต่อผู้ทำกริยา	1. ประเภทประธานได้รับประโยชน์จากการขอร้องให้ทำ (+ ความตั้งใจ + การกระทำ) 2.ประเภทประธานได้รับประโยชน์จากการยินยอมให้ทำ (+ ความตั้งใจ - การกระทำ) 3.ประเภทประธานเป็นผู้รับประโยชน์จากการกระทำที่ได้รับ (-ความตั้งใจ - การกระทำ)	● 私の気持ちが分かっているのであれば、私があの人にわざわざ<u>辞めてもらった</u>ことをどう思っているか分かろうというものだわ。 ● 彼の方から辞めたいと言ったのであって、私はそのまま何も言わず<u>やめてもらった</u>だけなのよ。 ● 辞めてほしいと思っていた人に、思いがけなく<u>辞めてもらったことで</u>、直子は少し気も晴れた。

* 仁田 (Nitta, 1991) และ 山田 (Yamada,1999,2001) ไม่ได้กล่าวถึงความหมายพื้นฐานของ “～てもらう” ไว้อย่างชัดเจน

งานวิจัย	ความหมายพื้นฐาน	เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งความหมาย	ประเภทของประโยค てもらう	ประโยคตัวอย่าง
山田 (2001)	—	รูปประโยค (เงื่อนไขและคำต่อท้าย)	1.ประเภทแสดงความรู้สึก（感情表出タイプ） 2.ประเภทบอกให้ทำเชิงปฏิเสธ （働きかけタイプ）	● 誤解してもらっちゃ困るけどね。 ● しかし間違えてもらってはいけない。
李 (2001)	การได้รับการกระทำและบุญคุณ	ความตั้งใจของประธานที่จะได้รับการกระทำและระดับความมากน้อยของความตั้งใจของประธานซึ่งสัมพันธ์กับระดับความมากน้อยของบุญคุณ	1 ประโยคบอกให้ทำ (+ ความตั้งใจของประธาน - ความตั้งใจของผู้กระทำกริยา) 2 ประโยคขอให้ทำ (+ ความตั้งใจของประธาน - ความตั้งใจของผู้กระทำกริยา) 3 ประโยคในลักษณะของการขออนุญาต (+ความตั้งใจของประธาน - ความตั้งใจของผู้กระทำกริยา) 4 ประโยคที่ประธานไม่มีความตั้งใจและประธานได้รับบุญคุณ (-ความตั้งใจของประธาน +บุญคุณ) 5. ประโยคที่ประธานไม่มีความตั้งใจและประธานไม่รู้สึกเป็นบุญคุณ (-ความตั้งใจของประธาน -บุญคุณ)	● 急に人が必要になったんでね。君に札幌支店へ行ってもらう。 ● 彼は参考書を買うからと言って母からお金を出してもらった。 ● もっとも、こっちで勝手に計算させてもらった、実費だけどね……かまわないでしょう？ ● 私は先生にほめてもらった。 ● この狭い部屋にピアノなんか置いてもらっちゃ大変だよ。

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย

เนื่องจากงานวิจัยนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาหน้าที่ การใช้และความหมายของ “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่นและวิเคราะห์ประโยคภาษาไทยที่มีความหมายเทียบเคียงได้กับ “～てもらう” แต่เนื่องจากในภาษาไทยไม่มีคำทางไวยากรณ์ที่มีการใช้และความหมายที่ตรงกับ“～てもらう” จึงไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกันโดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ว่าด้วยการศึกษาคำว่า “ให้” ในประโยคบอกให้ทำ และประโยคที่แสดงความหมายของการได้รับประโยชน์ในภาษาไทยเป็นหลัก

2.4.1 พระยาอุปกิตศิลปสาร (2544, พิมพ์ครั้งที่10)

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2544, พิมพ์ครั้งที่10: 119) อธิบายคำกริยาอนุเคราะห์ “ให้” ไว้ว่าประโยคบอกให้ทำในภาษาไทยสังเกตได้จากคำกริยาอนุเคราะห์ “ให้” ที่อยู่ในตำแหน่งหน้าการิตการกซึ่งเป็นคำนามที่ทำหน้าที่เป็นผู้รับใช้ในประโยค เช่น ครูให้ศิษย์อ่านหนังสือ

2.4.2 อรทัย เดชธำรง (2513)

อรทัย เดชธำรง (2513) ได้วิเคราะห์หน้าที่ของคำว่า “ให้” ในภาษาไทย โดยพิจารณาจากตำแหน่งที่ปรากฏในประโยคไว้ดังนี้

“ให้” ที่เป็นคำกริยาทวิกรรม ซึ่งหมายถึง คำกริยาที่ต้องมีกรรมตรง (direct object) และกรรมรอง (indirect object) รองรับเมื่อปรากฏในประโยคจะทำหน้าที่เป็นกริยาทวิกรรมที่อาจจะมีหน่วยกรรมรองที่มีหรือไม่มีคำบุพบทอยู่ด้วยก็ได้ เช่น แม่<u>ให้</u>เงินลูก เงิน เป็นกรรมตรง และลูกเป็นกรรมรอง หรืออาจจะมีคำบุพบท “แก่” แทรกระหว่างกรรมตรง “เงิน” และกรรมรอง “ลูก” ก็ได้ เป็น แม่ให้เงิน<u>แก่</u>ลูก ความหมายของประโยคนี้ก็ไม่เปลี่ยนแปลง

“ให้” ที่เป็นคำบุพบททำหน้าที่ขึ้นต้นส่วนขยายในหน่วยกริยาอกรรม สกรรมและทวิกรรม เช่น

(21) แดงยิ้ม<u>ให้ฉัน</u>

(22) นิดกวาดบ้าน<u>ให้แดง</u>

(23) นิดคืนหนังสือห้องสมุด<u>ให้ฉัน</u>

“ให้ฉัน” ในประโยค (21) เป็นส่วนขยายกริยาอกรรม “ยิ้ม” ประโยค (22)“ให้แดง” เป็นส่วนขยายกริยาสกรรม “กวาด” และประโยค (23) “ให้ฉัน” เป็นส่วนขยายกริยาทวิกรรม “คืน”

“ให้” ที่ทำหน้าที่เป็นกริยาแสดงเหตุซึ่งอรทัยเรียกว่า “คำกริยาสกรรมเหตุกัต” จะใช้ในความ

หมายว่า อนุญาต สั่ง บอก หรือบังคับ อย่างใดอย่างหนึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ขณะที่พูด เช่น

(24) แม่ให้ฉันไปดูหนัง (อนุญาต)

(25) แม่ให้นิดกวาดบ้าน (สั่ง หรือบอก)

2.4.3 บรรจบ พันธุเมธา (2514)

บรรจบ พันธุเมธา (2514: 171) ได้กล่าวถึงหน้าที่และความหมายของ “ให้” ว่า “ให้” ที่ใช้ในการแสดงวาจก โดยเฉพาะการิตวาจกจะอยู่ในตำแหน่งหน้ากริยาแท้ คือทำให้กรรมที่ตามหลังแสดงกริยาในลักษณะที่ประธานของกริยา “ให้” อนุญาต บังคับ หรือใช้ เช่น

(26) คนให้แมวจับหนู (ใช้)

(27) พ่อแม่ให้ลูกไปเที่ยว (อนุญาต)

(28) ครูให้นักเรียนทำเวร (บังคับ)

สำหรับ “ให้” ที่อยู่หลังคำกริยาแท้จะใช้ในความหมายที่ดี เช่น เขียนให้ อ่านให้ ทำกับข้าวให้ ซักผ้าให้ เป็นการช่วยทำให้หรือทำแทนให้ แต่ก็สามารถใช้ “ให้” ที่อยู่หลังคำกริยาแท้ไปในทางที่ไม่ดีได้เช่น ตีให้ ทุบให้ ด่าให้

2.4.4 วิภา วงศ์สันติวนิช (2526)

วิภา วงศ์สันติวนิช (2526: 23-25) ศึกษา“ให้” ในฐานะที่เป็นคำกริยาการีต โดยพิจารณาองค์ประกอบทางความหมายของประโยคการิตวาจก “ให้” เช่น อรรถลักษณ์ (semantic features) ของประธาน การกของคำนามที่เป็นประธาน และลักษณะของคำกริยาในประโยค สรุปได้ว่า“ให้” ที่เป็นคำกริยาการีตแตกต่างจากคำกริยาอการีต “ให้” ในแง่ของความหมายดังนี้

คำกริยาการีต “ให้” หมายความว่า ให้ผู้หนึ่งผู้ใดกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น “ครูให้นักเรียนทำงาน” ส่วน “ให้” ที่เป็นอการีต มีความหมายว่า มอบสิ่งที่เป็นของตนให้แก่อีกผู้หนึ่ง การกของประธานของ “ให้” ซึ่งเป็นคำกริยาการีต เป็นผู้ก่อเหตุ (initiator) หมายความว่าเป็นผู้ทำให้เกิดเหตุการณ์นั้นๆ อาจจะโดยการสั่งหรือการขอร้อง ประธานไม่ได้เป็นผู้กระทำ แต่ให้ประธานในประโยคความซ้อนเป็นผู้ทำกระทำกริยา เช่น “เขาให้ฉันล้างชาม ส่วนอรรถลักษณ์* ของประธานจะต้องเป็นสิ่งมีชีวิต และเป็นมนุษย์เท่านั้น เช่น ครูให้ฉันทำรายงาน ครูเป็นสิ่งมีชีวิตและเป็น

* อรรถลักษณ์ (semantic feature) หมายถึง ลักษณะทางความหมายที่คำๆนั้นแสดง เช่น เด็กผู้ชาย มีลักษณะทางความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต และเป็นมนุษย์ เป็นต้น

มนุษย์ ในขณะที่ประโยค *นกให้เขาจับหนอน* เป็นประโยคผิด เนื่องจาก แม้ว่านกจะเป็นสิ่งมีชีวิต แต่ก็ไม่ใช่มนุษย์ และคำกริยาที่ใช้กับประโยคที่มีคำกริยาการีต“ให้” ต้องเป็นกริยาที่แสดงการกระทำ (action verbs) เช่น ครูให้สมศรียืนขึ้น ฉันให้เขาวิ่งรอบสนาม หรือกริยาที่แสดงขบวนการ- การกระทำ (process-action verbs) **เช่น เขาให้ฉันทำกับข้าว แม่ให้น้องกวาดบ้าน

2.4.5 จรัสดาว อินทรทัศน์ (2539)

จรัสดาว อินทรทัศน์ (2539: 110, 119-121) ศึกษากระบวนการที่คำกริยากลายเป็นคำบุพบทในภาษาไทย หนึ่งในคำกริยาที่กลายเป็นคำบุพบท ได้แก่ คำกริยา “ให้” จรัสดาวอธิบายกระบวนการที่คำกริยา “ให้” กลายเป็นคำบุพบทไว้ดังนี้

“ให้” ซึ่งเป็นคำกริยาแสดงการกระทำ และกระบวนการแสดงการถ่ายโอนกรรมสิทธิ์ของกรรมซึ่งเป็นวัตถุ เป็นรูปธรรม จากประธานซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต เป็นมนุษย์และมีความตั้งใจ มีกรรมรองเป็นผู้รับผลประโยชน์ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตและเป็นมนุษย์ เช่น พ่อให้รางวัลลูก

“ให้” ที่เป็นคำบุพบทนั้นจะมีความหมายที่กว้างกว่าความหมายที่เฉพาะเจาะจงของคำกริยารูปเดียวกัน ซึ่งต้องมีการถ่ายโอนกรรมสิทธิ์จากผู้กระทำไปสู่ผู้รับผลประโยชน์ ในขณะที่ “ให้” ที่เป็นคำบุพบทไม่มีความหมายว่าจะต้องมีการถ่ายโอนกรรมสิทธิ์ แต่มีหน้าที่บอกความสัมพันธ์เชิงการก ซึ่งจะปรากฏร่วมกับนามวลีที่มีความหมายแสดงการเกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่งแก่กรรมรองซึ่งมีการกเป็นผู้รับประโยชน์หรือผลจากการกระทำกริยา โดยไม่มีการจำกัดว่าประธานและกรรมรองต้องเป็นมนุษย์ หรือสิ่งมีชีวิตอีกต่อไป เช่น “บริษัทเอกชนกำจัดขยะให้กทม.” และ “การจัดตรีมทีมเศรษฐกิจแก้ปัญหาให้เศรษฐกิจของชาติ” เป็นต้น

“บริษัทเอกชนกำจัดขยะให้กทม.” ประธานคือบริษัทเอกชน และกรรมรองซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์คือ “กทม.” ต่างเป็นนามธรรมที่สมมติให้เป็นรูปธรรม ในทำนองเดียวกัน “การจัดตรีมทีมเศรษฐกิจแก้ปัญหาให้เศรษฐกิจของชาติ” “การจัดตรีมทีมเศรษฐกิจ” ซึ่งเป็นประธานของประโยคและ “เศรษฐกิจของชาติ” ซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์ต่างก็เป็นนามธรรมเช่นเดียวกัน

---

* วิภา อธิบาย ประโยค นกให้เขาจับหนอน ว่าประธานมีอรรถลักษณ์เป็น + สิ่งมีชีวิต แต่ –มนุษย์ จึงถือเป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์ในเหตุการณ์ปกติ ไม่สามารถใช้ประโยคนี้ได้ แต่ในนิทานหรือเรื่องที่สมมติขึ้น ถ้าตีความให้สิ่งมีชีวิตเหล่านี้มีสถานภาพเท่ากับคน ประโยคเหล่านี้ก็จะใช้ได้โดยมีข้อแม้ของบุคลาธิษฐาน (personification) (วิภา , 2526: 28-29)

** ประโยคที่มีคำกริยาแสดงขบวนการ-การกระทำ เช่น “มานะทุบอิฐ” กริยา “ทุบ” เป็นกริยาที่แสดงขบวนการ-การกระทำ คือ มีการเปลี่ยนแปลงสภาพของ “อิฐ” ซึ่งเป็นผู้รับสภาพ ในขณะเดียวกันก็มีการกระทำโดยคำนาม “มานะ” เป็นผู้กระทำ ดังนั้นในแง่ของความสัมพันธ์กับคำนาม คำกริยาที่แสดงขบวนการ – การกระทำจึงต้องมีทั้งผู้กระทำและผู้รับสภาพ (เรื่องเดียวกัน: 33-34)

2.4.6 วิภาส โพธิแพทย์ (2542)

วิภาส โพธิแพทย์ (2542: 45-65) ได้วิเคราะห์รูปแบบและคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบต่างๆในประโยคกริยาการีต “ให้” เช่น ประธานและผู้รับเหตุ (causee) จำต้องเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่ คุณสมบัติของกริยาที่เกิดร่วม และการอธิบายลักษณะการีตภายในประโยค ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะความหมายของประโยค “ให้” ที่แสดงความหมายของการบังคับหรืออนุญาตเท่านั้น ทั้งนี้การตีความของประโยคดังกล่าว วิภาสได้อธิบายว่าขึ้นอยู่กับบริบทการสนทนาและความรู้เกี่ยวกับโลกภายนอก (world knowledge) ของคู่สนทนา จึงอาจจะทำให้ตีความได้ว่าเป็นการบังคับหรือเป็นการอนุญาตก็ได้ โดยอาจสรุปคุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบของหน่วยสร้าง* “ให้” ในความหมายดังกล่าวได้ดังนี้

ประธาน 1 (causer) จะต้องเป็นสิ่งมีชีวิต ประธาน 2 (causee) ก็ต้องเป็นสิ่งมีชีวิตเช่นเดียวกัน และกริยาอาจจะอยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน กล่าวคือ เป็นกริยาที่ประธานมีอำนาจตัดสินใจที่จะกระทำกริยานั้นหรือไม่กระทำกริยานั้น โดยหน่วยสร้าง “ให้” นี้สื่อความหมายแก่นว่าประธาน 1 มีอำนาจหรือศักยภาพในการควบคุมการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผล และมีความจงใจที่จะไม่ขัดขวางการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผล การเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผลเกิดจากการออกแรงของประธาน 2 ขณะที่ประธาน 1 เป็นเพียงผู้ไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางแรงดังกล่าว เช่น

(29) คูนขอช่วยทำแม่ก็ให้คูนทำ

(30) คูนไม่สนใจหรอกว่าใครจะไปกันบ้างเพราะดีใจที่พ่อ<u>ให้</u>คูนไปด้วย

(31) ใครทำงานนี้ได้ ข้าจะให้กินอำเภอภูเวียงซึ่งมีลูกบ้านอยู่พันคนเศษ (กินอำเภอ หมายความว่า ไปปกครองอำเภอ)

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับ “ให้” ในภาษาไทยที่ผ่านมาล้วนแต่เป็นการศึกษาหน้าที่และการใช้ “ให้” ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการพิจารณาลักษณะทางไวยากรณ์ การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย โดยเฉพาะการศึกษา“ให้” ในแง่ของคำกริยาแสดงการีตหรือการบอกให้ทำซึ่งแสดงความหมายของการบังคับหรืออนุญาต นอกจากนั้นก็จะเป็นการศึกษา “ให้” ในฐานะที่เป็นคำบุพบท แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่อธิบายรูปประโยค “…ให้...ให้” ซึ่งประกอบด้วย“ให้” ที่เป็นคำกริยาการีตแสดงความหมายของการบอกให้ทำและ “ให้” ที่เป็นคำบุพบทแสดงผู้ได้รับประโยชน์ อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้จะศึกษาประโยค “ให้...ให้” ดังกล่าว เนื่องจากมีจุดประสงค์

---

* หน่วยสร้าง (construction) หมายถึง หน่วยในภาษาในระดับประโยคที่โครงสร้างและความหมายมีความสัมพันธ์กันโดยตรง กล่าวคือ โครงสร้างของประโยคหนึ่งๆจะเรียกว่าเป็นหน่วยสร้างได้ก็ต่อเมื่อโครงสร้างนั้นสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ความหมายดังกล่าวไม่ได้เกิดจากความหมายของคำกริยาสำคัญ หรือการรวมความหมายของคำอื่นๆที่มาประกอบขึ้นเป็นหน่วยสร้าง หากแต่เป็นความหมายประจำโครงสร้างนั้นเอง (วิภาส โพธิแพทย์, 2542: 13)

ที่จะศึกษารูปประโยคภาษาไทยที่มีความหมายเทียบเคียงได้กับ “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่นซึ่งแสดงความหมายของการบอกให้ทำ การได้รับการกระทำ และการได้รับประโยชน์

2.5 เกณฑ์ที่ใช้เป็นแนวการวิเคราะห์“～てもらう”

ผู้วิจัยพบว่าเกณฑ์ที่ใช้เป็นแนวการวิเคราะห์ความหมายของ “～てもらう” ในงานวิจัยที่ผ่านมายังไม่สามารถอธิบายความแตกต่างทางด้านความหมายและการใช้ “～てもらう” บางประการได้อย่างครอบคลุมพอ อาทิ

- 李 (Li, 2001) แบ่ง“～てもらう” ในกรณีที่ประธานมีความตั้งใจออกเป็นประเภทขอให้ทำและประเภทบอกให้ทำ แต่ 李 อธิบายเพียงว่าประโยคทั้งสองประเภทนี้ต่างกันที่ความเกี่ยวข้องกับความตั้งใจของผู้กระทำกริยา กล่าวคือ ประโยคขอให้ทำเกี่ยวข้องกับความตั้งใจของผู้กระทำกริยา ในขณะที่ประโยคบอกให้ทำไม่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจของผู้กระทำกริยา ผู้วิจัยเห็นว่าการพิจารณาเพียงความตั้งใจของประธานและผู้กระทำกริยายังไม่สามารถอธิบายความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” ประเภทขอให้ทำและประเภทบอกให้ทำได้อย่างครอบคลุม ทั้งนี้เนื่องจาก “～てもらう” ทั้งสองประเภทต่างก็มีความตั้งใจของผู้กระทำกริยาอยู่ด้วย แต่ต่างกันในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความยินยอมในการทำกริยาของผู้กระทำกริยา รวมถึงสถานภาพของประธานและผู้กระทำกริยา กล่าวคือประเภทขอให้ทำ การกระทำจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับความยินยอมในการทำกริยาของผู้กระทำกริยา ในขณะที่ประเภทบอกให้ทำ ประธานไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความยินยอมของผู้กระทำกริยา นอกจากนี้ประเภทขอให้ทำยังไม่มีเงื่อนไขเรื่องสถานภาพของประธาน ประธานอาจจะมีสถานภาพสูงกว่าหรือต่ำกว่าผู้กระทำกริยาก็ได้ แต่ประเภทบอกให้ทำ ประธานต้องอยู่ในสถานภาพที่จะบอกให้อีกฝ่ายทำกริยานั้นๆได้ ฉะนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากนำเรื่องการคำนึงถึงความยินยอมในการทำกริยาของผู้กระทำกริยา และสถานภาพของประธานและผู้กระทำกริยามาพิจารณาประกอบด้วย จะทำให้สามารถอธิบายความแตกต่างของประโยคทั้งสองประเภทนี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

- ประโยคตัวอย่างในงานวิจัยที่ผ่านมาล้วนแต่เป็นประโยคที่ประธานเป็นบุรุษที่ 1 (ผู้พูด) และเนื่องจากประธานและผู้พูดเป็นบุคคลเดียวกัน จึงอาจทำให้ตีความได้ว่าผู้พูดเป็นผู้ได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์และแสดงความรู้สึกยินดีต่อการได้รับการกระทำนั้นๆ แต่จากเงื่อนไขทางด้านไวยากรณ์ของ “～てもらう” ประธานของประโยคสามารถเป็นได้ทั้งบุรุษที่ 1 (ผู้พูด) บุรุษที่ 2 (ผู้ฟัง) และบุรุษที่ 3 งานวิจัยนี้จะพิจารณาเฉพาะประโยคที่ประธานเป็นบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 3 จะไม่นำกรณีที่ประธานของประโยคเป็นบุรุษที่ 2 มาพิจารณา ทั้งนี้เนื่องจากกรณีดังกล่าวจะปรากฏในรูปประโยคคำถามเท่านั้น การตีความว่าผู้พูดมีความรู้สึกอย่างไรต่อการที่ประธานได้รับการกระทำนั้นๆจึงขึ้นอยู่กับคำตอบของผู้ฟังและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังด้วย

- งานวิจัยที่ผ่านมากล่าวถึงความหมายของ “～てもらう” เฉพาะกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นมนุษย์เท่านั้น แต่ผู้วิจัยพบว่ามีบางประโยคที่ผู้กระทำกริยาเป็นสิ่งไม่มีชีวิต และแสดงความหมายแตกต่างจากกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นสิ่งมีชีวิต (มนุษย์) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงนำเรื่อง**อรรถลักษณ์ (semantic features)** *ของผู้กระทำกริยามาพิจารณาประกอบด้วยเพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางความหมายและการใช้ของ “～てもらう” แต่ละประเภทได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้คิดเกณฑ์ที่จะนำมาใช้เป็นแนวการวิเคราะห์หน้าที่การใช้และความหมายของ “～てもらう” ขึ้นทั้งหมด 4 เกณฑ์ ได้แก่

① ประธานมีความตั้งใจที่จะได้รับการกระทำหรือไม่
② ประธานได้รับประโยชน์จากการกระทำของผู้กระทำกริยาหรือไม่
③ บุรุษของประธานและผู้กระทำกริยา
④ อรรถลักษณ์ (semantic feature) ของผู้กระทำกริยา

เกณฑ์ต่างๆเหล่านี้จะนำมาใช้วิเคราะห์หน้าที่และความหมายของ “～てもらう” ซึ่งจะกล่าวต่อไปในบทที่ 3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ในงานวิจัยนี้จะพิจารณาอรรถลักษณ์ของผู้กระทำกริยาว่ามีลักษณะทางความหมายของสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งไม่มีชีวิต ในกรณีที่เป็นสิ่งมีชีวิตจะพิจารณาเฉพาะกรณีที่เป็นมนุษย์เท่านั้น ส่วนในกรณีที่เป็นสัตว์จะไม่นำมาพิจารณาเนื่องจากจะใช้ได้เฉพาะภายใต้เงื่อนไขของบุคลาธิษฐานเท่านั้น

บทที่ 3

หน้าที่ การใช้และความหมายของประโยค “～てもらう”

ในบทที่ 3 นี้จะวิเคราะห์หน้าที่ การใช้และความหมายของ “～てもらう” แต่ละประเภทตามเกณฑ์ที่ใช้เป็นแนวการวิเคราะห์ และอธิบายความสัมพันธ์ของ “～てもらう” กับประโยคประเภทอื่นๆ เช่น ประโยคการีต ประโยคกรรมวาจก และประโยค “～てくれる”

3.1 การวิเคราะห์หน้าที่ การใช้และความหมายของ “～てもらう”

จากเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หน้าที่ การใช้และความหมายของ “～てもらう” 4 เกณฑ์ ซึ่งได้แก่ 1) ความตั้งใจของประธานที่จะได้รับการกระทำ 2) การได้รับประโยชน์ของประธาน 3) บุรุษของประธานและผู้กระทำกริยา และ 4) อรรถลักษณ์ของผู้กระทำกริยา ทำให้แบ่งความหมายและการใช้ของ “～てもらう” ออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

3.1.1 “～てもらう” ประเภทประธานมีความตั้งใจ （意図的テモラウ文）

“～てもらう” ประเภทประธานมีความตั้งใจ （意図的テモラウ文）ความตั้งใจของประธานในที่นี้หมายถึง ความตั้งใจที่จะได้รับการกระทำที่ตนพึงปรารถนาหรือเป็นประโยชน์ หรือความตั้งใจที่จะไม่ขัดขวางหรือยับยั้งการกระทำของผู้กระทำกริยา “～てもらう” ประเภทที่ประธานมีความตั้งใจนี้ยังสามารถแบ่งย่อยออกอีกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ **ประเภทขอให้ทำ （要請型） ประเภทบอกให้ทำ （指示型） และประเภทยินยอมให้ทำ（許容型）**

3.1.1.1 ประเภทขอให้ทำ （要請型）

“～てもらう” ประเภทขอให้ทำ หมายถึง ประโยคที่ประธานมีความตั้งใจที่จะได้รับการกระทำบางอย่างจากผู้กระทำกริยา โดยประธานอาจจะกระทำกริยาบางอย่าง เช่น ขอร้อง วิงวอน อ้อนวอน ฯลฯ เพื่อให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้ แต่เนื่องจากประธานไม่ได้อยู่ในฐานะที่จะสั่งหรือบังคับให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาที่ตนต้องการได้ ดังนั้นประธานจะได้รับการกระทำจากผู้กระทำกริยาหรือไม่นั้นจึงขึ้นอยู่กับความยินยอมของผู้กระทำกริยาว่าจะกระทำกริยานั้นให้หรือไม่ และเนื่องจากการกระทำของผู้กระทำกริยาเป็นสิ่งที่ประธานปรารถนา ประธานจึงได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นๆ ด้วย

“～てもらう” ประเภทขอให้ทำสามารถใช้ร่วมกับกริยา 頼む　依頼する (ขอร้อง) ねだる (รบเร้า, วิงวอนขอ) ฯลฯ ได้ โดยที่ความหมายของประโยคไม่เปลี่ยนแปลง เช่น

(1)　気象予報士の試験に遅刻。財布を忘れて電車に乗れなかったのです。自宅に戻っていては間に合わない.....。悩んだ挙句、交番で交通費を貸してもらいました。おかげで第一期の気象予報士になることができました。

(http://www.komazawa-u.ac.jp/gakubu/bun/geography/alumni/1987/hirai.html-8k)

ฉันไปสอบเป็นผู้พยากรณ์อากาศสาย เพราะลืมกระเป๋าสตางค์เลยขึ้นรถไฟฟ้าไม่ได้ ถ้าย้อนกลับไปบ้านก็จะไปไม่ทัน สุดท้ายหลังจากที่กลุ้มจนถึงที่สุดแล้ว ก็ไปที่ป้อมตำรวจขอยืมค่าโดยสาร และจากความช่วยเหลือนั้น ฉันก็เลยได้เป็นผู้พยากรณ์อากาศรุ่นที่ 1

(2)　(略)　悩んだ挙句、交番で警察官に頼んで交通費を貸してもらいました。おかげで第一期の気象予報士になることができました。

(ละ) สุดท้ายหลังจากที่กลุ้มจนถึงที่สุดแล้ว ก็ไปที่ป้อมตำรวจขอร้องตำรวจให้ยืมค่าโดยสาร และจากความช่วยเหลือนั้น ฉันก็เลยได้เป็นผู้พยากรณ์อากาศรุ่นที่ 1

(3)　一年前に職場を契約満了で退職した山田さんと夕食をご一緒してきました。職場の仲良しちゃんも一緒です。１８時から２２時までベトナム料理屋でずっとおしゃべりしてました。あまりにも楽しくて時間を忘れてしゃべってしまったのですが、夫から二度も電話がかかっていることに気づきあわてて帰り支度をしたところ、なぜか鼻血ブー。なかなか止まらなくて、仲良しちゃんに私の携帯を渡し、家に電話をかけてもらいました。

(http://www.geocities.co.jp/HeartLand-Kaede/6116/geodiary.html - 32k --)

ฉันไปทานข้าวเย็นกับคุณยะมะดะซึ่งออกจากงานหลังหมดสัญญากับบริษัทเมื่อปีที่แล้ว เพื่อนร่วมงานที่สนิทกันคนหนึ่งก็ไปด้วย พวกเราคุยกันที่ร้านอาหารเวียดนามตั้งแต่หกโมงเย็นจนถึงสี่ทุ่ม คุยกันสนุกมากจนลืมเวลา มารู้ตัวอีกทีก็ตอนที่สามีโทรศัพท์มาถึงสองครั้ง ขณะที่กำลังรีบเตรียมตัวจะกลับบ้านอยู่นั้น ไม่รู้ทำไมเลือดกำเดาก็เกิดไหลออกมา และก็มันไม่ยอมหยุดเสียด้วย ฉันจึงยื่นโทรศัพท์มือถือของฉันให้เพื่อนช่วยโทรศัพท์ไปที่บ้านให้

(4)　(略)　仲良しちゃんに私の携帯を渡し、彼女に頼んで家に電話をかけてもらいました。

(ละ) ฉันก็เลยยื่นโทรศัพท์มือถือของฉันให้เพื่อน และขอร้องให้เขาช่วยโทรศัพท์ไปที่บ้านให้

ประโยค (2) แม้จะเติมกริยา 頼む (ขอร้อง) แต่ยังคงมีความหมายเช่นเดียวกับประโยค (1) คือ ประธานขอยืมเงินจากตำรวจที่ป้อมตำรวจ การเติมกริยา 頼む แล้วความหมายของประโยค (1) ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เป็นการพิสูจน์ให้เห็นชัดเจนว่า ประโยค (1) แสดงความหมายของการขอให้ทำประโยค (3) ก็สามารถอธิบายได้ในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ จากบริบท “仲良しちゃんに私の携帯を渡し” (ฉันก็เลยยื่นโทรศัพท์มือถือของฉันให้เพื่อน) แสดงให้เห็นว่า ประธานต้องการจะขอให้เพื่อนช่วยโทรศัพท์ให้ และแม้ว่าจะเติมกริยา 頼む (ขอร้อง) เข้าไป ประโยค (4) ก็ยังคงความหมายของการที่ประธานขอให้เพื่อนช่วยโทรศัพท์ไปที่บ้านให้เช่นกัน

นอกจากนี้ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำยังไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานภาพสูง - ต่ำระหว่างประธานและผู้กระทำกริยา กล่าวคือ สามารถใช้ได้ทั้งกรณีที่ประธานมีสถานภาพสูงกว่าหรือต่ำกว่าขอให้อีกฝ่ายทำกริยาบางอย่างให้ได้ เช่น

(5) 充分明るくした上で今度はトイレのドアをそっと開け、中を確認し、細くドアを開けたままにしておく。子供の頃やった肝だめしを思い出した。夏の夜、トイレに一人で行けなくなり、ドアを細く開けて父に見張ってもらった、あの頃。

（『リング』：鈴木光司 (1991) 角川ホラー文庫：73）

พอเปิดไฟสว่างแล้ว คราวนี้ฉันก็ค่อยๆเปิดประตูห้องน้ำ มองดูข้างในให้แน่ใจแล้วแง้มประตูค้างไว้นิดหน่อย พลางนึกถึงถึงเหตุการณ์ทดสอบความกล้าที่ทำในสมัยเด็กๆ ตอนนั้นเป็นคืนในฤดูร้อน ฉันไม่กล้าไปเข้าห้องน้ำคนเดียวจึงแง้มประตูไว้โดยขอให้พ่อช่วยยืนเฝ้าให้อยู่ที่หน้าห้องน้ำ

(6) 孫とテレビ電話を楽しんでいます。パソコンの画面の上にカメラを置いて、ヘッドセットをつけて話をしています。テレビ電話というと敷居が高くて、値段も高いというイメージがあったのですが、カメラもヘッドセットも１万円ちょっと出せば買えましたので、手軽なコミュニケーションツールだと思います。ただ、カメラの設定にはちょっと手間取ってしまって、孫が帰省した際に、設定をしてもらいましたが…。それ以外は全く問題はありませんでしたね。

(bb.www.infoseek.co.jp/BBAdsl?pg=bb_adslhow03.html - 25k)

ฉันกำลังสนุกสนานกับการคุยโทรศัพท์แบบเห็นหน้ากันกับหลานโดยติดตั้งกล้องไว้บนจอคอมพิวเตอร์แล้วใส่หูฟังคุยกันอยู่ พอพูดถึงการคุยโทรศัพท์แบบเห็นหน้ากัน ก็

รู้สึกกระดากเพราะราคาแพง แต่ทั้งกล้องและชุดหูฟังสามารถซื้อได้ในราคาหมื่นเยนนิดๆ จึงคิดว่าเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ราคาไม่แพง แต่ว่าการติดตั้งกล้องนั้นยุ่งยากสักหน่อย จึงให้หลานช่วยติดตั้งให้ตอนที่เขากลับมาบ้าน นอกนั้นก็ไม่มีปัญหาอะไร

ประโยค (5) และ (6) ต่างเป็น “～てもらう” ประเภทขอให้ทำ ประโยค (5) ประธานคือลูกซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าพ่อซึ่งเป็นผู้กระทำกริยา ขอให้พ่อช่วยยืนเฝ้าอยู่ที่หน้าประตูห้องน้ำ ประโยค (6) ประธานซึ่งอนุมานได้ว่าเป็นตาหรือยายซึ่งมีสถานภาพสูงกว่าขอให้หลานซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่าช่วยติดตั้งโทรศัพท์ให้ ทั้งสองประโยคนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าหรือต่ำกว่าต่างก็สามารถขอร้องให้อีกฝ่ายทำกริยาบางอย่างให้ได้

แม้ว่า “～てもらう” ประเภทขอให้ทำจะไม่มีเงื่อนไขเรื่องสถานภาพของประธานและผู้กระทำกริยา แต่**ผู้กระทำกริยามีข้อจำกัดว่าต้องเป็นสิ่งมีชีวิต และเป็นมนุษย์*** เท่านั้น เนื่องจากผู้กระทำกริยาต้องมีวิจารณญาณในการตัดสินใจว่าตนจะทำตามที่ประธานขอให้ทำหรือไม่ ดังนั้น **สิ่งไม่มีชีวิตจึงไม่สามารถเป็นผู้กระทำกริยาในประโยค “～てもらう” ประเภทขอให้ทำได้**

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่สิ่งไม่มีชีวิตเป็นผู้กระทำกริยา แม้ว่าจะไม่ได้แสดงความหมายของการขอให้ทำ แต่อาจใช้แสดงความปรารถนาของประธานที่ต้องการจะให้เหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้รูปประโยคแสดงความปรารถนา เช่น ～てもらいたい หรือความตั้งใจ เช่น “～てもらおう”

---

* ในบางกรณีพบว่า ความหมายตามรูปศัพท์ของผู้กระทำกริยา หมายถึงสิ่งไม่มีชีวิต เช่น แท็กซี่ องค์กร สถาบัน เป็นต้น แต่ในความเป็นจริงแล้วเวลากล่าวถึง แท็กซี่ จะหมายถึง คนขับแท็กซี่ ส่วนในกรณีขององค์กรหรือสถาบันจะหมายถึง ตัวบุคคลที่ทำงานในองค์กรหรือสถาบันนั้นเช่น

(1) 道が分からないから、タクシーに連れて行ってもらおう。
คิดว่าจะให้แท็กซี่พาไป(ส่ง) เพราะไม่รู้จักทาง

(2) 電話局に架設を申し込んで、架設してもらった。
ยื่นคำร้องขอติดตั้งโทรศัพท์กับองค์การ เพื่อให้ช่วยติดตั้งโทรศัพท์ให้

จะเห็นได้ว่า (1) ผู้พาไป คือ คนขับแท็กซี่ ส่วน (2) ผู้ติดตั้งโทรศัพท์ให้ คือ พนักงานขององค์การโทรศัพท์

ในกรณีของสัตว์แม้ว่าบางครั้งจะดูเหมือนว่าสัตว์สามารถตอบสนองคำสั่งของมนุษย์ได้ แต่การกระทำนั้นเกิดจากสัญชาตญาณหรือการเรียนรู้ สัตว์ไม่ได้ทำกริยาที่มนุษย์ขอให้ทำด้วยวิจารณญาณ จึงไม่สามารถใช้ในความหมายของการขอให้ทำ แต่จะใช้แสดงความปรารถนาของผู้พูดที่ต้องการจะให้สัตว์ทำกริยาบางอย่างได้ เช่น

(3) *飼っている鶯に毎朝鳴いてもらいます。

(4) *嫌な人が来ると、犬に大きな声で吠えてもらいます。

(5) ○僕のスズムシが初めて鳴いた！長い間待ってたんだよ、僕は。リーン、リーンと鳴いていたけれど、僕が予想していたよりも短く鳴いていた。きれいなスズムシの鳴き声が毎日聞けるかと思うと、しっかり餌をやらなくちゃ。いい音色で鳴いてもらいたいしね。

(www.nsknet.or.jp/~yuta5577/yuta3.htm - 15k -)

จิ้งหรีดของผมมันร้องเป็นครั้งแรก ผมรอตั้งนาน (กว่ามันจะร้อง) มันร้องว่า “รีน รีน” แต่ร้องสั้นกว่าที่ผมคิดไว้ พอคิดว่าจะได้ฟังเสียงร้องเพราะๆของจิ้งหรีดทุกวัน ก็เลยต้องหมั่นให้อาหารมัน ก็อยากให้มันร้องเสียงเพราะๆนี่

(7) ここに来て雪がずっと降り続いています。もういい加減止んでもらいたいのですが、まだ降っています。朝起きて、そっとカーテンを開けて外を覗いたときに、雪が音もなく降っていたりすると、やられたというなにやら憂鬱な気分になります。今日もそうでした。明日はどうでしょうか・・・・・

(www.janis.or.jp/users/rietan/02.htm - 20k -)

หลังจากที่มาถึงที่นี่หิมะก็ตกตลอด อยากให้หิมะมันหยุดตกซะที แต่มันก็ยังตกอยู่ ตื่นมาตอนเช้า ค่อยๆเปิดม่านออกดูข้างนอก พอเห็นหิมะตกอยู่อย่างเงียบเชียบ ก็รู้สึกหดหู่อย่างบอกไม่ถูกว่าเอาอีกแล้วหรือ วันนี้ก็เป็นอย่างนี้อีกแล้ว พรุ่งนี้จะล่ะจะเป็นยังไงนะ

(8) ランとの最初の出会いがいつだったのかはっきりと覚えていません・・・でも１２月生まれの私に主人は毎年お花のプレゼントをしてくれます。精一杯長く咲いてもらおうと手入れをしました。

(www5b.biglobe.ne.jp/~echi/rannoheya.htm - 15k –)

จำไม่ค่อยได้แล้วว่าฉันเห็นดอกกล้วยไม้ครั้งแรกเมื่อไหร่ แต่ทุกปีสามีจะให้ดอกไม้เป็นของขวัญฉันซึ่งเกิดเดือนธันวาคม ฉันดูแลอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อให้มันบานอยู่ได้นานที่สุด

ประโยค (7) - (8) ต่างมีประธานเป็นบุรุษที่ 1 คือ “ฉัน” ประโยค (7) ฉันอยากให้หิมะหยุดตก ประโยค (8) ฉันดูแลดอกไม้ที่ได้รับจากสามีอย่างดีที่สุด ด้วยความปรารถนาที่จะให้ดอกไม้นั้นบานอยู่ได้นานที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ประโยค (7) และ (8) ประธานไม่ได้ขอให้สิ่งไม่มีชีวิตทำกริยาบางอย่างให้ หิมะและดอกไม้ก็ไม่สามารถรับรู้ความต้องการหรือความปรารถนาของประธาน อีกทั้งไม่ได้ทำกริยาใดๆ เพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ ความหมายของประโยค (7) และ (8) จึงเป็นเพียงการบอกเล่าความปรารถนาหรือความตั้งใจของประธานซึ่งเป็นผู้พูดให้ผู้ฟังทราบเท่านั้น ไม่ได้แสดงความหมายของการขอให้สิ่งไม่มีชีวิตนั้นๆทำกริยาบางอย่างให้

“～てもらう” ประเภทขอให้ทำ เมื่อประธานเป็นผู้พูดและ**ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 2 (ผู้ฟัง) จะแสดงเจตนาของการที่ผู้พูดขอร้องให้ผู้ฟังกระทำกริยาบางอย่าง** การแสดงเจตนาของการขอให้ผู้ฟังทำกริยาบางอย่างของผู้พูดส่วนใหญ่จะใช้รูปประโยคแสดงความปรารถนา （～てもらいたい）ความตั้งใจ（～てもらおう） หรือการถามผู้ฟังถึงความเป็นไปได้ของการที่ผู้พูดจะได้รับการกระทำนั้น（～てもらえないか） เช่น

(9) （話し手が阿部さんに話している）
「これは、僕と阿部さんだけの秘密にしておいてもらいたいのですが」

（『平城山を越えた女』：内田康夫 (1994) 講談社文庫： 348）

(ผู้พูดพูดกับคุณอะเบะ)
“เรื่องนี้ผมอยากให้ช่วยเก็บเป็นความลับระหว่างผมกับคุณอะเบะเท่านั้น”

(10) 「ごめんね、両親にどうしても断れない用事を頼まれちゃって……」
「あ、そうなんですか」
「本当にごめんね。終わり次第すぐ駆けつけるから、もうちょっと待っててもらえないかな」

(www.h3.dion.ne.jp/~zaking/play/ soretiru/soretiru_26.html -)

“ขอโทษนะ พ่อแม่ขอร้องให้ไปทำธุระที่ปฏิเสธไม่ได้จริงๆ.....”
“อ้อ งั้นเหรอ”
“ขอโทษจริงๆนะ เสร็จธุระปุ๊บจะรีบไปเลย ช่วยรอหน่อยได้ไหม”

ประโยค (9) ผู้พูดบอกเล่าความปรารถนาของตนกับอะเบะซึ่งเป็นผู้ฟังว่าต้องการให้เขาเก็บเรื่องนี้ไว้เป็นความลับ ส่วนประโยค (10) ผู้พูดใช้รูปรำพึงแสดงความสงสัย ～てもらえないかな* ในการถามผู้ฟังว่าจะสามารถได้รับการกระทำนั้นหรือไม่ ประโยค (9) และ(10) แม้ว่าผู้พูดจะไม่ได้แสดงเจตนาของการขอให้ผู้ฟังกระทำกริยาบางอย่างโดยตรง แต่ผู้ฟังก็สามารถจะเข้าใจเจตนาของผู้พูดได้ และเนื่องจากเป็นการขอให้ทำ ผู้ฟังจึงสามารถจะตอบรับหรือปฏิเสธคำขอร้องของผู้พูดก็ได้

จะเห็นได้ว่า “～てもらう” ประเภทขอให้ทำ เมื่อประธานเป็นผู้พูด และผู้กระทำกริยาเป็นผู้ฟัง (บุรุษที่ 2) จะแสดงการขอร้องให้ผู้ฟังทำกริยาบางอย่างให้ และเนื่องจากการขอร้องให้ใครทำอะไรให้นั้นต้องเป็นการกระทำที่ยังไม่เกิดขึ้น หากเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นแล้วจะเป็นเพียงการบอกเล่าว่าประธานหรือผู้พูดได้ขอให้ใครบางคนทำกริยาบางอย่างให้เท่านั้น

สำหรับกรณีที่**ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 3** เนื่องจากไม่ได้เป็นการพูดกับผู้กระทำกริยาโดยตรงจึงไม่ได้เป็นการขอร้อง การกระทำของผู้กระทำกริยาบุรุษที่ 3 อาจจะเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นแล้วหรือยังไม่เกิดขึ้นก็ได้ ในกรณีที่การกระทำนั้นยังไม่เกิดขึ้นจะเป็นการบอกเล่าความตั้งใจของผู้พูดที่ปรารถนาจะให้บุรุษที่ 3 ทำกริยาบางอย่างให้ในอนาคต ในกรณีที่การกระทำนั้นเกิดขึ้นแล้วจะเป็นการบอกเล่าว่าได้รับการกระทำจากการขอให้ทำแล้ว เช่น

---

* 仁田 (Nitta, 1991: 144-145) อธิบายการใช้คำลงท้าย かなว่า เป็นคำที่ผู้พูดใช้รำพึงแสดงความสงสัยกับตนเอง จึงไม่จำเป็นต้องมีคู่สนทนาปรากฏอยู่ด้วย แต่ในกรณีที่ผู้พูดใช้かなกับผู้ฟังโดยตรงและมีการโต้ตอบจากผู้ฟังกลับมา กรณีเช่นนี้かなจะแสดงการถาม

(11) 初めてひとの誕生日パーティーに呼ばれた。どういう格好でいけばいいか、何を持っていったらいいか　不安な事がいっぱい。そこで、友だちにアドバイスしてもらいます。

(www.mnet.ne.jp/~karen/ehonchi.html - 7k)

ฉันได้รับเชิญไปงานเลี้ยงวันเกิดของคนอื่นเป็นครั้งแรกมีเรื่องกังวลอยู่หลายเรื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่ว่าจะแต่งตัวอย่างไรดี จะเอาอะไรไปดีเลยไปขอคำแนะนำจากเพื่อน

(12) 私が甲状腺腫瘍持ちで７月末に病院へ行ったら触診ですぐ「手術した方がいいね」と言われました。　８月にやった方がいいと言われたけど 仕事もあるし９月半ばまで延ばしてもらいました。

(http://www.ne.jp/asahi/my/thyroid/BBSLog/bbs0008.html - 35k)

ฉันมีเนื้องอกที่ต่อมไทรอยด์ จึงไปโรงพยาบาลเมื่อปลายเดือนกรกฎาคม พอตรวจเสร็จ หมอก็บอกทันทีว่า “ผ่าตัดดีกว่านะ” หมอบอกว่าน่าจะผ่าตัดเดือนสิงหาคม แต่งานก็มี จึงขอ(คุณหมอ) เลื่อนออกไปจนถึงกลางเดือนกันยายน

ประโยค (11) ผู้พูดบอกความตั้งใจของตนเองที่จะขอให้เพื่อนช่วยแนะนำการแต่งตัวและของที่จะนำไปร่วมงานวันเกิด เป็นความตั้งใจของผู้พูดที่จะขอให้เพื่อนช่วยทำอะไรบางอย่างซึ่งเป็นการกระทำที่ยังไม่เกิดขึ้น ประโยค (12) ผู้พูดเล่าว่าได้ขอให้หมอเลื่อนการผ่าตัดไปจนถึงกลางเดือนกันยายน เพราะมีงานยุ่งจึงไม่สามารถเข้ารับการผ่าตัดตามเวลาที่หมอกำหนดได้ และได้รับความยินยอมที่จะเลื่อนการผ่าตัดออกไปจนถึงกลางเดือนกันยายนจากหมอแล้ว

จะเห็นได้ว่าประโยค (9) - (12) ประธานและผู้ได้รับการกระทำเป็นบุคคลเดียวกันคือผู้พูดและยังเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการขอให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้ด้วย กรณีที่ประธานเป็นผู้พูดนี้เป็นกรณีที่พบมากที่สุด ซึ่งไปตามเงื่อนไขการใช้ “～てもらう” ที่ว่าประธานเป็นผู้พูดหรือคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูด (堀口: Horiguchi, 1987: 59) แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าประธานนอกจากจะเป็นผู้พูดหรือคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูดแล้ว ยังสามารถเป็นบุรุษที่ 3 ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับผู้พูดก็ได้ แต่จะมีนัยที่แตกต่างจากกรณีข้างต้นและเป็นกรณีที่พบค่อนข้างน้อย

กรณีที่ประธานเป็นบุรุษที่ 3 นั้น บุรุษที่ 3 ในที่นี้สามารถตีความได้ 2 อย่างตามแนวคิดเรื่องคนในและคนนอกของภาษาญี่ปุ่น คือ 1) บุรุษที่ 3 ที่หมายถึงคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูด ได้แก่ คนในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน เพื่อนในโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งถือเป็นคนในกลุ่มเดียวกันกับผู้พูดและเทียบเท่ากับบุรุษที่ 1 (ผู้พูด) 2) บุรุษที่ 3 ที่เป็นคนนอกหรือบุคคลอื่นที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับผู้พูด ดังนั้นการใช้ “～てもらう” ในกรณีที่ประธานเป็นบุรุษที่ 3 จึงมีความหมายดังนี้

กรณีที่ประธานบุรุษที่ 3 เป็นคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูด ประธานของประโยคเป็นผู้ได้รับการกระทำและได้รับประโยชน์โดยตรง ส่วนผู้พูดจะได้รับประโยชน์ทางอ้อม

กรณีที่ประธานเป็นบุรุษที่ 3 ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับผู้พูดจะแสดงความหมายว่าประธานขอให้บุรุษที่ 3 กระทำกริยาบางอย่างให้ โดยผู้พูดไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการได้รับประโยชน์ เป็นเพียงการบอกเล่าการกระทำให้ผู้ฟังทราบเท่านั้น เช่น

(13) （礼子が馨に頼んで、子供の勉強を見てもらった。馨は週に二時間教えてあげることにした。）
「ありがとう、学校の勉強はともかく、いい話手になってもらえると、あの子も喜ぶと思うのね」
「分かりました」

（『ループ』：鈴木光司 (1998)　角川ホラー文庫：77）

(เระอิโกะขอร้องให้คะโอะรุดูแลเรื่องการเรียนของลูกให้ คะโอะรุตัดสินใจที่จะสอนพิเศษให้สัปดาห์ละสองชั่วโมง)

“ขอบคุณมาก เรื่องการเรียนที่โรงเรียนน่ะไม่เท่าไร แต่คิดว่าถ้าได้คุณคะโอะรุช่วยมาเป็นเพื่อนคุยที่ดีให้ได้ล่ะก็ ลูกก็คงจะดีใจ”

“เข้าใจแล้วครับ”

(14) 江戸時代の気質を表す言葉として「宵越しの銭は持たない」があります。当時の人たちは、貯金なんかしません。稼いだお金は周りの人に気前よくおごって、困った時には周りの人に助けてもらいます。

(www.pressnet.co.jp/2003_02/0215_04.htm - 3k)

สำนวน “ไม่เก็บเงินข้ามคืน” เป็นสำนวนที่แสดงถึงลักษณะนิสัยของคนสมัยเอะโดะ คนในสมัยนั้นจะไม่เก็บเงินกัน เงินที่หามาได้จะเอาไปเลี้ยงคนรอบข้างอย่างไม่เสียดาย แล้วเวลาเดือดร้อนก็จะไปขอความช่วยเหลือจากคนรอบข้าง

ประโยค (13) ประธานคือลูกชายซึ่งเป็นบุรุษที่ 3 ในกรณีนี้ลูกชายเป็นคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูดจึงเสมือนเป็นบุรุษที่ 1 ผู้พูดซึ่งเป็นแม่พูดกับผู้ฟังว่าถ้าได้ผู้ฟังมาเป็นเพื่อนคุยของลูก ลูกก็คงจะดีใจ ลูกเป็นผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการกระทำของผู้กระทำกริยา ส่วนผู้พูดได้รับประโยชน์ทางอ้อมจากการที่ผู้ฟังจะมาเป็นเพื่อนคุยและสอนหนังสือให้แก่ลูกของตน ประโยค (14) ประธานคือ ผู้คนในสมัยเอะโดะซึ่งเป็นผู้ขอความช่วยเหลือจากคนรอบข้างยามที่ลำบาก และเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น ผู้พูดเพียงแต่นำเรื่องดังกล่าวมาบอกเล่าแก่ผู้ฟังเท่านั้น ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการได้รับการกระทำหรือประโยชน์ของประธานแต่อย่างใด

จากคำอธิบายข้างต้น จะเห็นได้ว่านัยที่แตกต่างกันของ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำนั้นเกิดจากอรรถลักษณ์และบุรุษของผู้กระทำกริยาที่แตกต่างกัน อาจสรุปการใช้และความหมายของ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำได้ดังนี้

<u>ตารางที่ 3</u> สรุปการใช้และความหมายของ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำ

ประธาน	ผู้กระทำกริยา		ความหมาย	การใช้
	อรรถลักษณ์	บุรุษ		
บุรุษที่ 1 (ผู้พูด)	สิ่งมีชีวิต (มนุษย์)	บุรุษที่ 2	ขอให้ทำ	ผู้พูดขอให้ผู้ฟังทำกริยาบางอย่างให้แก่ตนโดยการแสดงความปรารถนา ความตั้งใจของตน หรือการถามความเป็นไปได้ที่จะได้รับการกระทำบางอย่างจากผู้ฟัง
		บุรุษที่ 3		• อนาคตกาล ผู้พูดบอกความปรารถนาหรือความตั้งใจที่จะขอให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้ • อดีตกาล ผู้พูดบอกเล่าการขอให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้ หรือบอกเล่าความปรารถนาที่อยากให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้ในอดีต
บุรุษที่ 3		บุรุษที่ 3		ประธานขอให้ผู้กระทำกริยา ทำกริยาบางอย่างให้ • ประธานเป็นคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูด ผู้พูดได้รับประโยชน์ทางอ้อม • ประธานเป็นคนนอกหรือบุคคลอื่นที่ผู้พูดไม่มีความเกี่ยวข้องด้วย จะเป็นเพียงการบอกเล่าการกระทำเท่านั้น

3.1.1.2 ประเภทบอกให้ทำ（指示型）

“～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ หมายถึง ประโยคที่ประธานบอกให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้ และประธานได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น ประธานของ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำมีเงื่อนไขเรื่องสถานภาพของประธานว่าต้องอยู่ในฐานะที่สามารถจะบอกให้ผู้กระทำกริยาทำกริยานั้นๆ ให้ได้ เช่น พ่อแม่-ลูก อาจารย์-นักเรียน เจ้านาย-ลูกน้อง เป็นต้น

“～てもらう” ประเภทบอกให้ทำมีความหมายและวิธีการใช้ที่ค่อนข้างใกล้เคียงกับ“～てもらう” ประเภทขอให้ทำ ปัจจัยประการหนึ่งที่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างความหมายของการขอให้ทำกับการบอกให้ทำ คือ สถานภาพของประธาน “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำมีเงื่อนไขว่าประธานจะต้องอยู่ในฐานะที่จะบอกให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่างได้ ในขณะที่ “～

てもらう” ประเภทขอให้ทำเป็นการขอร้องให้อีกฝ่ายหนึ่งทำกริยาบางอย่างให้ จึงไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานภาพระหว่างประธานและผู้กระทำกริยาเช่นเดียวกับประเภทบอกให้ทำ

นอกจากเงื่อนไขเรื่องสถานภาพระหว่างประธานและผู้กระทำกริยาแล้ว “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำยังมีเงื่อนไขว่า การกระทำที่ประธานให้ผู้กระทำกริยาทำนั้นจะต้องเป็นหน้าที่ที่ผู้กระทำกริยาต้องปฏิบัติ หากไม่ใช่หน้าที่ที่ผู้กระทำกริยาต้องปฏิบัติจะแสดงความหมายของการขอให้ทำ เช่น กรณีที่อาจารย์บอกให้นักเรียนช่วยซ่อมคอมพิวเตอร์ให้ โดยทั่วไปอาจารย์อยู่ในฐานะที่จะบอกให้นักเรียนทำกริยาบางอย่างได้ แต่การซ่อมคอมพิวเตอร์ไม่ใช่หน้าที่ที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ดังนั้นในกรณีนี้จะเป็นการขอให้ทำ ไม่ใช่การบอกให้ทำ

นอกจากนี้ เนื่องจากประธานของ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำต้องอยู่ในฐานะที่สามารถจะบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งทำกริยาบางอย่างได้ และสิ่งที่ประธานต้องการให้ทำเป็นหน้าที่ที่ผู้กระทำกริยาต้องปฏิบัติ ประธานจึงมีความคาดหวังว่าผู้กระทำกริยาจะต้องทำให้ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความยินยอมของผู้กระทำกริยา กล่าวคือ แม้ว่าผู้กระทำกริยาอาจจะไม่เต็มใจหรือไม่อยากทำกริยานั้น แต่ก็ต้องปฏิบัติตามโดยไม่สามารถปฏิเสธได้ อาจพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า “～てもらう” ในประโยคนั้นๆเป็น“～てもらう” ประเภทบอกให้ทำได้จากการที่ผู้ฟังต้องตอบรับการบอกให้ทำของประธานว่า「はい、分かりました。」 “ครับ/ค่ะ ทราบแล้วครับ/ค่ะ” แต่จะตอบรับว่า「はい、いいですよ。」 “ได้ซิครับ/ค่ะ” หรือตอบปฏิเสธว่า「ええ、ちょっと…」 “เออ คือ.....” ไม่ได้ เช่นในประโยค (15)

(15) （上司が部下の山田さんに）
「明日の会議の書類は、山田さんに責任を取ってもらいますよ」
○「はい、分かりました。」
？「はい、いいですよ。」
？「ええ、ちょっと…」

(เจ้านายพูดกับคุณยะมะดะซึ่งเป็นลูกน้อง)
“เอกสารการประชุมของวันพรุ่งนี้ จะให้คุณยะมะดะช่วยรับผิดชอบให้”
“ครับ ทราบแล้วครับ”

ประโยค (15) ผู้พูดเป็นเจ้านายสามารถบอกให้ลูกน้องซึ่งเป็นคนในบังคับบัญชาทำอะไรบางอย่างให้แก่ตนได้ และสิ่งที่เจ้านายให้ทำคือ การจัดเอกสารการประชุมซึ่งเป็นหน้าที่ที่ลูกน้องจะต้องทำอยู่แล้ว ประโยคนี้ลูกน้องจะต้องตอบว่า「はい、分かりました。」 “ครับ/ค่ะทราบแล้วค่ะ/ครับ” ซึ่งหมายถึงการตอบรับทราบคำสั่งและจะปฏิบัติตามคำสั่งนั้น แต่จะตอบรับว่า「はい、いいですよ。」“ได้ซิครับ/ค่ะ” หรือตอบปฏิเสธว่า「ええ、ちょっと…」 “เออ คือ.....”

ไม่ได้ เนื่องจากประโยคตอบรับและปฏิเสธดังกล่าวแสดงความหมายว่า ผู้พูดยินยอมหรือไม่ยินยอมที่จะกระทำตามที่อีกฝ่ายหนึ่งขอให้ทำ

ส่วน“～てもらう” ประเภทขอให้ทำนั้น การเกิดการกระทำนั้นขึ้นอยู่กับความยินยอมที่จะกระทำกริยานั้นๆของผู้กระทำกริยา ผู้กระทำกริยาจึงสามารถตอบรับหรือปฏิเสธได้ เช่น

(16)（部下の山田さんが上司に）
「私のコンピューターが古くなったので、買い換えていただきたいのですが。」
○「はい、いいですよ。明日にでも頼んでおきます。」
○「いや、ちょっと。会社の予算の都合があるので、もう少し待って 下さい。」
？「はい、分かりました。」

(ลูกน้องพูดกับเจ้านาย)
“ผมอยากให้ (บริษัท) ซื้อคอมพิวเตอร์เครื่องใหม่ให้ เนื่องจากคอมพิวเตอร์ของผมมันเก่ามาก”
“อืม ได้ซิ พรุ่งนี้จะติดต่อ (บริษัทคอมพิวเตอร์) ไว้”
“เออ รอสักหน่อยแล้วกัน เพราะมีเรื่องงบประมาณของบริษัทด้วย”

ประโยค (16) จะเห็นได้ว่าผู้พูดซึ่งเป็นลูกน้องบอกความปรารถนาของตนว่าต้องการให้ทางบริษัทซื้อคอมพิวเตอร์เครื่องใหม่ให้ การซื้อคอมพิวเตอร์เครื่องใหม่ขึ้นอยู่กับความยินยอมของเจ้านาย เจ้านายจึงสามารถจะตอบรับหรือปฏิเสธก็ได้ ดังตัวอย่างการตอบรับและปฏิเสธที่แสดงให้เห็นแล้วในประโยคตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น แต่ในกรณีนี้หากเจ้านายตอบรับว่า 「はい、分かりました。」 “ครับ/ค่ะ ทราบแล้วครับ/ค่ะ” ก็จะไม่เป็นธรรมชาติ เนื่องจากประโยคตอบรับว่า「はい、分かりました。」 “ครับ/ค่ะ ทราบแล้วครับ/ค่ะ” จะแสดงความหมายว่าเจ้านายตอบรับที่จะปฏิบัติคำสั่งของลูกน้อง

นอกจากนั้น ความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” ทั้งสองประเภทนี้ยังอาจพิสูจน์ได้ด้วยการใช้รูปประโยคการีตแทน กล่าวคือ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำไม่สามารถใช้ประโยคการีตแทนได้ ในขณะที่ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำในบางกรณีสามารถใช้ประโยคการีตแทนได้ เช่น

(17) 初めてひとの誕生日パーティーに呼ばれた。どういう格好でいけばいいか、何を持っていったらいいか 不安な事がいっぱい。そこで、友だちにアドバイスしてもらいます。(=11)

(www.mnet.ne.jp/~karen/ehonchi.html - 7k)

ฉันได้รับเชิญไปงานเลี้ยงวันเกิดของคนอื่นเป็นครั้งแรก มีเรื่องกังวลอยู่หลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่ว่าจะแต่งตัวอย่างไร จะเอาอะไรไปดี เลยไป**ขอคำแนะนำจากเพื่อน**

(18) *初めてひとの誕生日パーティーに呼ばれた。どういう格好でいけばいいか、何を持っていったらいいか　不安な事がいっぱい。そこで、友だちにアドバイスさせます。

จากตัวอย่างข้างต้น “～てもらう” ในประโยค (17) ไม่สามารถใช้ประโยคการีตในประโยค (18) แทนได้ ทั้งนี้เนื่องจากประธานและผู้กระทำกริยาอยู่ในสถานภาพเท่าเทียมคือ เพื่อนกัน ประธานได้รับประโยชน์จากการขอให้เพื่อนช่วยแนะนำเรื่องการแต่งตัว และของขวัญที่จะนำไปในงานวันเกิด การที่เพื่อนจะทำกริยานั้นๆให้ตามที่ประธานต้องการหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับความยินยอมของเขา ประธานไม่ได้อยู่ในสถานภาพที่จะบอกหรือสั่งให้เขาทำอะไรให้ได้ ฉะนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าประโยค (17) ไม่ใช่การบอกให้ทำ แต่เป็นการขอให้ทำ และในขณะเดียวกันก็ยังแสดงว่าประธานได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นด้วย ส่วนประโยค (19) ซึ่งเป็น “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำสามารถใช้ประโยค (20) ซึ่งเป็นประโยคการีตแทนได้

(19) 教室の備品は丁寧に使うこと。壁、机、椅子、本だな、辞書などに傷をつけた場合は保護者に連絡し弁償してもらいます。また、教室内での飲食は厳禁です。もし、見つけた場合は、放課後一時間、教室の掃除をしてもらいます。

(www.sisf.minoh.osaka.jp/departments/ jsl/JLHara/A2Y1/A2Y1)

ต้องใช้อุปกรณ์ในห้องเรียนอย่างระมัดระวัง หากทำฝาผนัง โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นหนังสือ พจนานุกรมและอื่นๆ เสียหายจะติดต่อผู้ปกครองให้ชดใช้ค่าเสียหาย นอกจากนี้ก็ห้ามรับประทานอาหารและเครื่องดื่มในห้องเรียน ถ้าพบว่ามีการฝ่าฝืนจะให้ทำความสะอาดห้องเรียนหลังเลิกเรียน 1 ชั่วโมง

(20) 教室の備品は丁寧に使うこと。壁、机、椅子、本だな、辞書などに傷をつけた場合は保護者に連絡し弁償させます。 また、教室内での飲食は厳禁です。もし、見つけた場合は、放課後一時間、教室の掃除をさせます。

ต้องใช้อุปกรณ์ในห้องเรียนอย่างระมัดระวัง หากทำฝาผนัง โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นหนังสือ พจนานุกรมและอื่นๆ เสียหายจะติดต่อผู้ปกครองให้ชดใช้ค่าเสียหาย นอกจากนี้ก็ห้ามรับประทานอาหารและเครื่องดื่มในห้องเรียน ถ้าพบว่ามีการฝ่าฝืนจะให้ทำความสะอาดห้องเรียนหลังเลิกเรียน 1 ชั่วโมง

ประโยค (19) จะเห็นได้ว่า ประธานซึ่งอนุมานได้ว่าเป็นครูอยู่ในฐานะที่สามารถบอกให้ผู้ปกครองของนักเรียนที่ทำทรัพย์สินของโรงเรียนเสียหายชดใช้ค่าเสียหาย และสามารถลงโทษให้นักเรียนที่นำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานในห้องเรียนทำความสะอาดห้องหลังเลิกเรียน ประโยค (19) จึงสามารถใช้ประโยคการีตในประโยค (20) ซึ่งแสดงความหมายของการสั่งหรือใช้ให้ทำแทนได้ แต่อย่างไรก็ดี ประโยค (19) และ (20) มีนวลของภาษา* ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การใช้ประโยคการีตในประโยค (20) จะมีความหมายของการสั่งและบังคับให้ทำแฝงอยู่ด้วย ในขณะที่ “～てもらう”ในประโยค (19) ไม่มีความหมายของการสั่ง แต่เป็นการบอกให้ทำอย่างสุภาพ และในขณะเดียวกันก็ยังแสดงว่าครูได้รับประโยชน์จากการที่ให้นักเรียนทำความสะอาดห้องเรียนด้วย จึงเป็นวิธีการพูดที่ฟังนุ่มนวลและสุภาพมากกว่า ความแตกต่างระหว่างประโยคทั้งสองประเภทนี้จะกล่าวถึงต่อไปใน 3.2.1

กล่าวโดยสรุป “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำและประเภทขอให้ทำแม้จะคล้ายกันในแง่ที่ว่าประธานมีความตั้งใจที่จะขอหรือบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาบางอย่างให้ตน แต่ประโยคทั้งสองประเภทนี้มีความแตกต่างกันในเรื่องสถานภาพของประธานและผู้กระทำกริยา รวมถึงความจำเป็นในการคำนึงถึงความยินยอมของผู้กระทำกริยา ความแตกต่างเหล่านี้ทำให้ประโยคทั้งสองประเภทนี้มีการใช้และความหมายที่แตกต่างกันซึ่งอาจสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

<u>ตารางที่ 4</u> สรุปความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” ประเภทขอให้ทำและประเภทบอกให้ทำ

“～てもらう”	ประเด็นที่เหมือนกัน	ประเด็นที่แตกต่างกัน	
		ความหมาย	สถานภาพของประธาน
ประเภทขอให้ทำ (要請型)	ประธานมีความตั้งใจที่จะให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่าง และประธานได้รับประโยชน์จากการกระทำของผู้กระทำกริยา	ขอให้ทำ การเกิดการกระทำขึ้นอยู่กับความยินยอมของผู้กระทำกริยาว่าจะทำตามที่สิ่งที่ประธานต้องการหรือไม่	ไม่มีข้อจำกัดด้านสถานภาพสูง-ต่ำระหว่างประธานและผู้กระทำกริยา
ประเภทบอกให้ทำ (指示型)		บอกให้ทำ สิ่งที่ประธานต้องการให้ทำเป็นหน้าที่ที่ผู้กระทำกริยาต้องทำ ประธานไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความยินยอมของผู้กระทำกริยา	ประธานจะต้องอยู่ในสถานภาพที่จะบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาได้

*นวลของภาษา (Nuance) หมายถึง ความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยในด้านของความหมายและความรู้สึก เป็นต้น

ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่า “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำแสดงความหมายว่า ประธานบอกให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างที่พึงปรารถนาให้ ดังนั้นผู้กระทำกริยาซึ่งสามารถทำกริยาตามคำสั่งหรือความปรารถนาของประธานได้จึงต้องเป็นมนุษย์ แต่อย่างไรดีพบว่า “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำยังสามารถใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตได้ด้วย แต่มีเงื่อนไขว่าต้องใช้ในลักษณะของบุคลาธิษฐานเท่านั้น คือ สมมติให้สิ่งไม่มีชีวิตนั้นทำกริยาได้อย่างมนุษย์เท่านั้น เช่น

(21) 複雑な計算は、このコンピュータにやってもらおう。
การคำนวณที่ซับซ้อน จะให้คอมพิวเตอร์ทำ

(22)「いつもは目覚まし時計に起こしてもらうんだけど、きょうは、一人で目が覚めちゃった」
(bokura.com/novel-st/hou/hou01.htm -)
ปกติจะให้นาฬิกาปลุก แต่วันนี้ตื่นเอง

ประโยค (21) คอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นผู้กระทำกริยาเป็นสิ่งไม่มีชีวิตจึงไม่มีความตั้งใจ แต่คอมพิวเตอร์เป็นสมองกลสามารถจะคำนวณหรือประมวลผลได้เหมือนมนุษย์ ประธานจึงป้อนคำสั่งให้คอมพิวเตอร์คำนวณให้ได้ ประโยค (22) ผู้พูดตั้งนาฬิกาให้ปลุก และเมื่อถึงเวลานาฬิกาจะส่งเสียงปลุกเองจึงเปรียบเสมือนว่านาฬิกาทำกริยา “ปลุก” ได้เช่นเดียวกับมนุษย์

สำหรับกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นมนุษย์ จะสามารถใช้ได้ทั้งกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 2 (ผู้ฟัง) และบุรุษที่ 3 **ในกรณีที่ประธานเป็นบุรุษที่ 1 และผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 2** จะแสดงความหมายว่า ผู้พูดบอกให้ผู้ฟังทำกริยาบางอย่างและได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น เช่น

(23)（社長が部下に）
「今度、わが社は社運『日本美術全集』を出すことになった。そこに行ってもらうことになるだろう」
「美術....ですか？ 私が？どうしてでしょう？私は美術なんかにはまるで無縁ですよ」
（『平城山を越えた女』：内田康夫 (1994) 講談社文庫： 26）

(บรรณาธิการพูดกับลูกน้อง)
“คราวนี้บริษัทของเราจะออกหนังสือ “รวมศิลปะญี่ปุ่น”เดิมพันด้วยความอยู่รอดของบริษัท เราคงจะต้องให้คุณช่วยไป (เก็บข้อมูล)ที่นั่น”
“ศิลปะ...เหรอครับ ผมเหรอครับ ทำไมล่ะครับ ผมเหมือนอยู่คนละโลกกับศิลปะเลยนะครับ”

(24) 近郷監督：「さ、打撃テスト終了だ。次のテストは短距離走だ。１００ｍを全力で走ってもらう。このテストの記録保持者は打撃テストと同じ佐藤だ。だが、ただの短距離走じゃない、このシューズをはいてもらう。」

(www.pawaland.com/syousetu2/3/)

โค้ชคิงโงบอกว่า“เอาล่ะ ทดสอบตีลูกเสร็จแล้ว การทดสอบต่อไปจะเป็นการวิ่งระยะสั้น ให้วิ่งออกแรงให้เต็มที่ 100 เมตร เจ้าของสถิติวิ่งระยะสั้นก็เป็นคนเดียวกับเจ้าของสถิติการตีลูก คือ ซะโต แต่ไม่ใช่แค่การวิ่งระยะสั้น ก็เลยจะให้ใส่รองเท้าคู่นี้”

(25) （大学での初日、寮長が新入生に寮の規則を説明している。）
「いいですか。男性は、決して女子寮へ入ってはいけません。また、女性も、決して男子寮へ入ってはいけません。この規則を破った者には、＄２０の罰金を払ってもらいます。」

(www.chemistryquestion.com/gagu/ gag_nichijyou6_rule.html - 13k)

(วันแรกของการเปิดเรียนในมหาวิทยาลัย หัวหน้าหอพักกำลังอธิบายกฎของหอพักแก่นักศึกษาใหม่)
“เอาล่ะ นักศึกษาชาย ห้ามเข้าไปในหอพักนักศึกษาหญิงเด็ดขาด และนักศึกษาหญิงก็ห้ามเข้าไปในหอพักนักศึกษาชายอย่างเด็ดขาดด้วย คนที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบนี้ จะให้จ่ายค่าปรับ 20 ดอลล่าร์ ”

ประโยค (23) ประธานซึ่งเป็นบรรณาธิการหนังสือต้องการจะให้ลูกน้องไปเก็บข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะญี่ปุ่นเพื่อทำหนังสือ แต่จากการที่ลูกน้องบอกว่า “เขาเหมือนกับอยู่คนละโลกกับศิลปะ” ทำให้ทราบได้ว่าลูกน้องไม่ค่อยเต็มใจที่จะไปทำงานนี้สักเท่าไรเพราะไม่มีความรู้ด้านศิลปะ แต่เนื่องจากเป็นคำสั่งของหัวหน้าและเป็นหน้าที่ที่ต้องทำจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประโยค (24) โค้ชอยู่ในฐานะที่จะสั่งให้นักกีฬาที่อยู่ในความดูแลวิ่งหรือใส่รองเท้าแบบไหนก็ได้ คำสั่งของโค้ชถือเป็นหน้าที่ที่นักกีฬาต้องปฏิบัติตาม ไม่ว่านักกีฬาจะอยากทำหรือไม่ก็ตาม สำหรับประโยค (25) หัวหน้าหอพักซึ่งดูแลรับผิดชอบเรื่องต่างๆภายในหอพักอยู่ในฐานะที่จะสั่งหรือบอกให้นักศึกษาที่พักอยู่ในหอทำตามกฎระเบียบของหอพักได้ และเนื่องจากเป็นกฎระเบียบที่ทางหอได้กำหนดไว้แล้ว นักศึกษาจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม

จะเห็นได้ว่าประโยค (23) – (25) แสดงความหมายว่าประธานซึ่งเป็นผู้พูดบอกให้ผู้ฟังทำกริยาบางอย่างและผู้พูดคาดหวังว่าผู้ฟังต้องทำตามที่ตนบอก เพราะเป็นหน้าที่ที่ผู้ฟังต้องทำ อย่างไรก็ตามแม้ว่า “～てもらう”ประเภทบอกให้ทำจะแสดงความหมายของการบอกให้ทำ แต่เนื่องจากไม่มีความหมายของการบังคับให้ทำเหมือนประโยคการีต และมีความหมายว่าประธานได้รับ

ประโยชน์จากการกระทำของผู้กระทำกริยา การบอกให้ทำโดยใช้ “～てもらう” จึงเป็นวิธีการบอกให้ทำอย่างสุภาพและทำให้ความหมายของการสั่งให้ทำอ่อนลง

ในกรณีที่**ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 3** การกระทำของผู้กระทำกริยาอาจจะเกิดขึ้นแล้วหรือยังไม่เกิดขึ้นก็ได้ ในกรณีที่การกระทำของผู้กระทำกริยายังไม่เกิดขึ้นจะเป็นการบอกเล่าความตั้งใจของผู้พูดที่จะให้บุรุษที่ 3 ทำกริยาบางอย่างให้ในอนาคต แต่หากการกระทำของผู้กระทำกริยาเกิดขึ้นแล้วจะแสดงความหมายว่าผู้พูดบอกเล่าถึงการได้รับการกระทำจากการบอกให้บุรุษที่ 3 ทำกริยาบางอย่างให้ เช่น

(26) 愛車が傷ついたり、故障したりしたとき、私たちは車を修理工場へ持って行き、車の状態の評価をうけて修理してもらいます。

(http://www.imh.iida.nagano.jp/user/kakuka/plastic/intro.html)

เวลาที่รถคันโปรดมีรอยขีดข่วนหรือเสีย พวกเราก็จะเอารถไปที่อู่ให้เช็คสภาพรถและซ่อมให้

(27) 今日は定時で会社を出てきました。これから岡崎駅近くの床屋に行って髪を切ってもらいます。月曜日に行くつもりだったのですが、急な仕事で行けなくなったので今日行くことにしました。

(http://www.teamjust.com/iroiro/00-11b.html - 21k)

วันนี้ออกจากบริษัทตามเวลาเลิกงาน แล้วก็จะไปตัดผมที่ร้านตัดผมใกล้สถานีโอะกะสะกิ ตั้งใจจะไปวันอาทิตย์ แต่มีงานด่วนก็เลยไปไม่ได้ จึงตัดสินใจไปวันนี้

(28) 私たちはは肉屋のカウンターでプロジュートを買い、薄切りのほかに小さなサイコロ形に切ったものも作ってもらった。

(『冷静と情熱のあいだ』江國香織：(1999) 角川文庫：106)

พวกเราซื้อแฮมที่เคาน์เตอร์ร้านขายเนื้อ โดยให้ทางร้านแล่เป็นแผ่นบางๆและที่เหลือก็ให้หั่นเป็นสี่เหลี่ยมลูกเต๋าเล็กๆให้

(29) クリフトン海岸は仕事ではなく、遊びで行ったことがあります。独身のローカルスタッフと４人で遊園地で楽しく過ごしました。いい思い出です。その時、よく当たるというううわさの占い師に占ってもらいました。結果は「数多くの困難はあるけれども、きっと成功する」というものでした。今でもちょっとは信じています。

(http://homepage.mac.com/ramen932/tsushin/006.htm - 18k)

ฉันเคยไปเที่ยวชายหาดคริฟตัน แต่ไม่ใช่ไปทำงาน ไปเที่ยวสวนสนุกกับเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นที่ยังโสดทั้งหมด 4 คน เป็นความทรงจำที่ดี ตอนนั้นพวกเราไปดูหมอที่ร่ำลือกันว่าแม่นมาก หมอดูทำนายว่า“จะมีอุปสรรคหลายอย่าง แต่ก็จะประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน” จนบัดนี้ฉันก็ยังเชื่อคำทำนายนั้นอยู่บ้าง

ประโยค (26) ผู้พูดบอกเล่าความตั้งใจของตนที่จะให้อู่เช็คสภาพรถและซ่อมให้ ประโยค (27) ก็สามารถอธิบายได้ทำนองเดียวกัน ผู้พูดบอกความตั้งใจของตนที่จะไปตัดผม คือไปให้ช่างตัดผมให้ ส่วนประโยค (28) - (29) การกระทำของผู้กระทำกริยาเกิดขึ้นแล้ว ประโยค (28) ผู้พูดบอกเล่าว่าได้บอกให้ร้านขายเนื้อแล่เนื้อที่ซื้อเป็นแผ่นบางๆและเป็นสี่เหลี่ยมลูกเต๋าให้ ประโยค (29) ผู้พูดบอกเล่าว่าได้ไปดูหมอ ซึ่งหมายถึงการให้หมอดูทำนายดวงชะตา

สำหรับประโยค (26) – (29) จะเห็นได้ว่า เป็นการบอกให้ทำในความหมายของการขอรับบริการบางอย่าง ประธานซึ่งเป็นลูกค้าอยู่ในฐานะที่สามารถจะบอกให้ผู้ให้บริการทำกริยาบางอย่างซึ่งเป็นงานบริการที่พวกเขามีหน้าที่จะต้องทำให้แก่ลูกค้า เป็นการบอกให้ทำอย่างสุภาพและได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น

ในกรณีที่ประธานเป็นบุรุษที่ 3 ซึ่งในที่นี้อาจจะเป็นคนในกลุ่มเดียวกันกับผู้พูดหรือเป็นคนนอกซึ่งไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับผู้พูดก็ได้ แสดงความหมายว่าประธานบอกให้ผู้กระทำกริยาบุรุษที่ 3 ทำกริยาบางอย่างให้ และประธานก็ได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น ในกรณีที่ประธานเป็นคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูด ประธานเป็นผู้ได้รับการกระทำและได้รับประโยชน์โดยตรง ส่วนผู้พูดได้รับประโยชน์ทางอ้อมจากการที่ประธานได้รับการกระทำบางอย่าง แต่ถ้าประธานเป็นคนนอกซึ่งไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับผู้พูด จะเป็นเพียงการบอกเล่าการกระทำของประธาน เช่น

(30) 保育園や保育所が十分ないため、共働き夫婦には幼児の面倒を見てくれるお手伝いさんが必要、事業が忙しくて家庭のことをやってる暇がない。だから家事洗濯掃除はお手伝いさんにしてもらうなど。

(ww05.upp.so-net.ne.jp/sugary-hp/unit.2.5.htm-)

เนื่องจากมีโรงเรียนเตรียมอนุบาลและสถานรับเลี้ยงเด็กไม่เพียงพอ สามีภรรยาที่ทำงานนอกบ้าน จึงจำเป็นต้องมีสาวใช้ช่วยดูแลเด็กเล็ก เพราะทั้งคู่ยุ่งกับงานและไม่มีเวลาทำงานบ้าน ฉะนั้นงานบ้าน การซักผ้า ทำความสะอาดจึงให้สาวใช้ทำให้

ประโยค (30) ประธานคือสามีภรรยาซึ่งเป็นนายจ้างอยู่ในฐานะที่จะให้สาวใช้ซึ่งเป็นคนใต้บังคับบัญชาทำงานบ้านแทนให้และได้รับประโยชน์จากการทำงานของสาวใช้ แต่ผู้พูดไม่ได้มีส่วน

เกี่ยวข้องกับการบอกให้ทำหรือการได้รับประโยชน์ของประธาน จึงเป็นเพียงผู้บอกเล่าเหตุการณ์หรือการกระทำเท่านั้น

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำแสดงความหมายว่าประธานให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้แก่ตน และเนื่องจากประธานอยู่ในฐานะที่จะบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาได้ จึงไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความยินยอมของผู้กระทำกริยา นอกจากนี้ประธานยังได้รับประโยชน์จากการกระทำของผู้กระทำกริยาอีกด้วย

อาจสรุปการใช้และความหมายของ“～てもらう” ประเภทบอกให้ทำได้ดังนี้

<u>ตารางที่ 5</u> สรุปการใช้และความหมายของ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ

ประธาน	ผู้กระทำกริยา		ความหมาย	การใช้
	อรรถลักษณ์	บุรุษ		
บุรุษที่ 1 (ผู้พูด)	สิ่งมีชีวิต (มนุษย์)	บุรุษที่ 2	บอกให้ทำ	ผู้พูดบอกให้ผู้ฟังทำกริยาบางอย่างและได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น สิ่งที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังทำเป็นหน้าที่ที่ผู้ฟังต้องทำ
		บุรุษที่ 3		• อนาคตกาล ผู้พูดบอกความตั้งใจที่จะให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้ในอนาคต • อดีตกาล ผู้พูดบอกเล่าเรื่องในอดีตว่าตนได้บอกให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้
บุรุษที่ 3		บุรุษที่ 3		ประธานบอกให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้ และได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น

3.1.1.3 ประเภทยินยอมให้ทำ （許容型）

“～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำ หมายถึง ประโยคที่ประธานมีความตั้งใจที่จะไม่ขัดขวางหรือยับยั้งการกระทำของผู้กระทำกริยา กล่าวคือ ประธานปล่อยให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างหรือหากผู้กระทำกริยากำลังกระทำกริยานั้นๆอยู่แล้ว ประธานก็ปล่อยให้ผู้กระทำกริยาดำเนินการกระทำนั้นต่อไปโดยไม่ยับยั้งหรือขัดขวาง

การได้รับประโยชน์จากการกระทำของผู้กระทำกริยาใน “～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำไม่ได้เกิดจากการขอหรือบอกให้ทำเช่นเดียวกับ “～てもらう”ประเภทขอให้ทำและบอกให้ทำซึ่งเป็นการได้รับการกระทำและได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นโดยตรง ในขณะที่การได้รับประโยชน์ของ “～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำอาจจะไม่ได้เกิดจากการได้รับการกระทำโดย

ตรง แต่จากการที่ประธานยินยอมให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่างและเมื่อเกิดการกระทำนั้นแล้ว ประธานพิจารณาว่าการกระทำนั้นมีทิศทางมุ่งตรงมายังตน จึงเสมือนกับว่าได้รับประโยชน์จากผลของการกระทำนั้น และเนื่องจากการกระทำที่เกิดขึ้นนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากความตั้งใจของผู้กระทำกริยาเองโดยที่ประธานซึ่งสามารถควบคุมการเกิดการกระทำของผู้กระทำกริยาไม่ทำการใดๆเพื่อเป็นการขัดขวางหรือยับยั้งการกระทำดังกล่าว ดังนั้นผู้กระทำกริยาใน“～てもらう”ประเภทยินยอมให้ทำจึงมีเงื่อนไขว่าจะต้องเป็นมนุษย์เท่านั้น เป็นสิ่งไม่มีชีวิตไม่ได้

ในกรณีที่**ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 2 (ผู้ฟัง)** แสดงความหมายว่า ประธานซึ่งเป็นผู้พูดยินยอม หรืออนุญาตให้ผู้ฟังได้กระทำกริยาบางอย่างในอนาคต กล่าวคือ การกระทำของผู้ฟังเป็นสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น เมื่อผู้พูดยินยอมให้ผู้ฟังกระทำกริยานั้นได้ จึงจะเกิดการกระทำของผู้ฟังขึ้น เช่น

(31) （福岡支社へ派遣される代表を選ぶための会議中である）
田中：僕はまだ独身なので、福岡支社へ行ってもいいと思っています。
社長：田中さんは行ってもいいと言うのなら、それでは、田中さんに行ってもらいましょう。

(ในระหว่างการประชุมคัดเลือกตัวแทนเพื่อส่งไปทำงานที่สำนักงานสาขาในฟุกุโอะกะ)
ทะนะกะ : ผมยังโสดอยู่ จึงคิดว่าจะไปทำงานที่สาขาในฟุกุโอะกะก็ได้ครับ
ประธานบริษัท : ถ้าคุณทะนะกะบอกว่าไปก็ได้ เราก็จะให้คุณทะนะกะไป

(32) （最初のデートの日、レストランでご飯を食べた後）
「そんなにおごりたいと言うのなら、今日はおごってもらいますね。ごちそうさま。」

(หลังการรับประทานอาหารที่ร้านอาหาร ในวันที่นัดพบกันครั้งแรก)
“ถ้าบอกว่าอยากจะเลี้ยงขนาดนี้ วันนี้ก็จะให้เลี้ยง ขอบคุณนะคะ (ที่เลี้ยง)”

ประโยค (31) ทะนะกะเสนอตัวว่าจะไปทำงานที่ฟุกุโอะกะ และประธานบริษัทไม่ได้คัดค้านข้อเสนอของทะนะกะ กล่าวคือ ยินยอมให้ทะนะกะไปทำงานที่ฟุกุโอะกะตามความตั้งใจของเขาเอง ทั้งนี้ทางบริษัทก็ได้รับประโยชน์จากการที่ทะนะกะเสนอตัวที่จะไปทำงานที่ฟุกุโอะกะเองด้วย ประโยค (31) เนื่องจากผู้พูดเป็นผู้บังคับบัญชาจึงอยู่ในฐานะที่จะอนุญาตให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่างได้ จึงแสดงความหมายของการอนุญาตให้ทำ ส่วนประโยค (32) ประธานซึ่งเป็นผู้พูดไม่ขัดขวางการกระทำของผู้ฟังซึ่งต้องการจะเลี้ยงอาหารตน กล่าวคือ ยินยอมให้อีกฝ่ายเลี้ยงอาหารและได้รับประโยชน์จากการที่เพื่อนเลี้ยงอาหารให้ตน แต่เนื่องจากประธานและผู้กระทำกริยามี

ฐานะเท่าเทียมกัน คือ เป็นเพื่อนกัน จึงเป็นเพียงการยินยอมให้ทำ ไม่ได้แสดงความหมายของการอนุญาตให้ทำเหมือนประโยค (31)

ในกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 3 เป็นการบอกเล่าถึงการที่ประธานหรือผู้พูดยินยอมให้ผู้กระทำกริยาได้กระทำกริยาบางอย่าง หรือในกรณีที่ผู้กระทำกริยากำลังทำกริยานั้นอยู่ก็ยินยอมให้ผู้กระทำกริยาได้ดำเนินการกระทำนั้นต่อไป เช่น

(33) ようやく熱が下がってくれた。 仕事が詰まっていたので、一人で遊んでもらい、パソコンにむかう。一人でビデオをみたりしておとなしく遊んでくれるようになった。少し、お兄ちゃんになってくれたことを感じる。午後、実家の父がお見舞いに、メロンとスイカを持ってきてくれる。

(web1.incl.ne.jp/kyouda/2002_4_diary.htm)

ในที่สุดไข้ (ของลูก) ก็ลดลง และเนื่องจากมีงานคั่งค้างอยู่มาก ก็เลยปล่อยให้เขาเล่นตามลำพังคนเดียว แล้วฉันก็หันหน้าเข้าหาคอมพิวเตอร์ทำงานต่อไป เขาดูวีดิโอและเล่นเงียบๆอยู่คนเดียว รู้สึกว่าเขาโตขึ้นบ้าง ตอนบ่ายพ่อที่บ้านก็มาเยี่ยมเอาแคนตาลูปและแตงโมมาให้

(34) 天守閣の中は各階に展示物がありそれらを説明しながら、客を連れて降りてくることも可能であるが、行楽シーズンや、修学旅行シーズンなどは観光客でごった返しているし、またなかなか客を全部掌握して８階から１階まで引っ張るのは難しい。どちらかというと自由見学してしまう方が多いところである。ただ、説明を要求する客も中にはいるので、自由にしたい客には自由にしてもらい、希望者のみを案内することもある。

(libl.nipponfoundation.or.jp/1999/0436/contents/011.htm37)

ภายในปราสาทมีสิ่งของต่างๆจัดแสดงอยู่ ฉันสามารถพานักท่องเที่ยวเดินเที่ยวชมทีละชั้นพร้อมกับอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของเหล่านั้นได้ แต่ในฤดูกาลของการท่องเที่ยวหรือการทัศนศึกษาจะมีนักท่องเที่ยวพลุกพล่านมากจึงเป็นการยากที่จะพานักท่องเที่ยวทุกคนเที่ยวชมทั้งหมด ตั้งแต่ชั้น 8ไล่ลงมาจนถึงชั้น1ว่าไปแล้วนักท่องเที่ยวที่เดินเที่ยวชมเองก็มีมาก แต่ในจำนวนนี้ก็มีนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะฟังคำอธิบายอยู่ด้วย บางครั้งจึงปล่อยให้นักท่องเที่ยวที่อยากเดินเที่ยวชมกันเองเดินชมอย่างอิสระ และพานักท่องเที่ยวที่ต้องการฟังคำอธิบายเท่านั้นเดินชม (ภายในปราสาท)

(35) 我が家は泊まり客が多いので、来客タオルセットを２セット常備しています。バスタオル一枚、タオル二枚、フェイスタオル一枚。予め部屋に置いておき、自由に使ってもらいます。

(www.yomiuri.co.jp/komachi/reader/2003080200043.htm - 46k)

เนื่องจากที่บ้านของเรามีแขกมาพักบ่อยๆ จึงเตรียมผ้าขนหนูสำหรับแขกไว้ 2 ชุดอยู่เป็นประจำ ผ้าเช็ดตัว 1 ผืน ผ้าขนหนู 2 ผืน ผ้าขนหนูสำหรับเช็ดหน้า 1 ผืน จะวางเตรียมไว้ในห้องให้แขกได้ใช้ตามสบาย

ประโยค (33) ประธานซึ่งในที่นี้คือ “ฉัน” ปล่อยให้ลูกดูวีดีโอและเล่นอยู่เงียบๆ คนเดียวต่อไปโดยไม่ขัดขวางหรือยับยั้งการดำเนินต่อไปของการกระทำนั้น และได้รับประโยชน์จากการปล่อยให้ลูกเล่นตามลำพัง เพราะทำให้มีเวลาทำงานมากขึ้น

ประโยค (34) นักท่องเที่ยวบางคนต้องการเดินเที่ยวชมภายในปราสาทโดยไม่ต้องการมัคคุเทศก์คอยนำทางและอธิบาย การเดินเที่ยวชมของนักท่องเที่ยวอาจจะเกิดขึ้นแล้วหรือยังไม่เกิดขึ้นก็ได้ ประธานซึ่งอนุมานได้ว่าเป็นมัคคุเทศก์หรือเจ้าหน้าที่ที่ดูแลปราสาทไม่ได้ทำการใดๆ เพื่อขัดขวางความต้องการของนักท่องเที่ยว กล่าวคือยินยอมให้นักท่องเที่ยวเดินเที่ยวชมภายในปราสาทได้อย่างอิสระ เนื่องจากงานของมัคคุเทศก์เป็นงานให้บริการอย่างหนึ่ง การสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า โดยให้พวกเขาได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการจึงนับเป็นประโยชน์ที่มัคคุเทศก์ได้รับ

ประโยค (35) การกระทำของผู้กระทำกริยายังไม่เกิดขึ้น จึงเป็นการบอกเล่าความตั้งใจของผู้พูดซึ่งเป็นเจ้าของบ้านว่ายินยอมให้แขกที่มาพักที่บ้านได้ใช้ผ้าขนหนูเตรียมไว้ให้ การที่เจ้าของได้เตรียมผ้าขนหนูไว้ให้แขกได้ใช้ตามสบาย เท่ากับเป็นการสร้างความพึงพอใจให้แก่แขกที่มาพักในฐานะเจ้าของบ้านจึงรู้สึกยินดีกับความพึงพอใจของแขก

ในกรณีที่ประธานเป็นบุรุษที่ 3 แสดงความหมายว่าประธานยินยอมให้ผู้กระทำกริยาบุรุษที่ 3 ทำกริยาบางอย่างหรือยินยอมให้ผู้กระทำกริยาได้ดำเนินการกระทำนั้นต่อไป ผู้พูดอาจจะไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการยินยอมให้ทำหรือการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ เป็นเพียงการบอกเล่าการกระทำหรือเหตุการณ์เท่านั้น เช่น

(36) 学生一人ひとりの関心を大切に、できるだけ自由に学んでもらいます。教員の専門を押しつけることはありません。教員はアドバイスに徹します。

(www.kawai-juku.ac.jp/prof/tetsugaku/shizuoka.html - 8k)

จะให้นักศึกษาได้เรียนกันอย่างอิสระเท่าที่จะทำได้โดยให้ความสำคัญกับความสนใจของนักศึกษาแต่ละคน ไม่ยัดเยียดให้เรียนในสาขาที่อาจารย์เชี่ยวชาญ แต่อาจารย์จะทุ่มเทให้กับการแนะนำเรื่องการเรียน

ประโยค (36) ประธานคืออาจารย์ยินยอมให้นักศึกษาเลือกเรียนได้ตามความสนใจของตนเอง โดยไม่ขัดขวางหรือบังคับให้เรียนในสาขาวิชาที่อาจารย์มีความเชี่ยวชาญเท่านั้น และเนื่องจากเป้าหมายของการให้การศึกษาคือ ให้นักศึกษาได้เรียนอย่างอิสระตามความสนใจและความถนัดของตนเอง อาจารย์เป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำ ปรึกษา เพราะฉะนั้นการที่อาจารย์ยินยอมให้นักศึกษาได้เรียนตามความสนใจ จึงถือว่าอาจารย์ได้รับประโยชน์ตามความมุ่งหมาย

อาจสรุปการใช้และความหมายของ “～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำได้ดังนี้

<u>ตารางที่ 6</u> สรุปการใช้และความหมายของ “～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำ (許容型)

ประธาน	ผู้กระทำกริยา		ความหมาย	การใช้
	อรรถลักษณ์	บุรุษ		
บุรุษที่ 1 (ผู้พูด)	สิ่งมีชีวิต (มนุษย์)	บุรุษที่ 2	ยินยอมให้ทำ	ผู้พูดยินยอม/อนุญาตให้ผู้ฟังกระทำกริยาบางอย่าง และได้รับประโยชน์จากผลของการกระทำ
		บุรุษที่ 3		● อนาคตกาล ผู้พูดบอกเล่าความตั้งใจที่จะยินยอมให้ผู้กระทำกริยาได้ทำกริยาบางอย่างในอนาคต ● อดีตกาล ผู้พูดบอกเล่าถึงการยินยอมให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต
บุรุษที่ 3		บุรุษที่ 3		ประธานยินยอมให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างหรือยินยอมให้ผู้กระทำกริยาได้ดำเนินการกระทำนั้นต่อไป โดยที่ประธานได้รับประโยชน์จากการยินยอมให้อีกฝ่ายกระทำกริยานั้นๆ

3.1.2 “～てもらう” ประเภทประธานไม่มีความตั้งใจ (無意図的テモラウ文)

“～てもらう” ประเภทประธานไม่มีความตั้งใจ หมายถึง ประธานไม่มีความตั้งใจหรือความคาดหวังที่จะได้รับการกระทำบางอย่างจากผู้กระทำกริยา และเนื่องจากการกระทำที่ประธานได้รับจากผู้กระทำกริยามีทั้งกรณีที่ประธานได้รับประโยชน์และไม่ได้รับประโยชน์ จึงแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ **ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ (受動有益型) และประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์ (受動無益型)**

3.1.2.1 ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ (受動有益型)

“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ หมายถึง “～てもらう” ที่ประธานซึ่งเป็นผู้พูดหรือคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูดได้รับการกระทำบางอย่างจากผู้กระทำกริยาโดยที่ประธาน

ไม่ได้มีความตั้งใจหรือการกระทำใดๆ ที่แสดงว่าต้องการให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้ แต่ผู้กระทำกริยาทำกริยานั้นๆ ด้วยความตั้งใจของตนเอง และการกระทำของผู้กระทำกริยาเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์หรือเป็นสิ่งที่น่ายินดีแก่ประธาน

“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์นี้ เนื่องจากประธานไม่ได้มีความคาดหวังที่จะได้รับการกระทำจากผู้กระทำกริยา จึงสามารถใช้ร่วมกับคำวิเศษณ์ที่แสดงความหมายว่าการกระทำหรือเหตุการณ์นั้นๆเกิดขึ้นโดยบังเอิญไม่ได้เกิดจากความตั้งใจหรือความคาดหวังของประธานได้ เช่น 偶然 (เผอิญ โดยบังเอิญ) 思わず (โดยไม่คาดคิด) たまたま (บังเอิญ) 思いがけなく (โดยไม่คาดคิดมาก่อน โดยไม่นึกฝัน) เช่น

(37) 先生に作文をほめてもらった。
อาจารย์ชมเรียงความของฉัน

(38) ○思わず、先生に作文をほめてもらった。
ไม่คิดมาก่อนว่าอาจารย์จะชมเรียงความของฉัน

(39) *先生に頼んで作文をほめてもらった。

ประโยค (37) สามารถเติมคำวิเศษณ์ 思わず “โดยไม่คาดคิด” ได้โดยไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมดังจะเห็นได้ในประโยค (38) ส่วนประโยค (39) เมื่อเติมกริยา 頼む “ขอร้อง”แล้วจะกลายเป็นประโยคผิด จึงแสดงให้เห็นว่า ประโยค (37) ประธานไม่ได้ขอให้อาจารย์ชม แต่ประธานได้รับการกระทำซึ่งเป็นสิ่งที่น่ายินดีจากผู้กระทำกริยาโดยไม่ได้ขอร้องและไม่มีความตั้งใจหรือความคาดหวังว่าจะได้รับการกระทำนั้นๆ

อย่างไรก็ดีในการตีความว่าประโยคนั้นๆ เป็น “～てもらう”ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์หรือไม่ จำเป็นจะต้องอาศัยบริบท เพราะในบางกรณีประโยคเดียวกันอาจตีความได้ทั้งประเภทขอให้ทำและประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ เช่น

(40) 今年は、(ママ)でも珍しく姉のおさがりでなく、新しいドレスを作ってもらった。

(『ふたり』：赤川次郎 (1989) 新潮文庫： 78)

ปีนี้ น่าแปลกแม่ตัดชุดใหม่ให้ฉัน ไม่ใช่ของที่ตกทอดมาจากพี่สาว

จากบริบท “でも珍しく姉のおさがりでなく” (น่าแปลกใจที่ไม่ใช่ของตกทอดจากพี่สาว) ในประโยค (40) แสดงให้เห็นว่า ประธานซึ่งหมายถึง “ฉัน” รู้สึกแปลกใจที่ปีนี้แม่ตัดเสื้อใหม่ให้ เพราะทุกปีที่ผ่านมาจะต้องใส่เสื้อที่ตกทอดมาจากพี่สาว แสดงให้เห็นว่าประธานไม่ได้คาดคิดว่าแม่จะตัดชุดใหม่ให้ หรือไม่มีความตั้งใจว่าจะให้แม่ตัดชุดใหม่ให้ จึงอาจกล่าวได้ว่าประโยค (40) เป็น “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ และหากตัดบริบทดังกล่าวออกเหลือเพียง “今年は、新しいドレスを作ってもらった。” ประโยคนี้ก็อาจจะตีความว่าเป็น“～てもらう” ประเภทขอให้ทำได้ คือ ประธานขอให้แม่ตัดชุดใหม่ให้

(41) 先週の金曜日から土曜日の晩まで胃痛で寝込んでしまったのですが、旦那がお休みだったので、ご飯担当を２日間してくれて助かりました。おかゆを作ってもらいましたが、ちゃんとお米から炊いておかゆを作ってもらったので、ちょっとビックリし、感動しました。

(www.lares.dti.ne.jp/~moon3226/akebi/akebi.htm - 4k)

ฉันนอนซมเพราะปวดท้องตั้งแต่วันศุกร์จนถึงคืนวันเสาร์ แต่เนื่องจากสามีหยุดงานก็เลยช่วยดูแลเรื่องอาหารการกินให้ทั้งสองวัน เขาทำข้าวต้มให้ ฉันทั้งประหลาดใจและรู้สึกซาบซึ้งที่เขา(อุตส่าห์) ทำข้าวต้มให้

ประโยค (41) จากบริบท “旦那がお休みだったので、ご飯担当を２日間してくれて助かりました” (สามีหยุดงาน (ไม่ต้องไปทำงาน) เขาก็เลยช่วยดูแลเรื่องอาหารการกินให้ทั้งสองวัน) และ “ちょっとビックリし、感動しました” (ฉันทั้งประหลาดใจและรู้สึกซาบซึ้งที่เขา (อุตส่าห์) ทำข้าวต้มให้) แสดงให้เห็นว่าประธานรู้สึกประหลาดใจที่สามีทำข้าวต้มให้กิน เนื่องจากการที่สามีทำข้าวต้มให้กินนั้นเกิดจากความตั้งใจของสามีเอง ประธานไม่ได้ขอร้องให้ทำ ในทำนองเดียวกับประโยค (40) หากตัดบริบทดังกล่าวออกเหลือเพียง “先週の金曜日から土曜日の晩まで胃痛で寝込んでしまったので、旦那におかゆを作ってもらいました。” ประโยคนี้ก็อาจตีความได้ว่า ผู้พูดขอให้สามีหุงข้าวต้มให้กิน เนื่องจากตัวเองป่วย

จากประโยค (40) และ (41) จะเห็นได้ว่า บริบทมีส่วนสำคัญอย่างมากในการตีความว่า “～てもらう” ประโยคนั้นๆ เป็นประเภทขอให้ทำหรือประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ เนื่องจาก “～てもらう” ประเภทนี้แสดงความหมายของการได้รับการกระทำซึ่งเกิดจากความตั้งใจของผู้กระทำกริยาที่จะทำกริยาบางอย่างให้แก่ประธาน ผู้กระทำกริยาทำกริยาเพื่อประธานด้วยความตั้งใจของตนเอง ดังนั้นผู้กระทำกริยาใน “～てもらう”ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์จึง

ใช้ได้กับมนุษย์เท่านั้น* ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตไม่ได้ เช่น

(42) （体育大会の当日、学校の先生が空を見上げながら）
？昨日は大雨だったから心配したけど、今日は雨に止んでもらって本当にほっとしたよ

(43) *約５年間前からの家の正門には、桜の木を植えている。今年は特に桜の木に見事にわんさと枝を広げて、満開になってもらって、すごくうれしかった。

ประโยค (42) การที่ฝนหยุดตก เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ฝนไม่ได้มีความตั้งใจที่จะหยุดตกเพื่อให้ประโยชน์แก่ใคร และประโยค (43) การบานสะพรั่งต้นซากุระ ก็ไม่ใช่กระทำของต้นซากุระเพื่อประโยชน์แก่ประธาน ประโยค (42) – (43) จึงแสดงให้เห็นว่าจะใช้ “～てもらう” กับผู้กระทำกริยาที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตไม่ได้ ในกรณีเช่นนี้จะต้องใช้ “～てくれる” แทนเช่น

(44) ○ 昨日は大雨だったから心配したけど，今日は雨が止んでくれて本当にほっとしたよ。

เมื่อวานฝนตกหนักเลยเป็นกังวล แต่วันนี้ฝนหยุดตกแล้วก็เลยรู้สึกโล่งอกจริงๆ

(45) ○ 約５年間前から家の正門には、桜の木を植えている。今年は特に桜の木が見事にわんさと枝を広げて、満開になってくれて、すごくうれしかった。

ฉันปลูกต้นซากุระที่หน้าประตูบ้านมาตั้งแต่เมื่อห้าปีที่แล้ว ปีนี้ต้นซากุระเติบโตแผ่กิ่งก้านสาขา และออกดอกบานสะพรั่งสวยงามยิ่งนัก จึงรู้สึกดีใจมาก

---

* พบว่ามีบางกรณีที่สัตว์สามารถใช้เป็นผู้กระทำกริยาได้ แต่มีเงื่อนไขการใช้ เช่น กรณีที่เป็นบุคลาธิษฐาน （擬人化）หรือกรณีที่ผู้พูดรู้สึกว่าตนได้รับประโยชน์จากการกระทำของสัตว์ ซึ่งภายในประโยคจะปรากฏบริบทที่แสดงความหมายของการได้รับประโยชน์อย่างชัดเจน เช่น

(6) ○友達は皆私に対して冷たかったが、ペットの猫だけは別だった。ペットの玉ちゃんに慰めてもらった。
เพื่อนทุกคนเย็นชากับฉัน มีแต่ทะมะจัน แมวซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงของฉันเท่านั้นที่ไม่เหมือนใคร มันจะคอยปลอบโยนฉัน

(7) ○ゆうべ、泥棒に入られたが、幸いポチに大きな声でほえてもらってたから、とられたものは何もなかった。
เมื่อคืน มีขโมยเข้าบ้าน แต่โชคดีที่เจ้าโพะจิเห่าเสียงดัง ก็เลยไม่มีอะไรถูกขโมยไป

ประโยค (6) ผู้พูดสมมติให้ทะมะจันซึ่งเป็นแมวที่ตนเลี้ยงกระทำกริยา 慰める “ปลอบใจ” ซึ่งเป็นกริยาที่มนุษย์ทำโดยปกติสัตว์จะไม่สามารถทำกริยา “ปลอบใจ” ได้แต่มันอาจจะเข้ามาคลอเคลียทำให้ผู้พูดรู้สึกสบายใจขึ้น ผู้พูดจึงมองว่ามันเข้ามาปลอบใจ และประโยค (7) “การเห่า” ของสุนัขเป็นไปตามสัญชาตญาณเมื่อมีคนแปลกหน้าเข้าไปในบ้าน แต่ผู้พูดเห็นว่าการเห่า ของโพะจิช่วยทำให้ขโมยไม่สามารถขโมยอะไรไปได้ จึงได้รับประโยชน์จากการเห่าของสุนัข

ประโยค (44) และ (45) ใช้ “～てくれる” แสดงความหมายว่าผู้พูดได้รับประโยชน์จากเหตุการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้น การที่ประโยค (44) และ (45) ใช้ “～てくれる” ได้เพราะ “～てくれる ” ไม่มีข้อจำกัดเรื่องอรรถลักษณ์ของผู้กระทำกริยา กล่าวคือ ผู้กระทำกริยาสามารถเป็นได้ทั้งมนุษย์ สัตว์ และสิ่งไม่มีชีวิต ดังนั้นประโยค (44) และ (45) จึงเป็นประโยคที่เป็นธรรมชาติ สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” และ “～てくれる” จะกล่าวถึงต่อไปใน 3.2.2

“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์นั้นไม่ว่าจะเป็นกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 2 หรือบุรุษที่ 3 จะไม่มีความแตกต่างทางด้านความหมาย กล่าวคือ ไม่ว่าผู้กระทำกริยาจะเป็นบุรุษที่ 2 หรือบุรุษที่ 3 ต่างก็แสดงความหมายว่าประธานได้รับการกระทำบางอย่างที่เป็นประโยชน์หรือเป็นสิ่งน่ายินดีจากผู้กระทำกริยาโดยที่ประธานไม่ได้คาดหวัง แต่ผู้กระทำกริยามีความตั้งใจที่จะกระทำกริยานั้นๆให้ประธานเอง เช่น

(46) （病院で）

「忙しいのに、わざわざお見舞いに来ていただいて*ありがとうございました。今、だいぶよくなりました。来週退院できると思います。」
「お大事に。よくお休みください。仕事は私に任せて」

(ที่โรงพยาบาล)

“ขอบคุณมากที่อุตส่าห์มาเยี่ยม ทั้งๆที่งานก็ยุ่ง ตอนนี้ก็ดีขึ้นมากแล้ว คิดว่าอาทิตย์หน้า คงจะออกจากโรงพยาบาลได้”

“หายเร็วๆนะ พักผ่อนเยอะๆ เรื่องงานฉันจะดูแลแทนให้”

(47)（田中さんは親友の山田さんを空港に見送りに来た）

山田：忙しい時間を割いて、わざわざ空港まで見送りに来ていただいてうれしいわ。
田中：とんでもありません。お安い御用です。

(คุณทะนะกะมาส่งคุณยะมะดะซึ่งเป็นเพื่อนสนิทที่สนามบิน)

ยะมะดะ ：ดีใจจังที่อุตส่าห์สละเวลามาส่งฉันถึงสนามบินทั้งๆที่งานยุ่ง

ทะนะกะ： ไม่เป็นไรหรอก ยินดีจ้ะ เรื่องเล็กๆน้อยๆเท่านั้น

* いただく เป็นรูปถ่อมตน （謙譲語）ของ もらう

จะเห็นได้ว่าประโยค (46) และ (47) ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 2 มีความต้องการที่จะกระทำกริยาบางอย่างให้แก่ประธานด้วยความตั้งใจของตนเอง โดยที่ประธานมิได้ขอร้องหรือบอกให้ทำ เช่นประโยค (46) เพื่อนร่วมงานมาเยี่ยมผู้พูดที่โรงพยาบาลด้วยความตั้งใจของตนเอง ผู้พูดไม่ได้ขอร้องให้มาเยี่ยมหรือคาดหวังว่าเพื่อนร่วมงานจะมาเยี่ยม และรู้สึกยินดีที่ได้รับการกระทำนั้นๆและขอบคุณต่อผู้กระทำกริยา ในทำนองเดียวกันประโยค (47) ยะมะดะไม่ได้คาดหวังว่าทะนะกะจะมาส่งตนที่สนามบิน เนื่องจากทะนะกะมักจะมีงานยุ่งอยู่เสมอ ยะมะดะจึงรู้สึกยินดีและขอบคุณต่อการกระทำของทะนะกะ

การได้รับการกระทำที่พึงปรารถนาของ “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ ส่วนใหญ่ประธานจะได้รับการกระทำนั้นๆจากผู้กระทำกริยาแล้ว* ในกรณีที่ประธานเป็นผู้พูดพูดกับผู้ฟังซึ่งเป็นผู้กระทำกริยาโดยตรงจะแสดงถึงความยินดีของผู้พูดที่ได้รับการกระทำนั้นและขอบคุณต่อผู้ฟัง ส่วนในกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 3 แม้ผู้กระทำกริยาจะไม่ได้อยู่ในขณะที่มีการสนทนา แต่การใช้ “～てもらう” ของผู้พูดเป็นการบอกเล่าให้ผู้ฟังทราบถึงความรู้สึกยินดีและขอบคุณต่อผู้กระทำกริยาที่ได้ทำกริยาบางอย่างที่เป็นประโยชน์แก่ตน

山橋 (Yamahashi, 2000: 63) อธิบายว่าในกรณีที่การกระทำของผู้กระทำกริยาเกิดขึ้นแล้วหลัง “～てもらう” มักจะมีสำนวนแสดงความรู้สึกยินดีของผู้พูดซึ่งเป็นผู้ได้รับการกระทำและสำนวนแสดงการขอบคุณที่มีต่อผู้กระทำกริยาตามมา เช่น「ありがとうございました」และ「うれしい」ในประโยค (46) และ (47) ผู้พูดซึ่งเป็นประธานได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์จากผู้ฟัง และแสดงความรู้สึกยินดีหรือขอบคุณต่อผู้ฟังที่ได้กระทำกริยานั้นให้ เป็นวิธีพูดที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดรู้สึกยินดีต่อการได้รับการกระทำนั้นๆ และสำนึกถึงบุญคุณของผู้กระทำกริยาที่ได้กระทำกริยาบางอย่างที่เป็นประโยชน์ให้ ในทางตรงกันข้าม หากผู้พูดไม่ใช้ “～てもらう” ในการบอกเล่าถึงการกระทำของผู้กระทำกริยา แม้จะมีสำนวนที่แสดงความขอบคุณอยู่ด้วยก็ตาม ประโยคนั้นก็จะเป็นประโยคที่ไม่เป็นธรรมชาติ ดังเช่นประโยค (48) และ (49)

---

* โดยส่วนใหญ่กระทำของผู้กระทำกริยาในประโยค “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์จะเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นแล้ว แต่ก็พบกรณีที่การกระทำนั้นยังไม่เกิดขึ้น ซึ่งส่วนมากจะเป็นประโยคเงื่อนไข เช่น

(8) （先生が手に持ちきれないほどたくさんの荷物を抱えて、生徒に話しかけている）
生徒 ：私がお持ち しましょう。
先生 ：そうしてもらうと、助かるわ。ありがとうね。
(นักเรียนคนหนึ่งพูดกับอาจารย์ซึ่งหอบของพะรุงพะรังอยู่)
นักเรียน： หนูช่วยถือค่ะ
ครู : ช่วยถือให้ก็ดีเหมือนกัน ขอบใจนะ

ประโยค (8) นักเรียนอาสาที่จะช่วยถือขอให้ครูเองโดยที่ครูไม่ได้ใช้หรือขอให้นักเรียนช่วยถือของให้และครูได้รับประโยชน์จากการที่นักเรียนช่วยถือของให้ ประโยค (8) นี้จะเห็นว่าเป็นประโยคเงื่อนไข การกระทำของนักเรียนยังไม่ได้เกิดขึ้น แต่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้

(48) （病院で）

？「忙しいのに、わざわざお見舞いに来てありがとうございました。今、だいぶよくなりました。来週退院できると思います。」
「お大事に。よくお休みください。仕事は私に任せて」

(49)（田中さんは親友の山田さんを空港に見送りに来た）

山田：？忙しい時間を割いて、わざわざ空港まで見送りに来てうれしいわ。
田中：とんでもありません。お安い御用です。

ในกรณีที่**ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 3** แสดงความหมายว่าผู้พูดซึ่งเป็นประธานของประโยคบอกเล่าให้ผู้ฟังทราบถึงการได้รับกระทำที่เป็นประโยชน์หรือน่ายินดีจากบุรุษที่ 3 เช่น

(50) 光永さんに、紹介していただいたこの会社では、まだ２週間程しかたっていませんが、職場の皆とも仲良くやってます。先週は、社長や外の社員の方とランチに行き奢ってもらいました。以前経験のある仕事（総務と経理）でもあって今の所とても順調にいっています。社員の方に仕事の覚えが早いと誉めてもらいました。

(www.maxjob.com/experience2.asp?codetest=1044 - 13k)

ฉันเพิ่งจะทำงานในบริษัทที่คุณมิท์ซุนะงะแนะนำให้ได้แค่สองสัปดาห์เท่านั้น แต่ก็เข้าทุกคนได้ดี เมื่อสัปดาห์ที่แล้วไปทานอาหารกลางวันกับประธานบริษัทและพนักงานคนอื่นๆ พวกเขาก็เลี้ยงข้าวฉัน ตอนนี้งานเป็นไปด้วยดี เนื่องจากเป็นงานที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน (งานจัดการทั่วไปและงานบัญชี) จึงได้รับคำชมจากพนักงานบริษัทว่าเรียนรู้งานได้เร็ว

(51) わたしにとってうれしいニュースはひとつ。あるタイの出版社によってわたしの短編小説が１冊の短編集になりました。恋愛小説も含んでいるからＶａｌｅｎｔｉｎｅ’ｓ Ｄａｙ記念出版と称して、いま本屋の新刊コーナーに置いてもらっています。ありがたいです。わたし流の小説を理解してくれた編集者が現れたことを神様に感謝、感謝。

（A 先生の友人からのメール：10/03/2004）

มีข่าวที่น่ายินดีมากสำหรับฉันข่าวหนึ่ง สำนักพิมพ์แห่งหนึ่งของไทยได้รวมเรื่องสั้นของฉันเป็นหนังสือรวมเรื่องสั้นเล่มหนึ่ง เพราะในนั้นมีนิยายเกี่ยวกับความรักรวมอยู่ด้วย จึงใช้ชื่อว่า ที่ระลึกในวันวาเลนไทน์ ตอนนี้เรื่องสั้นของฉันได้รับการจัดวางอยู่บนชั้นหนังสือออกใหม่ของร้านหนังสือ ขอบคุณพระเจ้าที่มีบรรณาธิการที่เข้าใจนิยายตามสไตล์ของฉัน

(52) 僕は両親が共働きだったので、ずっとおばあに預けられていてすべての面倒を見てもらっていた！夏の夜・・・空に散らばる星をおばーと僕と二人で見ながらおばーは「人は死んだら星になるよ！」そう言いながら「おばーはいつまで生きているかね～」とまた言い出した！僕は心の中で「そんな事言わないで！」と心でおばーに言っていた！おばーに面倒を見てもらいながら僕はおばーに本当にかわいがってもらった！

(www5f.biglobe.ne.jp/~nibunnoni/essay/essay7.html)

เพราะว่าพ่อแม่ของผมทำงานนอกบ้านทั้งคู่ ผมจึงถูกฝากไว้กับคุณยายมาตลอดและได้รับการดูแลจากคุณยายทุกอย่าง คืนหนึ่งในฤดูร้อน... ขณะที่ผมและคุณยายกำลังนั่งมองดูดาวที่กลาดเกลื่อนทั่วท้องฟ้าอยู่นั้น คุณยายก็พูดขึ้นว่า “คนเราพอตายแล้วก็จะกลายเป็นดวงดาว” แล้วก็พูดต่อไปอีกว่า“ยายจะมีชีวิตอยู่ได้ถึงเมื่อไหร่นะ” ตอนนั้นผมบอกกับคุณยายในใจว่า “อย่าพูดอย่างนั้น” ผมได้รับการดูแลและความเอ็นดูจากคุณยายมากจริงๆ

ประโยค (50) ผู้พูดบอกเล่าการได้รับประโยชน์รวมถึงความยินดีที่ตนได้รับจากการที่ทุกคนเลี้ยงอาหารกลางวันและจากการได้รับคำชม ในทำนองเดียวกัน ประโยค (51) ผู้พูดบอกเล่าถึงความยินดีที่หนังสือเรื่องสั้นของตนได้รับการจัดวางให้อยู่บนชั้นหนังสือออกใหม่ของร้านหนังสือ และในขณะเดียวกันก็รู้สึกขอบคุณที่ทางร้านหนังสือได้จัดวางหนังสือของตนไว้บนชั้นหนังสือออกใหม่ ส่วนประโยค (52) ผู้พูดบอกเล่าถึงการได้รับประโยชน์จากการที่คุณยายเลี้ยงดูและให้ความเอ็นดู ในขณะเดียวกันก็ยังรู้สึกถึงบุญคุณของคุณยาย

จะเห็นว่าประโยค (50) – (52) ผู้กระทำกริยาได้ทำกริยาบางอย่างที่เป็นสิ่งที่น่ายินดีหรือเป็นประโยชน์แก่ประธาน (ผู้พูด) และผู้พูดได้บอกเล่าให้ผู้ฟังทราบถึงการที่ตนได้รับการกระทำที่น่ายินดีและเป็นประโยชน์ เช่นเดียวกับกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 2 แม้ว่ากรณีนี้ผู้กระทำกริยาจะไม่ได้อยู่ในขณะที่ผู้พูดบอกเล่าถึงการได้รับการกระทำนั้นๆ แต่ผู้พูดสามารถแสดงความรู้สึกยินดีหรือขอบคุณต่อผู้กระทำกริยาด้วยการใช้สำนวนต่างๆที่แสดงถึงความรู้สึกยินดีหรือความรู้สึกขอบคุณของตนต่อผู้กระทำกริยาไว้ที่ท้ายประโยคได้ เช่น うれしい、助かる、ありがたい、感動する เป็นต้น และถึงแม้ว่าจะไม่มีสำนวนหรือคำบอกความรู้สึกเหล่านี้ในประโยค แต่จากบริบทสามารถแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกยินดี เช่นประโยค (50) และความรู้สึกขอบคุณหรือเป็นความรู้สึกเป็นบุญคณ เช่นในประโยค (51) และ (52)

สำหรับ**กรณีที่ประธานเป็นบุรุษที่ 3** ได้รับการกระทำจากบุรุษที่ 3 ด้วยกันนั้น หากประธานเป็นคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูด ประธานเป็นผู้ได้รับการกระทำและได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นๆโดยตรง ส่วนผู้พูดได้รับประโยชน์ทางอ้อมและมีความรู้สึกยินดีร่วมไปกับบุรุษที่ 3 ซึ่งเป็นผู้

ได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ แต่ถ้าประธานเป็นคนนอก ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้พูด ก็จะเป็นการบอกเล่าการได้รับการกระทำของประธานเท่านั้น เช่น

(53) 小学生の頃、家族で行った海水浴でお兄さんとどっちが長く潜ってられるかと競争したところ、 お兄さんが溺れてしまって大パニックになってその場にいた消防隊員に人工呼吸をしてもらって助かった。

(www.fuki.sakura.ne.jp/~junpon/page/radio/radio.html - 20k)

ตอนที่ไปเที่ยวทะเลกับครอบครัวสมัยเป็นนักเรียนชั้นประถม ขณะที่ฉันกำลังแข่งกับพี่ชายว่าใครจะดำน้ำได้นานกว่ากัน พี่ชายก็เกิดจมน้ำไปจึงตกอกตกใจชุลมุนวุ่นวายกันเป็นการใหญ่ โชคดีที่พนักงานดับเพลิงที่อยู่ตรงนั้นช่วยผายปอดให้จึงรอดมาได้

(54) 太郎 1 歳のお誕生日にたくさんの先生、看護婦さんに「Happy BirthDay」の歌を歌ってもらいました。太郎はびっくりして、半泣きになってしまいました。担当の看護婦さんにお誕生日カードを作ってもらいました。婦長さんに服をプレゼントしてもらいました

(kotone-treasure.moo.jp/toubyouki/newpage45.htm - 4k)

ในวันเกิดครบรอบ1 ขวบของทะโร คุณหมอและนางพยาบาลต่างร้องเพลง “แฮปปี้เบิร์ธเดย์” ให้ ทะโรตกใจเกือบจะร้องไห้ออกมา นางพยาบาลที่ดูแลทะโรก็ทำการ์ดอวยพรวันเกิดให้ ส่วนหัวหน้าพยาบาลก็ให้เสื้อเป็นของขวัญ

ประโยค (53) พนักงานดับเพลิงช่วยผายปอดให้พี่ชาย พี่ชายซึ่งเป็นประธานของประโยคเป็นผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการกระทำของพนักงานดับเพลิง ส่วนผู้พูดซึ่งเป็นน้องเป็นคนในกลุ่มเดียวกันจึงมีความรู้สึกยินดีที่พี่ชายของตนได้รับช่วยเหลือให้รอดชีวิตมาได้ จึงถือว่าผู้พูดได้รับประโยชน์ทางอ้อม ในทำนองเดียวกันประโยค (54) คุณหมอและบรรดานางพยาบาลต่างร้องเพลงวันเกิดและทำการ์ดอวยพรให้ทะโร ทะโรซึ่งเป็นประธานของประโยคเป็นผู้ได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์นั้นโดยตรง และในขณะเดียวกันผู้พูดในฐานะที่เป็นแม่ก็พลอยรู้สึกยินดีต่อความเอื้ออาทรและความมีน้ำใจของผู้กระทำกริยาที่มีต่อลูกของตน จึงนับว่าได้รับประโยชน์ทางอ้อม จะเห็นได้ว่าประโยค (53) และ (54) มีทัศนะของผู้พูดซึ่งเป็นคนในกลุ่มเดียวกันกับประธานว่ารู้สึกยินดีและขอบคุณต่อผู้กระทำกริยาแฝงอยู่ด้วย

อย่างไรก็ตามพบว่า**กรณีที่ประธานเป็นบุรุษที่ 3** ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับผู้พูด จะเป็นเพียงการบรรยายเหตุการณ์ของการที่ประธานบุรุษที่ 3 ได้รับการกระทำบางอย่างที่เป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยาบุรุษที่ 3 ตามความเป็นจริงเท่านั้น โดยไม่มีทัศนะของผู้พูดแฝงอยู่ด้วย เช่น

(55) イタリアでは子供たちは学校が終わるとお母さんに荷物を持ってもらって手ぶらでうちに帰ります。 そう、この国では子供は苦労して重い鞄を持つ必要がないのです。

(w3.quipo.it/amoremio2000/amore-mio0900/ mensile/favoladelmese/main.htm - 2k –)

ที่ประเทศอิตาลี พอเลิกเรียนพวกเด็กจะกลับบ้านกันมือเปล่าโดยแม่จะช่วยถือของให้ ที่ประเทศนี้พวกเด็กจึงไม่ต้องลำบากถือกระเป๋าหนักๆเอง

(56) 今回、70 人の中学生、高校生が入学、競争率は 5 倍。週に 3 回のコンピューター教育を無料で行います。選考に当たっては、各中学校、高校から生活困難な子供たちを中心に選んでもらいました。

(http://www001.upp.so-net.ne.jp/jass/page/b2-1-2.html-2k)

ครั้งนี้มีนักเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลายเข้าเรียน 70 คน มีอัตราการแข่งขัน 5 เท่า จะมีการสอนคอมพิวเตอร์ฟรีให้สัปดาห์ละ 3 ครั้ง สำหรับการคัดเลือกนั้น นักเรียนที่ขาดแคลนจากโรงเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลายแต่ละแห่งได้รับการคัดเลือกเป็นส่วนใหญ่

ประโยค (55) ในประเทศอิตาลี แม่จะช่วยถือกระเป๋านักเรียนให้ลูก ลูกจึงเดินกลับบ้านมือเปล่าโดยไม่ต้องถืออะไร ประโยค (56) นักเรียนที่ขาดแคลนได้รับการคัดเลือกให้เรียนคอมพิวเตอร์ฟรี จะเห็นได้ว่าประธานบุรุษที่ 3 ซึ่งได้แก่ เด็กๆในประเทศอิตาลี และเด็กนักเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลายไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับผู้พูด และผู้พูดก็ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์จากบุรุษที่ 3 ผู้พูดเพียงแต่บอกเล่าถึงการที่ประธานบุรุษที่ 3 ได้รับการกระทำบางอย่างที่เป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยาบุรุษที่ 3 เท่านั้น

จากประโยคตัวอย่างข้างต้นอาจสรุปการใช้และความหมายของ “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ ได้ดังนี้

<u>ตารางที่ 7</u> สรุปการใช้และความหมาย “～てもらう”ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์

ประธาน	ผู้กระทำกริยา		ความหมาย	การใช้
	อรรถลักษณ์	บุรุษ		
บุรุษที่ 1	สิ่งมีชีวิต (มนุษย์)	บุรุษที่ 2 บุรุษที่ 3	ได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์	ผู้พูดได้รับการกระทำบางอย่างที่เป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยาโดยที่ไม่ได้คาดหวังมาก่อน ผู้กระทำกริยามีความตั้งใจที่จะกระทำกริยานั้นๆให้เอง ผู้พูดรู้สึกยินดีและขอบคุณต่อผู้กระทำกริยา
บุรุษที่ 3		บุรุษที่ 3		ประธานได้รับการกระทำบางอย่างที่เป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยาโดยไม่ได้คาดหวังว่าจะได้รับการกระทำนั้นๆ ผู้กระทำกริยามีความตั้งใจที่จะกระทำกริยานั้นๆให้เอง • ประธานเป็นคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูด จะมีทัศนะที่แสดงความรู้สึกยินดีและขอบคุณของผู้พูดแฝงอยู่ • ประธานเป็นคนนอกหรือบุคคลอื่นที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องจะเป็นการบรรยายเหตุการ์ตามความเป็นจริง

จากการศึกษาหน้าที่และความหมายของ “～てもらう” ใน 3.1.1.1- 3.1.2.1 จะเห็นได้ว่า “～てもらう” ทุกประเภทที่กล่าวมาแล้ว ส่วนใหญ่มีความหมายร่วมกันประการหนึ่ง คือ แสดงความหมายว่าประธานได้รับประโยชน์จากการกระทำของผู้กระทำกริยา ความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของ “～てもらう” นี้อาจเรียกได้ว่าเป็น “ความหมายพื้นฐาน” (basic meaning)* แต่นอกจากความหมายพื้นฐานของ “～てもらう” ที่แสดงความหมายในแง่บวกถึงการได้รับการกระทำที่พึงปรารถนาจากอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว “～てもらう” ยังสามารถใช้แสดงความหมายในแง่ลบซึ่งตรงกันข้ามกับความหมายพื้นฐานได้ด้วย กล่าวคือใช้แสดงความหมายว่า ผู้พูดได้รับผลกระทบจากการกระทำหรือเหตุการณ์ที่ส่งผลให้เกิดความเดือดร้อน ความหมายดังกล่าวนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นความหมายขอบนอก (peripheral meaning)** ของ “～てもらう” เช่น “～てもらう” ในประโยค (57) เป็นความหมายพื้นฐาน ส่วน (58) เป็นความหมายขอบนอก

---

* ความหมายพื้นฐาน (basic meaning) หมายถึง ความหมายแรกเริ่มประจำคำศัพท์ เป็นความหมายแรกที่ผู้ใช้จะนึกถึงเป็นความหมายแรก หรือเป็นความหมายที่มักจะถูกผู้พูดและผู้ฟังตีความ

** ความหมายขอบนอก (peripheral meaning) หมายถึง ความหมายที่ขยายและพัฒนาออกมาจากความหมายพื้นฐานภายใต้บริบทเฉพาะ

(57) 父にねだって自転車を買ってもらった。
อ้อนให้พ่อซื้อจักรยานให้

(58) こんな狭いところに大きな箱を置いてもらっては困る。
ถ้าเอากล่องใบใหญ่มาวางไว้ในที่แคบๆอย่างนั้นก็แย่ซิ

ประโยค (57) จะเห็นได้ว่า “～てもらう” แสดงความหมายของการที่ประธานขอให้พ่อซื้อจักรยานให้ การกระทำของพ่อเป็นสิ่งพึงปรารถนาสำหรับประธาน ประโยคนี้จึงแสดงความหมายพื้นฐานของ “～てもらう” แต่ประโยค (58) การกระทำของผู้กระทำกริยาซึ่งหมายถึง การนำกล่องขนาดใหญ่มาวางในที่แคบๆ เป็นสิ่งที่ประธาน (ผู้พูด) ไม่พึงปรารถนา และไม่ต้องการให้ผู้กระทำกริยานำกล่องมาวางไว้ที่นั่น จะเห็นได้อย่างชัดเจนถึงความรู้สึกเดือดร้อน ไม่ชอบใจของประธานจากคำว่า 困る (เดือดร้อน ลำบาก แย่) ที่ปรากฏร่วมในประโยค

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่านอกจากความหมายพื้นฐานในแง่บวกของการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์และพึงปรารถนาสำหรับประธานแล้ว “～てもらう” ยังสามารถแสดงความหมายในแง่ลบของการได้รับการกระทำบางอย่างที่ไม่เป็นประโยชน์ และก่อให้เกิดความเดือดร้อนได้ด้วย ผู้วิจัยเรียก “～てもらう” ประเภทนี้ว่าประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์（受動無益型）ดังจะได้กล่าวถึงต่อไปในหัวข้อ 3.1.2.2

3.1.2.2 ประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์（受動無益型）

“～てもらう” ประเภทที่ได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์แบ่งย่อยเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน （～てもらっては困る）และประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำ（～てもらってはいけない）

3.1.2.2.1 “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน（～てもらっては困る）

“～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน หมายถึง ประโยคที่ผู้พูดแสดงความรู้สึก “เดือดร้อน ลำบาก แย่” เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น ผู้พูดอาจจะไม่ได้เป็นผู้ได้รับการกระทำจากผู้กระทำกริยาโดยตรงแต่ได้รับผลกระทบทางอ้อมจากเหตุการณ์หรือการกระทำนั้น ผู้กระทำกริยาไม่มีเจตนาที่จะทำกริยาบางอย่างเพื่อให้ประโยชน์หรือให้โทษแก่ผู้พูด กล่าวคือ การกระทำของผู้กระทำกริยาอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับผู้พูด เช่น เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติหรือเหตุการณ์บางอย่าง แต่ผู้พูดเห็นว่าการกระทำของผู้กระทำกริยาหรือเหตุการณ์นั้นๆ จะส่งผลให้ตนเดือดร้อน จึงไม่ต้องการที่จะได้รับการกระทำนั้น

หรือไม่ต้องการให้เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้กระทำกริยาของ “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนจึงไม่มีข้อจำกัดด้านอรรถลักษณ์ กล่าวคือ ผู้กระทำกริยาอาจจะเป็นสิ่งมีชีวิต (มนุษย์) หรือสิ่งไม่มีชีวิต (ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติหรือเหตุการณ์) ก็ได้ แต่ประธานซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำจะต้องเป็นบุคคลเดียวกันกับเจ้าของความรู้สึกที่ได้รับความเดือดร้อน และมีเงื่อนไขว่าจะต้องเป็นผู้พูดเท่านั้น เป็นบุรุษอื่นไม่ได้ (山田: Yamada, 2001: 93)

ทางด้านรูปประโยคต้องเป็นประโยคเงื่อนไข (～ては、～たら、と) และท้ายประโยคจะมีคำบอกความรู้สึกของการไม่ชอบใจหรือการได้รับความเดือดร้อนของผู้พูดอยู่ด้วย เช่น 困る (เดือดร้อน ลำบาก แย่)* 迷惑 (รบกวน เดือดร้อน) 嫌 (ไม่ชอบ รู้สึกรังเกียจ) 大変 (แย่ ลำบาก) เป็นต้น

การกระทำหรือเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุที่ส่งกระทบให้ผู้พูดได้รับความเดือดร้อนจะมีทั้งที่เกิดขึ้นแล้วหรือเป็นการกระทำหรือเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น ในกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 2 (ผู้ฟัง) เนื่องจากเป็นการพูดถึงความรู้สึกเดือดร้อนของผู้พูดกับผู้กระทำกริยาซึ่งเป็นผู้ฟังโดยตรง จึงทำให้เกิดความหมายของการห้ามไม่ให้ผู้ฟังกระทำกริยานั้นๆอย่างอ้อมๆ เช่น

(59) その時は、びっくりして直ぐ庭に出て、「おばあちゃん、ここは、うちの庭で、勝手に入ってきて、勝手にポチに餌をやってもらったら、困るんですけど、、、」と、やんわり断ったのだったが‥、

(www.hct.zaq.ne.jp/cpaxf700/diary3.4.html)

ตอนนั้นตกใจก็เลยรีบออกไปที่สนามทันที แล้วปฏิเสธอย่างสุภาพว่า “คุณยายครับ ที่นี่เป็นสนามบ้านผมนะครับ ถ้าคุณยายเข้ามาโดยพลการแล้วเอาอาหารมาให้โพะจิแบบนี้ ผมก็แย่สิ”

(60) 「鈴木さんねー、ぼくは君に期待しているんだから、こんないい加減な仕事、してもらっちゃ困るよ」
「はあ」
「この作品ね、つかみはいいけど、内容が薄い。それに終わり方が唐突すぎる」
「そうですか」
「とにかく、まだ締切まで二週間ある。きちんと検討して、大幅に書き足してもらわないとね」

(www3.famille.ne.jp/~kiichiro/gifu/96jun.html- 3k)

* ประโยคที่ลงท้ายด้วย困る (เดือดร้อน ลำบาก แย่)เป็นประโยคที่พบมากสุด

“คุณซุสุกิ เพราะผมคาดหวังในตัวคุณ ฉะนั้นถ้าคุณทำงานแบบขอไปทีอย่างนี้ก็แย่สิ”
“ครับ”
“ผลงานชิ้นนี้ มีจุดดึงดูดความสนใจดี แต่เนื้อหาอ่อน แล้ววิธีการจบก็ห้วนเกินไป”
“งั้นเหรอครับ”
“ยังไงก็ดี กว่าจะถึงกำหนดส่งยังมีเวลาอีกสองสัปดาห์ ถ้าคุณไม่ช่วยเช็คให้ดีและเขียนเพิ่มให้มากๆหน่อยล่ะก็.....”

จะเห็นได้ว่าการกระทำของผู้กระทำกริยาซึ่งเป็นผู้ฟังในประโยค (59) - (60) ได้เกิดขึ้นแล้ว และผู้พูดแสดงความรู้สึกเดือดร้อนจากการได้รับผลกระทบที่เกิดจากการกระทำดังกล่าว กล่าวคือ ประโยค (59) คุณยายมีความตั้งใจที่จะให้อาหารแก่โพะจิซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงของผู้พูด โดยไม่มีเจตนาจะทำกริยานั้นๆเพื่อเป็นการให้คุณหรือให้โทษแก่ผู้พูด แต่ผู้พูดรู้สึกไม่ชอบใจหรือไม่พอใจกับการกระทำของคุณยายที่เข้ามาในสนามบ้านของตนโดยไม่ได้รับอนุญาต อีกทั้งยังเอาอาหารมาให้สุนัขของตนกินด้วย แม้ว่าผู้พูดจะไม่ใช่ผู้ได้รับการกระทำนั้นโดยตรง แต่ก็ได้รับผลกระทบทางอ้อมซึ่งทำให้รู้สึกไม่ชอบใจ ประโยค (60) การที่ซุสุกิทำงานแบบขอไปทีส่งผลกระทบต่อผู้พูดซึ่งเป็นหัวหน้าโดยตรง เนื่องจากงานที่ลูกน้องทำไม่มีคุณภาพ ผู้พูดในฐานะที่เป็นหัวหน้าจึงได้รับความเดือดร้อน เพราะต้องรับผิดชอบงานที่ลูกน้องทำ

กรณีที่การกระทำของผู้กระทำกริยายังไม่เกิดขึ้น แต่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น จะแสดงการสมมติของผู้พูดว่าหากการกระทำนั้นเกิดขึ้นก็จะส่งผลกระทบให้ตนได้รับความเดือดร้อน การพูดแสดงความรู้สึกเดือดร้อน โดยตรงกับผู้ฟังซึ่งเป็นผู้กระทำกริยาทำให้เกิดความหมายของการห้ามไม่ให้กระทำอย่างอ้อมๆ เช่น

(61) 「おい、ちょっと待ってくれ」アビトが注意した。「壁を剥がしてもらったりしちゃ困るよ。この部屋は、今はヴェスニウス将軍の部屋なんだ。見せるのはかまわないが、触ってもらっちゃこまる。

(www002.upp.so-net.ne.jp/kumiko-meru/ jprequel/G6-10.html)

“เฮ้ย เดี๋ยวก่อน” อะบิโตะร้องเตือน “ถ้าลอก (สี) ฝาผนังออก (ฉัน) ก็แย่น่ะซิ ตอนนี้ห้องนี้เป็นห้องของนายพลเวสนิวส์ จะดูก็ได้ไม่เป็นไรแต่ถ้าไปแตะต้องมันเข้าละก็แย่เลย”

(62) 気持ちの整理がついた伊藤は、早速、辞表を書いて社長に出した。社長は驚いて、慰留した。 「いや、伊藤君、今ここで君に辞めてもらっては困るよ。君は、我が社にとって必要な人材だ。何とか気を変えて、仕事を続けてくれんかね？」しかし、辞表を書いた段階で、既に伊藤の心は固く決まっていた。

(www.butterfly.co.jp/fuunji/fuunji40.html - 12k)

คุณอิโตซึ่งจิตใจสงบแล้วลงมือเขียนใบลาออก แล้วยื่นให้ประธานบริษัททันที ประธานบริษัทตกใจและพยายามทัดทานการลาออกของเขา “คุณอิโต ถ้าคุณลาออกจากที่นี่ตอนนี้ (เรา)ก็แย่สิ คุณเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญต่อบริษัทของเรา เปลี่ยนใจและทำงานต่อไปจะได้ไหม” แต่เมื่อถึงขั้นเขียนใบลาออกแล้วล่ะก็ แสดงว่าอิโตได้ตัดสินใจอย่างแน่วแน่แล้ว

(63) 明日から彼がロサンゼルスに出張です。もしもの事があったら、と考えただけで涙が出てきます。「死んじゃったらどうしよう」と泣きながら問うと「勝手に殺すな」と言う。そりゃそうかもしれないけれど。「忘れてもらっては嫌だけれど、幸せになるように考えろ」って。

(www.enjoy.ne.jp/~worm/sa/2001d10.htm)

พรุ่งนี้เขาก็จะไปทำงานที่ลอสแองเจลลิสแล้ว ถ้าหากมีอะไรเกิดขึ้นล่ะ แค่คิดน้ำตาก็พาลจะไหลออกมาซะแล้ว ร้องไห้ไปพลางก็ถามเขาว่า“ถ้าคุณตายไปฉันจะทำยังไง” “อย่าแช่งกันสิ” เขาพูด อาจจะเป็นอย่างนั้นก็ได้ เขาบอกว่า “ถ้าคุณลืมผม ผมก็ไม่ชอบหรอกนะ แต่ขอให้คุณคิดว่าผมไปมีความสุขก็แล้วกันนะ”

จะเห็นได้ว่าการกระทำของผู้กระทำกริยาในประโยค (61) - (63) กำลังจะเกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น ประโยค (61) เมื่อผู้พูดซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ดูแลห้องของนายพลเวสนิวส์เห็นว่าผู้ฟังกำลังจะลอกสีของฝาผนังหรือจับต้องข้าวของ จึงบอกกับผู้ฟังว่าตนจะเดือดร้อนหากผู้ฟังทำเช่นนั้น ประโยค (62) อิโตยื่นใบลาออกต่อประธานบริษัท ผู้พูดในฐานะที่เป็นประธานบริษัทบอกให้อิโตทราบถึงความเดือดร้อนของตนว่าบริษัทจะได้รับความเดือดร้อนหากเขาลาออกในตอนนี้ ประโยค (63) เป็นบทสนทนาระหว่างหญิงสาวและชายหนุ่มซึ่งเป็นคนรักกัน ผู้ชายต้องไปทำงานที่ลอสแองเจลลิส ผู้หญิงเสียใจที่หนุ่มคนรักจะจากไป ส่วนชายหนุ่มก็ไม่ต้องการให้หญิงคนรักลืมเขา และหากหญิงคนรักลืมเขา เขาก็คงจะไม่ชอบใจ

จากประโยค (59) - (63) จะเห็นได้ว่าผู้พูดแสดงความรู้สึกเดือดร้อนของตนต่อการกระทำของผู้ฟังที่กำลังจะเกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้น เพื่อไม่ให้ผู้ฟังกระทำกริยาดังกล่าว เป็นการประเมินค่าของผู้พูดที่มีต่อการกระทำของผู้ฟังว่าเป็นสิ่งไม่พึงปรารถนาจึงไม่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำ

กริยานั้นๆ ด้วยการใช้คำว่า 困る (เดือดร้อน ลำบาก แย่) 迷惑 (รบกวน เดือดร้อน) 嫌 (ไม่ชอบ รู้สึกรังเกียจ) 大変 (แย่ ลำบาก) ตามหลัง “～てもらう” มีผลทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้เองว่า หากทำกริยาดังกล่าวแล้ว การกระทำของตนจะส่งผลกระทบให้ผู้พูดได้รับความเดือดร้อนจึงต้องพิจารณาว่าควรจะทำกริยานั้นหรือไม่ ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนมีความหมายของการบอกห้ามอย่างอ้อมๆอยู่ด้วย

อย่างไรก็ตาม ความหมายของการบอกห้ามไม่ให้ผู้ฟังทำกริยานั้นๆ เกิดจากการพูดแสดงความรู้สึกเดือดร้อนของผู้พูดว่าจะได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้ฟัง และเนื่องจากไม่มีความหมายในเชิงบังคับให้ผู้ฟังปฏิบัติตามคำสั่งของผู้พูด จึงมีระดับของการบังคับน้อยและทำให้ฟังสุภาพมากกว่าการใช้ประโยคคำสั่งห้ามโดยตรง

นอกจากกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 2 แล้ว “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนยังสามารถใช้กับผู้กระทำกริยาที่เป็นบุรุษที่ 3 ได้ด้วย 山田 (Yamada, 2001: 96) ได้อธิบายความหมายของ “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนในกรณีที่**ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 3** ว่าส่วนใหญ่จะเป็นภาษาเขียนซึ่งพบมากในหนังสือพิมพ์ ในทางไวยากรณ์ประธานยังคงเป็นบุรุษที่ 1 ซึ่งโดยมากจะหมายถึงผู้เขียน และมีความหมายแฝงว่าเป็นการมองเหตุการณ์โดยทั่วๆไปแบบภววิสัย เช่น

(64) 冷夏というと、１０年近く前の冷夏のときに、政府が輸入したタイ米の味が思い出されます。あの時輸入したタイ米は、現地の人も食べないようなクズ米だったという話を聞いたことがあります。 日本にいるタイの人が、「こんなにまずい米を、タイ米だと思ってもらっては、困る！」と怒っていたと聞きました。

(www.melma.com/mag/65/m00092665/a00000012.html - 31k)

พอพูดถึงช่วงฤดูร้อนที่อากาศค่อนข้างเย็น ก็นึกถึงรสชาติของข้าวไทยที่รัฐบาลนำเข้ามาเมื่อฤดูร้อนเกือบสิบปีที่แล้ว เคยได้ยินว่าข้าวไทยที่นำเข้ามานั้นเป็นข้าวหักๆที่คนไทยเองก็ไม่กิน ได้ยินว่าคนไทยที่อยู่ที่ญี่ปุ่นโกรธและบอกว่า “ถ้าคิดว่าข้าวที่รสชาติแย่ขนาดนี้เป็นข้าวไทยก็แย่สิ”

(65) 国としても老人問題というのは非常に頭の痛い問題です。人権を尊重する現代では、表向き長生きを推奨しますが、本当に国民が長生きしてしまうと一番困るのは国です。介護保険の負担、年金、シルバーパスなどなど。老人が長生きすればするほど、国の負担は大きくなり、日本という国は機能しなくなっていきます。ただでさえ少子化の現在、国を守るためには長生きしてもらっては困るのです。しかし、国がおおっぴらに人を殺す事は出来ません。

(www.kinen.biz/tabacco/sonzairiyuu.htm

สำหรับประเทศชาติแล้ว ปัญหาผู้สูงอายุเป็นปัญหาที่สร้างความปวดเศียรเวียนเกล้าเป็นอย่างมาก ในยุคปัจจุบันที่เราให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน ทางการสนับสนุนให้ประชาชนมีอายุยืน แต่ถ้าประชาชนมีอายุยืนจริงๆแล้วที่จะเดือดร้อนที่สุดก็คือประเทศชาติ ประเทศจะต้องแบกรับภาระด้านการประกันสุขภาพ เงินบำนาญ สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ฯลฯ ยิ่งผู้สูงอายุมีอายุยืนเท่าไร ภาระของประเทศก็จะมีมากขึ้นเท่านั้นจนกระทั่งระบบของประเทศญี่ปุ่นไม่ทำงาน แค่ในปัจจุบันนิยมการมีบุตรน้อยคนก็ลำบากอยู่แล้ว หากประชาชนมีอายุยืนขึ้นอีก ประเทศก็จะลำบากในการที่จะดำรงรักษาประเทศชาติไว้ แต่ประเทศก็ไม่สามารถที่จะพูดออกมาอย่างชัดเจนว่าอยากให้ประชาชนเสียชีวิตเร็วๆ

(66) 学校は、生徒が教師の指示に従うという前提の元に成り立っているという事を分かって欲しい。指示に従えない者、決まりが守れない者は学校に来てもらっては迷惑だ。

(www3.tiki.ne.jp/~pion7j14cbo/pta_210.htm)

อยากจะให้เข้าใจว่าโรงเรียนอยู่ได้ภายใต้เงื่อนไขว่านักเรียนจะต้องเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู หากมีนักเรียนที่ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอน และนักเรียนที่ไม่รักษากฎระเบียบมาเรียนโรงเรียนก็จะเดือดร้อน

ประโยค (64) จะเห็นได้ว่าไม่ใช่ผู้พูดเพียงคนเดียวที่รู้สึกเดือดร้อนจากการที่คนญี่ปุ่นคิดว่าข้าวไทยที่รัฐบาลญี่ปุ่นนำเข้ามารสชาติไม่อร่อย และเป็นข้าวหักๆที่แม้แต่คนไทยเองก็ยังไม่กิน ผู้ที่ได้รับผลกระทบและรู้สึกเดือดร้อนจากการกระทำดังกล่าวยังรวมไปถึงคนไทยคนอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ที่ญี่ปุ่นด้วย สำหรับประโยค (65) เป็นบทความที่ผู้เขียนเขียนบรรยายในฐานะที่ตนเป็นประชาชนคนหนึ่งของประเทศ เมื่อประเทศได้รับความเดือดร้อนจากการที่ประชาชนมีอายุยืนขึ้น ทำให้ประเทศต้องสูญเสียงบประมาณส่วนหนึ่งในการดูแลบุคคลเหล่านั้น ผู้เขียนจึงรู้สึกเดือดร้อนจากผลของเหตุการณ์นั้นด้วย ประโยค (66) ผู้พูดกล่าวถึงการกระทำของนักเรียนที่ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์ไม่มีระเบียบวินัยว่าถ้าโรงเรียนมีนักเรียนประเภทนี้ โรงเรียนก็จะได้รับความเดือดร้อน ผู้พูดเองอาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของนักเรียนโดยตรง แต่ผู้พูดเสมือนว่าตนเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน

อย่างไรก็ดี จะเห็นได้ว่าในกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 3 ไม่ได้เป็นการแสดงความรู้สึกเดือดร้อนของผู้พูดเพียงคนเดียว และผู้พูดอาจจะไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำหรือเหตุการณ์

นั้นโดยตรงก็ได้ แต่ผู้พูดกล่าวถึงการกระทำหรือเหตุการณ์นั้นๆตามที่สังคมหรือคนทั่วไปมองว่าหากเกิดการกระทำหรือเหตุการณ์นั้นๆ ขึ้นคนในสังคมนั้นจะได้รับความเดือดร้อน

นอกจากกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นมนุษย์แล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนยังสามารถใช้กับผู้กระทำกริยาที่เป็นสัตว์ และสิ่งไม่มีชีวิตได้ด้วย กล่าวคือ ในกรณีที่เป็นผู้กระทำกริยา เป็นสัตว์ การกระทำของสัตว์ส่งผลกระทบให้ผู้พูดได้รับความเดือดร้อน สำหรับสิ่งไม่มีชีวิตโดยมากจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเองหรือเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ แต่ผู้พูดมองว่าเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นนั้นจะส่งผลกระทบให้ตนได้รับความเดือดร้อน จึงไม่ต้องการที่จะให้เหตุการณ์นั้นๆเกิดขึ้น เช่น

(67) どうもミッキーのムダ吠えは、いくら注意しても直らない。どうもムダ吠えの血統なのか？ 我家は、番犬で犬を飼ってないので吠えなくていい。いや、吠えてもらってはたいへん迷惑だ。でも吠えるんだね。しかも音がしなくてもワンワンと吠えて玄関に駆け出す。 空耳ミッキーなんだ。死ぬまで直らないね。

(enjoo.com/rakugo/rocky/rockyThird/ro3_mi_02.htm)

การเห่าพร่ำเพรื่อของเจ้ามิกกี้ ไม่ว่าจะเตือนยังไงก็แก้ไม่ได้ หรือว่าการเห่าไม่หยุดของมันจะมีมาในสายเลือด บ้านฉันไม่ได้เลี้ยงสุนัขให้เป็นสุนัขเฝ้าบ้าน มันไม่ต้องเห่าก็ได้ ไม่ใช่สิ ถ้ามันเห่าก็จะลำบากเดือดร้อนมากแต่มันก็เห่า ทั้งที่ไม่มีเสียงอะไรเลยมันก็เห่าโฮ้งโฮ้งแล้วกระโจนไปที่ประตูหน้าบ้าน เจ้ามิกกี้มันหูฝาด นิสัยนี้คงแก้ไม่ได้จนกว่ามันจะตายแน่เลย

(68) リルムのクセは、なんでもかんでも噛んでしまう事！まだ３ヶ月目に入ったばかりの仔犬なのだから、それはあたりまえといえばそうなのですが。けれど、噛んでもらっては困るものを覚えてもらわなければなりません。

(plaza.rakuten.co.jp/hiropii001/003000)

นิสัยของเจ้าริรุมุคือมันจะกัดไปซะทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นอะไร เพราะว่ามันเพิ่งจะอายุได้แค่สามเดือนเท่านั้น ถ้าบอกว่านี่เป็นเรื่องธรรมดาก็คงจะเป็นอย่างนั้น แต่ทว่า ฉันก็ต้องให้มันรู้ว่าของอะไรบ้างที่ถ้ามันกัดแล้ว (ฉัน) จะเดือดร้อน

(69) レース本番までの練習走行は、決勝前日を含めてあと２回は出来ると思いますので、その時にこのニューアイテムのテストを行います。ただ心配はお天気ですね、このところまとまった雨が降らないので、練習の時に降ってもらっては大変困ります。

(www1.ocn.ne.jp/~rssshowa/024tai4.htm)

การซ้อมแข่งรถก่อนจะถึงวันแข่งจริงนั้นคิดว่าเมื่อรวมวันก่อนวันแข่งขันชิงชนะเลิศแล้วจะทำได้อีกสองครั้ง ก็เลยจะทำการทดสอบเรื่องใหม่นี้ในตอนนั้น แต่สิ่งที่กังวลก็คือเรื่องของสภาพดินฟ้าอากาศ เนื่องจากช่วงนี้ฝนไม่ตกให้หนักๆลงมาเลยทีเดียว ถ้าเกิดตกลงมาตอนซ้อมล่ะก็จะลำบากมาก

(70) 俺は髭など生やしていない。心理学の本に書いてあったが、髭なんか生やしたがる男は、大人になりきれない甘ったれと決まっているからだ。俺は、そういうガキみたいな男が大嫌いなのだ。望みもしない髭が一晩で生えてもらっちゃ困る、と思いながら右手で口元を探ってみた。

(plaza.rakuten.co.jp/fujinoya/01301)

ผมไม่ได้ไว้หนวด เพราะว่าในหนังสือจิตวิทยาเขียนไว้ว่า ผู้ชายที่ชอบไว้หนวดจะเป็นคนที่ขี้อ้อนและไม่โตเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว ผมไม่ชอบผู้ชายที่ทำตัวเป็นเด็กแบบนั้น ถ้าหนวดที่ไม่พึงปรารถนามันขึ้นมาในหนึ่งคืนล่ะก็แย่เลย คิดพลางก็เอามือขวาคลำบริเวณปากดู

(71) 怪我でもないのに持続的（短時間でも何回も）に出血する。血ってそう簡単に出てきてもらっては困るんです。出血とは血管の損傷ですから、健康であれば怪我でもしないかぎり出血なんてしないのです。

(www.ka3.koalanet.ne.jp/~inasin /cytology.htm)

ทั้งๆที่ไม่ได้บาดเจ็บแต่เลือดก็ไหลไม่หยุด(ถึงจะเป็นเวลาสั้นๆแต่ก็หลายครั้ง) เลือดนี่ถ้ามันไหลออกมาง่ายๆอย่างนั้นก็จะลำบาก การที่เลือดออกก็คือการที่เส้นเลือดฉีกขาด ถ้าสุขภาพดีและตราบใดที่ไม่ได้บาดเจ็บ เลือดก็จะไม่ออก

ประโยค (67) และ (68) ผู้กระทำกริยาคือ สุนัข ซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงของผู้พูด ในประโยค (67) สุนัขเห่าเพื่อเฝ้าบ้านจึงเป็นประโยชน์แก่เจ้าของ แต่ในกรณีนี้ผู้พูดซึ่งเป็นเจ้าของรู้สึกรำคาญกับเสียงเห่าที่หนวกหู และไม่ต้องการให้สุนัขเห่า ส่วนในประโยค (68) สุนัขกัดข้าวของเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาสำหรับผู้พูด เพราะสิ่งของที่ถูกสุนัขกัดจะเสียหายใช้การไม่ได้

ประโยค (69) เหตุการณ์ “ฝนตก” เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติจึงไม่มีความตั้งใจที่จะก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้พูด แต่สำหรับผู้พูดแล้วเห็นว่าการที่ฝนจะตกลงมานั้นจะส่งผลกระทบทางอ้อมทำให้ตนได้รับความเดือดร้อน เช่น ถ้าเกิดฝนตกขึ้นมาในช่วงเวลาที่กำลังซ้อมอยู่ ก็จะทำให้ไม่สามารถซ้อมต่อไปได้ และจำเป็นต้องงดการฝึกซ้อมเอาไว้ซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อการแข่งขันของตน

ประโยค (70) และ (71) การที่หนวดขึ้นหรือการที่เลือดไหลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเช่นกัน แม้จะเป็นส่วนหนึ่งของร่างกาย แต่ผู้พูดก็ไม่สามารถจะควบคุมให้เกิดหรือไม่ให้เกิดขึ้นได้ การที่หนวดขึ้นในเวลาหนึ่งคืน ในแง่ของความหมายไม่ได้แสดงความหมายในแง่บวกหรือลบแต่อย่างไร หากแต่จากบริบทที่มีคำว่า “望ましくない” (ไม่พึงปรารถนา) และ “困る” (เดือดร้อน, ลำบาก) ปรากฏอยู่ร่วม จึงทำให้เห็นได้ชัดถึงความหมายของการได้รับความเดือดร้อนจากเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น สำหรับประโยค (71) บริบท “怪我でもないのに持続的（短時間でも何回も）に出血する” (ทั้งๆที่ไม่ได้บาดเจ็บแต่เลือดก็ไหลไม่หยุด(ถึงจะเป็นเวลาสั้นๆแต่ก็หลายครั้ง)) และ “血ってそう簡単に出てきてもらっては困るんです。” (เลือดนี่ถ้ามันไหลออกมาง่ายๆ อย่างนั้นก็จะลำบาก) แสดงความหมายถึงสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา และผู้พูดไม่ต้องการให้เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น เนื่องจากแสดงว่าภายในร่างกายต้องมีอะไรบางอย่างผิดปกติ

จะเห็นได้ว่า “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนในกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นสัตว์ และสิ่งไม่มีชีวิตซึ่งเป็นเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นเองโดยที่ประธานซึ่งหมายถึงผู้พูดไม่สามารถควบคุมได้ ผู้พูดแสดงความรู้สึกของตนที่มีต่อการกระทำของสัตว์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นในเชิงปฏิเสธว่าไม่ต้องการให้การกระทำหรือเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น เนื่องจากจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนขึ้นได้

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนทุกกรณีข้างต้นแสดงความหมายร่วมกันของการที่ผู้พูดรู้สึกว่า“เดือดร้อน ลำบาก แย่” หากได้รับการกระทำหรือเหตุการณ์นั้นๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้พูดไม่พึงปรารถนาจะให้เกิดขึ้น อย่างไรก็ดีจะเห็นได้ว่าความหมายของการได้รับความเดือดร้อนใน “～てもらう”ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนนั้นเกิดจากบริบทและคำบอกความรู้สึกเดือดร้อน ลำบาก เช่น 困る (เดือดร้อน ลำบาก แย่) 迷惑 (รบกวน เดือดร้อน) 嫌 (ไม่ชอบ รู้สึกรังเกียจ) 大変 (แย่ ลำบาก) ที่ต่อท้าย “～てもらう” หากขาดบริบทหรือคำดังกล่าว “～てもらう” ประโยคนั้นๆ จะแสดงความหมายในทางตรงกันข้ามถึงการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ สำหรับ“～てもらう” ซึ่งมีหน้าที่แสดงว่าประธานได้รับการกระทำที่พึงปรารถนาหรือเป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยา และในบางกรณีจะแสดงทัศนะของผู้พูดว่ารู้สึกยินดีที่ตนเองหรือประธานได้รับการกระทำนั้นๆ เมื่อนำมาใช้ในความหมายของความรู้สึกเดือดร้อนแล้ว จะไม่แสดงความหมายของการได้รับประโยชน์ จะเหลือเพียงการแสดงทิศทางของการกระทำหรือเหตุการณ์ที่ผู้พูดมองว่ามีทิศทางมุ่งมาที่ตน

การใช้และความหมายของ “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนอาจสรุปได้ดังนี้

<u>ตารางที่ 8</u> สรุปการใช้และความหมายของ “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน

ประธาน	ผู้กระทำกริยา		ความหมาย	การใช้
	อรรถลักษณ์	บุรุษ		
บุรุษที่ 1	สิ่งมีชีวิต (มนุษย์)	บุรุษที่ 2	แสดงการห้ามแบบอ้อมๆ ไม่ให้ผู้ฟังกระทำกริยาบางอย่าง	ผู้พูดแสดงความรู้สึกไม่ชอบ ไม่พอใจต่อการกระทำของผู้ฟังว่าตนจะได้รับความเดือดร้อนหากผู้ฟังกระทำกริยานั้นเพื่อให้ผู้ฟังตีความเอาเองว่าควรจะทำกริยานั้นๆ หรือไม่
		บุรุษที่ 3	บรรยายการกระทำหรือเหตุการณ์แบบภววิสัย	ผู้พูดกล่าวถึงการกระทำหรือเหตุการณ์ตามที่สังคมหรือคนทั่วไปเห็นว่าหากการกระทำหรือเหตุการณ์นั้นๆ ขึ้น คนทั่วไปในสังคมนั้นก็จะเดือดร้อน
	(สัตว์)	-	แสดงความรู้สึกเดือดร้อนที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำของสัตว์	ผู้พูดแสดงความรู้สึกไม่ชอบใจ ไม่พอใจต่อการกระทำบางอย่างของสัตว์ซึ่งจะส่งผลกระทบทำให้ได้รับความเดือดร้อน
	สิ่งไม่มีชีวิต (ปรากฏการณ์/เหตุการณ์)		บอกเล่าความปรารถนาของผู้พูดว่าไม่ต้องการให้เกิดเหตุการณ์บางอย่างขึ้น	ผู้พูดบอกเล่าความปรารถนาของตนที่ไม่ต้องการจะให้เหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้นเนื่องจากตนจะได้รับความเดือดร้อนจากเหตุการณ์นั้นๆ

3.1.2.2.2 “～てもらう” ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำ（～てもらってはいけない）

“～てもらう” ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำเป็น “～てもらう” ประเภทที่ได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์ประเภทหนึ่ง แต่ต่างจาก“～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนลำบาก （～てもらっては困る）ในข้อ 3.2.2.2.1 คือมีรูปทางไวยากรณ์ที่แสดงทัศนะของการห้ามหรือบอกปฏิเสธการกระทำเช่น シテハ（イケナイ／ダメ／ナラナイ）*ที่ท้าย “～てもらう” ประโยค “～てもらってはいけない” จะแสดงความหมายว่า ถ้าผู้กระทำกริยาทำกริยานั้นแล้ว จะส่งผลกระทบให้ประธาน (ผู้พูด) ได้รับความเดือดร้อน ผู้พูดจึงไม่ต้องการให้ผู้กระทำกริยาทำกริยานั้นๆ เป็นการบอกห้ามไม่ให้กระทำกริยาบางอย่าง และเนื่องจาก “～てもら

* 仁田義雄 (Nitta, 1991: 257- 258) อธิบายว่า シテハ（イケナイ／ダメ／ならない）แสดงการลงความเห็นหรือประเมินค่าในเชิงปฏิเสธที่มีต่อเหตุการณ์หรือการกระทำนั้นๆ แต่หากผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 2 (ผู้ฟัง) ก็จะเกิดความหมายของการสั่งห้าม หรือแนะนำเพื่อไม่ให้ผู้ฟังกระทำกริยานั้นๆ

ってはいけない” เป็นประโยคประเภทบอกให้ทำเชิงปฏิเสธ ผู้กระทำกริยาจึงต้องเป็นมนุษย์ และเป็นบุรุษที่ 2 (ผู้ฟัง) เท่านั้น จะใช้กับบุรุษอื่นไม่ได้ (山田: Yamada, 2001: 98) เช่น

(72) *（ジェフやスウの夫に）気づいてもらってはいけない。

(73) *一度に石を持ち上げて、（蟹に）逃げてもらってはいけない。

ประโยค (72) ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 3 ประโยค (73) ผู้กระทำกริยาเป็นสัตว์ ประโยค (72) และ (73) จึงไม่สามารถใช้กับ “～てもらう” ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำได้ ในกรณีเช่นนี้ต้องใช้ประโยคกรรมวาจกแทน แต่จะไม่แสดงความหมายของการบอกไม่ให้กระทำ เช่น

(74) ジェフやスウの夫に気づかれてはならない。
จะให้เจฟและซูสามีฉันรู้ตัวไม่ได้

(75) 一度に石を上げて、蟹に逃げられてはいけない。
ยกก้อนหินขึ้น ให้ปูหนีไปไม่ได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่าคำกริยาที่ใช้ร่วมกับ“～てもらう” ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำจะไม่ใช้ร่วมกับกริยาบอกการกระทำ (動作動詞) เช่น กิน นอน เดิน ทำ พูด เขียน ฯลฯ แต่จะใช้กับกริยาเกี่ยวกับการนึกคิด （思考動詞）*เช่น 考える (คิด) 勘違いする (เข้าใจผิด) 想像する (จินตนาการ) เป็นต้น เช่น

(76) （父が息子に）
*お金を稼ぎにくくなっているので、こんなに贅沢してもらってはいけない。

(77) （先生が学生に）
*明日の講義はとても大切ですから、欠席してもらってはけいません。

* กริยาที่แสดงการนึกคิด （思考動詞）เช่น考える (คิด) 思う (คิด) 理解する (เข้าใจ) 期待する (คาดหวัง) 希望する (คาดหวัง) 賛成する (เห็นด้วย) 反対する (ไม่เห็นด้วย,คัดค้าน) 信じる (เชื่อ) 忘れる (ลืม) 感じる (รู้สึก) 想像する (จินตนาการ) 推測する (สันนิษฐาน) 疑う(สงสัย) 誤解する (เข้าใจผิด) 勘違いする (เข้าใจผิด) 想定する (สมมติ) เป็นต้น
(www.eigodaigaku.com/stativeverbs.htm -)

(78) 脂肪は、高エネルギー（1 g 当たり 9kcal、炭水化物とたんぱく質は 4kcal）であり、ダイエットする際はこの脂肪を減らすことが重要です。現代人はほとんど摂りすぎているでしょうから。勘違いしてもらってはいけないのですが脂肪は悪ではありません。摂取する脂肪の種類と量が問題なのです。摂取する総カロリーの 20～30%を脂肪から摂ると良いと言われています。

(homepage2.nifty.com/kiyopi/kiso7.htm - 11k)

ไขมันให้พลังงานสูง (ประมาณ 9 กิโลแคลอรี่ต่อ 1 กรัม คาร์โบไฮเดรตและโปรตีน 4 กิโลแคลอรี่) สิ่งสำคัญในการลดความอ้วน คือการลดปริมาณไขมัน คงเป็นเพราะคนสมัยนี้ส่วนใหญ่บริโภคไขมันมากเกินไป แต่อย่าเข้าใจผิดว่าไขมันไม่ดี ปัญหาอยู่ที่ประเภทและปริมาณไขมันที่บริโภคเข้าไปต่างหาก กล่าวกันว่าเราสามารถจะบริโภคไขมันได้ 20-30 % ของแคลอรี่ทั้งหมดที่บริโภคเข้าไป

(79) 現在，「アマゾン」の開発は異常な速度で進められているが，この熱帯雨林地域にはまだまだ未知の病原菌が山のように潜んでいると予想される。反面，人間の病気に役立つ未知の未発見薬草類もかなりあると言われている。ただ，上記の一部の事実によって「アマゾン」とは大変危険と考えてもらってはいけない。アマゾン地域には，多くの大都市があり，そこでは人間が普通に生活しているわけであり， 五つ星のホテルもあり，冷蔵庫からテレビまで，一般の世界中の都市と全く変わりがない。

(www.aquajapan.com/stock/amazon/main/0002.html - 4k)

ในปัจจุบันแม้ว่าการพัฒนา “อะเมซอน” จะเป็นไปอย่างรวดเร็วมากผิดปกติก็ตาม แต่ก็คาดกันว่า ยังมีเชื้อโรคอีกจำนวนมากมายราวกับภูเขาเลากาที่ยังไม่เป็นที่รู้จักกันในดินแดนเขตร้อนชื้นแห่งนี้ ในอีกแง่หนึ่งก็กล่าวกันว่ามีสมุนไพรที่จะเป็นประโยชน์ต่อการรักษาโรคของมนุษย์อีกมากที่ยังไม่มีการค้นพบ แต่ทว่าจากข้อเท็จจริงบางส่วนที่กล่าวมาข้างต้น ก็อย่าคิดว่า “อะเมซอน” อันตรายมาก ในเขตอะเมซอนมีเมืองใหญ่จำนวนมากและที่นั่นประชากรก็อาศัยกันอยู่อย่างปกติสุข โรงแรมระดับห้าดาวก็มีตู้เย็น โทรทัศน์ก็มี ไม่มีอะไรแตกต่างจากเมืองใหญ่ทั่วไปในโลกเลย

(80) 晩飯は、友人に連れられていったフィラデルフィアのうち、若者が集まるサウス・ストリートという街にあるレストランだった。若者が集まる、といっても、渋谷なんかを想像してもらってはいけない。

(members.at.infoseek.co.jp/masa_n/nyd/nyd12.htm - 9k)

สำหรับอาหารเย็น เพื่อนพาไปที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งในฟิลาเดเฟีย ตั้งอยู่ที่ถนนเซ้าท์สตรีทซึ่งซึ่งวัยรุ่นมักจะมาชุมนุมกันอยู่ที่นี่ ถึงจะบอกว่า วัยรุ่นมาชุมนุมกัน แต่ก็อย่าจินตนาการว่าเป็นฉิบุยะ

จะเห็นได้ว่าประโยค (76) และ (77) เป็นประโยคผิด ไม่สามารถใช้กับ “～てもらう” ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำได้ เนื่องจากกริยา 贅沢する (ใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย) และ 欠席する (ขาดเรียน ไม่เข้าร่วม) ไม่ใช่กริยาเกี่ยวกับการนึกคิด ส่วนประโยค (78) – (80) กริยา 勘違いする (เข้าใจผิด) 考える (คิด) 想像する (จินตนาการ) เป็นกริยาเกี่ยวกับการนึกคิด จึงสามารถใช้กับ “～てもらってはいけない” ประโยค (78) – (80) สามารถอธิบายได้ในทำนองเดียวกันคือ ประธานซึ่งถูกละเอาไว้ ตีความได้ว่าเป็นผู้พูดหรือผู้เขียนไม่ต้องการให้ผู้กระทำกริยาซึ่งอาจจะเป็นผู้ฟังหรือผู้อ่าน “เข้าใจผิดว่าไขมันไม่ดี” “คิดว่าอะเมซอนอันตราย” และ“จินตนาการว่าสถานที่ดังกล่าวนั้นเหมือนฉิบุยะ” ซึ่งหากผู้ฟังหรือผู้อ่านทำเช่นนั้นจะส่งผลกระทบให้ผู้พูดได้รับความเดือดร้อน จึงปฏิเสธการได้รับการกระทำดังกล่าว เช่นในประโยค (78) หากผู้กระทำกริยา “เข้าใจผิดว่าไขมันไม่ดี” และไม่กินไขมันอีกเลย ผู้พูดจะรู้สึกเดือดร้อน เนื่องจากตนเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้กระทำกริยาเข้าใจผิดเช่นนั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า “～てもらう” ประเภทห้ามไม่ให้กระทำ แม้จะมีความหมายของการบอกไม่ให้ผู้ฟังกระทำกริยาบางอย่าง แต่ก็มีความหมายต่างจากการห้ามทั่วไปซึ่งใช้ประโยคแสดงการห้ามรูป “～してはいけない” ทั้งนี้เนื่องจาก“～てもらう” ประเภทห้ามไม่ให้กระทำเป็นการบอกไม่ให้ผู้ฟังกระทำกริยาบางอย่าง โดยไม่ได้มีความหมายของการบังคับว่าไม่ให้ทำ ผู้พูดเพียงแต่ไม่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำกริยาบางอย่างซึ่งจะส่งผลให้ตนได้รับความเดือดร้อนจึงปฏิเสธที่จะได้รับการกระทำนั้นๆ

การใช้และความหมายของ “～てもらう” ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำอาจสรุปได้ดังนี้

<u>ตารางที่ 9</u> สรุปการใช้และความหมายของ “～てもらう” ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำ

ประธาน	ผู้กระทำกริยา		ความหมาย	การใช้
	อรรถลักษณ์	บุรุษ		
บุรุษที่ 1 (ผู้พูด)	สิ่งมีชีวิต (มนุษย์)	บุรุษที่ 2	ห้ามไม่ให้กระทำ	ผู้พูดบอกห้ามไม่ให้ผู้ฟังกระทำกริยาบางอย่างในลักษณะของการปฏิเสธการกระทำที่ตนจะได้รับจากผู้ฟัง เนื่องจากการกระทำของผู้ฟังจะส่งผลทำให้ผู้พูดได้รับความเดือดร้อน

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษาหน้าที่และความหมายของ“～てもらう”พบว่า“～てもらう” มีหน้าที่แสดงว่า ประธานได้รับการกระทำที่พึงปรารถนาหรือเป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยา การได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยานั้นอาจจะเกิดจากความตั้งใจของประธานที่ต้อง

การให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่างให้ ซึ่งแบ่งออกเป็น การขอให้ทำ และการบอกให้ทำ หรือเป็นความตั้งใจของประธานที่จะไม่ยับยั้งหรือขัดขวางการกระทำของผู้กระทำกริยา ซึ่งได้แก่ การยินยอมให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่าง นอกจากนั้นยังมีกรณีที่ประธานไม่มีความตั้งใจที่จะได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยาด้วย กล่าวคือ ประธานได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยาโดยไม่ได้คาดหวัง หรือต้องการให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่างให้ และจากเงื่อนไขทางไวยากรณ์ในเรื่องบุรุษของประธานว่าส่วนใหญ่จะเป็นผู้พูดหรือคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูด ทำให้ในบางกรณีจะแสดงทัศนะของผู้พูดถึงความรู้สึกยินดีที่ตนหรือประธานซึ่งเป็นคนในกลุ่มเดียวกับตนได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์นั้น

“～てもらう” นอกจากจะแสดงความหมายของการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์แล้ว ยังสามารถใช้แสดงความหมายของการได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์ได้ด้วยซึ่งถือเป็นความหมายขอบนอก (peripheral meaning) ของ “～てもらう” กล่าวคือ เมื่อใช้ “～てもらう”ในความหมายของการได้รับความเดือดร้อน “～てもらう” จะไม่แสดงความหมายของการได้รับประโยชน์ซึ่งเป็นความหมายพื้นฐาน จะคงเหลือแต่เพียงการแสดงทิศทางของการกระทำจากผู้กระทำกริยามาสู่ประธานว่าได้รับผลกระทบบางอย่างจากการกระทำนั้นๆซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อน อย่างไรก็ตามความหมายของการได้รับความเดือดร้อนใน“～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนไม่ได้เกิดจากความหมายของ “～てもらう” เอง แต่ขึ้นอยู่กับคำบอกความรู้สึกเดือดร้อนที่ท้ายประโยค เช่น 困る (เดือดร้อน ลำบาก แย่) 迷惑 (รบกวน เดือดร้อน) 嫌 (ไม่ชอบ รู้สึกรังเกียจ) 大変 (แย่ ลำบาก) ส่วนประโยคแสดงการห้ามการกระทำ（～てもらってはいけない） ที่ท้ายประโยคจะมีรูปทางไวยากรณ์ เช่น シテハイケナイ／ダメ／ナラナイ คำที่แสดงความหมายของความเดือดร้อนและรูปไวยากรณ์ที่แสดงทัศนะของการห้ามไม่ให้ทำเหล่านี้นับเป็นปัจจัยสำคัญในการตีความของ“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์ เพราะหากขาดคำหรือรูปทางไวยากรณ์ดังกล่าว “～てもらう” ประโยคนั้นก็อาจจะแสดงความหมายในทางตรงกันข้ามถึงการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ได้

อาจสรุปสรุปเงื่อนไขการใช้และความหมายของประโยค“～てもらう” แต่ละประเภทได้ดังตารางต่อไปนี้

<u>ตารางที่ 10</u> สรุปเงื่อนไขการใช้และความหมายของประโยค“～てもらう”แต่ละประเภท

“～てもらう”		ความตั้งใจของประธาน	การได้รับประโยชน์	บุรุษ		อรรถลักษณ์		ความหมาย	ตัวอย่างประโยค
				ประธาน	ผู้กระทำกริยา	สัตว์	สิ่งไม่มีชีวิต		
ประเภทประธานมีความตั้งใจ (意図的テモラウ文)	ประเภทขอให้ทำ (要請型)	○	○	1,2,3	2,3	△	△	ประธานขอหรือมีท่าทีว่าต้องการให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่างให้และได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น	• お母さんに頼んで新しい自転車を買ってもらうつもりです。 • 夏の夜、トイレに一人で行けなくなり、ドアを細かく開けて父に見張ってもらった、あの頃。
	ประเภทบอกให้ทำ (指示型)	○	○	1,2,3	2,3	×	△	ประธานซึ่งอยู่ในฐานะที่จะบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาบางอย่างได้บอกให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้และได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นๆ	• 子供にも家族の一員であることを告げ、お風呂掃除、花の水まきなど当番制でやってもらってます。 • 教室内での飲食は厳禁です。もし、見つけた場合は、放課後一時間、教室の掃除をしてもらいます。
	ประเภทยินยอมให้ทำ (許容型)	△	○	1,2,3	2,3	×	×	ประธานยินยอมหรือปล่อยให้ผู้กระทำกริยาได้กระทำกริยาบางอย่างและได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น	• 展示している建設機械に、自由に触って、乗ってもらいました。運転席にも自由に座れて子供達も大変うれしそうでした。 • 学生一人ひとりの関心を大切に、できるだけ自由に学んでもらいます。教員の専門を押しつけることはありません。教員はアドバイスに徹します。

หมายเหตุ

○ หมายถึง ปรากฏกฎเกณฑ์ เงื่อนไขหรือการใช้นั้นๆ

× หมายถึง ไม่ปรากฏกฎเกณฑ์ เงื่อนไขหรือการใช้นั้นๆ

△ หมายถึง ปรากฏการใช้ หรือกฎเกณฑ์นั้นๆภายใต้เงื่อนไขบางประการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“～てもらう”			ความตั้งใจของประธาน	การได้รับประโยชน์	บุรุษ		อรรถลักษณ์		ความหมาย	ตัวอย่างประโยค
					ประธาน	ผู้กระทำกริยา	สัตว์	สิ่งไม่มีชีวิต		
ประเภทประธานไม่มีความตั้งใจ (無意図的テモラウ文)	ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ (受動有益型)		×	○	1,2,3	2,3	×	×	ประธานได้รับการกระทำกริยาที่เป็น ประโยชน์จากผู้กระทำกริยา โดยที่ประธานไม่มีความตั้งใจหรือคาดหวังว่าจะได้รับการกระทำนั้น	• 思わず、先生に作文をほめてもらった。 • 人にこんなに心配してもらったのは久しぶりで、なんかすごくうれしかった
	● ประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์ (受動無益型)	ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน ～てもらっては困る	×	×	1	2,3	○	○	ประธานไม่ต้องการให้การกระทำหรือเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น เนื่องจากประธานมองว่าการกระทำหรือเหตุการณ์นั้นจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตน	•こんな狭いところに大きな箱を置いてもらっては困る。 • あした、雨に降ってもらったら大変だ。
		ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำ ～てもらってはいけない	×	×	1	2	×	×	แสดงความหมายของการบอกไม่ให้ผู้ฟังกระทำกริยาบางอย่าง เนื่องจากผลของการกระทำจะส่งผลกระทบทำให้ผู้พูดได้รับความเดือดร้อน	• そんな大切なことは忘れてもらってはいけません。 • ダイエットする際は脂肪を減らすことが重要です。現代人はほとんど摂りすぎているでしょうから。勘違いしてもらってはいけないのですが、脂肪は悪ではありません。

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ประโยค “～てもらう” กับประโยคประเภทอื่นๆ

จากการศึกษาหน้าที่และความหมายของ “～てもらう” ข้างต้นพบว่า “～てもらう” มีความหมายและการใช้ที่สัมพันธ์กับประโยคประเภทอื่นๆ อาทิ ประโยคการีต ประโยคกรรมวาจก และประโยค “～てくれる” เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหน้าที่ การใช้และความหมาย“～てもらう” มากขึ้น ในหัวข้อ 3.2 นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” ประเภทต่างๆ กับประโยคประเภทอื่นๆ

3.2.1 ประโยค “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำและประโยคการีต

จากที่กล่าวมาข้างต้นใน 3.1.1.2 จะเห็นได้ว่า “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำและประโยคการีตมีโครงสร้างประโยคคล้ายกันคือ 「ประธาน (ผู้บอกให้ทำ) が ผู้กระทำกริยา に กริยา てもらう・させる」และมีความหมายของการบอกให้ทำเหมือนกัน แต่ประโยคทั้งสองประเภทมีเงื่อนไขทางไวยากรณ์และความหมายแฝงที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีการใช้ที่แตกต่างกันไปด้วย เงื่อนไขทางไวยากรณ์และความหมายที่แตกต่างกันของ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำและประโยคการีตอาจสรุปได้ดังนี้

ประธานของ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำและประโยคการีตแม้จะมีเงื่อนไขที่เหมือนกัน คือประธานจะต้องมีสถานภาพสูงกว่าผู้กระทำกริยาและอยู่ในฐานะที่จะบอกหรือสั่งให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างได้ แต่ประธานของ “～てもらう” มีเงื่อนไขว่าจะต้องเป็นผู้พูดหรือคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูดเท่านั้น ส่วนผู้กระทำกริยาจะเป็นผู้พูดหรือคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูดไม่ได้ นอกจากนี้ประธานและผู้กระทำกริยายังมีข้อจำกัดว่าจะต้องเป็นมนุษย์เท่านั้น ไม่สามารถใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตได้ ในขณะที่ประโยคการีตไม่มีเงื่อนไขดังกล่าว กล่าวคือ ประธานและผู้กระทำกริยาของประโยคการีตไม่มีข้อจำกัดเรื่องบุรุษและอรรถลักษณ์ (中島: Nakashima, 2000: 313) เช่น

(81) 太郎は私に代わりに行かせた。

(82) *太郎は私に代わりに行ってもらった。

(83) 私はジュースを凍らせた。

(84) *私はジュースを凍ってもらった。

(85) 疲労が却って花子を興奮させた。

(86) *疲労が却って花子を興奮してもらった。

中島 (Nakashima, 2000 : 313) อธิบายว่า ประโยค (82) เป็นประโยคผิด เนื่องจากผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 1 จึงขัดแย้งกับเงื่อนไขเรื่องบุรุษของผู้กระทำกริยาของ “～てもらう” ส่วนประโยค (84) ผู้กระทำกริยา คือ น้ำผลไม้ เป็นสิ่งไม่มีชีวิต และกริยา 凍る (แข็งตัวเป็นน้ำแข็ง) เป็นกริยาที่ไม่มีความตั้งใจ จึงไม่สามารถใช้กับ “～てもらう” ได้ ประโยค (84) จึงเป็นประโยคผิด ในขณะที่ประโยค (83) สามารถใช้ประโยคการีตได้ อย่างไรก็ดี โดยทั่วไปแล้วประโยคการีตจะมีประธานเป็นสิ่งไม่มีชีวิตไม่ได้ แต่การที่ประโยค (83) สามารถใช้ประโยคการีตได้นั้น เนื่องจากประธานในประโยคกรรตุวาจก “ジュースが凍る” ジュース เป็นสิ่งไม่มีชีวิต และ 凍る เป็นมกริยาซึ่งไม่มีสกรรมกริยาเป็นคู่ ประโยคนี้จึงสามารถใช้ประโยคการีตแทนประโยคสกรรมกริยาได้ （寺村: Teramura,1982 : 293）

ส่วนประโยคการีตในประโยค (85) ประธานคือ 疲労 (ความเหนื่อยล้า) เป็นนามธรรม มีความหมายว่า การกระทำหรือเหตุการณ์บางอย่างเป็นสาเหตุให้เกิดความรู้สึกบางอย่าง ในที่นี้ 疲労 (ความเหนื่อยล้า) เป็นสาเหตุทำเกิดความรู้สึก 興奮する (ตื่นเต้น) ประโยคบอกความรู้สึกเช่นนี้สามารถใช้ประโยคการีตได้ โดยไม่มีข้อจำกัดว่าประธานจะต้องเป็นมนุษย์ ฉะนั้นจึงสามารถใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตได้ด้วย แต่ “～てもらう” มีข้อจำกัดเรื่องประธานของประโยคที่จะต้องเป็นมนุษย์เท่านั้น ประโยค (86) จึงเป็นประโยคผิด

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำและประโยคการีตมีเงื่อนไขการใช้ทางไวยากรณ์แตกต่างกัน ประโยคการีตนอกจากจะแสดงความหมายว่าบอก สั่ง หรือใช้ให้ใครบางคนทำกริยาบางอย่างแล้ว ยังมีการใช้ในความหมายอื่นๆ ดังที่กล่าวไปข้างต้นซึ่งไม่สามารถใช้กับ “～てもらう” ได้

สำหรับ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำและประโยคการีตที่ใช้ในความหมายว่าประธานบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาบางอย่างนั้น แม้ว่าประโยคทั้งสองประเภทจะแสดงความหมายของการบอกให้ทำเหมือนกัน แต่ก็มีนัยที่แตกต่างกัน (王: Ou, 1990: 38-39) เช่น

(87) 父さんがお前にサーカスを継がせる。
พ่อจะให้ลูกสืบทอดคณะละครสัตว์ต่อ

(88) 父さんがお前にサーカスを継いでもらう。
พ่อจะให้ลูกช่วยสืบทอดคณะละครสัตว์ต่อ

王 อธิบายความแตกต่างระหว่างประโยค (87) และ (88) ว่า ทั้งสองประโยคกล่าวถึงการกระทำอย่างเดียวกัน คือ “お前がサーカスを継ぐ” (ลูกสืบทอดคณะละครสัตว์) แต่เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างประโยค (87) และ (88) แล้ว ประโยค (87) จะมีความหมายของการสั่งหรือ

บังคับให้ทำ ในขณะที่ประโยค (88) จะมีความหมายของการได้รับประโยชน์และความสุภาพอยู่ด้วย กล่าวคือ ประโยค (87) แสดงความหมายว่า พ่อให้ลูกสืบทอดคณะละครสัตว์ต่อไป ในขณะเดียวกันพ่อก็ได้รับประโยชน์จากการกระทำของลูก และการบอกให้ทำของพ่อยังแฝงความสุภาพอยู่ด้วย ความแตกต่างระหว่างประโยคการีตและประโยค “～てもらう” นี้เป็นความแตกต่างทางด้าน 待遇性 ที่เป็นคุณสมบัติพื้นฐานประการหนึ่งของ “～てもらう” ซึ่งประโยคการีตไม่มี คำอธิบายดังกล่าวของ 王 สอดคล้องกับแนวคิดของ 李 (Li, 2000: 102) และ 奥津 (Okutsu, 1982: 401) กล่าวคือ 李 อธิบายความแตกต่างระหว่างประโยคทั้งสองประเภทนี้ไว้ว่า “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำแสดงความหมายของการบอกให้ทำและการได้รับประโยชน์ ในขณะที่ประโยคการีตแสดงความหมายของการบังคับและเป็นความตั้งใจของประธานเพียงฝ่ายเดียวที่ต้องการจะได้รับการกระทำจากผู้กระทำกริยา ส่วน 奥津 เรียก “～てもらう”ว่า 謙譲使役 และเรียกประโยคการีตว่า 尊大使役 โดยอธิบายว่าการใช้ประโยคการีตจะให้ความรู้สึกว่าประธานอยู่ในฐานะที่สูงกว่า มีอำนาจเหนือกว่าและสามารถใช้ สั่งหรือบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งทำกริยานั้นๆได้ ดังนั้นในกรณีที่ประธานซึ่งเป็น “คนใน” （ウチ）ต้องการให้ “คนนอก” （ソト）ทำกริยาบางอย่างให้ จึงมักจะใช้ “～てもらう” ซึ่งถือเป็นสำนวนถ่อมตนของการบอกให้ทำ ทำให้ความหมายของการสั่งอ่อนลงจึงฟังนุ่มนวลขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความหมายของการได้รับประโยชน์ทำให้ประโยคทั้งสองประเภทมีเงื่อนไขทางการใช้（運用論的な条件）ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นว่าพูดกับผู้ฟังซึ่งเป็นผู้กระทำกริยาโดยตรง หรือเป็นกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 3 ในภาษาญี่ปุ่นมักจะเลี่ยงการใช้ประโยคการีต เนื่องจากประโยคการีตจะทำให้เกิดความรู้สึกว่าผู้พูดอยู่เหนือกว่าสามารถใช้หรือสั่งให้อีกฝ่ายกระทำกริยาได้

กล่าวโดยสรุป “～てもらう”ประเภทบอกให้ทำนอกจากจะแสดงความหมายของการบอกให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่างแล้ว ยังแสดงถึงการได้รับประโยชน์จากการกระทำดังกล่าวและในบางกรณียังแสดงถึงความรู้สึกยินดีที่ได้รับการกระทำ และความรู้สึกขอบคุณของผู้พูดที่มีต่อผู้กระทำกริยาด้วย ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบประโยคการีตซึ่งแสดงความหมายของการบอกให้ทำเหมือนกัน แต่มีความหมายของการบังคับ สั่ง ใช้ให้ทำ และเป็นการบรรยายการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง ไม่ได้แสดงถึงการได้รับประโยชน์ ความรู้สึกยินดีหรือความรู้สึกขอบคุณของผู้บอกให้ทำแต่อย่างใด “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำจึงเป็นวิธีการพูดที่สุภาพและนุ่มนวลกว่าประโยคการีต

ความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำและประโยคการีต （使役）สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

<u>ตารางที่ 11</u> สรุปความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำและประโยคการีต

ประโยค	ประเด็นที่เหมือนกัน	ประเด็นที่แตกต่างกัน	
		เงื่อนไขทางไวยากรณ์	ความหมาย
“～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ	ประธานมีความตั้งใจที่จะให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้โดยมีเงื่อนไขว่าประธานต้องอยู่ในสถานภาพที่จะบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาได้ (ภายใต้เงื่อนไขว่าประธานและผู้กระทำกริยาเป็นมนุษย์และแสดงความหมายของการบอกให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่าง)	ประธานและผู้กระทำกริยาต้องเป็นสิ่งมีชีวิต (มนุษย์) ประธานจำกัดเฉพาะผู้พูดและคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูด ผู้กระทำกริยาจะต้องเป็นบุคคลอื่น เป็นผู้พูดหรือคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูดไม่ได้	บอกให้ทำอย่างสุภาพและได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น
การีต (使役文)		การใช้ในความหมายของการบอก สั่งหรือใช้ให้ผู้หนึ่งผู้ใดทำกริยาบางอย่างมีข้อจำกัดว่าประธานและผู้กระทำกริยาจะต้องเป็นมนุษย์ แต่ไม่มีเงื่อนไขเรื่องบุรุษของประธานและผู้กระทำกริยา	สั่งหรือบังคับให้ทำ

3.2.2 ความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์และประโยค “～てくれる”

จากการศึกษาหน้าที่และความหมายของ “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ （受動有益型）ใน 3.1.2.1 จะเห็นได้ว่า“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์มีความหมายใกล้เคียงกับความหมายของ“～てくれる” กล่าวคือประโยคทั้งสองประเภทต่างแสดงความหมายของการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์จากผู้ใดผู้หนึ่ง แต่ประโยคทั้งสองประเภทนี้ก็ไม่สามารถใช้แทนกันได้เสมอไป เนื่องจากมีความแตกต่างเรื่องเงื่อนไขทางไวยากรณ์และความหมาย ความแตกต่างระหว่างประโยคทั้งสองประเภทอาจสรุปได้ดังนี้*

ความแตกต่างทางด้านโครงสร้างประโยคและความสัมพันธ์ทางการกภายในประโยคของ “～てもらう” และ“～てくれる” อาจสรุปได้ดังนี้

(89) 誕生日に姉にセーターを<u>買ってもらいました</u>。
ในวันเกิดพี่สาวซื้อเสื้อกันหนาวให้(ฉัน)

*ในงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงความแตกต่างของประโยคทั้งสองประเภทนี้เฉพาะกรณีที่เป็นประโยคความเดียวเท่านั้น เนื่องจากเมื่อใช้กับประโยคความรวมจะมีเงื่อนไขการใช้อื่นๆอีกหลายประการที่ทำให้ประโยคทั้งสองประเภทนี้มีการใช้ที่แตกต่างกันซึ่งจะขอกล่าวถึงในโอกาสต่อไป

(90) 弟はたくさんの友達に空港まで見送ってもらいました。
เพื่อนๆหลายคน(ของน้องชาย)มาส่งน้องชายถึงสนามบิน

(91) *今年の花見に桜に満開してもらいました。

(92) *毎夕家に帰ると、迎えるために、犬に尻尾を振ってもらいました。

เมื่อพิจารณาโครงสร้างประโยคของ “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ จากประโยค (89) - (92) จะเห็นได้ว่า ฉันซึ่งประธานในประโยค (89) และน้องชายในประโยค (90) เป็นผู้ได้รับการกระทำและในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการกระทำของผู้กระทำกริยาด้วย ประธานซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำนั้นส่วนประโยค (91) และ (92) ผู้กระทำกริยาเป็นสิ่งไม่มีชีวิตและเป็นสัตว์ จึงเป็นประโยคผิด เนื่องจากผู้กระทำกริยาของ “～てもらう”ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์มีข้อจำกัดว่าจะเป็นสัตว์หรือสิ่งไม่มีชีวิตไม่ได้

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่าโครงสร้างประโยคของ“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ ประกอบด้วยประธานซึ่งเป็นผู้ได้รับการกระทำ และในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ได้รับประโยชน์ด้วย ส่วนผู้กระทำกริยามีเงื่อนไขว่าจะต้องเป็นมนุษย์และเป็นผู้ให้ประโยชน์ โครงสร้างประโยค “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์สามารถสรุปได้ดังนี้

ประธาน (ผู้ได้รับการกระทำ/ผู้ได้รับประโยชน์) が ผู้กระทำกริยา に／から กริยา てもらう。

สำหรับโครงสร้างประโยคและความหมายของ “～てくれる” 山橋 (Yamahashi, 1999: 21-29) ได้อธิบายไว้ดังนี้

“～てくれる” ไม่มีเงื่อนไขว่าจุดประสงค์ของการกระทำเป็นการกระทำเพื่อผู้พูด ผู้กระทำกริยาก็ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นผู้ให้ประโยชน์ ฉะนั้นผู้กระทำกริยาของ “～てくれる” จึงไม่มีข้อจำกัดทางอรรถลักษณ์ กล่าวคือ สามารถเป็นได้ทั้งสิ่งมีชีวิต (มนุษย์, สัตว์) และสิ่งไม่มีชีวิต และผู้ได้รับการกระทำก็ไม่จำเป็นจะต้องเป็นผู้ได้รับประโยชน์ ในทางกลับกันผู้ได้รับประโยชน์ก็ไม่จำเป็นจะต้องเป็นผู้ได้รับการกระทำก็ได้ กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างประธานซึ่งเป็นผู้กระทำกริยาและผู้ได้รับการกระทำไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่เป็นกฎตายตัวว่าประธานซึ่งเป็นผู้กระทำกริยาต้องเป็นผู้ให้ประโยชน์ และผู้ได้รับการกระทำต้องเป็นผู้ได้รับประโยชน์เสมอไป

(93) ありがたいことに、友達が私にカメラを貸してくれた。
โชคดีที่เพื่อนให้ฉันยืมกล้องถ่ายรูป

(94) ありがたいことに、子供がすくすく育ってくれる。
โชคดีที่ลูกเติบโตแข็งแรงดี

(95) ありがたいことに、消防署がやっと山火事を消してくれた。
โชคดีที่ในที่สุดพนักงานดับเพลิงก็ดับไฟป่าได้

(96) ありがたいことに、植物が酸素を出してくれる。
โชคดีที่พืชปล่อยออกซิเจนออกมา

(97) ありがたいことに、兄が山田に仕返しをしてくれた。
โชคดีที่พี่ชายแก้แค้นยะมะดะให้(ฉัน)

ประโยค (93) เพื่อนซึ่งเป็นประธานของประโยคให้ฉันยืมกล้อง การให้ยืมของเพื่อนเป็นการกระทำที่มีจุดประสงค์เพื่อผู้พูด ผู้พูดเป็นผู้ได้รับการกระทำและได้รับประโยชน์จึงมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำโดยตรง ประโยค (94) การเติบโตแข็งแรงดีของลูกไม่ใช่การกระทำซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้ประโยชน์แก่ผู้ใด แต่ในฐานะที่ผู้พูดเป็นพ่อแม่ย่อมรู้สึกว่าการที่ลูกเติบโตแข็งแรงเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาสำหรับตน ส่วนการดับไฟป่าของพนักงานดับเพลิงในประโยค (95) ไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อผู้พูดโดยตรง แต่ผู้พูดเห็นว่าตนก็ได้รับประโยชน์จากการกระทำของพนักงานดับเพลิงด้วย ในกรณีนี้ผู้พูดเกี่ยวข้องกับการกระทำนั้นทางอ้อม เช่นเดียวกับการปล่อยออกซิเจนของพืชในประโยค (96) ก็สามารถอธิบายได้ในทำนองเดียวกันคือ การปล่อยออกซิเจนของพืชซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิตไม่มีจุดประสงค์เพื่อผู้พูด และผู้พูดก็ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับการปล่อยออกซิเจนของพืชโดยตรง แต่ผู้พูดเห็นว่าการที่พืชปล่อยออกซิเจนออกมานั้นเป็นประโยชน์สำหรับตนด้วย ส่วนประโยค (97) ยะมะดะเป็นผู้ได้รับการกระทำ แต่ผู้พูดเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการกระทำของพี่ชายที่แก้แค้นยะมะดะให้ตน

นอกจากนี้ 山橋 ยังให้ข้อสังเกตว่าการที่ “～てくれる” ในประโยค (93) – (97) สามารถเกิดร่วมกับ ありがたいことに (โชคดีที่....) ได้นั้นแสดงให้เห็นว่า “～てくれる” เป็นประโยคที่ใช้แสดงความรู้สึกของการได้รับประโยชน์ของผู้พูดที่มีต่อการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว ซึ่งอาจจะมีเป้าหมายหรือจุดประสงค์เพื่อผู้พูดหรือไม่มีก็ได้ การกระทำหรือเหตุการณ์นั้นอาจจะเกี่ยวข้องกับผู้พูดโดยตรงหรือโดยอ้อม หรืออาจจะไม่มีความเกี่ยวข้องใดๆกับผู้พูดเลยก็ได้ แต่ผู้พูดประเมินการกระทำหรือเหตุการณ์รอบตัวว่าการกระทำหรือเหตุการณ์นั้นเอื้อประโยชน์ให้แก่ตน จึงรู้สึกว่าตนได้รับประโยชน์จากการกระทำหรือเหตุการณ์นั้น

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่าโครงสร้างประโยคของ “～てくれる” ประกอบด้วยประธานซึ่งเป็นผู้กระทำกริยาและผู้ได้รับการกระทำ หรือในบางกรณีจะมีเพียงประธานซึ่งเป็นผู้กระทำกริยาเท่านั้น ไม่ปรากฏผู้ได้รับการกระทำ สำหรับด้านความหมายนั้น ประธานของ“～てくれる” ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้กระทำกริยา ในบางกรณีอาจจะแสดงความหมายว่าเป็นผู้ให้ประโยชน์ด้วยหรือไม่ก็ได้ เช่นเดียวกับผู้ได้รับการกระทำก็อาจจะแสดงความหมายว่าเป็นผู้ได้รับประโยชน์ด้วยหรือไม่ก็ได้ อาจสรุปโครงสร้างประโยค “～てくれる” ได้ดังนี้

ประธาน (ผู้กระทำกริยา) が ผู้ได้รับการกระทำ に กริยา てくれる。
ประธาน (ผู้กระทำกริยา) が กริยา てくれる。

ความแตกต่างระหว่าง“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์กับ “～てくれる” ที่ได้อธิบายไปข้างต้นเป็นความแตกต่างทางรูปประโยคและเงื่อนไขการใช้ทางไวยากรณ์ ซึ่งทำให้เข้าใจได้ว่า “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์กับ “～てくれる” สามารถใช้แทนที่กันได้เฉพาะในกรณีที่ผู้กระทำกริยาเป็นมนุษย์ และมีเจตนาที่จะกระทำกริยานั้นเพื่อประโยชน์แก่ผู้พูดหรือคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูด ในด้านความหมาย แม้ว่าประโยคทั้งสองประเภทแสดงความหมายของการได้รับการกระทำและได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นเหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตามในการใช้จริง“～てくれる” และ “～てもらう” ยังคงมีความแตกต่างทางด้านเงื่อนไขการใช้ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการสนทนาหรือปัจจัยแวดล้อมต่างๆเช่น ในกรณีที่ไม่สามารถระบุผู้กระทำกริยาได้อย่างชัดเจนจะใช้ “～てもらう” แทน “～てくれる”หรือในการสนทนาที่กล่าวถึงประธานซึ่งเป็นผู้กระทำกริยามาตลอด เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของประธานโดยไม่จำเป็นต้องกลับรูปประโยค จะนิยมใช้รูปประโยค“～てくれる” ซึ่งมีประธานเป็นผู้กระทำกริยามากกว่า “～てもらう” ซึ่งมีประธานเป็นผู้ได้รับการกระทำ หรือถ้าหากต้องการจะเน้น “การให้” มากกว่า “การได้รับ” การใช้ “～てくれる” ก็จะเป็นธรรมชาติมากกว่า* เป็นต้น

ความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์และ“～てくれる” อาจสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

---

* ในงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงเฉพาะความแตกต่างทางด้านไวยากรณ์และความหมายเท่านั้น จะไม่กล่าวถึงความแตกต่างทางด้านเงื่อนไขการใช้ (運用論的な条件) ระหว่าง “～てもらう” และ “～てくれる”

<u>ตารางที่ 12</u> สรุปความแตกต่างระหว่าง“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์และ“～てくれる”

ประโยค	ประเด็นที่เหมือนกัน	ประเด็นที่แตกต่างกัน	
		เงื่อนไขทางไวยากรณ์	ความหมาย
“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์	แสดงการได้รับประโยชน์จากการกระทำของผู้กระทำกริยาโดยมิได้ขอหรือบอกให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่างให้	ผู้กระทำกริยามีข้อจำกัดว่าจะต้องเป็นมนุษย์บุรุษที่ 2 หรือบุรุษที่ 3 เท่านั้นจะเป็นสัตว์หรือสิ่งไม่มีชีวิตไม่ได้	ประธานซึ่งหมายถึงผู้พูดหรือคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูดเป็นผู้ได้รับการกระทำและได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นๆ
“～てくれる”		ผู้กระทำกริยาไม่มีข้อจำกัดทางด้านอรรถลักษณ์ สามารถเป็นได้ทั้งมนุษย์ สัตว์ และสิ่งไม่มีชีวิต	ผู้พูดประเมินการกระทำหรือเหตุการณ์รอบตัวว่าเป็นสิ่งที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ตน จึงรู้สึกว่าตนเองได้รับประโยชน์จากการกระทำหรือเหตุการณ์นั้นๆ

3.2.3 ประโยค“～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนและประโยคกรรมวาจกแบบอ้อม （間接受身）

เมื่อพิจารณาโครงสร้างและความหมายของ “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนแล้วจะเห็นได้ว่ามีความหมายใกล้เคียงกับประโยคกรรมวาจกแบบอ้อม（間接受身）ซึ่งแสดงความหมายว่าประธานได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการกระทำซึ่งส่งผลให้ได้รับความเดือดร้อน โครงสร้างของประโยคทั้งสอง สามารถสรุปได้ดังนี้

ประธาน が　ผู้กระทำกริยา に กริยา てもらっては困る／れる・られる

1. ประธานซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการกระทำของผู้กระทำกริยาชี้ด้วยคำช่วย が
2. ผู้กระทำกริยาชี้ด้วยคำช่วย に
3. กริยารูป てもらっては困る หรือ れる・られる

แม้ว่าประโยคทั้งสองประเภทนี้จะมีโครงสร้างประโยคและความหมายที่ใกล้เคียงกัน　คือแสดงความหมายว่า　ประธานได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้ใดผู้หนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุ

การณ์หนึ่งทำให้ได้รับความเดือดร้อน แต่ประโยคทั้งสองประเภทนี้มีเงื่อนไขทางไวยากรณ์และการใช้ที่แตกต่างกัน จากการศึกษาหน้าที่และความหมายของ “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนและประโยคกรรมวาจกแบบอ้อม พบว่ามีความแตกต่างด้านเงื่อนไขทางไวยากรณ์ กาล และบุรุษของประธาน ดังนี้

“～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนมีข้อจำกัดเรื่องรูปประโยค โดยทั่วไปจะใช้กับประโยคเงื่อนไข （ては、たら、と） และภาคแสดงต้องเป็นรูปปัจจุบันกาล ประธานต้องเป็นผู้พูดเท่านั้น เป็นบุรุษอื่นไม่ได้ (山田: Yamada, 2001: 95) เช่น

(98) ？あんなふうに誤解してもらっては、困っただろうよ。

(99) ？そんなふうに誤解してもらっては、田中だって困るだろう／はずだ／にちがいない／かもしれない。

(100) ？あんなふうに誤解してもらっては、誰だって困る。

山田อธิบายว่าประโยค (98) เป็นอดีตกาล ส่วน (99) และ (100) ประธานของประโยคไม่ใช่ผู้พูด ประโยค (99) ประธานคือ ทะนะกะซึ่งเป็นบุรุษที่ 3 แม้ว่าท้ายประโยคจะเติมคำบอกทัศนะ (modality) * เช่นだろう／はずだ／にちがいない／かもしれないแต่ก็ไม่สามารถใช้ “～てもらう” ได้ ส่วนประโยค (100) ประธานหมายถึงใครก็ได้ที่ไม่เจาะจงชัดเจน จากเงื่อนไขทางรูปประโยครวมทั้งบุรุษของประธานทำให้ ประโยค (98) - (100) ไม่สามารถใช้ “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนได้

ในขณะที่ประโยคกรรมวาจกแบบอ้อม（間接受身）ไม่มีข้อจำกัดเรื่องรูปประโยค จะใช้ประโยคเงื่อนไขหรือไม่ก็ได้ และยังไม่มีข้อจำกัดเรื่องบุรุษของประธาน รวมถึงไม่มีข้อจำกัดเรื่องกาลของประโยคด้วย จึงสามารถใช้ได้กับทั้งรูปอดีตกาล ปัจจุบันกาล และอนาคตกาล เช่น ประโยค (98)-(100) เมื่อใช้ประโยคกรรมวาจกแบบอ้อมแทน“～てもらう” จะเป็นประโยคที่เป็นธรรมชาติ ดังแสดงให้เห็นในประโยค (101) -(103)

(101) あんなふうに誤解されては、困っただろうよ。

(102) そんなふうに誤解されては、田中だって困るだろう／はずだ／にちがいない／かもしれない。

---

* ทัศนะ (modality) หมายถึง ท่าทีของผู้พูดในขณะที่พูดที่มีสิ่งที่พูดถึงหรือต่อผู้ฟัง

(103) そんなふうに誤解されては、誰だって困るだろう／はずだ／にちがいない／かもしれない。

นอกจากนี้ยังพบว่า “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนยังมีเงื่อนไขว่าจะต้องใช้กับคำบอกความรู้สึกเดือดร้อน ลำบาก หรือไม่พอใจซึ่งจะปรากฏที่ท้ายประโยคเสมอ เช่น

(104) タクローさんは、リーダーだけど、プライベートの時まで、面倒を見てもらっては、迷惑ですよ！

คุณทะกุโร เป็นหัวหน้าแต่ถ้ามาคอยดูแลกระทั่งเวลาส่วนตัว (ของเรา) ก็แย่สิ

(105) タクローさんは、リーダーだけど、私はプライベートの時まで、面倒を見てもらっています。

คุณทะกุโร เป็นหัวหน้าแต่ช่วยดูแลให้กระทั่งเวลาส่วนตัว

ประโยค (104) แสดงความหมายว่า ประธานซึ่งในที่นี้คือผู้พูดจะได้รับความเดือดร้อนหากคุณทะกุโรดูแลให้มากเกินไปแม้กระทั่งเรื่องส่วนตัว ส่วนที่แสดงความหมายว่าผู้พูดได้รับความเดือดร้อนในประโยค (104) คือ 迷惑 (รบกวน) เมื่อเปรียบเทียบประโยค (104) กับ(105) ซึ่งไม่มีคำว่า 迷惑 (รบกวน) จะเห็นได้ว่าประโยค (105) แสดงความหมายตรงกันข้ามว่าผู้พูดได้รับการกระทำ “ดูแล” จากผู้กระทำกริยา และในขณะเดียวกันก็ได้รับประโยชน์จากการกระทำดังกล่าวด้วย ประโยค (105) จึงเป็น“～てもらう” ประเภทประธานได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าส่วนที่แสดงความหมายของการได้รับความเดือดร้อนของ “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน คือคำบอกความรู้สึกเดือดร้อนที่ท้ายประโยค ซึ่งหากขาดส่วนนี้ไป ประโยค (105) ก็จะไม่แสดงความหมายของการได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของผู้กระทำกริยา แต่จะแสดงความหมายในแง่บวกถึงการได้รับการกระทำที่ประธานพึงปรารถนา ดังนั้นหากนำ “～てもらう” ซึ่งมีหน้าที่แสดงว่าประธานได้รับการกระทำที่พึงปรารถนาหรือเป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยา และในบางกรณีจะแสดงทัศนะของผู้พูดว่ารู้สึกยินดีที่ตนเองหรือประธานได้รับการกระทำนั้นๆ ไปใช้ในการแสดงความรู้สึกเดือดร้อนแล้ว “～てもらう” จะไม่แสดงความหมายพื้นฐานของการได้รับประโยชน์ แต่จะเหลือเพียงการแสดงทิศทางของการกระทำหรือเหตุการณ์ที่ผู้พูดมองว่ามีทิศทางมุ่งมาที่ตน สำหรับประโยคกรรมวาจกแบบอ้อมนั้นจะมีหรือไม่มีบริบทที่แสดงความหมายของการได้รับความเดือดร้อนปรากฏอยู่ในประโยคก็ได้ แต่ยังคงแสดงความหมายของการได้รับผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนจากการได้รับกระทำทางอ้อม เช่น

(106) 狭い部屋で隣の人にたばこを吸われて、気分が悪くなりました。

คนข้างๆ สูบบุหรี่ในห้องแคบๆ เลยรู้สึกแย่

ประโยค (106) การที่คนข้างๆสูบบุหรี่ ทำให้ประธานซึ่งในที่นี้ถูกละไว้ในฐานที่เข้าใจว่าหมายถึงผู้พูดได้รับผลกระทบทางอ้อม เช่น ต้องทนดมควันบุหรี่ เป็นต้น ประโยคนี้แม้ว่าจะไม่มีบริบท “気分が悪くなりました” (รู้สึกแย่) ซึ่งแสดงความหมายของการได้รับความเดือดร้อน ประโยค “狭い部屋で隣の人にたばこを吸われて、気分が悪くなりました。” ก็ยังคงแสดงถึงการได้รับความเดือดร้อนจากการสูบบุหรี่ของคนที่อยู่ข้างๆ

ความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนและประโยคกรรมวาจกแบบอ้อมอาจสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 13 สรุปความแตกต่างระหว่าง“～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนและประโยคกรรมวาจกแบบอ้อม

ประโยค	เงื่อนไขรูปประโยค	บุรุษของประธาน			ความหมาย
		บุรุษที่ 1	บุรุษที่ 2	บุรุษที่ 3	
ประโยคแสดงความรู้สึกเดือดร้อน (～てもらっては困る)	ต้องเป็นประโยคเงื่อนไขเสมอและไม่สามารถใช้กับอดีตกาลได้	○	×	×	ผู้พูดสมมุติถึงการกระทำหรือเหตุการณ์ซึ่งจะส่งผลกระทบให้ตนได้รับความเดือดร้อนจึงปฏิเสธการได้รับการกระทำนั้น หรือแสดงความปรารถนาของตนว่าไม่ต้องการให้การกระทำหรือเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น
ประโยคกรรมวาจกแบบอ้อม (間接受身)	ไม่มีเงื่อนไขเรื่องรูปประโยคและกาลของประโยค	○	○	○	ประธานได้รับผลกระทบทางอ้อมที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนจากการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

บทที่ 4

“～てもらう” กับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย

ในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาหน้าที่ การใช้และความหมายของ “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ประเภทขอให้ทำ (要請型) ประเภทบอกให้ทำ（指示型）ประเภทยินยอมให้ทำ（許容型）ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ （受動有益型) และประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์（受動無益型）ซึ่งประเภทหลังนี้ยังแบ่งออกเป็นประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน （～てもらっては困る）และประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำ（～てもらってはいけない)

ในบทที่ 4 นี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยกับ “～てもらう” ในแต่ละประเภท แต่เนื่องจากภาษาไทยไม่มีคำไวยากรณ์ที่แสดงหน้าที่และความหมายตรงกับ “～てもらう” ดังนั้นการวิเคราะห์ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย จึงได้จากการแปลประโยคภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย แล้ววิเคราะห์ประโยคภาษาไทยในแต่ละความหมายที่เทียบเคียงได้กับ “～てもらう” พร้อมทั้งพิจารณาความแตกต่างระหว่างประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยกับ “～てもらう” โดยในหัวข้อที่ 4.1 จะกล่าวถึงความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” และประโยคในภาษาไทยเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจในเวลาอธิบายประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยกับ “～てもらう” แต่ละประเภท ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปในหัวข้อที่ 4.2

4.1 ความแตกต่างระหว่าง “～てもらう” และประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย

ดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ว่า “～てもらう” เป็นประโยคที่ประธานเป็นผู้ได้รับการกระทำและมีข้อจำกัดเรื่องบุรุษ （人称）ของประธานและผู้กระทำกริยา กล่าวคือ ประธานสามารถเป็นได้ทั้งบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นบุรุษที่ 1 (ผู้พูด) หรือคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูด ส่วนผู้กระทำกริยาจะต้องเป็นบุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 เท่านั้น บุรุษที่ 1 (ผู้พูดและบุรุษที่ 3 ซึ่งเป็นคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูด) ไม่สามารถเป็นผู้กระทำกริยาได้ ในขณะที่ประโยคภาษาไทยส่วนใหญ่ประธานจะเป็นผู้กระทำกริยา และไม่มีข้อจำกัดเรื่องบุรุษของประธานและผู้กระทำกริยา ดังนั้นประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยส่วนใหญ่จะเป็นประโยคที่มีประธานเป็นผู้กระทำกริยา และไม่มีเงื่อนไขเรื่องบุรุษของประธานและผู้กระทำกริยา ด้วยเหตุนี้ประโยคภาษาไทยที่มีรูปประโยคเดียวกันกับประโยคเทียบเคียงที่วิเคราะห์ได้จึงไม่จำเป็นว่าจะสามารถใช้ “～てもらう” ได้เสมอไปทุกประโยค กล่าวคือ หากบุรุษของประธานและผู้กระทำกริยาในประโยคภาษาไทยไม่ตรงกับ

เงื่อนไขการใช้ของ “～てもらう” แล้ว ประโยคนั้นก็จะใช้ “～てもらう” ไม่ได้ ดังจะเห็นได้จากประโยคต่อไปนี้

(1) คุณทะนะกะขอให้ฉันช่วยสอนภาษาไทยให้

*田中さんは私にタイ語を教えてもらいました。

(2) ฉันอบขนมเค้กให้เพื่อนในวันเกิด

*友達は私に誕生日にケーキを焼いてもらいました。

(3) น้องชายไปส่งเพื่อนที่สนามบิน

*弟の友達は弟に空港まで見送りに行ってもらった。

ประโยค (1) ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 1 (ผู้พูด) จึงไม่สามารถใช้ “～てもらう” ได้ ในขณะที่ประโยค (2) และ (3) เมื่อสลับตำแหน่งของผู้กระทำกริยากับผู้ได้รับการกระทำแล้วจะใช้กับ “～てもらう” ไม่ได้ เนื่องจากประโยค (2) ผู้กระทำกริยาเป็นบุรุษที่ 1 และประโยค (3) ผู้กระทำกริยา คือ น้องชาย ซึ่งเป็นคนในกลุ่มเดียวกันกับผู้พูด จึงขัดแย้งกับเงื่อนไขเรื่องบุรุษของ “～てもらう”

4.2 “～てもらう” กับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย

4.2.1 “～てもらう” ประเภทขอให้ทำ (要請型) กับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย

จากการศึกษาหน้าที่และความหมายของ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำพบว่า “～てもらう” ประเภทขอให้ทำแสดงความหมายว่า ประธานมีความตั้งใจที่จะให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้ โดยประธานได้รับประโยชน์จากการกระทำของผู้กระทำกริยา ทั้งนี้เนื่องจากความหมายของประโยคประเภทนี้ไม่ใช่การบังคับ สั่ง หรือใช้ให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาตามคำสั่งของประธาน จึงไม่มีข้อจำกัดด้านสถานภาพของประธานและผู้กระทำกริยา กล่าวคือ “～てもらう” ประเภทนี้สามารถใช้ได้ทั้งในกรณีที่ประธานมีสถานภาพสูงกว่าหรือต่ำกว่าผู้กระทำกริยา

จากการวิเคราะห์ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยกับ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำพบว่าประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้กับ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำ ได้แก่ประโยค “(ขอ) ให้... (ช่วย)...ให้”* “ขอ + กริยา” และ “ขอ + คำนาม”

* ประโยค “(ขอ) ให้... (ช่วย)...ให้”หมายถึงประโยค “ขอให้...ช่วย...ให้ ” “ให้...ช่วย...ให้” “ให้...ให้” ให้....ช่วย...” และ “ให้...”

4.2.1.1 ประโยค “(ขอ) ให้... (ช่วย)...ให้”

เมื่อพิจารณาหน้าที่และความหมายของ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำจะเห็นได้ว่ามีหน้าที่ใกล้เคียงกับประโยคการีต “ให้” ในภาษาไทยบางประการ ทั้งนี้วิภา วงศ์สันติวนิช (2526: 24) ได้อธิบายถึงประโยคการีต “ให้” ในภาษาไทยไว้ว่า ประธานของประโยคการีต “ให้” เป็นผู้ก่อเหตุ (initiator) ซึ่งหมายความว่า เป็นผู้ทำให้เกิดเหตุการณ์นั้นๆโดยการสั่ง ใช้ หรือขอร้อง ประธานไม่ได้เป็นผู้กระทำกริยา แต่ให้ประธานในประโยคความซ้อนเป็นผู้กระทำซึ่งทำให้เกิดผลอีกต่อหนึ่ง คือผู้กระทำกริยาทำกริยาตามที่ประธานบอก สั่ง ใช้ หรือขอร้องให้ทำ เช่น เขาให้ฉันทำกับข้าว แม่ให้น้องกวาดบ้าน เป็นต้น อย่างไรก็ดีเนื่องจากประโยคการีต “ให้” ในภาษาไทยสามารถใช้ได้ทั้งในความหมายว่า ประธานบังคับ สั่ง ใช้ หรือขอให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่าง แต่ไม่มีความหมายของการได้รับประโยชน์ ความรู้สึกยินดีหรือขอบคุณของประธานที่มีต่อการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง ทำให้ความหมายของประโยคการีต “ให้” ในภาษาไทยไม่สามารถครอบคลุมความหมายของ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำได้ทั้งหมด จึงจำเป็นต้องอาศัยคำเสริมความหมายต่างๆ เช่น “ขอ” “ช่วย” “ให้” เพื่อแสดงให้เห็นว่าไม่ใช่เป็นการบังคับ สั่ง หรือใช้ให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาบางอย่าง แต่เป็นการขอให้ทำ และประธานได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นๆด้วย รูปประโยคที่ได้หลังจากการเพิ่มคำเสริมความหมายต่างๆ แล้ว ได้แก่ ประโยค “ขอให้...ช่วย...ให้” “ให้...ช่วย...ให้” “ให้...ให้” และ “ให้...ช่วย...”

“ขอ” เป็นคำกริยา มีความหมายว่า พูดให้เขาให้สิ่งที่ต้องการ วิงวอน* การใช้คำกริยา “ขอ” ขยายหน้ากริยา “ให้” เป็น “ขอให้” ใช้แสดงการขอร้องหรือบอกกล่าวอย่างสุภาพ เช่น ขอให้มาทุกคน**

“ช่วย” เป็นคำกริยามีความหมายว่า แบ่งเบาภาระ เช่น ช่วยแม่เลี้ยงน้อง ทำให้สำเร็จประโยชน์ หรือพ้นความลำบาก เช่น ช่วยให้รอดตาย*** สุนัดดา วิริยา (2544:52) อธิบายว่า “ช่วย” ใช้เพื่อสร้างความสุภาพในการขอร้องอย่างตรงไปตรงมา และแสดงความหมายว่าไม่ได้มีเจตนาบังคับให้ทำ แต่ขอให้ยินดีมาทำให้ เช่น “ช่วยปิดพัดลมให้หน่อย” “ช่วยอธิบายงานนี้ให้เราเข้าใจหน่อยนะ” คำอธิบายของสุนัดดาสอดคล้องกับนววรรณ พันธุเมธา (2527: 200) ที่ว่า “ประโยคขอร้องมักมีคำขยายกริยาเพิ่มเข้าในประโยคเพื่อไม่ให้ประโยคฟังห้วนเกินไป เช่น ***ช่วย***ส่งผ้ามา***หน่อย (ขอ)(ได้) โปรด*** ส่งผ้ามา ***หน่อย , กรุณา*** ส่งผ้ามา***ที***”

---

* พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542 หน้า 171.

** นววรรณ พันธุเมธา, คลังคำ (กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์, 2544), หน้า 281.

*** เรื่องเดียวกัน, หน้า 227.

“ให้” ที่อยู่หลังคำกริยาแท้ จะใช้ในความหมายที่ดี เช่น เขียนให้ อ่านให้ ทำกับข้าวให้ ซักผ้าให้ เป็นการช่วยทำให้หรือทำแทนให้ (บรรจบ พันธุเมธา, 2514: 171) “ให้” ที่อยู่หลังคำกริยาแท้ทำหน้าที่เป็นคำแสดงผู้รับประโยชน์ (benefective marker)* จากการกระทำของผู้กระทำกริยา ในบางกรณีอาจละผู้ได้รับประโยชน์ไว้ได้ในฐานที่เข้าใจโดยเฉพาะในกรณีที่ประธานและผู้ได้รับประโยชน์เป็นบุคคลเดียวกัน

จากคำอธิบายข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่า “ช่วย” และ “ให้” ในตำแหน่งท้ายกริยาแท้ในประโยค “ขอให้...ช่วย...ให้” “ให้...ช่วย...ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” ทำให้เกิดความหมายแฝงว่าการกระทำของผู้กระทำกริยานั้นเป็นประโยชน์สำหรับประธาน และยังทำให้เจตนาของการขอให้ทำของประธานชัดเจนขึ้นมากกว่าการใช้ประโยค “ให้...” เพียงลำพัง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า “～てもらう” ประเภทขอให้ทำอาจเทียบเคียงได้กับประโยค “ขอให้...ช่วย...ให้” “ให้...ช่วย...ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” และ “ให้...” เช่น

(4) 一年前に職場を契約満了で退職した山田さんと夕食をご一緒してきました。職場の仲良しちゃんも一緒です。１８時から２２時までベトナム料理屋でずっとおしゃべりしてました。あまりにも楽しくて時間を忘れてしゃべってしまったのですが、夫から二度も電話がかかっていることに気づきあわてて帰り支度をしたところ、なぜか鼻血ブー。なかなか止まらなくて、仲良しちゃんに私の携帯を渡し、家に電話をかけてもらいました。

(http://www.geocities.co.jp/HeartLand-Kaede/6116/geodiary.html - 32k --)

ฉันไปทานข้าวเย็นกับคุณยะมะดะซึ่งออกจากงานหลังหมดสัญญากับบริษัทเมื่อปีที่แล้ว เพื่อนร่วมงานที่สนิทกันคนหนึ่งก็ไปด้วย พวกเราคุยกันที่ร้านอาหารเวียดนามตั้งแต่หกโมงเย็นจนถึงสี่ทุ่ม คุยกันสนุกมากจนลืมเวลา มารู้ตัวอีกทีก็ตอนที่สามีโทรศัพท์มาถึงสองครั้ง ขณะที่กำลังรีบเตรียมตัวจะกลับบ้านอยู่นั้น ไม่รู้ทำไมเลือดกำเดาก็เกิดไหลออกมา และก็มันไม่ยอมหยุดเสียด้วย ฉันจึงยื่นโทรศัพท์มือถือของฉัน**ขอให้เพื่อนช่วยโทรศัพท์ไปที่บ้านให้ / ให้เพื่อนช่วยโทรศัพท์ไปที่บ้านให้ / ให้เพื่อนโทรศัพท์ไปที่บ้านให้ / ให้เพื่อนช่วยโทรศัพท์ไปที่บ้าน / ให้เพื่อนโทรศัพท์ไปที่บ้าน**

* คำ “ให้” ซึ่งเดิมเป็นคำกริยา เช่น ในประโยค แดงให้เงินฉัน ได้กลายมาเป็นคำกริยากึ่งคำไวยากรณ์ คือ คำแสดงกรรมรอง เมื่อคำ “ให้” ปรากฏในโครงสร้างกริยาเรียง และอยู่ในตำแหน่งหน้ากรรมรอง เช่น ในประโยค เขาซื้อขนมให้ฉัน ประโยคนี้จะตีความ“ให้” ว่าเป็นการให้ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากการซื้อ ซึ่งถ้าตีความตามนัยนี้ “ให้” จะมีฐานะเป็นคำแสดงกรรมรอง หรือจะตีความว่าเป็นคำแสดงจุดประสงค์ของกริยา “ซื้อ” ก็ได้ ซึ่งตามนัยหลัง “ให้” จะทำหน้าที่เป็นคำแสดงผู้ได้รับประโยชน์ “ให้” จะทำหน้าที่เป็นคำแสดงผู้รับประโยชน์อย่างชัดเจนเมื่อปรากฏร่วมกับคำกริยาที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการยื่นส่งให้ (manual manipulation) เช่น เขาอ่านหนังสือให้ฉัน กริยา “อ่าน” มิใช่กริยาที่เกี่ยวกับการยื่นส่งให้ “ให้” จึงไม่ใช่คำแสดงกรรมรองอย่างแน่นอน แต่เป็นคำแสดงผู้ได้รับประโยชน์อย่างชัดเจน คำแสดงผู้รับประโยชน์จะต่างจากคำแสดงกรรมรองที่คำแสดงผู้ได้รับประโยชน์มีนัยว่ากริยานั้นเอื้อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้รับอยู่ด้วย (อิวาซากิและแย็ป,1998 อ้างถึงในวิภาส โพธิแพทย์, 2543 :62)

(5) 充分明るくした上で今度はトイレのドアをそっと開け、中を確認し、細くドアを開けたままにしておく。子供の頃やった肝だめしを思い出した。夏の夜、トイレに一人で行けなくなり、ドアを細く開けて父に見張ってもらった、あの頃。

（『リング』：鈴木光司 (1991)　角川ホラー文庫：73）

พอเปิดไฟสว่างแล้ว คราวนี้ฉันก็ค่อยๆเปิดประตูห้องน้ำ มองดูข้างในให้แน่ใจแล้วแง้มประตูค้างไว้นิดหน่อย พลางนึกถึงถึงเหตุการณ์ทดสอบความกล้าที่ทำในสมัยเด็กๆ ตอนนั้นเป็นคืนในฤดูร้อน ฉันไม่กล้าไปเข้าห้องน้ำคนเดียวจึงแง้มประตูไว้โดย **ขอให้พ่อช่วยยืนเฝ้าให้ / ให้พ่อช่วยยืนเฝ้าให้ / ให้พ่อยืนเฝ้าให้ / ให้พ่อช่วยยืนเฝ้า / ให้พ่อยืนเฝ้า** (อยู่ที่หน้าห้องน้ำ)

(6) 回収された文房具達は船でタイへ…タイに着いた文房具達は、先生の友達によって子供達へ配られる。また、校内回収だけでは足りない…と考え、近くの仙台高校さんにも集めてもらいました。他の学校にも協力してもらいたいと思っています。物資を必要としている子供達は、まだまだたくさんいます。

(http://www2.sendai-c.ed.jp/~senjosyo/voraai/v_thai.htm - 5k)

บรรดาเครื่องเขียนที่รวบรวมได้จะส่งไปเมืองไทย และเมื่อถึงเมืองไทยแล้ว เพื่อนที่เป็นครูก็จะแจกจ่ายให้แก่พวกเด็กๆ นอกจากนั้นแล้วก็ยัง**ขอให้อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมปลายเซ็นไดที่อยู่ใกล้ๆช่วยรวบรวมให้** / **ให้อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมปลายเซ็นไดที่อยู่ใกล้ๆช่วยรวบรวมให้ /ให้อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมปลายเซ็นไดที่อยู่ใกล้ๆรวบรวมให้/ ให้อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมปลายเซ็นไดที่อยู่ใกล้ๆ ช่วยรวบรวม /ให้อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมปลายเซ็นไดที่อยู่ใกล้ๆ รวบรวม** เพราะคิดว่าการรวบรวม (เครื่องเขียน) ภายในโรงเรียนจะไม่เพียงพอ.... คิดว่าอยากจะขอความร่วมมือจากโรงเรียนอื่นๆด้วย พวกเด็กๆที่ต้องการสิ่งของที่จำเป็นยังมีอีกมาก

(7) 孫とテレビ電話を楽しんでいます。パソコンの画面の上にカメラを置いて、ヘッドセットをつけて話をしています。テレビ電話というと敷居が高くて、値段も高いというイメージがあったのですが、カメラもヘッドセットも１万円ちょっと出せば買えましたので、手軽なコミュニケーションツールだと思います。ただ、カメラの設定にはちょっと手間取ってしまって、孫が帰省した際に、設定をしてもらいましたが…。それ以外は全く問題はありませんでしたね。

(bb.www.infoseek.co.jp/BBAdsl?pg=bb_adslhow03.html - 25k)

ฉันกำลังสนุกสนานกับการคุยโทรศัพท์แบบเห็นหน้ากันกับหลานโดยติดตั้งกล้องไว้บนจอคอมพิวเตอร์แล้วใส่หูฟังคุยกันอยู่ พอพูดถึงการคุยโทรศัพท์แบบเห็นหน้ากัน ก็

รู้สึกกระดากเพราะราคาแพง แต่ทั้งกล้องและชุดหูฟังสามารถซื้อได้ในราคาหมื่นเยนนิดๆ จึงคิดว่าเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ราคาไม่แพง แต่ว่าการติดตั้งกล้องนั้นยุ่งยากสักหน่อย จึง**ขอให้หลานช่วยติดตั้งให้ / ให้หลานช่วยติดตั้งให้ / ให้หลานติดตั้งให้ / ให้หลานช่วยติดตั้ง/ให้หลานติดตั้ง** ตอนที่เขากลับมาบ้าน นอกนั้นก็ไม่มีปัญหาอะไร

จากประโยคข้างต้นจะเห็นได้ว่าในประโยค “ขอให้...ช่วย...ให้” อาจจะละคำว่า “ขอ” “ช่วย” และ “ให้” ที่อยู่หลังคำกริยาแท้ไว้ได้เป็น “ให้...ช่วย...ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” และบ่อยครั้งที่คำเสริมความหมายเหล่านี้มักถูกละไว้เหลือเพียงประโยค “ให้...” ทั้งนี้การละคำเหล่านี้อาจจะทำให้เกิดนัยที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ประโยค “ขอให้...ช่วย...ให้” เป็นวิธีการพูดขอร้องให้อีกฝ่ายทำกริยาบางอย่างให้ที่สุภาพและนุ่มนวลที่สุดเช่น ประโยค (5) “ขอให้พ่อช่วยยืนเฝ้าให้” เมื่อละคำว่า “ขอ” และ “ช่วย” เหลือเพียง “ให้พ่อยืนเฝ้าให้” จะเห็นได้ว่า “ขอให้พ่อช่วยยืนเฝ้าให้” เป็นวิธีการพูดที่สุภาพและนุ่มนวลกว่า ทั้งนี้เนื่องจากการใช้คำว่า“ขอให้” แสดงการบอกหรือขอร้องให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่างที่สุภาพกว่าการใช้กริยา “ให้” เพียงลำพัง เช่น “ให้พ่อยืนเฝ้า” *นอกจากนั้นการใช้คำว่า“ช่วย”ยังทำให้เจตนาในการขอร้องของผู้พูดเด่นชัดมากขึ้น และแสดงความหมายว่าสิ่งที่ขอให้ทำนั้นเป็นผลดีแก่ผู้พูดด้วย ทั้งยังทำให้ประโยคไม่ฟังห้วนเกินไป ส่วนการละ “ให้” ที่อยู่หลังคำกริยาแท้นั้น เนื่องจาก “ให้” ในตำแหน่งดังกล่าวนี้เป็นคำแสดงผู้ได้รับประโยชน์ ในกรณีที่ประธานและผู้ได้รับประโยชน์เป็นบุคคลเดียวกันสามารถจะละผู้ได้รับประโยชน์ไว้ในฐานที่เข้าใจได้ เช่น “ขอให้พ่อช่วยยืนเฝ้าให้” ประธานและผู้ได้รับประโยชน์เป็นบุคคลเดียวกัน คือ “ฉัน” ซึ่งเป็นผู้พูดจึงสามารถจะละ“ฉัน” หลังคำ “ให้” ได้ แต่ในการละคำ “ให้”ที่แสดงผู้ได้รัประโยชน์ในประโยคนี้เหลือเพียง “ให้พ่อช่วยยืนเฝ้า” จะทำให้ประโยคนี้มีความหมายต่างกันบ้างเล็กน้อย คือประโยคนี้จะไม่ได้บ่งชี้ผู้ได้รับประโยชน์อย่างชัดเจนว่าหมายถึงผู้ใด แต่ก็สามารถตีความได้จากบริบท ส่วนประโยค “ให้...” เช่นในประโยค “ให้พ่อยืนเฝ้า” นี้เกิดจากการที่ภาษาไทยมักจะมีการละประโยค“ขอให้...ช่วย...ให้” จนเหลือเพียง “ให้...” แต่จะเห็นได้ว่า ประโยค “ให้...” เป็นประโยคที่แสดงความหมายของการีตเท่านั้น คือการบอกหรือสั่งให้ใครบางคนทำกริยาบางอย่าง ไม่ได้แสดงความหมายของการขอร้องหรือการได้รับประโยชน์ ประโยค “ให้...” จึงเป็นประโยคเทียบเคียงที่มีความสุภาพน้อยสุดในบรรดาประโยค “ขอให้...ช่วย...ให้” “ให้...ช่วย...ให้” “ให้...ให้” และ “ให้...ช่วย...”

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าประโยคภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับ“～てもらう” ประเภทขอให้ทำที่สุด ได้แก่ ประโยค “ขอให้... ช่วย...ให้” ซึ่งมีความหมายว่า ประธานขอร้องหรือมีท่าทีว่าต้องการให้อีกฝ่ายกระทำกริยาที่พึงปรารถนาให้ และประธานได้รับประโยชน์จากการ

* สัมภาษณ์ สุมาลี วีระวงศ์.น.ท., 25 มิถุนายน 2547.

กระทำนั้นๆ แต่อย่างไรก็ดีในการใช้จริง เนื่องจากในภาษาไทยไม่มีกฎการใช้รูปประโยคที่ตายตัว การที่จะใช้รูปประโยคแบบใดนั้นส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับระดับความสุภาพ ทำให้บางครั้งประโยค “ขอให้... ช่วย...ให้” อาจจะถูกละเหลือเพียง “ให้....ช่วย....ให้” “ให้....ให้” “ให้....ช่วย....” และ “ให้...”

นอกจากประโยค“ขอให้... ช่วย...ให้” “ให้....ช่วย....ให้” “ให้....ให้” “ให้....ช่วย....” และ “ให้...” แล้ว “～てもらう” ประเภทขอให้ทำยังสามารถเทียบเคียงได้กับประโยค “ขอ +กริยา” และ “ขอ + คำนาม” ด้วย

4.2.1.2 ประโยค “ขอ + กริยา”

นอกจากประโยค “ขอให้... ช่วย...ให้” “ให้....ช่วย....ให้” “ให้....ให้” “ให้....ช่วย....” และ “ให้...” แล้ว “～てもらう” ประเภทขอให้ทำยังสามารถเทียบเคียงได้กับประโยค “ขอ + กริยา” แต่ใช้ได้กับคำกริยาบางคำเท่านั้น เช่น “見せてもらう” (ขอดู) “貸してもらう” (ขอยืม) “変えてもらう” (ขอเปลี่ยน) “負けてもらう” (ขอลดราคา) “握手してもらう” (ขอจับมือ) “延ばしてもらう” (ขอเลื่อน) “泊めてもらう” (ขอพัก) เป็นต้น เช่น

(8) 万引き防止に、お店の入口で手荷物を預けるのは中国では一般的です。荷物と引き換えに、札や紙が渡されます。お店から出る時にまた、ここで手荷物を返してもらいます。

(curric/1999/china/staff/takeuchi/take-210.htm - 3k -)

ที่ประเทศจีนการฝากสัมภาระที่หิ้วติดตัวมาที่ทางเข้าร้านเพื่อเป็นการป้องกันการแอบหยิบของภายในร้านเป็นเรื่องปกติทั่วไป เวลาฝากของ พนักงานจะส่งบัตรหรือกระดาษให้ และเวลาจะออกจากร้าน ก็มา**ขอของคืน**ที่นี่

(9) ホテル内のマッサージ店なので、ここなら安心。ホテルの外はあぶない店もあるので注意が必要。本来 275 元のところを交渉して 250 元まで負けてもらいました。

(http://www.381net.com/main/kenko1.htm - 2k -)

ถ้าเป็นที่นี่ก็สบายใจได้เพราะเป็นร้านนวดที่อยู่ภายในโรงแรม นอกโรงแรม มีร้านนวดที่อันตรายด้วยจึงต้องระวัง แล้วฉันก็ต่อรอง**ขอลด**ราคาจากเดิม 275 หยวนเหลือ 250 หยวน

“返してもらう” ในประโยค (8) แสดงความหมายว่า ประธานขอให้พนักงานของร้านคืนของที่รับฝากให้ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะได้ว่า “ขอของคืน” ซึ่งหากต้องการจะระบุผู้กระทำกริยาในภาษาไทยก็จะใช้ว่า“ขอ...คืนจาก...” เช่น “ขอของคืนจากพนักงานรับฝากของ” สำหรับประโยค (9) ก็สามารถอธิบายได้ในทำนองเดียวกัน “負けてもらう” แสดงความหมายว่าประธานขอให้ทางร้านลดราคาให้ ซึ่งในความหมายเดียวกันนี้ ประโยคภาษาไทยนิยมใช้ว่า “ขอ (ทางร้าน) ลดราคา”

(10) まず最初の途中下車は［柿生］。歩いているとダンボールいっぱいの落ち葉を運んでいる人に出会いました。何に使うのか気になり、聞いてみると、その落ち葉を使って染物をするそうです。さっそく工房を見せてもらいます。中に入ると、色とりどりのスカーフが並んでいる。

(www.ntv.co.jp/burari/021221/122naiyou.html-10k)

ที่แรกที่เราลงรถแวะระหว่างทางคือที่ “คะกิโอะ” ขณะที่กำลังเดินอยู่นั้นก็ไปเจอคนกำลังแบกกล่องกระดาษลูกฟูกที่มีใบไม้ร่วงใส่อยู่เต็มกล่อง สงสัยว่าเขาจะเอาไปทำอะไรพอลองถามดู ก็ได้ความว่าเขาจะเอาใบไม้ร่วงเหล่านั้นไปทำสีย้อมผ้า จึง**ขอไปดู**โรงงานทันที พอเข้าไปข้างในก็เห็นผ้าพันคอหลากสีเรียงรายอยู่

(11) 気象予報士の試験に遅刻。財布を忘れて電車に乗れなかったのです。自宅に戻っていては間に合わない.....。悩んだ挙句、交番で交通費を貸してもらいました。おかげで第一期の気象予報士になることができました。

(http://www.komazawa-u.ac.jp/gakubu/bun/geography/alumni/1987/hirai.html-8k)

ฉันไปสอบเป็นผู้พยากรณ์อากาศสาย ลืมกระเป๋าสตางค์เลยขึ้นรถไฟฟ้าไม่ได้ ถ้าย้อนกลับไปบ้านก็จะไปไม่ทัน..... สุดท้ายหลังจากที่กลุ้มจนถึงที่สุดแล้ว ก็ไปที่ป้อมตำรวจ**ขอยืม**ค่าโดยสาร และจากความช่วยเหลือนั้น ฉันก็เลยได้เป็นผู้พยากรณ์อากาศรุ่นที่ 1

ประโยค (10) กริยา 見せる มีความหมายว่า“ให้ดู” เมื่อใช้กับ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำจะแสดงความหมายว่า“ประธานต้องการจะขอให้ใครคนใดคนหนึ่งให้ดูอะไรบางอย่าง” ประโยคนี้เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะมีความหมายว่า “ขอ...ดู...” เช่น ขอเพื่อนดูรูปถ่ายงานแต่งงานของเขา ขอพนักงานขายดูกระเป๋าใบนั้น เป็นต้น สำหรับประโยค (11) กริยา 貸す “ให้ยืม” ก็สามารถอธิบายได้ในทำนองเดียวกันคือกริยา 貸す เมื่อใช้กับ“～てもらう” จะแสดงความหมายว่า

“ประธานขอให้ใครคนใดคนหนึ่งให้ยืมอะไรบางอย่าง” เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะได้ว่า “ขอยืม...(จาก)...” หรือ “ขอยืม...” เช่น ขอยืมเงินจากเพื่อน หรือ ขอยืมเงินเพื่อน เป็นต้น

จากคำอธิบายข้างต้นจะเห็นได้ว่า เมื่อแปลจากประโยคภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยแล้ว จะมีความหมายที่แตกต่างกันไปบ้าง กล่าวคือ“見せてもらう” และ “貸してもらう” ในภาษาญี่ปุ่นจะแสดงความหมายว่า ประธานได้รับการ“ให้ดู” และ“ให้ยืม” ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการที่ประธานขอให้ผู้กระทำกริยาทำกริยา “ให้ดู” และ “ให้ยืม” กล่าวคือ ประโยคภาษาญี่ปุ่นจะกล่าวถึงการกระทำของผู้กระทำกริยา ในขณะที่ประโยคภาษาไทยจะกล่าวถึงการกระทำของประธานเป็นหลัก โดยไม่กล่าวถึงการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งเช่นในภาษาญี่ปุ่น

(12) セミの声が聞こえ始めました。そろそろ梅雨明けかな。生理で沈没。今月もキツそうなので、友人と美術館行く約束を後日に延ばしてもらいました。今回は薬を多めに飲んでるけど効かなくて。

(www.asahi-net.or.jp/~JP8K-IWSK/raku/ra0307.htm - 35k)

เริ่มได้ยินเสียงจักจั่นแล้ว ใกล้จะหมดหน้าฝนแล้วเหรอเนี่ย ฉันนอนซมเพราะปวดประจำเดือน และดูท่าว่าเดือนนี้ก็จะทรมานมากด้วย จึง**ขอเลื่อนนัด**ที่จะไปหอศิลป์กับเพื่อนเป็นวันหลัง ครั้งนี้แม้จะกินยาเยอะมาก แต่ก็ไม่ได้ผล

(13)「キャ～～」 との歓声とともに目の前にトムクルーズとスピルバーグがリムジンから降りてくるではないですか！その距離約５メートル。 私はボー然としている内に人の波が！もみくちゃにされながら、 スピルバーグがこちらに向かってきました。 ４メートル、３メートル、２メートル、１、ついに３０ｃｍ前まで来て握手してもらいました！！！ ついに私の２番目の夢が叶った瞬間です。

(www.menkoi-tv.co.jp/entertainment/cinema/report/sp/ - 8k)

“กรี๊～ ด” เสียงร้องด้วยความยินดีดังขึ้นพร้อมๆกับที่ทอมครูซและสปีลเบิร์กลงมาจากรถลีมูซีนที่อยู่ตรงหน้าฉันระยะห่างประมาณ 5 เมตร ขณะที่ฉันยืนตะลึงอยู่ท่ามกลางฝูงชนที่เบียดเสียดกันเข้ามา สปีลเบิร์กก็เดินมาทางที่ฉันยืนอยู่ 4 เมตร 3 เมตร 2 เมตรและ1 เมตร ในที่สุดอยู่ก็มาอยู่ตรงหน้าฉันห่างแค่ 30 เซนติเมตร ฉันจึง**ขอจับมือ**เขา และแล้วความฝันอย่างที่สองของฉันก็เป็นจริงขึ้นมาภายในพริบตา

สุมาลี วีระวงศ์* อธิบายประโยค “ขอ+กริยา”ในภาษาไทยว่า เมื่อ “ขอ” เชื่อมติดกับคำกริยาโดยตรง เช่น ขอเลื่อน ขอเปลี่ยน ขอจับมือ ส่วนใหญ่ผู้กระทำกริยาหลังคำ “ขอ” จะหมายถึงประธาน และตีความได้ว่าเป็นการขออนุญาตอีกฝ่ายหนึ่งในการทำกริยาที่อยู่ข้างหลังนั้น ประโยค (12) และ (13) ผู้กระทำกริยา “เลื่อน” และ “จับมือ” คือ ประธานซึ่งในที่นี้หมายถึงผู้พูด ผู้พูดมีความต้องการที่จะเลื่อนนัดและจับมือ แต่การกระทำที่ผู้พูดปรารถนาจะให้เกิดขึ้นนั้นต้องได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำนั้นซึ่งในที่นี้คือ เพื่อน และสปีลเบิร์ก จะเห็นได้ว่าความหมายของประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยในประโยค (12) และ (13) นั้นจะกล่าวถึงการกระทำของประธานเป็นหลัก ในขณะที่ “～てもらう” ในประโยค (12) และ (13) จะกล่าวถึงการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นหลัก กล่าวคือ ในประโยค (12) ประธานขอให้เพื่อนเลื่อนนัดไปเป็นวันหลัง และประโยค (13) ประธานขอให้สปีลเบิร์กจับมือ ผู้กระทำกริยา “เลื่อน” และ “จับมือ” คือ เพื่อน และสปีลเบิร์ก ซึ่งเป็นผู้ยินยอมที่จะกระทำกริยานั้นๆให้แก่ประธาน

กล่าวโดยสรุปในการใช้ประโยค“ขอ+กริยา” เทียบเคียงกับ“～てもらう”ประเภทขอให้ทำมีข้อพึงระวังประการหนึ่ง คือประโยค “ขอ+กริยา” ทุกประโยคไม่ได้แสดงความหมายของ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำเสมอไปทุกประโยค ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นว่าประโยค “ขอ+กริยา” ในภาษาไทยส่วนใหญ่ประธานเป็นผู้กระทำกริยาและแสดงความหมายของการขออนุญาตทำกริยาบางอย่าง เช่น ขอหยุด ขอกลับบ้านก่อน ขอพูด ฯลฯ ซึ่งเป็นความหมายที่ใกล้เคียงกับประโยค “～させてもらう”ที่แสดงความหมายของการขออนุญาตทำบางสิ่งบางอย่างมากกว่าความหมายของ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำ ดังนั้นในการแปลประโยคภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่นจึงต้องระวังในเรื่องของความหมายที่แตกต่างกันนี้ด้วย

4.2.1.3 ประโยค “ขอ + คำนาม”

กริยาบางตัวในภาษาญี่ปุ่นเมื่อใช้คู่กับ “～てもらう” จะได้รูปประโยคภาษาไทยว่า “ ขอ + คำนาม” เช่น “助けてもらう” (ขอความช่วยเหลือ) “アドバイスしてもらう” (ขอคำแนะนำ) “相談に乗ってもらう” (ขอคำปรึกษา) “協力してもらう” (ขอความร่วมมือ) เป็นต้น เช่น

(14) 初めてひとの誕生日パーティーに呼ばれた。どういう格好でいけばいいか、何を持っていったらいいか 不安な事がいっぱい。そこで、友だちにアドバイスしてもらいます。

(www.mnet.ne.jp/~karen/ehonchi.html - 7k)

---

* สัมภาษณ์ สุมาลี วีระวงศ์.น.ท., 25 มิถุนายน 2547.

ฉันได้รับเชิญไปงานเลี้ยงวันเกิดของคนอื่นเป็นครั้งแรก มีเรื่องกังวลอยู่หลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่ว่าจะแต่งตัวอย่างไร จะเอาอะไรไปดี เลยไป**ขอคำแนะนำจากเพื่อน**

(15) 江戸時代の気質を表す言葉として「宵越しの銭は持たない」があります。当時の人たちは、貯金なんかしません。稼いだお金は周りの人に気前よくおごって、困った時には周りの人に助けてもらいます。

(www.pressnet.co.jp/2003_02/0215_04.htm - 3k)

สำนวน “ไม่เก็บเงินข้ามคืน” เป็นสำนวนที่แสดงถึงลักษณะนิสัยของคนสมัยเอะโดะ คนในสมัยนั้นจะไม่เก็บเงินกัน เงินที่หามาได้จะเอาไปเลี้ยงคนรอบข้างอย่างไม่เสียดาย แล้วเวลาเดือดร้อนก็จะไป**ขอความช่วยเหลือจากคนรอบข้าง**

(16) 商品について、 来店されたお客様に試食・試飲していただいたうえ、アンケートに協力してもらいます。店頭での試食・試飲により、 短期間にお客様の率直な意見を求めるのに適した調査です。

(http://www.kochi-shops.net/tebiki/menu02.html - 4k -)

เราจะ**ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสินค้าจากลูกค้า**ที่มาที่ร้าน โดยให้ลูกค้าลองชิมอาหารและเครื่องดื่ม เป็นการสำรวจที่เหมาะกับการขอความคิดเห็นที่ตรงไปตรงมาของลูกค้าภายในระยะเวลาสั้นๆจากการให้ชิมอาหารและเครื่องดื่มที่หน้าร้าน

(17) 私が東京へ出てきたのは、あの男を殺すためでした。どうして、そんなことになってしまったのか、それを今となって、くどくどと説明するつもりはありません。他人に説明して同情してもらいたいなんて思っていないからです。

(http://www.geocities.co.jp/HeartLand-Gaien/9630/v_dream.html - 8k-)

ที่ฉันมาโตเกียวก็เพื่อจะฆ่าผู้ชายคนนั้น ทำไมถึงกลายเป็นเรื่องแบบนี้ไปได้ มาถึงป่านนี้แล้ว ฉันไม่มีความตั้งใจที่จะอธิบายให้ยืดยาว เพราะไม่คิดที่อยากจะอธิบายและ**ขอความเห็นใจจากคนอื่น**

ในภาษาไทย เมื่อคำกริยา “ขอ” ตามด้วยคำนาม แสดงความหมายว่าประธานต้องการได้รับคำนามที่กล่าวมานั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของตน ไม่ว่าจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เช่น ขอเงิน ขอข้าว หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ขอคำแนะนำ คำชี้แจง จากผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งมักเป็นเจ้าของสิ่งนั้นอยู่

ประโยค “ขอความร่วมมือ” “ขอความช่วยเหลือ” “ขอคำแนะนำ” จากผู้หนึ่งผู้ใดอาจจะใช้ว่า ขอให้.....ช่วยร่วมมือ/ให้...ช่วยร่วมมือ, ขอให้....ช่วยเหลือ/ให้...ช่วยเหลือ, ขอให้...ช่วยแนะนำ/ให้...ช่วยแนะนำได้ด้วย แต่ต่างกันที่ประโยค “ขอให้...ช่วย...” เช่น ขอให้เพื่อนช่วยแนะนำ จะเน้นที่เพื่อนซึ่งเป็นผู้ทำกริยา “แนะนำ” เป็นหลัก และกริยา “แนะนำ” เป็นส่วนขยายบอกวิธีการที่ช่วยอีกชั้นหนึ่ง ส่วนประโยค “ขอ + คำนามจาก.....” นั้น จะเน้นที่ความตั้งใจของประธานที่ต้องการอะไรบางอย่าง และ “จาก.....” เป็นส่วนขยายว่า สิ่งที่ประธานต้องการนั้นมาจากที่ใด* ในกรณีนี้ส่วนใหญ่ภาษาไทยนิยมใช้ว่า “ขอความร่วมมือ” “ขอความช่วยเหลือ” “ขอคำแนะนำ” มากกว่า ขอให้.....ช่วยร่วมมือ/ให้...ช่วยร่วมมือ, ขอให้....ช่วยเหลือ/ให้...ช่วยเหลือ, ขอให้...ช่วยแนะนำ/ให้...ช่วยแนะนำ

กล่าวโดยสรุป จากการวิเคราะห์ความหมายของประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงกับ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำ พบว่าประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้กับ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำ ได้แก่ประโยค “ขอให้...ช่วย...ให้” “ให้...ช่วย...ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” “ให้...” “ขอ+ คำกริยา” และ “ขอ +คำนาม” จะเห็นได้ว่าในภาษาไทยไม่มีรูปประโยคเฉพาะเจาะจงรูปใดรูปหนึ่งที่สามารถเทียบเคียงกับ“～てもらう” ประเภทขอให้ทำได้ แต่หากพิจารณาในด้านความหมายแล้ว อาจกล่าวได้ว่าประโยค “ขอให้...ช่วย...ให้” เป็นประโยคที่มีโครงสร้างและความหมายที่ใกล้เคียงกับ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำมากที่สุด เนื่องจากมีคำเสริมความหมาย “ขอ” บอกการขอร้องให้ทำ คำ “ช่วย” เสริมความหมายของการได้รับประโยชน์และยังเป็นการสร้างความสุภาพในการขอร้องให้ทำ และ “ให้” ที่อยู่ในตำแหน่งท้ายกริยาแท้ แสดงผู้ได้รับประโยชน์

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยเหล่านี้ไม่มีเงื่อนไขเรื่องบุรุษของประธานและผู้กระทำกริยา ในการแปลจากประโยคภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่นจึงต้องระวังเรื่องเงื่อนไขของบุรุษของประธานและผู้กระทำกริยาซึ่งเป็นเงื่อนไขทางไวยากรณ์ที่สำคัญของการใช้ “～てもらう”

4.2.2 “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ (指示型) กับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย

ดังได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 3 ว่า “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ แสดงความหมายของการบอกให้ทำอย่างสุภาพ และประธานได้รับประโยชน์จากการกระทำของผู้กระทำกริยา ความหมายของ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำจะใกล้เคียงกับความหมายของประโยคการีต (使役文) ในภาษาญี่ปุ่น แต่เนื่องจาก“～てもらう” มีความหมายว่าประธานได้รับประโยชน์จากการ

* สัมภาษณ์ สุมาลี วีระวงศ์.น.ท., 25 มิถุนายน 2547.

กระทำของผู้กระทำกริยาด้วย จึงทำให้ “～てもらう” สุภาพและนุ่มนวลมากกว่าเนื่องจากไม่ได้มีความหมายของการบังคับให้ทำเช่นเดียวกับประโยคการีต （使役文）

จากความหมายดังกล่าว ประโยคภาษาไทยที่มีความหมายเทียบเคียงได้กับ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำได้แก่ ประโยค “ให้…ช่วย....ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” “ให้...” และประโยค “กริยา”*

4.2.2.1 ประโยค “ให้ ...ช่วย...ให้”*

เนื่องจากประโยคการีต “ให้” ในภาษาไทยจะแสดงความหมายของการบอกให้ทำเท่านั้น ไม่มีความหมายของการได้รับประโยชน์ ฉะนั้นประโยคภาษาไทยที่สามารถสื่อความหมายได้ใกล้เคียงกับ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำจึงจำเป็นจะต้องอาศัยคำเสริมความหมายต่างๆเช่น “ช่วย และ “ให้” เพื่อแสดงความหมายของการบอกให้ทำและการได้รับประโยชน์ ดังนั้นประโยคภาษาไทยที่อาจจะเทียบเคียงได้กับ“～てもらう” ประเภทบอกให้ทำจึงได้แก่ ประโยค “ให้…ช่วย....ให้” “ให้...ช่วย...” “ให้...ให้” เช่น

(18) （社長が部下に）

「今度、わが社は社運『日本美術全集』を出すことになった。そこ行ってもらうことになるだろう」

「美術....ですか？ 私が？どうしてでしょう？私は美術なんかにはまるで無縁ですよ」

（『平城山を越えた女』：内田康夫 (1994) 講談社文庫： 26）

(บรรณาธิการพูดกับลูกน้อง)

“คราวนี้บริษัทของเราจะออกหนังสือ “รวมศิลปะญี่ปุ่น”เดิมพันด้วยความอยู่รอดของบริษัท เราคงจะ**ให้คุณช่วยไป (เก็บข้อมูล) ที่นั่นให้ / ให้คุณไป (เก็บข้อมูล) ที่นั่นให้ / ให้คุณช่วยไป (เก็บข้อมูล) ที่นั่น / ให้คุณไป (เก็บข้อมูล) ที่นั่น**”

“ศิลปะ...เหรอครับ ผมเหรอครับ ทำไมล่ะครับ ผมเหมือนอยู่คนละโลกกับศิลปะเลยนะครับ”

* ประโยค “กริยา” ในที่นี้หมายถึง เป็นประโยคที่มีแต่กริยาหลัก บอกการกระทำของประธานเท่านั้น ไม่ปรากฏส่วนขยายที่แสดงความหมายว่าประธานบอกให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่าง

* ประโยค “ให้ ...ช่วย...ให้” หมายถึง ประโยค “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” และ “ให้...” ซึ่งต่อไปเมื่อกล่าวถึงประโยคเหล่านี้จะใช้ว่าประโยค “ให้...ช่วย...ให้”

(19) 私たちはは肉屋のカウンターでプロジュートを買い、薄切りのほかに小さなサイコロ形に切ったものも作ってもらった。

(『冷静と情熱のあいだ』江國香織：(1999) 角川文庫：106)

พวกเราซื้อแฮมที่เคาน์เตอร์ร้านขายเนื้อ โดย**ให้ทางร้านช่วยแล่เป็นแผ่นบางๆให้ / ให้ทางร้านแล่เป็นแผ่นบางๆให้ / ให้ทางร้านช่วยแล่เป็นแผ่นบางๆ / ให้ทางร้านแล่เป็นแผ่นบางๆ** และที่เหลือก็**ให้ช่วยหั่นเป็นสี่เหลี่ยมลูกเต๋าเล็กๆให้ / ให้หั่นเป็นสี่เหลี่ยมลูกเต๋าเล็กๆให้ / ให้ช่วยหั่นเป็นสี่เหลี่ยมลูกเต๋าเล็กๆ / ให้หั่นเป็นสี่เหลี่ยมลูกเต๋าเล็กๆ**

(20) 愛車が傷ついたり、故障したりしたとき、私たちは車を修理工場へ持って行き、車の状態の評価をうけて修理してもらいます。

(http://www.imh.iida.nagano.jp/user/kakuka/plastic/intro.html)

เวลาที่รถคันโปรดมีรอยขีดข่วน หรือเสีย พวกเราก็จะเอารถไปที่อู่**ให้ช่วยเช็คสภาพรถและซ่อมให้ / ให้เช็คสภาพรถและซ่อมให้ / ให้ช่วยเช็คสภาพรถและซ่อม / ให้เช็คสภาพรถและซ่อม**

(21) 保育園や保育所が十分ないため、友働き夫婦には幼児の面倒見てくれるお手伝いさんが必要、事業が忙しくて家庭のことをやってる暇がない。だから家事洗濯掃除はお手伝いさんにしてもらうなど。

(ww05.upp.so-net.ne.jp/sugary-hp/unit.2.5.htm-)

เพราะมีโรงเรียนเตรียมอนุบาลและสถานรับเลี้ยงเด็กไม่เพียงพอ สามีภรรยาที่ทำงานนอกบ้าน จึงจำเป็นต้องมีสาวใช้ช่วยดูแลเด็กเล็กเพราะทั้งคู่ยุ่งกับงานและไม่มีเวลาทำงานบ้าน ฉะนั้นงานบ้าน การซักผ้า ทำความสะอาดจึง**ให้สาวใช้ช่วยทำให้ / ให้สาวใช้ทำให้ / ให้สาวใช้ช่วยทำ / ให้สาวใช้ทำ**

จะเห็นได้ว่าในประโยค (18) – (21) นั้นหากใช้ประโยคการีต “ให้+กริยา” ในภาษาไทย เช่นในประโยค “ให้คุณไปเก็บข้อมูลที่นั่น” ให้ทางร้านแล่เป็นแผ่นบาง” “ให้สาวใช้ทำ” จะแสดงความหมายของการบอกให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่างให้เท่านั้น โดยไม่ได้แสดงความหมายของการได้รับประโยชน์จากการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่จากการเติม “ช่วย” ซึ่งเป็นคำเสริมความสุภาพลงไปทำให้ความหมายของการสั่ง ใช้หรือบังคับให้ทำในประโยคการีต “ให้” นั้นอ่อนลง และมีความหมายว่าการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งนั้นเป็นการช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระ จึงทำให้ฟังสุภาพ

และนุ่มนวลมากขึ้นกว่าการใช้ประโยคการีต “ให้...” ส่วน “ให้” ที่อยู่ท้ายกริยาแท้นั้น เนื่องจากเป็นคำแสดงผู้ได้รับประโยชน์จึงทำให้เห็นความหมายของการได้รับประโยชน์เด่นชัดขึ้น และทำให้ความหมายของประโยค “ให้…ช่วย....ให้” “ให้...ช่วย...” “ให้...ให้” ใกล้เคียงกับความหมายของ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำมากยิ่งขึ้นกว่าการใช้ประโยค “ให้...” แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่าประโยคเทียบเคียง “ให้…ช่วย....ให้” “ให้...ช่วย...” “ให้...ให้” จะสามารถใช้ร่วมกับคำ “ช่วย” และ “ให้” ได้ทุกประโยค เนื่องจากหากประโยคใดไม่ได้แสดงความหมายว่าเป็นการช่วยเหลือ การแบ่งเบาภาระ หรือการได้รับประโยชน์ก็ไม่จำเป็นต้องใช้ “ช่วย” และ “ให้” เช่น

(22) 教室の備品は丁寧に使うこと。壁、机、椅子、本だな、辞書などに傷をつけた場合は保護者に連絡し弁償してもらいます。また、教室内での飲食は厳禁です。もし、見つけた場合は、放課後一時間、教室の掃除をしてもらいます。

(www.sisf.minoh.osaka.jp/departments/ jsl/JLHara/A2Y1/A2Y1)

ต้องใช้อุปกรณ์ในห้องเรียนอย่างระมัดระวัง หากทำฝาผนัง โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นหนังสือ พจนานุกรมและอื่นๆ เสียหายจะติดต่อผู้ปกครอง**ให้ชดใช้ค่าเสียหาย** นอกจากนี้ก็ห้ามรับประทานอาหารและเครื่องดื่มในห้องเรียน ถ้าพบว่ามีการฝ่าฝืนจะ**ให้ทำความสะอาดห้องเรียน**หลังเลิกเรียน 1 ชั่วโมง

(23) （大学での初日、寮長が新入生に寮の規則を説明している。）
「いいですか。男性は、決して女子寮へ入ってはいけません。また、女性も、決して男子寮へ入ってはいけません。この規則を破った者には、＄２０の罰金を払ってもらいます。」

(www.chemistryquestion.com/gagu/ gag_nichijyou6_rule.html - 13k)

(วันแรกของการเปิดเรียนในมหาวิทยาลัย หัวหน้าหอพักอธิบายกฎของหอพักแก่นักศึกษาใหม่)
“เอาล่ะ นักศึกษาชาย ห้ามเข้าไปในหอพักนักศึกษาหญิงเด็ดขาด และนักศึกษาหญิงก็ห้ามเข้าไปในหอพักนักศึกษาชายอย่างเด็ดขาดด้วย คนที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบนี้ จะ**ให้จ่ายค่าปรับ** 20 ดอลล่าร์”

(24) 米国人の女性人事部長を入れての会議中、梅森さんの上司だった日本人男性社員のミスで、部外秘の資料が外部に漏れていたことがわかった。女性部長は顔を赤らめて怒ったあと、「ちょっと失礼」と言い残し、５０歳を過ぎたその男性社員を部屋の外に連れ出した。そして１５分後。１人で戻った部長は「彼には会社を辞めてもらいました」。そして会議は何事もなかったように続いた。

(www.mainichi.co.jp/life/money/salary/05/0422.html - 24k)

ระหว่างการประชุมซึ่งมีหัวหน้าฝ่ายบุคคลหญิงชาวอเมริกันเข้าร่วมการประชุมอยู่ด้วย เธอรู้ว่าเอกสารซึ่งเป็นความลับรั่วไหลออกไปนอกฝ่าย เนื่องจากความผิดพลาดของพนักงานชายคนหนึ่งซึ่งเป็นอดีตผู้บังคับบัญชาของคุณอุเมะโมะริ เธอโกรธจนหน้าแดงแล้วก็พูดขึ้นว่า“ขอตัวสักครู่ค่ะ” แล้วพาพนักงานชายวัย 50 กว่าออกจากห้องไปและหลังจากนั้น 15 นาที เธอก็กลับมาคนเดียว และบอกว่า “ฉัน**ให้เขาออกจากงานแล้ว”** แล้ว การประชุมก็ดำเนินต่อไปเหมือนกับว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น

จะเห็นได้ว่า“～てもらう”ประเภทบอกให้ทำในประโยค (22) - (24) ไม่ได้แสดงความหมายของการแบ่งเบาภาระ หรือการช่วยเหลือ แต่เป็นการบอกให้ทำซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ในกรณีนี้จึงไม่ใช้ประโยค“ให้…ช่วย....ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” แต่จะใช้ประโยคการีต “ให้...” ซึ่งแสดงความหมาย ของการสั่ง บังคับหรือบอกให้ทำเท่านั้น และไม่มีความหมายของการได้รับประโยชน์แฝงอยู่

กล่าวโดยสรุป จากการวิเคราะห์ความหมายของประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้กับ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ พบว่าประโยค “ให้…ช่วย....ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” เป็นประโยคภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ คือแสดงความหมายของการบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาบางอย่างและได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น แต่บางประโยค “ให้…ช่วย....ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” ก็อาจถูกละเหลือเพียงประโยค “ให้...” ซึ่งเป็นประโยคการีตแสดงความหมายของการบอกให้ทำเท่านั้น โดยไม่มีความหมายของการได้รับประโยชน์ ซึ่งในกรณีดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าประโยคการีต “ให้...” ในภาษาไทยเป็นประโยคการีตที่มีความหมายใกล้เคียงกับประโยคการีตในภาษาญี่ปุ่น (使役文) มากกว่า “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ แต่อย่างไรก็ดีในการใช้ประโยคการีต (使役文) กับ“～てもらう” ประเภทบอกให้ทำมีนัยที่แตกต่างกันมากดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 3 ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องระวังในการเลือกใช้รูปประโยคให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ

4.2.2.2 ประโยค “ กริยา”

“～てもらう” ประเภทบอกให้ทำบางประโยคเมื่อแปลเป็นภาษาไทย จะพบว่าไม่ปรากฏคำทางไวยากรณ์หรือส่วนขยายซึ่งแสดงความหมายของการบอกให้ทำ เช่น “ให้” แต่จะมีเพียงกริยาหลักแสดงการกระทำของประธานเท่านั้น เช่น

(25) アレルギーは症状は軽くなっても季節の変わり目には再発しやすいので、気をつけてください。自分の娘も１６才ですが、小さい頃から小児喘息で小児科に通いました。スイミングするようになってから、少し丈夫になったようです。でも今でも春や秋なんかは再発する時があり、医者に診てもらいます。持病だと思う事ですね。

(oshiete1.goo.ne.jp/kotaeru.php3?q=779728 - 42k)

แม้ว่าการแพ้อาการจะไม่รุนแรง แต่ก็ต้องระวังเนื่องจากว่ามันมักจะเป็นซ้ำอีกได้ง่าย ในช่วงเปลี่ยนฤดู ลูกสาวของฉันอายุ 16 ปีเป็นโรคหอบ ต้องไปแผนกกุมารเวชตั้งแต่ตอนเด็กๆ หลังจากที่(ลูกสาว)ไปว่ายน้ำแล้วก็ดูเหมือนว่าจะแข็งแรงขึ้นบ้าง แต่กระทั่งตอนนี้บางครั้งก็จะเป็นอีกในช่วงฤดูใบไม้ผลิและใบไม้ร่วงและต้อง**ไปหาหมอ** คิดว่าคงเป็นโรคประจำตัวแหละนะ

(26) 今日は定時で会社を出てきました。これから岡崎駅近くの床屋に行って髪を切ってもらいます。月曜日に行くつもりだったのですが、急な仕事で行けなくなったので今日行くことにしました。

(http://www.teamjust.com/iroiro/00-11b.html - 21k -)

วันนี้ออกจากบริษัทตามเวลาเลิกงาน แล้วก็จะ**ไปตัดผม**ที่ร้านตัดผมใกล้สถานีโอะกะสะกิ ตั้งใจจะไปวันอาทิตย์ แต่มีงานด่วนก็เลยไปไม่ได้ จึงตัดสินใจไปวันนี้

(27) 入学式の頃から 10kg 以上痩せたため、体に合うスーツが一着もありませんでした。 ということでなんばに直行、手頃な価格で仕立ててもらいました。店員さんの勧めるままに濃紺の３つボタンスーツにしたのです。

(http://d.hatena.ne.jp/odrive/20040201 - 25k)

เพราะผอมลง10 กว่ากิโล ตั้งแต่งานปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ จึงไม่มีชุดสูทที่เข้ากับรูปร่างเลยสักชุด ด้วยเหตุนี้จึงตรง**ไปตัดสูท**ราคาไม่แพงที่นัมบะ เป็นสูทสีกรมท่าเข้ม มีกระดุม 3 เม็ดตามที่พนักงานในร้านแนะนำ

(28) 地下鉄に乗って行きました。買い物をしても、開演まで４０分ほど時間があったので、近くにあるネイルサロンでマニキュアをしてもらいました。チップ込み＄１０が高いのか安いのかわかりませんが、手頃な時間潰しになりました。

(http://miuranetwork.txt-nifty.com/diary - 31k)

ฉันนั่งรถไฟใต้ดินไป แม้จะไปจับจ่ายซื้อของแล้วก็ยังมีเวลาเหลืออีกประมาณ 40 นาทีกว่าการแสดงจะเริ่ม ฉันก็เลย**ไปทำเล็บ**ที่ร้านทำเล็บใกล้ๆนั้น รวมราคากับค่าทิปแล้ว 10 ดอลล่าร์ ไม่รู้ว่าถูกหรือแพงแต่ ก็เป็นการฆ่าเวลาที่ราคาไม่แพงนัก

(29) クリフトン海岸は仕事ではなく、遊びで行ったことがあります。独身のローカルスタッフと４人で遊園地で楽しく過ごしました。いい思い出です。その時、よく当たるといううわさの占い師に占ってもらいました。結果は「数多くの困難はあるけれども、きっと成功する」というものでした。今でもちょっとは信じています。

(http://homepage.mac.com/ramen932/tsushin/006.htm - 18k)

ฉันเคยไปเที่ยวชายหาดคริฟตัน แต่ไม่ใช่ไปทำงาน ไปเที่ยวสวนสนุกกับเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นที่ยังโสดทั้งหมด 4 คน เป็นความทรงจำที่ดี ตอนนั้นพวกเรา**ไปดูหมอ**ที่ร่ำลือกันว่าแม่นมาก หมอดูทำนายว่า“จะมีอุปสรรคหลายอย่าง แต่ก็จะประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน” จนบัดนี้ฉันก็ยังเชื่อคำทำนายนั้นอยู่บ้าง

จะเห็นได้ว่าประโยค (25)-(29) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะได้รูปประโยค ประธาน + ไป และตามด้วยกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการบริการ เช่น ไปตัดเสื้อ ไปดูหมอ ไปตัดผม ฯลฯ บรรจบ (2514: 172) อธิบายว่ากลุ่มคำเหล่านี้มีความหมายทางการีตอยู่แล้ว โดยไม่จำเป็นจะต้องใช้กริยาการีต “ให้” กล่าวคือ ไปหาหมอ หมายถึง ไปให้หมอตรวจโรคให้ ไปดูหมอ หมายถึง ไปให้หมอดูทำนายดวงชะตาให้ เป็นต้น

สุมาลี * ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า กลุ่มคำ “ไปตัดเสื้อ” “ไปหาหมอ” ฯลฯ สามารถจะใช้ว่า “ไปให้ช่างตัดเสื้อให้” “ไปให้หมอตรวจให้” ได้ แต่จะมักจะมีความหมายแฝงอยู่ในบริบท เช่น หล่อนก็ตัดเสื้อเป็น แต่พอจะแต่งงานก็ไปให้ช่างตัดเสื้อให้ ส่วน “ไปให้หมอตรวจให้” จะมีนัยที่แตกต่างกันคือ “ไปหาหมอ” นั้นให้ความรู้สึกว่า เมื่อเจ็บป่วย ก็ต้องไปหาหมอเป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่ถ้าใช้ว่า “ไปให้หมอตรวจ” จะแสดงความหมายว่า เราสงสัยหรือค่อนข้างแน่ใจว่าสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้นในร่างกายนั้นอยู่ที่ไหน สามารถระบุเพื่อให้หมอตรวจวินิจฉัย เช่น ไปให้หมอตรวจก้อนเนื้อที่หน้าอก เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยประเภทนี้จะไม่ปรากฏคำกริยาหรือคำเสริมบอกความหมายเชิงการีตเช่น “ให้” แต่จะเป็นกลุ่มคำเฉพาะที่มีความหมายทางการีตอยู่แล้ว ส่วนใหญ่จะแสดงความหมายของการขอรับบริการบางอย่าง และเนื่องจากเป็นการรับบริการจึงแฝงความหมายของการที่ประธานซึ่งเป็นผู้รับบริการได้รับประโยชน์ แต่หากต้องการเปลี่ยนกลุ่มคำเหล่านี้ให้มีรูปประโยคใกล้เคียงกับความหมายของประโยคภาษาญี่ปุ่นยิ่งขึ้นโดยใช้รูปประโยค “...ให้...(ช่วย)...ให้” มักจะมีความหมายแฝงอยู่ในบริบท ทำให้นัยที่แตกต่างจากเดิมไป ดังนั้นในการเลือกใช้ประโยคภาษาไทยจึงจำเป็นต้องพิจารณาความหมายของประโยคภาษาญี่ปุ่น และเลือก

---

* สัมภาษณ์ สุมาลี วีระวงศ์.น.ท., 25 มิถุนายน 2547.

ใช้ให้เหมาะสม เพื่อให้สามารถสื่อความหมายของประโยคภาษาญี่ปุ่นได้อย่างครบถ้วนหรือใกล้เคียงที่สุด แต่ในทางกลับกัน การแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่น ผู้เรียนก็ต้องระวังว่า กลุ่มคำเหล่านี้ในภาษาไทยมีความหมายทางการีต แต่เมื่อแปลเป็นภาษาญี่ปุ่นจะไม่ใช้ประโยคการีต （使役文） ต้องใช้ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำเพื่อแสดงความหมายของการบอกให้ทำอย่างสุภาพและการได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น

กล่าวโดยสรุป ประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้กับ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ (指示型) ได้แก่ ประโยค “ให้…ช่วย...ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” “ให้…” และประโยค “กริยา” ซึ่งเป็นกลุ่มคำที่มีความหมายทางการีต แสดงความหมายของการขอรับบริการบางอย่าง ประโยคเทียบเคียงภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับ“～てもらう” ประเภทบอกให้ทำมากที่สุด คือ ประโยค “ให้…ช่วย....ให้” ซึ่งมีคำ “ช่วย” และ “ให้” เสริมความหมายของการได้รับประโยชน์ ทำให้ประโยค “ให้…ช่วย....ให้” แสดงความหมายของการบอกให้ทำอย่างสุภาพและการได้รับประโยชน์จากการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่อย่างไรก็ดีประโยค “ให้…ช่วย...ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” ไม่สามารถเทียบเคียงกับ“～てもらう” ประเภทบอกให้ทำได้ทุกประโยค บางประโยคอาจจะปรากฏเพียง “ให้..” แสดงความหมายของการบอกให้ทำเท่านั้น ทำให้ประโยค“ให้..” มีความหมายใกล้เคียงกับประโยคการีตในภาษาญี่ปุ่น (使役文) มากกว่า“～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ จึงเป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนไทยมักจะแปลประโยค “ให้...” ในภาษาไทยเป็นประโยคการีต (使役文) มากกว่าที่จะใช้ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้เรียนส่วนใหญ่เคยชินกับการใช้รูปประโยคการีตในภาษาไทย และแปลตรงจากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่นโดยไม่ได้คำนึงถึงนัยที่แตกต่างกันระหว่างประโยคการีต (使役文) และ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ ฉะนั้นผู้เรียนจึงต้องระวังในการเลือกใช้ประโยคการีตและ“～てもらう” เพื่อให้เหมาะสมกับเจตนาและสถานการณ์ในการสื่อสาร

4.2.3 “～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำ (許容型) กับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย

“～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำในภาษาญี่ปุ่น หมายถึง ประโยคที่ประธานมีความตั้งใจที่จะไม่ขัดขวางหรือยับยั้งการกระทำของผู้กระทำกริยา กล่าวคือ ประธานปล่อยให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างหรือหากผู้กระทำกริยากำลังกระทำกริยานั้นๆอยู่แล้ว ประธานก็ปล่อยให้ผู้กระทำกริยาดำเนินการกระทำนั้นต่อไปโดยไม่ยับยั้งหรือขัดขวาง จากหน้าที่และความหมายดังกล่าว “～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำนี้จึงอาจเทียบเคียงได้กับประโยค “ปล่อยให้+ กริยา” และ “ให้ + กริยา” ในภาษาไทย

4.2.3.1 ประโยค “(ปล่อย) ให้+ กริยา”

วิภาส (2543:74-76) ศึกษา “ให้” ในฐานะเป็นคำกริยาการีตและได้อธิบายความหมายของประโยคการีต “ให้” ประเภทนี้ไว้ว่า ประธานในประโยคมีอำนาจหรือมีศักยภาพในการควบคุมหรือขัดขวางการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผล แต่ประธานซึ่งเป็นผู้ก่อเหตุ (causer) มีความจงใจที่จะไม่กระทำอะไรที่เป็นการขัดขวางการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผล นอกจากนี้สาเหตุสำคัญของการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ผลเกิดจากการออกแรงของผู้รับเหตุ (causee) หรือผู้กระทำกริยา กล่าวคือเหตุการณ์ผลเกิดจากความตั้งใจที่จะกระทำกริยาของผู้กระทำกริยาเอง ประธานเป็นเพียงแต่ไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการขัดขวางการกระทำดังกล่าวเท่านั้น วิภาสกล่าวว่า ประโยคการีต”ให้” ประเภทนี้สามารถตีความได้ทั้งในความหมายว่าเป็นการบังคับให้ทำหรืออนุญาตให้ทำ ขึ้นอยู่กับบริบทการสนทนาและความรู้เกี่ยวกับโลกภายนอก (world knowledge) ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

เนื่องจากประโยค “ให้” อาจจะทำให้เกิดความกำกวมได้ว่าประโยคดังกล่าวนั้นแสดงความหมายของการบอกให้ทำหรืออนุญาตให้ทำ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการเติมกริยา “ปล่อย” ซึ่งแสดงความหมายว่า “ยอมให้ทำตามอำเภอใจ ไม่ควบคุม หรือไม่รังเกียจที่จะให้ทำไว้ด้านหน้าคำ “ให้” จะช่วยเน้นเจตนาของผู้พูดหรือประธานให้ชัดเจนขึ้น และทำให้ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยสามารถสื่อความหมายได้ใกล้เคียงกับ“～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำมากขึ้น เช่น

(30) 今日は（季節はずれながら）小学生対象の海の学校。小学生たちはヤドカリをいじって遊ぶことができればそれで十分らしく、こっちの話はちっとも聞かないわりには、熱心にヤドカリを見つめてきゃあきゃあと楽しそう。それならそれでもいいかと予定を全て変更して、そのまま遊んでもらった。

(www.geocities.co.jp/CoollegeLife-Cafe/5161/diary-0111.html)

วันนี้(แม้ว่าฤดูกาลจะคลาดเคลื่อน) เป็นวันที่พานักเรียนชั้นประถมไปเรียนรู้เกี่ยวกับทะเล ดูเหมือนว่าถ้าพวกนักเรียนสามารถจับปูเสฉวนมาเล่นได้ก็เพียงพอแล้ว พวกเขาไม่สนใจฟังสิ่งฉันพูดเลยแม้แต่น้อย แต่ดูท่าทางจะสนุกสนานกับการจ้องมองปูเสฉวนอย่างตั้งอกตั้งใจ และร้องกรี๊ดกร๊าดกันอย่างสนุกสนานมากกว่า ถ้าจะเอาอย่างนั้นก็ได้เหมือนกัน ฉันจึงเปลี่ยนกำหนดการทั้งหมดแล้ว **ปล่อยให้ / ให้พวกเขาเล่นกันอย่างนั้นต่อไป**

(31) 天守閣の中は各階に展示物がありそれらを説明しながら、客を連れて降りてくることも可能であるが、行楽シーズンや、修学旅行シーズンなどは観光客でごった返しているし、またなかなか客を全部掌握して８階から１階まで引っ張るのは難しい。どちらかというと自由見学してしまう方が多いところである。ただ、説明を要求する客も中にはいるので、自由にしたい客には自由にしてもらい、希望者のみを案内することもある。

(libl.nipponfoundation.or.jp/1999/0436/contents/011.htm37)

ภายในปราสาทมีสิ่งของต่างๆจัดแสดงอยู่ ฉันสามารถพานักท่องเที่ยวเดินเที่ยวชมทีละชั้นพร้อมกับอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของเหล่านั้นได้ แต่ในฤดูกาลของการท่องเที่ยวหรือการทัศนศึกษาจะมีนักท่องเที่ยวพลุกพล่านมาก จึงเป็นการยากที่จะพานักท่องเที่ยวทุกคนเที่ยวชมทั้งหมด ตั้งแต่ชั้น 8 ไล่ลงมาจนถึงชั้น 1 ว่าไปแล้วนักท่องเที่ยวที่เดินเที่ยวชมเองก็มีมาก แต่ในจำนวนนี้ก็มีนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะฟังคำอธิบายด้วย บางครั้งจึง**ปล่อยให้ / ให้นักท่องเที่ยวที่อยากเดินเที่ยวชมกันเองเดินชมอย่างอิสระ** และพานักท่องเที่ยวที่ต้องการฟังคำอธิบายเท่านั้นเดินชม (ภายในปราสาท)

(32) ３人家族の絵を見せて、日本語で説明する課題である。面接者は絵について「これは何ですか」「何をしていますか」などの質問は一切せず、調査協力者に言えることを自由に言ってもらい、その後で同じ内容を聞きます。

(prairie.lang.negoya-u.ac.jp/J-corpus/ozaki.pdf)

เป็นหัวข้อที่จะให้ผู้ตอบแบบสำรวจดูภาพครอบครัวที่มีสมาชิก 3 คนแล้วอธิบายเป็นภาษาญี่ปุ่น ผู้สัมภาษณ์จะ**ปล่อยให้ / ให้ผู้ให้ความร่วมมือพูดในสิ่งที่ตนสามารถพูดได้อย่างอิสระ** โดยไม่ถามคำถามใดๆทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นการถามว่า “นี่คืออะไร” “กำลังทำอะไรอยู่” หลังจากนั้นถึงจะถามในเนื้อหาเดียวกัน

(33) 安静は緊密に言えば寝返りもだめですが、特に小さいお子さんでは無理なので、3 時間くらいしっかり安静にできればよいと思います。その後、ベッドの上で自由にしてもらい、24 時間後には安静は解除します。

(www.spice.or.jp/~kidney/study/2002_10/10_06.html-15K)

การพักฟื้นนั้น ถ้าพูดอย่างจริงจังแล้ว แม้แต่การพลิกตัวขณะนอนหลับก็ทำไม่ได้ โดยเฉพาะเด็กเล็กๆ แล้วเป็นไปไม่ได้เลย จึงคิดว่าถ้าสามารถอยู่นิ่งๆได้สัก 3 ชั่วโมงก็พอแล้ว หลังจากนั้นก็**ปล่อยให้ / ให้นอนตามสบายบนเตียง** และจากนั้นไป 24 ชั่วโมงก็จะไม่ต้องนอนพักฟื้นอีก

จะเห็นได้ว่า “～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำในประโยค (30) - (33) สามารถจะเทียบเคียงได้ทั้งกับประโยค “ปล่อยให้+ กริยา” และ“ให้ +กริยา” โดยที่ประโยคทั้งสองประเภทแสดงความหมายเหมือนกัน คือ ประธานยินยอมให้ผู้กระทำกริยาได้กระทำกริยาบางอย่างตามความต้องการของตน แต่ในบางกรณีพบว่าการใช้ประโยค “ปล่อยให้+ กริยา” เทียบเคียงกับ“～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำแล้วอาจจะทำให้เป็นประโยคแปลกและไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา ทั้งนี้

เนื่องจากกริยา “ปล่อย” นั้นนอกจากจะมีความหมายว่า ไม่ขัดขวางด้านทาน เช่น ปล่อยให้ไป* แล้วยังมีความหมายว่า ละเลย ไม่กวดขัน ไม่เอาใจใส่ เช่น ปล่อยให้ลูกกลับบ้านดึกๆ** ด้วย จึงทำให้ประโยค “ปล่อยให้+กริยา” นอกจากจะมีความหมายว่า ยิมยอมให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่างแล้วยังมีความหมายถึงการปล่อยปละละเลย ไม่เอาใจใส่ต่อการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งได้ด้วย ดังนั้นจึงต้องระวังเรื่องความหมายดังกล่าวในเวลาใช้ประโยค “ปล่อยให้ +กริยา” เทียบเคียงกับ“～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำ เช่น

(34) 我が家は泊まり客が多いので、来客タオルセットを２セット常備しています。バスタオル一枚、タオル二枚、フェイスタオル一枚。予め部屋に置いておき、自由に使ってもらいます。

(www.yomiuri.co.jp/komachi/reader/2003080200043.htm - 46k)

ที่บ้านของเรามีแขกมาพักอยู่บ่อยๆ จึงเตรียมผ้าขนหนูสำหรับแขกไว้ 2 ชุดอยู่เป็นประจำ ผ้าเช็ดตัว 1ผืน ผ้าขนหนู 2 ผืน ผ้าขนหนูสำหรับเช็ดหน้า 1ผืน จะวางเอาไว้ในห้อง**ให้แขกได้ใช้ตามสบาย**

(35) リビングは明るくて、日中は日当たりがとってもよいです。お客様がきたときも、たいていはここのお部屋でくつろいでもらいます。

(homepage3.nifty.com/welcomehome/living.htm - 3k)

ห้องนั่งเล่นสว่าง และตอนกลางวันแสงแดดก็ส่องเข้ามาในห้องได้ดี ตอนแขกมาจึงมักจะ**ให้แขกพักผ่อนในห้องนี้**

จากบริบทจะเห็นได้ว่าประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงกับ“～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำในประโยค (34) และ (35) ใช้เพียงประโยค “ให้+ กริยา” ก็สามารถแสดงความหมายว่า ประธานยิมยอมให้ผู้กระทำกริยาได้กระทำกริยาบางอย่าง โดยไม่จำเป็นจะต้องเติมคำว่า “ปล่อย” ในทางกลับกันประโยค (34) และ (35) นั้นหากเติม“ปล่อย” เข้าไปจะทำให้มีความหมายว่า ประธานปล่อยละเลย ไม่ได้เอาใจใส่กับแขกที่มาบ้านเท่าไรนัก

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่าประโยคภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับ “～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำ（許容型）ได้แก่ ประโยค “ปล่อยให้+ กริยา” “ให้+กริยา” ประโยค “ปล่อยให้+ กริยา” “ให้+กริยา” ในภาษาไทยแม้ว่าจะแสดงความหมายว่า ประธานยินยอมให้ผู้กระทำกริยาได้ทำกริยาใดๆ ตามความตั้งใจของตนเองโดยไม่ขัดขวางการกระทำดังกล่าวของผู้กระทำกริยา แต่

---

* นววรรณ พันธุเมธา, คลังคำ (กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์, 2544), หน้า 247.

** เรื่องเดียวกัน, หน้า 251.

ประโยค“ปล่อยให้+กริยา” “ให้+กริยา” ในภาษาไทยนั้นจะเน้นที่ความหมายของการอนุญาตให้หรือยินยอมให้กระทำกริยาเท่านั้น โดยไม่แสดงความหมายของการได้รับประโยชน์จากการยินยอมให้ทำซึ่งเป็นความหมายที่แตกต่างกันระหว่างประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยกับ“～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำ

4.2.4 “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ (受動有益型) กับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย

“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ แสดงความหมายว่าประธานซึ่งเป็นผู้พูดหรือคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูดได้รับการกระทำบางอย่างจากผู้กระทำกริยา โดยที่ประธานไม่มีความตั้งใจหรือกระทำกริยาใดๆ ที่แสดงว่าต้องการให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้ แต่ผู้กระทำกริยาทำกริยานั้นๆ ด้วยความตั้งใจของตนเอง และการกระทำของผู้กระทำกริยาเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประธาน

จากการวิเคราะห์หน้าที่ การใช้และความหมายของ“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์พบว่าประโยคภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับ“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ ได้แก่ ประโยค “ได้รับ+กริยา/คำนาม/อาการนาม” “....(ช่วย)..ให้”* และ “กริยา” **

4.2.4.1 ประโยค “ได้รับ+ กริยา/คำนาม/อาการนาม”

จากความหมายของ “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ เมื่อแปลตรงเป็นภาษาไทยจะได้ว่า “ได้รับ + กริยา/คำนาม/อาการนาม” เช่น ได้รับคำชม ได้รับการดูแล ได้รับความเอ็นดู หรือ “ได้รับ + กริยา” เช่น ได้รับเชิญ ได้รับเลือก เป็นต้น

กริยา “ได้รับ” เป็นสกรรมกริยา โดยปกติจะตามด้วยคำนาม แสดงความหมายว่าได้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เนื่องจากมีผู้อื่นให้มา โดยมีรูปประโยคว่า “ได้รับ + คำนาม” จากผู้หนึ่งผู้ใด “จาก” เป็นคำบุพบทบอกที่มาของสิ่งของ กล่าวคือ “จาก” เป็นคำบอก “ผู้ให้” แต่หากสิ่งที่ได้รับนั้นเป็นการกระทำก็จะใช้ว่า “ได้รับ+ อาการนาม(การ.., ความ...)จากผู้หนึ่งผู้ใด” สำหรับประโยค “ได้รับ+กริยา” ในภาษาไทยอาจถือเป็นประโยคกรรมวาจกประเภทหนึ่งซึ่งมีความหมายในเชิงบวก เป็น

---

* ประโยค “...(ช่วย)...ให้”หมายถึง ประโยค “....ช่วย...ให้” และ “.....ให้”

** ประโยค “กริยา” ในที่นี้หมายถึง ประโยคบอกเล่าที่มีเพียงกริยาหลักเท่านั้น ไม่ปรากฏคำเสริมความหมายที่บ่งบอกว่าประธานได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์อย่างชัดเจน

ความหมายในทางที่ดี น่าพึงพอใจสำหรับประธานซึ่งเป็นผู้ได้รับการกระทำ เช่น เขาได้รับเชิญไปงานเลี้ยง (จินดา งามสุทธิ, 2522 อ้างถึงในธัญญรัตน์ ปาณะกุล, 2532: 152-153)

ประโยค“ได้รับ + กริยา/คำนาม/อาการนาม” ในภาษาไทยที่สามารถจะเทียบเคียงกับ “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ได้ เช่น

(36) 僕は両親が共働きだったので、ずっとおばあに預けられていてすべての面倒を見てもらっていた！夏の夜・・・空に散らばる星をおばーと僕と二人で見ながらおばーは「人は死んだら星になるよ！」そう言いながら「おばーはいつまで生きているかね～」とまた言い出した！僕は心の中で「そんな事言わないで！」と心でおばーに言っていた！おばーに面倒を見てもらいながら僕はおばーに本当にかわいがってもらった！

(www5f.biglobe.ne.jp/~nibunnoni/essay/essay7.html)

พ่อแม่ของผมทำงานนอกบ้านทั้งคู่ ผมจึงถูกฝากไว้กับคุณยายและ**ได้รับการดูแลจากคุณยาย**ทุกอย่างตลอดมา คืนหนึ่งในฤดูร้อน... ขณะที่ผมและคุณยายกำลังนั่งมองดูดาวที่กลาดเกลื่อนทั่วท้องฟ้าอยู่นั้น คุณยายก็พูดขึ้นว่า “คนเราพอตายแล้วก็จะกลายเป็นดวงดาว” แล้วก็พูดต่อไปอีกว่า “ยายจะมีชีวิตอยู่ได้ถึงเมื่อไหร่นะ” ตอนนั้นผมบอกกับคุณยายในใจว่า “อย่าพูดอย่างนั้น”**ผมได้รับการดูแลและความเอ็นดูจากคุณยาย**มากจริงๆ

(37) 光永さんに、紹介していただいたこの会社では、まだ２週間程しかたっていませんが、職場の皆とも仲良くやってます。先週は、社長や外の社員の方とランチに行き奢ってもらいました。以前経験のある仕事（総務と経理）でもあって今の所とても順調にいっています。社員の方に仕事の覚えが早いと誉めてもらいました。

(www.maxjob.com/experience2.asp?codetest=1044 - 13k)

ฉันเพิ่งจะทำงานในบริษัทที่คุณมิท์ซุนะงะแนะนำให้นี้ได้แค่สองสัปดาห์เท่านั้น แต่ก็เข้าทุกคนได้ดี เมื่อสัปดาห์ที่แล้วไปทานอาหารกลางวันกับประธานบริษัทและพนักงานคนอื่นๆ พวกเขาก็เลี้ยงข้าวฉัน ตอนนี้การทำงานเป็นไปด้วยดี เนื่องจากเป็นงานที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน (งานจัดการทั่วไปและงานบัญชี)จึง**ได้รับคำชมจากพนักงานบริษัท**ว่าเรียนรู้งานได้เร็ว

(38) 日曜日、結婚した親友の新居に夫婦そろって招待してもらいました。彼女もダンナさまも料理関係の仕事をしているだけあって、すっごくおいしいお料理でもてなしていただきました。ところが、途中から具合が悪くなった私・・・。ただの飲みすぎかと思ったら、次の朝には３８℃の熱まででていました。

(www.f-evergreen.com/home/diary/diary1.htm - 40k)

เมื่อวันอาทิตย์ **ฉันและสามีได้รับเชิญ**ไปเที่ยวบ้านใหม่ของเพื่อนสนิทที่เพิ่งแต่งงานกัน ทั้งเธอและสามีต่างก็ทำงานเกี่ยวกับอาหาร จึง**ได้รับการต้อนรับ**ด้วยอาหารที่สุดแสนจะอร่อย แต่ในระหว่างนั้นฉันก็เกิดรู้สึกไม่ค่อยสบายขึ้นมา คิดว่าเป็นเพราะดื่มมากไปหน่อยเท่านั้น แต่เช้าวันรุ่งขึ้นก็มีไข้สูงถึง 38 องศา

(39) 今回、70 人の中学生、高校生が入学、競争率は 5 倍。週に 3 回のコンピューター教育を無料で行います。選考に当たっては、各中学校、高校から生活困難な子供たちを中心に選んでもらいました。

(http://www001.upp.so-net.ne.jp/jass/page/b2-1-2.html-2k)

ครั้งนี้มีนักเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลายเข้าเรียน 70 คน มีอัตราการแข่งขัน 5 เท่า จะมีการสอนคอมพิวเตอร์ฟรีให้สัปดาห์ละ 3 ครั้ง สำหรับการคัดเลือกนั้น นักเรียนที่ขาดแคลนจากโรงเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลายแต่ละแห่ง**ได้รับการคัดเลือก**เป็นส่วนใหญ่

(40) 昔からの友人の家を訪ねてきました。ダウン症の息子のいる家庭なのですが、急な訪問にもかかわらず暖かく迎えてもらいました。

(http://www2.tokai.or.jp/t_enzaki/ebitai/tai/moto0111/kanrinin0111.htm)

ฉันไปเยี่ยมบ้านเพื่อนที่คบกันมาตั้งแต่สมัยก่อน ครอบครัวของเขามีลูกชายเป็นดาวน์ซิลโดม แม้จะเป็นการไปเยี่ยมอย่างกะทันหันแต่ก็**ได้รับการต้อนรับ**อย่างอบอุ่น

(41) その後このお客様が別の方を紹介してくださり、幸運なことにその方からも契約をいただいたんです。嬉しくて、紹介してくださったお客様にお礼に伺ったときに「君は誰に紹介しても恥ずかしくない営業マンだ。君だったら安心して任せられるよ」と言ってくださったんですよ。自分のことをこんなに信頼してもらっているんだ、と思ってなんだか胸が熱くなりました。

(toyota.mediagalaxy.ne.jp/vista/V010/kaisya/saiyo.html - 5k –)

หลังจากนั้นลูกค้าท่านนี้ก็ไปแนะนำลูกค้าท่านอื่นให้ และโชคดีที่ลูกค้าท่านนั้นก็เซ็นสัญญากับผม ผมดีใจมากจึงไปขอบคุณลูกค้าที่ช่วยแนะนำลูกค้าคนใหม่ให้ ลูกค้าท่านนั้นพูดกับผมว่า “เธอเป็นพนักงานขายที่ไม่ว่าจะแนะนำให้ใครก็ไม่ขายหน้า ถ้าเป็นเธอล่ะก็สามารถจะวางใจและมอบหมายงานให้ทำได้” พอคิดว่าตน**ได้รับความไว้วางใจ**ขนาดนี้ก็รู้สึกซาบซึ้งใจ

ประโยค “ได้รับ+ กริยา/คำนาม/อาการนาม” ในประโยค (36) - (41) เป็นการบรรยายการกระทำหรือเหตุการณ์ด้วยมุมมองของประธานซึ่งเป็นผู้ได้รับการกระทำ แต่หากต้องการจะบรรยายการกระทำหรือเหตุการณ์ด้วยมุมมองของผู้กระทำกริยา กล่าวคือ เน้นกล่าวถึงการให้การกระทำมากกว่าการได้รับการกระทำก็สามารถจะเปลี่ยนประโยคเหล่านี้เป็นประโยคกรรตุวาจก*ซึ่งมีประธานเป็นผู้กระทำกริยาได้ เช่น ประโยค (36) “ผมได้รับความเอ็นดูและการดูแลจากคุณยาย” สามารถเปลี่ยนเป็น “คุณยายดูแลและเอ็นดูผม” ประโยค (37) “(ฉัน) จึงได้รับคำชมจากพนักงานบริษัทว่าเรียนรู้งานได้รวดเร็ว” สามารถเปลี่ยนเป็น “พนักงานบริษัทชม (ฉัน) ว่าเรียนรู้งานได้รวดเร็ว” เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในกรณีดังกล่าวนี้ภาษาไทยนั้น มุมมองของผู้พูดเป็นปัจจัยหนึ่งในการเลือกใช้ประโยคกรรมวาจกหรือประโยคกรรตุวาจก

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าแม้ว่าประโยค “ได้รับ + กริยา/คำนาม/อาการนาม” จะมีโครงสร้างประโยคและความหมายที่ใกล้เคียงกับ “～てもらう”ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ แต่เนื่องจากในภาษาไทยไม่ใช้ประโยค “ได้รับ+กริยา/คำนาม/อาการนาม” กับทุกประโยคที่แสดงความหมายของการได้รับการกระทำในเชิงบวกหรือที่เป็นประโยชน์ และจะใช้ประโยค “ได้รับ + กริยา/คำนาม/อาการนาม” ได้กับกริยาหรืออาการนามบางตัวเท่านั้น เช่นได้รับการเลี้ยงดู ได้รับการสนับสนุน ได้รับการคัดเลือก ได้รับความเอ็นดู ได้รับการดูแล เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประโยค “ได้รับ+กริยา/คำนาม/อาการนาม” ไม่สามารถเทียบเคียงกับ “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ได้ทุกประโยค

4.2.4.2 ประโยค “... (ช่วย)...ให้”

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วใน 4.2.4.1 ว่าประโยค “ได้รับ+กริยา/คำนาม/อาการนาม” แม้จะมีโครงสร้างและความหมายใกล้เคียงกับ“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ แต่เนื่องจากภาษาไทยไม่สามารถใช้ประโยค“ได้รับ+กริยา/คำนาม/อาการนาม” กับทุกประโยคที่แสดงความหมายของการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ได้ เช่น ไม่ใช้ว่า ได้รับการสอน ได้รับการทำอาหาร ได้รับการซื้อ หรือได้รับการอ่าน เป็นต้น ในภาษาไทยหากต้องการจะกล่าวถึงการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์จะนิยมใช้รูปประโยคกรรตุวาจกที่มีประธานเป็นผู้กระทำกริยามากกว่าที่จะใช้ประโยคกรรมวาจกที่มีประธานเป็นผู้ได้รับการกระทำ ดังนั้น “～てもらう” ประเภทได้รับ

*ประโยคกรรตุวาจก คือ ประโยคที่พูดถึงผู้ทำซึ่งเรียกว่า กรรตุการกก่อน เช่น เสือกินตามี เสือ เป็นผู้กระทำและเป็นประธาน (กรรตุการก คือ คำที่ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำ ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค เช่น “ตาสี” ในประโยค “ตาสีนอน” หรือใช้เป็นคำช่วยกริยาเรียงไว้หลังประธาน หรือหลังคำถูก เช่น “ครู” ในประโยค “ศิษย์นี้ถูกครูตี หรือ “ศิษย์นี้ครูให้อ่านหนังสือ”) (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2544: 122)

การกระทำที่เป็นประโยชน์ส่วนใหญ่เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ประโยคที่ได้จึงมีรูปประโยคที่กลับกันกับประโยคภาษาญี่ปุ่น คือ แทนที่จะใช้ว่า ประธานได้รับการกระทำบางอย่างจากผู้ใดผู้หนึ่ง ภาษาไทยจะใช้ว่า ผู้ใดผู้หนึ่งกระทำกริยาบางอย่างให้แก่ประธาน ซึ่งตรงกับรูปประโยค "...(ช่วย)...ให้" "...ให้" เช่น

(42) 小学生の頃、家族で行った海水浴でお兄さんとどっちが長く潜ってられるかと競争したところ、 お兄さんが溺れてしまって大パニックになってその場にいた消防隊員に人工呼吸をしてもらって助かった。

(www.fuki.sakura.ne.jp/~junpon/page/radio/radio.html - 20k)

ตอนที่ไปเที่ยวทะเลกับครอบครัวสมัยเป็นนักเรียนชั้นประถม ขณะที่ฉันกำลังแข่งกับพี่ชายว่าใครจะดำน้ำได้นานกว่ากัน พี่ชายก็เกิดจมน้ำไปจึงตกอกตกใจชุลมุนวุ่นวายกันเป็นการใหญ่ โชคดีที่พนักงานดับเพลิงที่อยู่ตรงนั้น**ช่วยผายปอดให้/ ผายปอดให้**จึงรอดมาได้

(43) イタリアでは子供たちは学校が終わるとお母さんに荷物を持ってもらって手ぶらでうちに帰ります。 そう、この国では子供は苦労して重い鞄を持つ必要がないのです。

(w3.quipo.it/amoremio2000/amore-mio0900/ mensile/favoladelmese/main.htm - 2k –)

ที่ประเทศอิตาลี พอเลิกเรียนพวกเด็กจะกลับบ้านกันมือเปล่าโดยแม่จะ**ช่วยถือของให้ / ถือของให้** ที่ประเทศนี้พวกเด็กจึงไม่ต้องลำบากถือกระเป๋าหนักๆเอง

(44) ただ今、私は友達と一緒に住んでおります。なかなか、友達と暮らすのって大変だわ。・・・まぁ、上でさんざん文句を言いながら、ココではありがとうなのサ。家のこと全部していただいているので・・・。朝ご飯作ってもらって、洗い物してもらって、掃除してもらって、買い物に行ってもらって、洗濯してもらって、お布団しいてもらって、・・至れり尽くせりですな。。

(www.melma.com/mag/34/m00059334/a00000002.html - 20k -)

ตอนนี้ฉันอาศัยอยู่กับเพื่อน การอยู่กับเพื่อนเป็นเรื่องที่ลำบากนะ.....เฮ้อ บ่นมาตั้งเยอะแล้ว แต่ก็มีเรื่องน่าขอบใจเหมือนกัน เขา**ช่วยทำงานบ้านให้/ทำงานบ้านให้**ทุกอย่าง **ช่วยทำอาหารเช้าให้/ทำอาหารเช้าให้ ช่วยล้างจานให้/ล้างจานให้ ช่วยทำความสะอาดให้/ทำความสะอาดให้ ช่วยซื้อของให้/ซื้อของให้ ช่วยซักผ้าให้/ซักผ้าให้ ช่วยปูที่นอนให้/ปูที่นอนให้** คอยดูแลเอาใจใส่ให้ทุกเรื่อง

จะเห็นได้ว่าประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยในประโยค (42) – (44) จะใช้ได้ทั้งประโยค “...ช่วย...ให้” และ “...ให้” ทั้งสองประโยคต่างแสดงความหมายว่า ใครบางคนได้ทำกริยาบางอย่างที่เป็นประโยชน์ให้ ประโยค “...ช่วย...ให้” นั้น คำ “ช่วย” จะเสริมความหมายว่า การกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งที่ทำให้นั้นเป็นเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายที่ได้รับการกระทำ เป็นการแบ่งเบาภาระ ช่วยเหลือให้พ้นจากความยากลำบาก แต่อย่างไรก็ดีบางประโยคที่ไม่มีความหมายดังกล่าวก็สามารถสื่อความหมายว่า ใครบางคนทำกริยาบางอย่างที่เป็นประโยชน์ให้แก่ประธานได้เหมือนกันโดยไม่ต้องใช้คำ “ช่วย” เช่น

(45) 太郎の 1 歳のお誕生日にたくさんの先生、看護婦さんに「Happy BirthDay」の歌を歌ってもらいました。太郎はびっくりして、半泣きになってしまいました。担当の看護婦さんにお誕生日カードを作ってもらいました。婦長さんに服をプレゼントしてもらいました

(kotone-treasure.moo.jp/toubyouki/newpage45.htm - 4k)

ในวันเกิดครบรอบ 1 ขวบของทะโร คุณหมอและนางพยาบาลต่าง**ร้องเพลง “แฮปปี้เบิร์ธเดย์” ให้** ทะโรตกใจเกือบจะร้องไห้ออกมา นางพยาบาลที่ดูแลทะโรก็**ทำการ์ดอวยพรวันเกิดให้** ส่วนหัวหน้าพยาบาลก็ให้เสื้อเป็นของขวัญ

(46) 出てきたらもう 3 時近かったです。それから新宿に出て、ちょっとだけお買い物。それから帰って来ましたが、今日は電車の中で何度も席を譲ってもらっちゃいました。

(ike-chan.milkcafe.to/today_00_12.htm - 48k)

ตอนจะออกจากบ้านก็ใกล้จะ 3 โมงแล้ว หลังจากนั้นก็ไปชินจูกุซื้อของนิดหน่อยเท่านั้น แล้วก็กลับมา แต่วันนี้บนรถไฟฟ้ามีคนสละที่**ลุกให้(ฉัน)นั่ง** ตั้งหลายครั้ง

(47) イタリアの学校でこんな経験は初めてだ。たった 1 ヶ月だったけれど、あのみんなと一緒ですご〜く楽しかった。しかも授業では、長〜くて細かい文字の文章をみんなで順番にイントネーションに注意しながら読んだんだけど『アカネが一番上手よ！』って拍手してもらっちゃった。

(http://www2.boom.ne.jp/citabi/diariofiles/diario4.htm - 56k-)

เป็นประสบการณ์ครั้งแรกในโรงเรียนสอนภาษาอิตาลี แม้ว่าจะแค่ 1 เดือนเท่านั้นแต่ฉันก็เรียนร่วมกับทุกคนอย่างสนุกสนานมาก นอกจากนั้นในชั่วโมงเรียนทุกคนต้องอ่านข้อความยาวๆที่มีตัวอักษรตัวเล็กๆตามลำดับกันด้วยความระมัดระวังเรื่องการออกเสียง ทุกคน**ปรบมือให้**ฉันและบอกว่า “อะกะเนะเก่งที่สุดเลยล่ะ”

(48) わたしが小さいころは、よく赤ずきんちゃんのような本をお母さんに読んでもらいました。夜にはお父さんにグリム童話を読んでもらいました。

(http://school.city.koshigaya.saitama.jp/osawa-e/kakehashi15.htm -)

ตอนที่ฉันยังเล็กๆอยู่แม่มักจะ**อ่าน**นิทานอย่างเช่นหนูน้อยหมวกแดง**ให้ฟัง**บ่อยๆ ส่วนตอนกลางคืน พ่อก็จะ**อ่าน**นิทานกริม**ให้ฟัง**

จะเห็นได้ว่า “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ในประโยค (42) – (48) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะมีโครงสร้างประโยคที่กลับกันกับประโยคภาษาญี่ปุ่น กล่าวคือ ประโยคภาษาญี่ปุ่น ประธานจะเป็นผู้ได้รับการกระทำ ในขณะที่ประโยคภาษาไทยจะเอาผู้กระทำกริยาขึ้นมาเป็นประธานของประโยค ทำให้เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ประโยค (42) – (48) จะใช้ประโยคกรรตุวาจก “...ช่วย...ให้” “...ให้”

สำหรับคำ “ให้” ที่อยู่หลังกริยาแท้นี้ ในประโยคเทียบเคียงเหล่านี้ตีความได้ว่าเป็นคำแสดงจุดประสงค์ของการกระทำ ทำหน้าที่เป็นคำแสดงผู้ได้รับประโยชน์ บรรจบ (2514: 171) อธิบายว่า “ให้” ที่อยู่หลังกริยาแท้นี้จะใช้ในความหมายที่ดี หมายถึงการช่วยทำให้หรือทำแทนให้ เช่น เขียนให้ อ่านให้ ทำกับข้าวให้ ซักผ้าให้ สุมาลี * ได้อธิบายเสริมว่า ผู้ได้รับประโยชน์จากการที่ประธานช่วยทำกริยาบางอย่างให้นั้น ถ้าถูกละไว้โดยมากจะหมายถึง ผู้พูด หากผู้ได้รับประโยชน์เป็นบุคคลอื่นจะต้องระบุอย่างชัดเจนว่าประธานทำกริยานั้นให้แก่ผู้ใด และนอกจากความหมายของการช่วยทำให้หรือทำแทนให้แล้ว ยังแสดงความหมายว่าเป็นการช่วยเหลือหรือทำประโยชน์เพิ่มให้เป็นพิเศษ เช่น ร้องเพลงอวยพรวันเกิดให้ ปรบมือให้ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี แม้ว่าประโยค “...ช่วย...ให้” และ “...ให้” ในภาษาไทยจะมีความหมายใกล้เคียงกับ“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ แต่เนื่องจากประโยค “...ช่วย...ให้” และ “...ให้” ประธานเป็นผู้กระทำกริยา จึงมีโครงสร้างประโยคและความหมายใกล้เคียงกับ “～てくれる” มากกว่า “～てもらう” ทำให้ผู้เรียนส่วนใหญ่มักเข้าใจว่า ประโยค “...ช่วย...ให้” และ. ให้” เทียบได้กับประโยค “～てくれる” และทุกครั้งที่แปลประโยค “...ช่วย...ให้” และ “...ให้” จากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่นก็มักจะใช้ “～てくれる” มากกว่าที่จะใช้ “～てもらう” อย่างไรก็ดีแม้ว่า “～てくれる” และ “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์จะมีความหมายของการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์เหมือนกันก็จริง แต่ก็ไม่สามารถจะใช้แทนกันได้ทุกกรณี ผู้เรียนจะต้องเข้าใจความแตกต่างทางการใช้ของ “～てくれる” และ “～てもらう” ให้ดี เพื่อที่จะสามารถเลือกใช้ได้อย่างถูกต้อง

---

* สัมภาษณ์ สุมาลี วีระวงศ์.น.ท., 25 มิถุนายน 2547.

4.2.4.3 ประโยค “กริยา”

“～てもらう”ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์บางประโยคเมื่อแปลเป็นภาษาไทย ประโยคเทียบเคียงที่ได้จะเป็นประโยคกรรตุวาจกที่มีเพียงกริยาหลัก บอกเล่าการกระทำของประธานซึ่งเป็นผู้กระทำกริยาเท่านั้น ไม่ปรากฏคำเสริมความหมายที่แสดงความหมายว่าประธานได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์แต่อย่างใด เช่น

(49) 昨日は、たくさんの人にお見舞いに来てもらっちゃって、たくさんお菓子をもらっちゃって、本当にありがとう。生ケーキを頂いたので、箱をコンビニの袋に入れ名前を書いて、談話室の冷蔵庫に入れておいた。

(homepage2.nifty.com/tomomi64/200003/p_20000310.htm - 5k)

เมื่อวานนี้ มีคน**มาเยี่ยม**หลายคน เลยได้รับขนมเยอะแยะ ขอบคุณจริงๆ และเนื่องจากได้เค้กสดมา ฉันจึงเอากล่องใส่ถุงพลาสติก เขียนชื่อ แล้วเอาไปแช่ไว้ในตู้เย็นที่ห้องสนทนา

(50) 先月２９日はあたしの２１歳の誕生日でもありました。あたしがこんなカナダにいながらも、日本の友達、中国の友達など、遠い遠いところにいるのに、「おめでとう」ってメールがたくさん来てたりして、すごくうれしかった。誕生日を迎えて何がうれしいかって、無事２１歳を迎えられたってのと、たくさんの人に自分の誕生日を覚えてもらって、「おめでとう」って祝ってもらえることじゃあないですかね

(nikkan.gaiax.com/www/nikkan/l/v/ lovelyaichin07221129/diary.html - 14k)

เมื่อวันที่ 29 เดือนที่แล้วเป็นวันเกิดครบ 21 ปีของฉัน ฉันดีใจมากเพราะถึงแม้ฉันจะอยู่ที่แคนาดา แต่เพื่อนๆชาวญี่ปุ่นและ ชาวจีนฯลฯซึ่งแม้จะอยู่แสนไกลกัน ต่างก็ส่งเมล์มากมายมาอวยพรฉันว่า “สุขสันต์วันเกิด” ถ้าจะถามว่าในวันเกิดฉันดีใจกับอะไรบ้าง ก็คงจะเป็นการที่ได้ฉลองวันเกิดครบ 21 ปี แล้วก็ **การที่ทุกคนจำวันเกิดของฉัน** ได้และอวยพรให้ฉันว่า “สุขสันต์วันเกิด” ล่ะมั้ง

(51) 私は中学３年間バドミントン部に所属していました。この先輩（佐藤さん）は、私が中学３年生だったときに大好きだった人です。細い体で、チアリーディングの代表をしていました。私は偶然同じ方向で帰るため、たまに話しかけてもらいました。

(http://www2s.biglobe.ne.jp/~reichan/rei/3.html - 5k)

ฉันอยู่ชมรมแบดมินตันตอนมัธยมต้น 3 ปี รุ่นพี่คนนี้ (คุณซาโต้) เป็นคนที่ฉันชอบมากตอนเป็นนักเรียนมัธยมต้นชั้นปีที่ 3 เขาเป็นหัวหน้ากลุ่มเชียร์ลีดเดอร์ที่มีรูปร่างผอมบาง และนานๆครั้งรุ่นพี่คนนี้ก็จะ**เข้ามาพูดคุย**กับฉัน เพราะบังเอิญกลับบ้านทางเดียวกัน

(52) テレビ番組の仕事でイタリア入りしていたセルジオさんに、「一緒にローマに行かないか」と誘ってもらいましたが、その時の僕らにローマは遠すぎました。

(www.yanmaga.kodansha.co.jp/ym/special/estadio/010.html - 28k)

คุณเซรุจิโอะซึ่งเข้ามาในอิตาลีเพื่อทำงานด้านรายการโทรทัศน์**ชวน**พวกผมว่า “ไปโรม ด้วยกันไหม” แต่โรมมันไกลเกินไปสำหรับพวกผมในตอนนั้น

(53) 今日会社を抜け出して薬局でマスクを買ってすぐに着けてオフィスに戻ったところ、先輩たちに「マスク買ってきたの、そんなに風邪酷いの大丈夫？」と心配してもらいました。本当は休むほどは酷くないのに「急に悪化してきたみたいで、みんなに移すと悪いので今日はマスクをして仕事します。」と答えると、先輩に「つらかったら早退してね、明日は休んでいいからね。」とやさしく言ってもらった。

(www.yomiuri.co.jp/komachi/ reader/200312/2003120100033.htm - 33k)

วันนี้ฉันแวบออกจากบริษัทไปซื้อผ้าปิดปากที่ร้านขายยา แล้วก็รีบปิดปากกลับที่ทำงานทันที พอกลับมาถึง พวกรุ่นพี่ต่าง**เป็นห่วง**และถามว่า “ซื้อผ้าปิดปากมาเหรอ เป็นหวัดหนักขนาดนั้น ทำงานไหวไหม” จริงๆแล้วฉันไม่ได้เป็นหวัดหนักถึงขนาดจะต้องหยุดงาน แต่พอตอบรุ่นพี่ไปว่า “ดูเหมือนว่าอยู่ๆอาการก็แย่ลง กลัวว่าจะเอาหวัดมาติดทุกคน วันนี้ก็เลยจะใส่ผ้าปิดปากทำงาน” รุ่นพี่ก็**บอก**อย่างใจดีว่า “ถ้าไม่ไหวก็กลับก่อนเถอะ พรุ่งนี้จะหยุดก็ได้นะ”

(54) そこへ駐在所から連絡が入りました。「おばあちゃん見つかりましたよ」みかん畑に置いてきぼりされたおばあちゃんは、頑張って下まで降りて歩いて帰ろうとしていたそうです。そこへたまたま通りかかった犬の散歩中のおじさんに見つけてもらって、助かったのです。

(www8.ocn.ne.jp/~masa0929/mimi/seikatu020815.htm - 14k)

ตำรวจที่ป้อมตำรวจติดต่อไปที่นั่นว่า “พบคุณยายแล้วนะ” ได้ยินว่าคุณยายซึ่งถูกปล่อยทิ้งไว้ในไร่ส้ม กำลังพยายามที่จะเดินกลับลงมาให้ถึงข้างล่าง บังเอิญคุณลุงซึ่งพาสุนัขไปเดินเล่นที่นั่นผ่านมา**พบเข้า** คุณยายจึงไม่ต้องเดินกลับลงมาเอง

จะเห็นได้ว่า“～てもらう”ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ในประโยค (49) - (54) เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้เป็นประโยคกรรตุวาจกที่มีประธานเป็นผู้กระทำกริยาและปรากฏเพียงกริยาหลักของประโยค เช่นมาเยี่ยม จำ เข้ามาพูดคุย ชวน เลี้ยง เป็นห่วง บอก พบ เป็นต้น โดยรูปประโยคภาษาไทยไม่ได้แสดงความหมายของการได้รับการกระทำ หรือปรากฏคำช่วยเสริมความหมายที่แสดงถึงการได้รับประโยชน์ ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยประโยคที่ (49) - (54) อาจเป็นประโยคที่ค่อนข้างเข้าใจยากสำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย เนื่องจากกริยาที่ใช้กับ “～てもらう” ในประโยคเหล่านี้ไม่สามารถแปลเป็นภาษาไทยว่า “ได้รับ+ คำนาม/อาการนาม” หรือ “...ช่วย...ให้” “...ให้” ซึ่งเป็นประโยคที่แสดงให้เห็นถึงการให้และรับประโยชน์ กล่าวคือ ในภาษาไทยจะไม่ใช้ว่า “มาเยี่ยมให้ฉัน” “จำวันเกิดให้ฉัน” “เข้ามาพูดคุยให้ฉัน” หรือ “เป็นห่วงให้ฉัน” ประโยคเทียบเคียงภาษาไทยข้างต้น แม้ว่าจะไม่สามารถใช้ว่า “ได้รับ+ กริยา/คำนาม/อาการนาม” หรือ “...ช่วย...ให้” “...ให้” ได้ แต่หากต้องการเน้นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำ บางประโยคอาจจะเติมคำช่วยเสริมความหมายของการได้รับประโยชน์เช่น “อุตส่าห์” เพื่อขยายความว่าผู้กระทำกริยาไม่จำเป็นต้องทำกริยาให้แก่อีกฝ่าย แต่ก็ได้พยายามทำกริยานั้น เช่น อุตส่าห์มาเยี่ยม อุตส่าห์จำวันเกิดฉันได้ เป็นต้น

การที่ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยของ “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์บางประโยคปรากฏเพียงกริยาหลักเท่านั้น ไม่มีส่วนขยายแสดงความหมายของการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ ทำให้เกิดปัญหาประการหนึ่งในการแปลประโยคเหล่านี้จากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่น กล่าวคือผู้เรียนส่วนใหญ่มักจะแปลตรงจากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่น ทำให้ประโยคที่แปลได้ ปรากฏแต่เพียงกริยาเท่านั้นโดยไม่ใช้รูปประโยค “～てもらう” เช่นประโยค “เขาเลี้ยงข้าวเย็นฉัน” จะแปลตรงเป็นประโยคภาษาญี่ปุ่นได้ว่า “彼は私に夕飯をおごりました” ซึ่งเป็นประโยคที่ไม่เป็นธรรมชาติ เนื่องจากเป็นการบรรยายการกระทำหรือเหตุการณ์แบบภววิสัยตามข้อเท็จจริงเท่านั้น ไม่มีความรู้สึกของผู้พูดถึงการได้รับประโยชน์และความรู้สึกขอบคุณแฝงอยู่ด้วยเหตุนี้ในการแปลประโยคภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่น ผู้เรียนจึงจำเป็นจะต้องคำนึงถึงนัยดังกล่าวด้วย

สิ่งที่ผู้เรียนไทยต้องตระหนักถึงในการใช้ภาษาญี่ปุ่นประการหนึ่ง คือ การแสดงความรู้สึกยินดีและขอบคุณต่อผู้กระทำกริยาที่ได้กระทำกริยาบางอย่างที่เอื้อประโยชน์หรือแสดงออกถึงความมีน้ำใจ ไมตรีจิตให้แก่ตน แม้ว่าการกระทำนั้นจะเป็นเรื่องเล็กๆน้อยๆ เช่นการที่อีกฝ่ายเป็นห่วง การให้กำลังใจ การพูดชม การเข้ามาพูดคุย ฯลฯ ซึ่งในภาษาญี่ปุ่นจะมีรูปภาษาเช่น“～てもらう”และ“～てくれる”เพื่อใช้แสดงถึงการได้รับประโยชน์ ความรู้สึกยินดีและขอบคุณต่อการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่เนื่องจากภาษาไทยไม่มีรูปทางไวยากรณ์ที่แสดงความหมายเช่นเดียวกับในภาษาญี่ปุ่น จึงทำให้ในบางครั้งไม่สามารถจะสื่อความหมายของประโยคภาษาญี่ปุ่นได้อย่างครบถ้วน

กล่าวโดยสรุป ประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงกับ “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ ได้แก่ ประโยค “ได้รับ+ กริยา/คำนาม/อาการนาม” “...ช่วย...ให้” “...ให้” และประโยค “กริยา” ประโยค “ได้รับ+ คำนาม/อาการนาม” แม้ว่าจะมีรูปประโยคและความหมายที่ใกล้เคียงกับ“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์มากที่สุด แต่มีข้อจำกัดว่าจะใช้ได้เฉพาะกับบางประโยคเท่านั้น สำหรับประโยค “...ช่วย...ให้”“...ให้” แม้ว่าจะสื่อความหมายของการให้และรับการกระทำที่เป็นประโยชน์ได้ แต่ก็ไม่สามารถใช้กับกริยาทุกตัวในภาษาไทยได้ นอกจากนั้นยังมีโครงสร้างประโยคที่กลับกับ “～てもらう”ในภาษาญี่ปุ่นด้วย สำหรับประโยค “กริยา” นั้นเนื่องจากไม่มีส่วนขยายแสดงความหมายของการได้รับประโยชน์ จึงเป็นประโยคที่ค่อนข้างเข้าใจยากสำหรับผู้เรียนไทย และจำเป็นต้องระวังในการแปลประโยคเหล่านี้เป็นภาษาญี่ปุ่น

4.2.5 “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์（受動無益型）กับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย

4.2.5.1 “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน（～てもらっては困る）กับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย

“～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน（～てもらっては困る）มีรูปประโยคเป็นประโยคเงื่อนไข（～ては、～たら、と）และส่วนท้ายประโยคมีสำนวนแสดงความรู้สึกไม่ชอบใจหรือความเดือดร้อน เช่น 困る(เดือดร้อน ลำบาก แย่) 迷惑 (รบกวนเดือดร้อน) 嫌 (ไม่ชอบ รู้สึกรังเกียจ) 大変 (แย่ ลำบาก) เป็นต้น “～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนเป็นประโยคที่ผู้พูดแสดงความรู้สึกเดือดร้อน เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น

จากการวิเคราะห์หน้าที่และความหมายของ“～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน พบว่าสามารถเทียบเคียงได้กับประโยคภาษาไทยว่า “ถ้า...ก็เดือดร้อน/ลำบาก/แย่”

4.2.5.1.1 ประโยค “ถ้า...ก็เดือดร้อน/ลำบาก/แย่”

～てもらっては困る มีโครงสร้างประโยคและความหมายคล้ายกับประโยคกรรมวาจกแบบอ้อม แสดงความหมายว่า ถ้าผู้พูดได้รับการกระทำบางอย่างหรือถ้ามีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น ผู้พูดจะได้รับความเดือดร้อน แต่เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยที่ได้จะเป็นประโยคกรรตุวาจกที่มีประธานเป็นผู้กระทำกริยา แสดงความหมายว่า ถ้าประธานทำกริยาบางอย่างหรือมีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น ผู้พูดจะได้รับความเดือดร้อน เช่น

(55) 明日から彼がロサンゼルスに出張です。もしもの事があったら、と考えただけで涙が出てきます。「死んじゃったらどうしよう」と泣きながら問うと「勝手に殺すな」と言う。そりゃそうかもしれないけれど。「忘れてもらっては嫌だけれど、幸せになるように考えろ」って。

(www.enjoy.ne.jp/~worm/sa/2001d10.htm)

พรุ่งนี้เขาก็จะไปทำงานที่ลอสแองเจลลิสแล้ว ถ้าหากมีอะไรเกิดขึ้นล่ะ แค่คิดน้ำตาก็พาลจะไหลออกมาซะแล้ว ร้องไห้ไปพลางก็ถามเขาว่า“ถ้าคุณตายไปฉันจะทำยังไง” “อย่าแช่งกันสิ” เขาพูด อาจจะเป็นอย่างนั้นก็ได้ เขาบอกว่า “**ถ้าคุณลืมผม ผมก็ไม่ชอบหรอกนะ แต่ขอให้คุณคิดว่าผมไปมีความสุขก็แล้วกันนะ**”

(56) うちの肉の良さは食べればわかるよ。一匹丸ごと仕入れて、加工してるんだから。スーパーで大量に売る肉なんかと、一緒にしてもらっちゃ困る。でもみんな、スーパーに買いに行くんだよね。もっとモノを見て欲しいな。良いと思ったら、買いに来てよ。肉の良さがわかるお客に食べて欲しいね。

(www.kodaira-net.jp/units/36239/kd1046051/ - 25k)

คุณภาพเนื้อของร้านเราหากรับประทานดูก็จะรู้ เพราะเราซื้อเนื้อทั้งตัวมาแปรรูป **ถ้า(ลูกค้า)เหมารวมว่าเป็นอย่างเดียวกับเนื้อที่ขายปริมาณมากๆในซุปเปอร์มาร์เก็ตก็แย่**เลย แต่ทุกคนก็มักจะไปซื้อเนื้อที่ซุปเปอร์มาร์เก็ต อยากให้ดูคุณภาพของให้มากกว่านี้ ถ้าคิดว่าเป็นเนื้อที่ดี ก็มาซื้อเถอะ อยากให้ลูกค้าที่รู้จักเลือกเนื้อดีๆรับประทานกันน่ะ

(57) 学校は、生徒が教師の指示に従うという前提の元に成り立っているという事を分かって欲しい。指示に従えない者、決まりが守れない者は学校に来てもらっては迷惑だ。

(www3.tiki.ne.jp/~pion7j14cbo/pta_210.htm)

อยากจะให้เข้าใจว่าโรงเรียนอยู่ได้ภายใต้เงื่อนไขว่านักเรียนจะต้องเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู **ถ้ามีนักเรียนที่ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอน และนักเรียนที่ไม่รักษากฎระเบียบมาเรียนโรงเรียนก็จะเดือดร้อน**

(58) どうもミッキーのムダ吠えは、いくら注意しても直らない。どうもムダ吠えの血統なのか？ 我家は、番犬で犬を飼ってないので吠えなくていい。いや、吠えてもらってはたいへん迷惑だ。でも吠えるんだね。しかも音がしなくてもワンワンと吠えて玄関に駆け出す。 空耳ミッキーなんだ。死ぬまで直らないね。

(enjoo.com/rakugo/rocky/rockyThird/ro3_mi_02.htm)

การเห่าพร่ำเพรื่อของเจ้ามิกกี้ ไม่ว่าจะเตือนยังไงก็แก้ไม่ได้ หรือว่าการเห่าไม่หยุดของมันจะมีมาในสายเลือด บ้านฉันไม่ได้เลี้ยงสุนัขให้เป็นสุนัขเฝ้าบ้าน มันไม่ต้องเห่าก็ได้ ไม่ใช่สิ **ถ้ามันเห่าก็จะลำบากเดือดร้อนมาก**แต่มันก็เห่า ทั้งที่ไม่มีเสียงอะไรเลยมันก็เห่าโฮ้งโฮ้งแล้วกระโจนไปที่ประตูหน้าบ้าน เจ้ามิกกี้มันหูฝาด นิสัยนี้คงแก้ไม่ได้จนกว่ามันจะตายแน่เลย

(59) レース本番までの練習走行は、決勝前日を含めてあと 2 回は出来ると思いますので、その時にこのニューアイテムのテストを行います。ただ心配はお天気ですね、このところまとまった雨が降らないので、練習の時に降ってもらっては大変困ります。

(www1.ocn.ne.jp/~rssshowa/024tai4.htm)

การซ้อมแข่งรถก่อนจะถึงวันแข่งจริงนั้นคิดว่าเมื่อรวมวันก่อนวันแข่งขันชิงชนะเลิศแล้วจะทำได้อีกสองครั้ง ก็เลยจะทำการทดสอบเรื่องใหม่นี้ในตอนนั้น แต่สิ่งที่กังวลก็คือเรื่องของสภาพดินฟ้าอากาศ เนื่องจากช่วงนี้ฝนไม่ตกให้หนักๆลงมาเลยทีเดียว **ถ้าตกตอนซ้อมล่ะก็จะลำบากมาก**

(60) 今月中旬（16、7 日？）に関東に大きな地震が発生すると予測してるそうですな。まあ、地震なんていつ起きても不思議はないし、ちょっとは注意した方がいいかも知れません。実際起きてもらっては困る。

(www.geocities.jp/desirenet83/diary/200309.html - 35k)

ได้ยินว่ามีการคาดการณ์ว่าจะเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ที่แถบคันโตกลางเดือนนี้ (วันที่16 หรือ 17 ?) เอาเถอะ แผ่นดินไหวน่ะไม่ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไหร่ก็ไม่ใช่เรื่องแปลกอะไร แต่ระวังไว้บ้างก็อาจจะดีกว่า **ถ้าเกิด(แผ่นดินไหว)ขึ้นมาจริงๆล่ะก็แย่เลย**

จะเห็นได้ว่าประโยค “ถ้า...ก็เดือดร้อน/ลำบาก/แย่” ซึ่งเป็นประโยคที่เทียบเคียงได้กับ“ ～てもらう” ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน（～てもらっては困る）เป็นประโยคที่มีโครงสร้างประโยคกลับกันกับประโยคภาษาญี่ปุ่น กล่าวคือ ประโยคภาษาไทยจะเป็นประโยคกรรตุวาจกที่มีประธานเป็นผู้กระทำกริยา และผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนในประโยคภาษาไทยจะหมายถึงใครก็ได้ เพราะไม่มีเงื่อนไขว่าต้องเป็นผู้พูดดังเช่นในประโยคภาษาญี่ปุ่น ในขณะที่ภาษาญี่ปุ่นเป็นประโยคที่มีประธานเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน และมีเงื่อนไขว่าประธานจะต้องเป็นบุรุษที่ 1 (ผู้พูด) เท่านั้น

นอกจากนี้ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดอีกประการหนึ่งระหว่างประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยและประโยค～てもらっては困る คือ ประโยคภาษาไทยจะไม่มีรูปภาษาที่แสดงทิศทางของการกระทำอย่างเช่นที่ “～てもらう” แสดงในประโยค ～てもらっては困る ว่าการกระทำหรือเหตุการณ์นั้นมีทิศทางมุ่งตรงมายังผู้พูด ทำให้ผู้พูดรู้สึกว่าการกระทำหรือเหตุการณ์นั้นส่งผลกระทบในแง่ลบให้แก่ตน ส่วนประโยค “ถ้า.....ก็เดือดร้อน/ลำบาก/แย่” เป็นเพียงประโยคเงื่อนไขที่แสดงความหมายว่าถ้าประธานทำกริยาบางอย่างหรือถ้าเกิดเหตุการณ์ขึ้น ผู้พูดจะเดือดร้อน ดังนั้นในการแปลประโยคภาษาไทยเหล่านี้เป็นภาษาญี่ปุ่น จึงมีแนวโน้มที่ผู้เรียนจะใช้รูปประโยคที่ไม่ถูกต้อง เช่นอาจจะใช้รูปประโยค “กริยา + たら/と/たら+困る/ 迷惑 / 嫌 /大変” ซึ่งเป็นประโยคที่แปลตรงจากภาษาไทย เช่นประโยค “ถ้าเกิดแผ่นดินไหวขึ้นมาจริงๆล่ะก็แย่เลย” จะแปลตรงเป็นภาษาญี่ปุ่นได้ว่า “地震が実際起きたら困る。” เป็นต้น

4.2.5.2 “～てもらう” ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำ（～てもらってはいけない）กับประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย

“～てもらう” ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำ（～てもらってはいけない）เป็น “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์（受動無益型）ประเภทหนึ่ง แต่ต่างจาก ～てもらっては困る ตรงที่มีรูปทัศนะแสดงการปฏิเสธการกระทำต่อท้ายประโยค ฉะนั้นนอกจากจะแสดงความหมายของการได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของผู้กระทำกริยาแล้ว ยังมีความหมายของการที่ผู้พูดปฏิเสธการได้รับการกระทำบางอย่างจากผู้ฟังอยู่ด้วย เพราะผลของการกระทำดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้พูดได้รับความเดือดร้อน ผู้พูดจึงไม่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำกริยาดังกล่าวนั้น แม้ว่าจะแสดงความหมายของการบอกห้ามไม่ให้ผู้ฟังกระทำกริยาบางอย่าง แต่เนื่องจากเป็นการบอกเชิงปฏิเสธว่าไม่ต้องการได้รับการกระทำนั้นจากผู้ฟัง จึงไม่ได้แสดงความหมายของการบังคับไม่ให้ทำอย่างเด็ดขาด เพียงแต่ไม่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำกริยานั้นๆเท่านั้น ประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้กับ ～てもらってはいけない คือ ประโยค อย่า + กริยา

4.2.5.2.1 ประโยค “อย่า+ กริยา”

ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า เนื่องจาก ～てもらってはいけない ไม่ได้แสดงความหมายของสั่งห้ามไม่ให้ทำอย่างเด็ดขาด ผู้พูดเพียงแต่ไม่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำกริยาบางอย่างเท่านั้น ฉะนั้นเมื่อพิจารณาความหมายของคำแสดงการบอกห้ามในภาษาไทยจะพบว่า “อย่า” เป็นคำกริยาใช้แสดงการบอกไม่ให้ทำ โดยไม่ได้บังคับ เช่น อย่าไปเลย* ในขณะที่ “ห้าม” แสดงความหมายว่า

---

* นววรรณ พันธุเมธา, คลังคำ (กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์, 2544), หน้า 281.

ไม่ให้ทำ เช่น ห้ามลูกไม่ให้กลับบ้านดึกๆ ใช้แสดงการบังคับไม่ให้ทำ* ความหมายของ “ห้าม” จะแรงกว่า “อย่า” เนื่องจากแสดงการบังคับไม่ให้ทำอย่างเด็ดขาด และมักจะปีนกฎเกณฑ์ กฎหมาย หรือข้อจำกัด ดังนั้นความหมายของ ～てもらってはいけない จึงใกล้เคียงกับประโยค “อย่า+กริยา” มากกว่าประโยค “ห้าม + กริยา” เช่น

(61) 脂肪は、高エネルギー（1ｇ当たり 9kcal、炭水化物とたんぱく質は 4kcal）であり、ダイエットする際はこの脂肪を減らすことが重要です。現代人はほとんど摂りすぎているでしょうから。勘違いしてもらってはいけないのですが脂肪は悪ではありません。摂取する脂肪の種類と量が問題なのです。摂取する総カロリーの 20～30%を脂肪から摂ると良いと言われています。

(homepage2.nifty.com/kiyopi/kiso7.htm - 11k)

ไขมันให้พลังงานสูง (ประมาณ 9 กิโลแคลอรี่ต่อ 1 กรัม คาร์โบไฮเดรตและโปรตีน 4 กิโลแคลอรี่) สิ่งสำคัญในการลดความอ้วน คือการลดปริมาณไขมัน คงเป็นเพราะคนสมัยนี้ส่วนใหญ่บริโภคไขมันมากเกินไป แต่**อย่าเข้าใจผิด**ว่าไขมันไม่ดี ปัญหาอยู่ที่ประเภทและปริมาณไขมันที่บริโภคเข้าไปต่างหาก กล่าวกันว่าเราสามารถจะบริโภคไขมันได้ 20-30 % ของแคลอรี่ทั้งหมดที่บริโภคเข้าไป

(62) 現在，「アマゾン」の開発は異常な速度で進められているが，この熱帯雨林地域にはまだまだ未知の病原菌が山のように潜んでいると予想される。反面，人間の病気に役立つ未知の未発見薬草類もかなりあると言われている。ただ，上記の一部の事実によって「アマゾン」とは大変危険と考えてもらってはいけない。アマゾン地域には，多くの大都市があり，そこでは人間が普通に生活しているわけであり， 五つ星のホテルもあり，冷蔵庫からテレビまで，一般の世界中の都市と全く変わりがない。

(www.aquajapan.com/stock/amazon/main/0002.html - 4k)

ในปัจจุบันแม้ว่าการพัฒนา “อะเมซอน” จะเป็นไปอย่างรวดเร็วมากผิดปกติก็ตามแต่ก็คาดกันว่า ยังมีเชื้อโรคอีกจำนวนมากมายราวกับภูเขาเลากาที่ยังไม่เป็นที่รู้จักกันในดินแดนเขตร้อนชื้นแห่งนี้ ในอีกแง่หนึ่งก็กล่าวกันว่ามีสมุนไพรที่จะเป็นประโยชน์ต่อการรักษาโรคของมนุษย์อีกมากที่ยังไม่มีการค้นพบ แต่ทว่าจากข้อเท็จจริงบางส่วนที่กล่าวมาข้างต้น ก็**อย่าคิด**ว่า “อะเมซอน” อันตรายมาก ในเขตอะเมซอนมีเมืองใหญ่จำนวนมากและที่นั่นประชากรก็อาศัยกันอยู่อย่างปกติสุข โรงแรมระดับห้าดาวก็มี ตู้เย็น โทรทัศน์ก็มี ไม่มีอะไรแตกต่างจากเมืองใหญ่ทั่วไปในโลกเลย

* เรื่องเดียวกัน, หน้า 248.

(63) 晩飯は、友人に連れられていったフィラデルフィアのうち、若者が集まるサウス・ストリートという街にあるレストランだった。若者が集まる、といっても、渋谷なんかを想像してもらってはいけない。

(members.at.infoseek.co.jp/masa_n/nyd/nyd12.htm - 9k)

สำหรับอาหารเย็น เพื่อนพาไปที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งในฟิลาเดเฟีย ตั้งอยู่ที่ถนนเซ้าท์สตรีทซึ่งวัยรุ่นมักจะมาชุมนุมกันอยู่ที่นี่ ถึงจะบอกว่า วัยรุ่นมาชุมนุมกัน แต่ก็**อย่าจินตนาการว่าเป็นฌิบุยะ**

(64) 「表現の自由だ。そんな事に屈してはいけない」と言われるのなら、それに対して責任を取る義務がある事を忘れてもらってはいけません。どういう形で責任をとるかは発言者が考えるのが義務だと思います。

(www.twin.ne.jp/~akio/ca/log/log1.htm - 101k)

ถ้าจะบอกว่า “เป็นสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก ห้ามยอมแพ้ต่อเรื่องอย่างนั้น” ล่ะก็ **อย่าลืม**ว่ามีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่พูด ฉันคิดว่าเป็นหน้าที่ที่ผู้พูดจะต้องคิดเองว่าจะรับผิดชอบอย่างไร

จะเห็นได้ว่าประโยคเทียบเคียง “อย่า+ กริยา” ในภาษาไทยเป็นประโยคที่ผู้พูดบอกไม่ให้ผู้ฟังกระทำกริยาบางอย่างเท่านั้น ไม่ได้แสดงทิศทางของการกระทำและการได้รับความเดือดร้อนของผู้พูดอันเนื่องมาจากการได้รับผลกระทบจากการทำกริยาของผู้ฟังซึ่งเป็นความหมายที่มีอยู่ในประโยค ～てもらってはいけない

กล่าวโดยสรุป จากการวิเคราะห์ประโยคเทียบเคียงภาษาไทยกับ“～てもらう” ในแต่ละประเภทการใช้ พบว่า เนื่องจากในภาษาไทยไม่มีรูปไวยากรณ์ที่มีหน้าที่และความหมายตรงกับ “～てもらう”ในภาษาญี่ปุ่น ดังนั้นประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยกับ“～てもらう”จึงได้จากการแปลประโยคภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย และวิเคราะห์ความหมายเพื่อให้ได้ประโยคภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับ “～てもらう” มากที่สุด และแม้ว่าจะมีประโยคเทียบเคียงภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับ “～てもらう” ในแต่ละประเภทการใช้หลากหลายรูปประโยค แต่พบว่าประโยค “...ให้...(ช่วย)...ให้” และ “...(ช่วย)...ให้” เป็นประโยคภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับ “～てもらう” มากที่สุด เนื่องจากประโยค“ให้...(ช่วย)...ให้” เป็นประโยคที่ใช้ได้ทั้งในความหมายของการขอให้ทำและบอกให้ทำ แสดงความหมายของการขอหรือบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาบางอย่างให้อย่างสุภาพและประธานก็ได้รับประโยชน์จากกระทำนั้น ส่วนประโยค....(ช่วย)...ให้”ใช้แสดงความหมายของการได้รับการกระทำบางอย่างที่เป็นประโยชน์ ประโยคทั้งสองประเภท

นี้สามารถแสดงความหมายของการได้รับประโยชน์จากการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นความหมายพื้นฐานของ “～てもらう”ได้ ในขณะที่ประโยคเทียบเคียงอื่นๆ ต้องอาศัยบริบทจึงจะสื่อความหมายดังกล่าว ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าประโยค “...ให้... (ช่วย)...ให้” และ “... (ช่วย)...ให้” เป็นประโยคภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับ “～てもらう” มากที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>ตารางที่ 14</u> สรุปประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยกับ “～てもらう” แต่ละประเภท

ประโยค		ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย	หมายเหตุ
ประเภทประธานมีความตั้งใจ (意図的テモラウ文)	ประเภทขอให้ทำ (要請型)	“ ขอ ให้....ช่วย...ให้” “ให้...ช่วย...ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” “ให้...”	“ ขอ ให้....ช่วย...ให้” เป็นประโยคเทียบเคียงที่มีความหมายใกล้เคียงกับ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำมากที่สุด แต่ในการใช้จริงประโยค “ขอให้... ช่วย...ให้” อาจจะถูกละเหลือเพียง “ให้...ช่วย....ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย....” และ “ให้...” ขึ้นอยู่กับระดับความสุภาพ ส่วนใหญ่มักจะละ“ขอ” เหลือ “ให้...ช่วย...ให้”
		“ขอ + กริยา”	สามารถใช้ร่วมกับกริยาบางตัวเท่านั้น เช่น 見せてもらう “ขอดู” 貸してもらう “ขอยืม” 変えてもらう“ขอเปลี่ยน” 延ばしてもらう “ขอเลื่อน” เป็นต้น
		“ขอ +คำนาม”	สามารถใช้ประโยค “(ขอ) ให้.... (ช่วย)....ให้”แทนได้ เช่น ขอคำแนะนำจากอาจารย์ มีความหมายเท่ากับ “ขอให้อาจารย์ช่วยแนะนำ ให้”
	ประเภทบอกให้ทำ (指示型)	“ให้...ช่วย...ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” “ให้...”	“ให้...ช่วย...ให้” เป็นประโยคเทียบเคียงที่มีความหมายใกล้เคียงกับ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำมากที่สุด เนื่องจากแสดงความหมายของการบอกให้ทำและการได้รับประโยชน์จากการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง ในการใช้จริง “ให้...ช่วย...ให้” อาจถูกละเหลือ“ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” และ “ให้...” “ให้...”ไม่มีความหมายของการได้รับประโยชน์ แต่จะแสดงความหมายของการบอกให้ทำเท่านั้น
		“กริยา”	เป็นกลุ่มคำที่มีความหมายทางการีต เช่น ไปหาหมอ ไปตัดผม ไปดูหมอดู เป็นต้น
	ประเภทยินยอมให้ทำ (許容型)	“ปล่อยให้+ กริยา” “ให้+ กริยา	ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยไม่ได้แสดงความหมายของการได้รับประโยชน์จากการยินยอมให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาบางอย่าง

ประโยค			ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย	หมายเหตุ
ประเภทประธานไม่มีความตั้งใจ (無意図的テモラウ文)	ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ (受動有益型)		“ได้รับ+ กริยา/คำนาม/อาการนาม”	ภาษาไทยไม่ใช้ประโยค “ได้รับ + กริยา/คำนาม/อาการนาม” กับทุกประโยคที่แสดงความหมายของการได้รับการกระทำในเชิงบวกหรือที่เป็นประโยชน์ จะใช้ได้กับบางประโยคเท่านั้น เช่น ได้รับเชิญ ได้รับคำชม ได้รับการเลี้ยงดู ได้รับความเอ็นดู ได้รับความช่วยเหลือ เป็นต้น
			“ ...ช่วย...ให้” “ ...ให้”	ประโยค“ ...ช่วย...ให้” และ “ ...ให้”เป็นประโยคเทียบเคียงที่มีความหมายใกล้เคียงกับ “～てもらう” ประเภทนี้มากที่สุด แต่มีรูปประโยคกลับกันกับ “～てもらう” คือเป็นประโยคกรรตุวาจกที่แสดงความหมายว่า ใครบางคนทำกริยาบางอย่างให้
			“กริยา”	เป็นประโยคที่มีเพียงกริยาหลักเท่านั้น ไม่มีส่วนขยายที่แสดงความหมายของการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์
	ประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์ (受動無益型)	ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน (～てもらっては困る)	“ถ้า.....ก็เดือดร้อน/ลำบาก/แย่”	เป็นประโยคเทียบเคียงภาษาไทยที่มีรูปประโยคกลับกันกับประโยค～てもらっては困る คือเป็นประโยคกรรตุวาจกที่แสดงความหมายว่า ถ้าประธานซึ่งเป็นผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างหรือเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น ผู้พูดจะได้รับความเดือดร้อน
		ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำ (～てもらってはいけない)	“อย่า +กริยา”	แสดงความหมายของการบอกไม่ให้ผู้ฟังกระทำกริยาบางอย่าง แต่ไม่มีความหมายของการได้รับความเดือดร้อนเหมือนที่มีใน～てもらってはいけない

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สรุปหน้าที่ การใช้และความหมายของประโยค “～てもらう” แต่ละประเภท

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาหน้าที่ ความหมายและการใช้ “～てもらう” ในภาษาญี่ปุ่น เพื่อวิเคราะห์หาประโยคเทียบเคียงในภาษาไทย โดยใช้เกณฑ์ที่เป็นแนวทางการวิเคราะห์ 4 ประการ ซึ่งได้แก่ (1) ความตั้งใจของประธานที่จะได้รับการกระทำ (2) การได้รับประโยชน์ของประธาน (3) บุรุษของประธานและผู้กระทำกริยา และ (4) อรรถลักษณ์ (semantic features) ของผู้กระทำกริยา ผลจากการวิเคราะห์พบว่าสามารถแบ่งประเภทของ “～てもらう” ออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ประเภทประธานมีความตั้งใจ （意図的テモラウ文）และประเภทประธานไม่มีความตั้งใจ （無意図的テモラウ文）

ประเภทประธานมีความตั้งใจสามารถแบ่งย่อยออกเป็น (1) ประเภทขอให้ทำ (要請型) (2) ประเภทบอกให้ทำ（指示型） (3) ประเภทยินยอมให้ทำ（許容型） ส่วนประเภทประธานไม่มีความตั้งใจสามารถแบ่งย่อยออกเป็น (1) ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์(受動有益型) และประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์ซึ่งแบ่งย่อยได้อีก 2 ประเภทคือ (1) ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน（～てもらっては困る）และประเภทแสดงการบอกห้ามไม่ให้กระทำ（～てもらってはいけない)

(ก) ประเภทขอให้ทำ（要請型） แสดงความหมายว่าประธานขอร้องหรือมีทีท่าว่าต้องการให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้ และได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น ผู้กระทำกริยาจะทำกริยานั้นๆ ตามที่ประธานต้องการหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับความยินยอมหรือความตั้งใจของผู้กระทำกริยาเอง ประธานไม่มีอำนาจที่จะบังคับให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาตามความต้องการของตนได้ ดังนั้น “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำจึงไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานภาพระหว่างประธานและผู้กระทำกริยา คือ ประธานอาจจะมีสถานภาพสูงกว่าหรือต่ำกว่าผู้กระทำกริยาก็ได้

(ข) ประเภทบอกให้ทำ（指示型） แสดงความหมายว่าประธานซึ่งอยู่ในฐานะที่จะบอกให้อีกฝ่ายกระทำกริยาบางอย่างได้ บอกให้ผู้กระทำกริยาทำกริยาบางอย่างให้ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความยินยอมหรือความตั้งใจในการทำกริยาของผู้กระทำกริยา และประธานก็ได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นๆ ด้วย “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำแม้จะมีความหมายของการบอกให้ทำ

คล้ายกับประโยคการีต （使役）แต่ไม่มีความหมายของการบังคับ สั่ง หรือใช้ให้ทำ นอกจากนั้นยังมีทัศนะของผู้พูดที่แสดงถึงความรู้สึกยินดีต่อการได้รับการกระทำ และความรู้สึกขอบคุณต่อผู้กระทำกริยาแฝงอยู่ด้วย จึงทำให้ฟังนุ่มนวลและสุภาพมากกว่าการใช้ประโยคการีต

(ค) ประเภทยินยอมให้ทำ（許容型）แสดงความหมายว่า ประธานยินยอมหรือปล่อยให้ผู้กระทำกริยาได้กระทำกริยาบางอย่าง และได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น การกระทำกริยานั้นเกิดจากความตั้งใจของผู้กระทำกริยาเอง ประธานไม่ได้เรียกร้อง บอก หรือสั่งให้ทำ เพียงแต่ไม่ขัดขวางหรือยับยั้งการกระทำของผู้กระทำกริยาเท่านั้น

(ง) ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ (受動有益型) แสดงความหมายว่า ประธานได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์หรือน่าพึงพอใจจากผู้กระทำกริยา โดยที่ประธานไม่ได้ขอให้ทำหรือมีท่าทีว่าต้องการจะให้ผู้กระทำกริยาทำกริยานั้นๆให้ การกระทำนั้นๆเกิดจากความตั้งใจของผู้กระทำกริยาเอง

(จ) ประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์（受動無益型）สามารถแบ่งย่อยออกเป็น **1) ประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน**（～てもらっては困る）เป็นประโยคที่ผู้พูดแสดงความรู้สึกเดือดร้อนหากเกิดการกระทำหรือเหตุการณ์บางอย่างขึ้น การกระทำหรือเหตุการณ์นั้นอาจจะไม่ได้ส่งกระทบที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้พูดโดยตรงก็ได้ แต่ผู้พูดเห็นว่าตนจะได้รับความเดือดร้อนจากผลของการกระทำหรือเหตุการณ์นั้นๆ ความหมายของการได้รับการกระทำที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนที่ปรากฏในประโยคประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อนนี้ไม่ได้เกิดจากความหมายของ “～てもらう” แต่เกิดจากกริยาหรือคุณศัพท์ท้ายประโยคที่แสดงความหมายของการได้รับความเดือดร้อน เช่น 困る (ลำบาก เดือดร้อน) 迷惑 (รบกวน)大変 (แย่ ลำบาก) **2) ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำ**（～てもらってはいけない）เป็นประโยคที่มีทัศนะแสดงการประเมินค่าเชิงปฏิเสธของผู้พูดอยู่ท้ายประโยค แสดงความหมายของการปฏิเสธที่จะได้รับการกระทำกริยาจากผู้ฟัง

จากการศึกษาหน้าที่และความหมายของ “～てもらう” พบว่า “～てもらう” มีหน้าที่แสดงว่า ประธานได้รับการกระทำที่พึงปรารถนาหรือเป็นประโยชน์จากผู้กระทำกริยาซึ่งอาจเกิดจากความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจของประธานที่จะได้รับการกระทำบางอย่างจากผู้กระทำกริยา ประเภทประธานมีความตั้งใจได้แก่ ประเภทขอให้ ประเภทบอกให้ทำ และประเภทยินยอมให้ทำ ส่วนประเภทประธานไม่มีความตั้งใจแบ่งออกเป็น ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ และประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์ และจากเงื่อนไขทางไวยากรณ์เรื่องบุรุษของประธาน

ของ “～てもらう” ว่าส่วนใหญ่หมายถึงผู้พูดหรือคนในกลุ่มเดียวกับผู้พูด ทำให้ในบางกรณีจะแสดงทัศนะของผู้พูดว่ารู้สึกยินดีและขอบคุณที่ตนเองหรือประธานซึ่งเป็นคนในกลุ่มเดียวกันได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นๆ ส่วนความหมายของการได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์ในประโยคประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน （～てもらっては困る）และประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำ（～てもらってはいけない）นั้นไม่ใช่ความหมายของ “～てもらう” เอง แต่เป็นความหมายขอบนอกซึ่งเกิดจากคำศัพท์ที่แสดงความหมายของความเดือดร้อนและรูปทางไวยากรณ์ที่แสดงทัศนะของการปฏิเสธที่จะได้รับการกระทำที่อยู่ท้ายประโยค ดังนั้นในการใช้ในความหมายของการได้รับความเดือดร้อน “～てもらう” จะไม่แสดงความหมายของการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ คงเหลือแต่เพียงหน้าที่แสดงทิศทางของการกระทำที่มุ่งตรงมายังประธานเท่านั้น

5.1.2 สรุปการวิเคราะห์ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยกับ “～てもらう” แต่ละประเภท

จากการวิเคราะห์ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยกับ“～てもらう” แต่ละประเภท สามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.2.1 ประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้กับ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำ（要請型）ได้แก่ ประโยค “ขอให้....ช่วย...ให้” “ให้...ช่วย...ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” ”ให้...” ประโยค “ขอ + กริยา” และประโยค “ขอ +คำนาม” ประโยคภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับ “～てもらう” ประเภทขอให้ทำมากที่สุด ได้แก่ ประโยค“ขอให้....ช่วย...ให้” เนื่องจากประโยค “ขอให้...ช่วย...ให้” มีความหมายว่าประธานขอให้อีกฝ่ายทำกริยาบางอย่างให้ และมีคำ “ให้” ที่อยู่ท้ายกริยาแท้แสดงผู้รับประโยชน์ (benefective marker) จึงนับได้ว่าเป็นประโยคภาษาไทยที่มีโครงสร้างประโยคและความหมายใกล้เคียงกับ“～てもらう” ประเภทขอให้ทำในภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด แต่อย่างไรก็ดีในการใช้จริงประโยคภาษาไทยมักจะมีการละคำขยายต่างๆ ทำให้ประโยค “ขอให้....ช่วย...ให้” อาจถูกละเหลือ “ให้...ช่วย...ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” ”ให้...” ซึ่งประโยคแต่ละประเภทนี้จะมีนัยและระดับความสุภาพที่แตกต่างกัน

5.1.2.2 ประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้กับ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ（指示型）ได้แก่ ประโยค “ให้...ช่วย...ให้” “ให้...ให้” “ให้...ช่วย...” “ให้...” และประโยค “กริยา” ซึ่งเป็นกลุ่มคำที่มีความหมายทางการีตแสดงความหมายของการขอรับบริการบางอย่าง ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำที่สุดได้แก่ ประโยค “ให้...ช่วย...ให้” ซึ่งแสดงความหมายของการบอกให้ทำอย่างสุภาพและการได้รับประโยชน์จากการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง นอกจากนี้ “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำยังสามารถเทียบเคียงได้กับประโยค “ให้…” และประโยค “กริยา” ซึ่งเป็นประโยคที่แสดงความหมายของการ

บอกให้ทำเท่านั้น ไม่มีความหมายของการได้รับประโยชน์ จึงทำให้บางครั้งประโยค “ให้...” และประโยค “กริยา” ในภาษาไทยมีความหมายใกล้เคียงกับประโยคการีตในภาษาญี่ปุ่น（使役文）มากกว่า “～てもらう” ประเภทบอกให้ทำ

5.1.2.3 ประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้กับ “～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำ（許容型）ได้แก่ ประโยค “ปล่อยให้+ กริยา” “ให้+กริยา” แม้ว่าประโยค “ปล่อยให้+ กริยา” “ให้+กริยา” จะมีความหมายว่า ประธานยินยอมให้ผู้กระทำกริยาได้ทำกริยาใดๆ ตามความตั้งใจของตนเองโดยไม่ขัดขวางการกระทำดังกล่าวของผู้กระทำกริยาซึ่งเป็นความหมายที่ใกล้เคียงกับ “～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำ แต่ประโยค“ปล่อยให้+กริยา” “ให้+กริยา” จะเน้นที่ความหมายของการอนุญาตให้หรือยินยอมให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำกริยาบางอย่างเท่านั้น ไม่มีความหมายของการได้รับประโยชน์จากการยินยอมให้ทำเหมือนที่ “～てもらう” ประเภทยินยอมให้ทำมี

5.1.2.4 ประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้กับ “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์（受動有益型）ได้แก่ ประโยค“ได้รับ+กริยา/คำนาม/อาการนาม” ประโยค “ช่วย...ให้” “...ให้” และประโยค “กริยา” ซึ่งมีเพียงกริยาหลักเท่านั้น ไม่ปรากฏคำเสริมความหมายที่บ่งบอกว่าประธานได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ ประโยค“ได้รับ + กริยา/คำนาม/อาการนาม” แม้จะเป็นประโยคที่มีโครงสร้างและความหมายใกล้เคียงกับ “～てもらう” ประเภทนี้ แต่ในภาษาไทยไม่ใช้ประโยค “ได้รับ + กริยา/คำนาม/อาการนาม” กับทุกประโยคที่แสดงความหมายของการได้รับการกระทำในเชิงบวกหรือที่เป็นประโยชน์ จึงไม่สามารถใช้ประโยค “ได้รับ+กริยาคำนาม/อาการนาม” เทียบเคียงกับ“～てもらう” ประเภทนี้ได้เสมอไป นอกจากนี้เนื่องจากในภาษาไทยนิยมใช้รูปประโยคกรรตุวาจกที่มีประธานเป็นผู้กระทำกริยามากกว่าประโยคที่มีประธานเป็นผู้ได้รับการกระทำ ทำให้“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ส่วนใหญ่เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะเป็นรูปประโยคกรรตุวาจกว่า “ช่วย...ให้” หรือ“...ให้” ซึ่งมีความหมายว่า ใครบางคนทำกริยาที่เป็นประโยชน์ให้ ประโยค “ช่วย...ให้” และ “...ให้” แม้จะมีโครงสร้างประโยคที่กลับกันกับ “～てもらう” กล่าวคือ ประโยคภาษาไทยจะเอาผู้กระทำกริยาขึ้นมาเป็นประธานของประโยค ในขณะที่ “～てもらう” จะเอาผู้ได้รับการกระทำขึ้นมาเป็นประธาน แต่อาจถือได้ว่าประโยค “ช่วย...ให้” และ “...ให้” เป็นประโยคเทียบเคียงที่มีความหมายใกล้เคียงกับ“～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์มากที่สุด เนื่องจากประโยค “ช่วย...ให้” และ “...ให้” สามารถสื่อความหมายของการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์จากผู้หนึ่งผู้ใด นอกจากประโยค “ได้รับ+กริยา/คำนาม/อาการนาม” ประโยค “ช่วย...ให้” และ “...ให้” แล้ว “～てもらう” ประเภทนี้บางครั้งยังอาจเทียบเคียงได้กับประโยค “กริยา” ซึ่งไม่มีส่วนขยายแสดงความหมายของการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์อยู่ด้วย ประโยค “กริยา” เหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยบริบทช่วยสื่อความ

หมายของการได้รับประโยชน์

5.1.2.5 ประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้กับ “～てもらう” ประเภทได้รับการกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์ （受動無益型）แบ่งออกเป็นประเภทแสดงความรู้สึกเดือดร้อน（～てもらっては困る）และประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำ（～てもらってはいけない） ประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้กับ “～てもらう” ประเภทแรกได้แก่ประโยค “ถ้า.....ก็เดือดร้อน/ลำบาก/แย่” ซึ่งเป็นประโยคที่มีโครงสร้างประโยคกลับกันกับประโยคภาษาญี่ปุ่น กล่าวคือ ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยจะเป็นประโยคกรรตุวาจกที่มีประธานเป็นผู้กระทำกริยา และผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหากไม่ระบุให้ชัดเจนจะหมายถึงใครก็ได้ โดยไม่มีการบ่งชัดเช่นในภาษาญี่ปุ่นว่าหมายถึง ผู้พูดซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้กระทำกริยา ส่วนประโยคภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้กับ “～てもらう” ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำ ได้แก่ประโยค “อย่า+กริยา” ซึ่งแสดงความหมายว่าผู้พูดบอกไม่ให้ผู้ฟังกระทำกริยาบางอย่าง ประโยคนี้ในภาษาไทยจะแสดงความหมายของการห้ามการกระทำเท่านั้น โดยไม่ได้มีความหมายของการได้รับการกระทำหรือการได้รับความเดือดร้อนอันเกิดจากผลกระทบจากการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นความหมายที่ “～てもらう” ประเภทแสดงการห้ามไม่ให้กระทำในภาษาญี่ปุ่นสื่อออกมา

จากการวิเคราะห์ประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยกับ“～てもらう” แต่ละประเภทแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการใช้ภาษาที่แตกต่างกันระหว่างภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยว่า ภาษาญี่ปุ่นมีรูปทางไวยากรณ์ที่ใช้แสดงความหมายของการได้รับการกระทำที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งแสดงความรู้สึกยินดี และขอบคุณที่มีต่อการกระทำที่อีกฝ่ายหนึ่งทำให้แก่ตนหรือคนในกลุ่มเดียวกับตน ในขณะที่ภาษาไทยแม้จะไม่มีรูปทางไวยากรณ์ที่มีหน้าที่และความหมายตรงกับ “～てもらう” แต่ก็มีประโยคเทียบเคียงหลากหลายรูปประโยค อย่างไรก็ดีประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกับ“～てもらう” มากที่สุด ได้แก่ ประโยค “ให้...(ช่วย)...ให้” และ “...(ช่วย)...ให้” เนื่องจากประโยค “ให้...(ช่วย)...ให้” และ “...(ช่วย)...ให้” สามารถแสดงความหมายของการได้รับประโยชน์จากการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นความหมายพื้นฐานของ “～てもらう” ในขณะที่ประโยคเทียบเคียงอื่นๆต้องอาศัยบริบทจึงจะสื่อความหมายดังกล่าวได้ หากผู้เรียนชาวไทยเข้าใจถึงหน้าที่ การใช้และความหมายของ “～てもらう” และประโยคเทียบเคียงที่มีหลากหลายในภาษาไทยแล้ว ก็จะทำให้สามารถใช้ “～てもらう” ได้อย่างถูกต้องตามสถานการณ์และเจตนาในการสื่อสาร

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอน

1. “～てもらう” เป็นไวยากรณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดทางสังคมและวัฒนธรรมของญี่ปุ่นไม่ว่าจะเป็นเรื่องคนใน-คนนอก การแสดงความรู้สึกเป็นบุญคุณต่อการได้รับการกระทำบางอย่างที่เป็นประโยชน์จากอีกฝ่ายหนึ่งจึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างเข้าใจยากสำหรับผู้เรียนไทย เนื่องจากภาษาไทยไม่มีคำทางไวยากรณ์ที่ใช้แสดงแนวคิดดังกล่าวเช่นเดียวกับในภาษาญี่ปุ่น ดังนั้นนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์แล้ว ผู้เรียนควรจะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนญี่ปุ่นด้วย เพื่อให้สามารถใช้“～てもらう” ได้อย่างถูกต้อง

2. ปัญหาการใช้ผิดของผู้เรียนไทยส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้เรียนมักจะจดจำรูปประโยคภาษาญี่ปุ่นโดยการจับคู่กับประโยคภาษาไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน ทำให้การใช้ภาษาของผู้เรียนไม่เป็นธรรมชาติ ดังนั้นในการยกประโยคตัวอย่างประกอบการอธิบาย ควรจะใช้ประโยคตัวอย่างที่มีความหลากหลายในด้านของสถานการณ์การใช้และความหมาย อีกทั้งควรจะอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจว่าประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยนั้นมีรูปประโยคหลากหลาย เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเคยชินกับรูปประโยคแบบใดแบบหนึ่งเท่านั้นซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยค “～てもらう” และประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

5.2.2 ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้อธิบายความแตกต่างทางด้านไวยากรณ์และความหมายระหว่าง “～てもらう” และประโยคประเภทอื่นๆที่มีความสัมพันธ์กัน อาทิประโยคการีต （使役文）ประโยคกรรมวาจก （受身）และประโยค “～てくれる” ผลการวิจัยที่ได้อาจทำให้เห็นความแตกต่างทางด้านไวยากรณ์และความหมายของประโยคเหล่านี้บ้าง ประโยคเหล่านี้บางประเภทมีความหมายที่ใกล้เคียงกันมาก แต่มีเงื่อนไขการใช้ที่แตกต่างกันตามสถานการณ์ในการสนทนาและมุมมองของผู้พูดฯลฯ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาเปรียบเทียบทางด้านการใช้ “～てもらう” กับประโยคประเภทอื่นๆที่มีความสัมพันธ์กันให้ลึกซึ่งยิ่งขึ้น รวมทั้งการศึกษาประโยคเทียบเคียงในภาษาไทยกับประโยคประเภทอื่นๆที่มีความสัมพันธ์กับ “～てもらう” เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง เพื่อผู้เรียนไทยจะได้เข้าใจความแตกต่างด้านการใช้ของประโยคเหล่านั้นและสามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

จรัสดาว อินทรทัศน์. 2539. กระบวนการที่คำกริยากลายเป็นคำบุพบทในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โดะอิ ทะเคะโอะ. 2538. อะมะเอะแก่นแท้จิตใจคนญี่ปุ่น. แปลโดย มณฑา พิมพ์ทอง. กรุงเทพมหานคร: เม็ดทรายพริ้นติ้ง.

ธัญญรัตน์ ปาณะกุล. 2532. หัวข้อที่น่าสนใจทางภาษาศาสตร์ : หน้าที่ของภาษา กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นววรรณ พันธุเมธา. 2527. ไวยากรณ์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

นววรรณ พันธุเมธา. 2544. คลังคำ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์

บรรจบ พันธุเมธา. 2514. ลักษณะภาษาไทย. พระนคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ยุพา คลังสุวรรณ. 2542. วัฒนธรรมญี่ปุ่น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2542. พจนุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

วิภา วงศ์สันติวนิช. 2526. คำกริยาการีตในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิภาส โพธิแพทย์. 2542. หน่วยสร้างการีตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญมหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนัดดา วิริยา. 2544. การศึกษาการขอร้องในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมาลี วีระวงศ์. น.ท. สัมภาษณ์, 26 มิถุนายน 2547.

อคิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. 2542. บุญคุณ. ใน สุวรรณา สถาอานันท์ และเนื่องน้อย บุณยเนตร, คำ: ร่องรอยความคิดความเชื่อไทย. 291-298. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรทัย เดชธำรง. 2513. หน้าที่ของคำ “ให้” ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุปกิตศิลปสาร,พระยา. 2544. หลักภาษาไทย (อักขรวิธี วจีวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์).พิมพ์ครั้งที่ 10. (พิมพ์ 1, 2461) กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ภาษาญี่ปุ่น

伊島正博　1997　「授受動詞文の多層的分析」『成蹊大学文学部紀要』

王恬　1990　「「～てもらう」文の意味と統語的特徴－「～（さ）せる」文との比較を兼ねて－」『日本語学科年報 12』東京外国語大学

奥津敬一郎・徐昌華　1981「「～てもらう」とそれに対応する中国語表現」『日本語教育』46 号

岡田久美 2001「複文の後件に立つ受益文について」『日本語教育論集』17

久野暲 1978　『談話の文法』大修館書店

小池ユリ 1992「日本語における授受動詞の意味」『横浜市立大学論叢・人文』43 号

菅由美子 2001「「てくれる」文の持つ「恩恵性」をめぐって」『國語國文研究』119 号

寺村秀夫 1982 『日本語のシンタクスと意味』くろしお

中島悦子 1994 「日中対照研究－使役・「てもらう」・「よう（に）」構文と〝譲〟構文―」『国文目白』33

西川真理子 1995「「てくれる」についての－考察－「てやる／もらう」との比較から－」『言語文化研究』21 号

仁田義雄 1990 「働きかけの表現をめぐって」佐藤喜代治編『国語論究　文字・音韻の研究』明治書院

仁田義雄 1991 『日本語のモダリティと人称』ひつじ書房

仁田義雄編 1991『日本語のヴォイスと他動詞』くろしお出版

沼田善子 1999「授受動詞文と対人認知」『日本語学』vol 18　No.9

宮路裕 1965 「「やる・くれる・もらう」を述語とする文の構造について」『国語学』63

許明子　2000「テモラウ文と受身文の関係について」『日本語教育』105 号

廣瀬幸生 2001　「授受動詞と人称」『月刊言語』vol 30　No.4

堀口純子 1984「「～テクレル」「～テモラウ」の互換性とムード的意味」『日本語学』vol 6　No.4

牧野成一 1996『ウチとソトの言語文化学』アルク

益岡隆志 2001「日本語における授受動詞と恩恵性」『月刊言語』vol 30　No.4

山田敏弘 1999「テモラウ受益文の働きかけ性をめぐって」『阪大日本語研究』11

山橋幸子 1999 「「てくれる」の意味機能－「てあげる」との対比においてー」『日本語教育』103 号

山橋幸子 2000「「てもらう」の機能と受益との関わり」『比較文化論叢』札幌大学文化学部紀要

李仙花　2001　「「てもらう」文の意味について」『言語科学論集』第 5 号

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว ศิริลักษณ์ สุจิวโรดม เกิดวันที่ 26 พฤษภาคม 2522 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2542 และได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่น บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2544

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย